

Nr. 9 – 2009
Side 1461 – 1657

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 9
Utgitt 9. september 2009

Innhold

	Side
Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet	
2009	
Juli	1. Deleg. av myndighet til Direktoratet for naturforvaltning etter naturmangfoldloven § 63, § 64 og § 65 (Nr. 988)..... 1574
Juli	2. Deleg. av myndighet til den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk etter helsepersonelloven § 29 første ledd og forvaltningsloven § 13d første ledd (Nr. 989)..... 1574
Juli	8. Deleg. av myndighet til skattekontoret etter ligningsloven § 9–12 nr. 1, svalbardskatteloven § 5–3 første ledd, folketrygdloven § 24–4 sjettede ledd og lov om avgift på arv og visse gaver § 46 annet ledd (Nr. 993)..... 1583
April	24. Deleg. av myndighet etter havne- og farvannsloven § 6 første ledd til å fastsette forskrift om midlertidige farvannsrestriksjoner (Nr. 1010)..... 1597
Aug.	14. Deleg. av myndighet til Helsedirektoratet etter forvaltningsloven § 13d første ledd (Nr. 1074)..... 1637
Aug.	19. Ikrafttr. av lov 27. februar 2009 nr. 9 om endringer i skattelova (Nr. 1079) 1639
Aug.	21. Ikrafts. av lov 22. august 2008 nr. 74 om endringer i pasientrettighetsloven og psykisk helsevernloven (utvidelse av pasientombudsordningen til å gjelde kommunale helse- og sosialtjenester) (Nr. 1102)..... 1648
Forskrifter	
2009	
Juni	17. Forskrift om stipendiaters pliktarbeid og ansettelsesforhold ved Norges teknisk-naturvitenskapelige fakultet (NTNU) (Nr. 959)..... 1461
Juni	22. Forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder (Nr. 961)..... 1464
Juni	25. Forskrift om studier, opptak og eksamen ved Høgskolen i Ålesund (Nr. 963) 1474
Juli	1. Forskrift om merkekrav for fiskeprodukter (Nr. 967) 1504
Juli	2. Forskrift om godkjenning av simulatorer for fly og helikopter (Nr. 968)..... 1506
Juli	3. Forskrift om grunnsatser for tap av tamrein drept eller skadet av rovvilt reindriftsåret 2008/2009 (Nr. 970)..... 1507
Juli	3. Forskrift om melding av opplysninger om utleverte og brukte legemidler til dyr (Nr. 971).... 1509
Juli	6. Forskrift om selskapets opplysningsplikt før og etter generalforsamlingen i visse allmennaksjeselskaper (Nr. 983)..... 1564
Juni	3. Forskrift om studier og eksamen ved Politihøgskolen (Nr. 986) 1566
Juli	7. Forskrift om hindring av spredning av fremmede organismer via ballastvann og sedimenter fra skip (ballastvannforskriften) (Nr. 992)..... 1577
Juli	9. Forskrift om regulering av fisket etter blålange i 2009 (Nr. 997) 1584
Juli	10. Forskrift om posisjonerings- og ankringsystemer på flyttbare innretninger (ankringsforskriften 09) (Nr. 998)..... 1585
Juli	10. Forskrift om sammensetning og merking av næringsmidler til personer med glutenintoleranse (Nr. 999) 1591
April	1. Forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Staffeldtsgate (Nr. 1017) 1599
Aug.	3. Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften) (Nr. 1028)..... 1623
Juli	28. Forskrift om bruk av og orden i havner, Longyearbyen, Svalbard (Nr. 1031)..... 1627
Aug.	6. Forskrift om bruk av skipsarrest om bord på norske skip (Nr. 1032) 1631
Aug.	18. Forskrift om bekjempelse av lus i akvakulturanlegg (luseforskriften) (Nr. 1095) 1642
Aug.	18. Forskrift om rester av plantevernmidler i næringsmidler og fôrvarer (Nr. 1117) 1649
Aug.	24. Forskrift om stopp av fangst av ål (Nr. 1118) 1650
Endringsforskrifter	
2008	
Jan.	18. Endr. i forskrift om tilsynsmenn og utvalg i saltvannsfiskeriene (Nr. 1678)..... 1461
2009	
Juni	18. Endr. i forskrift om eksamen og studierett ved Høgskolen i Telemark (Nr. 960)..... 1463
Juni	24. Endr. i forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo (Nr. 962) 1468

Juli	1. Endr. i forskrift til opplæringslova (Nr. 964).....	1482
Juli	1. Endr. i forskrift til opplæringslova (Nr. 965).....	1503
Juli	1. Endr. i forskrift om dyrehelsemessige betingelser for import og eksport av levende pattedyr, fugler, reptiler, amfibier, bier og humler (Nr. 966).....	1503
Juli	3. Endr. i forskrift om gjennomføring av Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 261/2004 om fastsettelse av felles regler for erstatning og assistanse til passasjerer ved nektet ombordstigning og ved innstilt eller vesentlig forsinket flyging samt om opphevelse av forordning (EØF) nr. 295/91 (Nr. 969)	1507
Juli	3. Endr. i forskrift om forskrivning, tilvirkning og distribusjon m.v. av medisinfør til dyr, fugler, fisk og andre akvatiske organismer (Nr. 972).....	1510
Juli	3. Endr. i forskrift om fangst av ål i 2009 (Nr. 973)	1510
Juli	3. Endr. i forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek (Nr. 974)	1511
Juni	5. Endr. i forskrift om studiene ved Norges musikkhøgskole (Nr. 976)	1518
Juni	25. Endr. i forskrift om helsemessige betingelser ved import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater (Nr. 977)	1527
Juli	3. Endr. i forskrift om skipsutstyr (skipsutstyrsforskriften) (Nr. 981)	1530
Juli	6. Endr. i forskrift om vern av sårbare habitater i internasjonalt farvann (Nr. 982).....	1563
Mai	8. Endr. i forskrift om studier ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (Nr. 984)	1565
Mai	8. Endr. i forskrift om eksamen ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (Nr. 985).....	1565
Juli	1. Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen og Skagerrak i 2009 (Nr. 987).....	1573
Juli	6. Endr. i forskrift om livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning og forskrift om skadeforsikringsselskapers kapitalforvaltning (Nr. 990)	1575
Juli	7. Endr. i forskrift om deklarasjon av næringsinnhold (Nr. 991).....	1575
Juli	9. Endr. i forskrift om utøvelse av fisket i sjøen (Nr. 994)	1583
Juli	9. Endr. i forskrift til privatskolelova (Nr. 995).....	1583
Juli	9. Endr. i forskrift til lov om register for frivillig virksomhet (Nr. 996).....	1584
Juni	25. Endr. i forskrifter som følge av forskrift 25. juni 2009 nr. 977 om endring i forskrift om helsemessige betingelser ved import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater (Nr. 1002).....	1591
Juli	10. Endr. i midlertidig forskrift om irakere som tidligere har hatt midlertidig og begrenset arbeidstillatelse i Norge (Nr. 1003).....	1592
Juli	10. Endr. i forskrift om fangst av kongekrabbe utenfor kvoteregulert område (Nr. 1004)	1593
Juli	10. Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2009 (Nr. 1005).....	1594
Juli	13. Endr. i forskrift om utøvelse av fisket i sjøen (Nr. 1006)	1595
Juli	13. Endr. i forskrift om morsmelkerstatning og tilskuddsblandinger (Nr. 1007).....	1595
Juli	13. Endr. i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2009–2010 (Nr. 1008).....	1596
Juli	16. Endr. i forskrift om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjererne om identiteten til det flyselskapet som skal utføre en flyreise (svartelistingsforskriften) (Nr. 1009)	1596
Juli	16. Endr. i forskrift om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel (Nr. 1011).....	1597
Juli	24. Endr. i forskrift om fangst av ål i 2009 (Nr. 1012)	1597
Juli	24. Endr. i forskrift om nærmere bestemmelser om tillatte vekter og dimensjoner for offentlig veg (Nr. 1013).....	1598
Juli	30. Endr. i forskrift til opplæringslova og forskrift til privatskolelova (Nr. 1014)	1599
Juni	19. Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2009 (Nr. 1018).....	1604
Juli	1. Endr. i forskrift til privatskolelova (Nr. 1019).....	1605
Juli	6. Endr. i forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere (Nr. 1020)	1614
Juli	17. Endr. i forskrift til lov om toll og vareførsel (tollforskriften) (Nr. 1021).....	1614
Juli	24. Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2009 (Nr. 1022).....	1620
Juli	29. Endr. i generell forskrift for produksjon, import og frambud mv av kosmetikk og kroppspfleieprodukter (Nr. 1023).....	1620
Juli	29. Endr. i generell forskrift for produksjon, import og frambud mv av kosmetikk og kroppspfleieprodukter (Nr. 1024).....	1621
Juli	29. Endr. i generell forskrift for produksjon, import og frambud mv av kosmetikk og kroppspfleieprodukter (Nr. 1025).....	1621
Juli	30. Endr. i forskrift om utøvelse av fisket i sjøen (Nr. 1026)	1621

Juli	31. Endr. i forskrift om gjennomføring av forordning (EF) nr. 2042/2003 av 20. november 2003 om kontinuerlig luftdyktighet for luftfartøyer og luftfartøyprodukter, -deler og -utstyr og om godkjenning av organisasjoner og personell som deltar i disse oppgaver (vedlikeholdsforskriften) og forskrift om gjennomføring av forordning (EF) nr. 1702/2003 av 24. september 2003 om fastsettelse av gjennomføringsregler for luftdyktighetssertifisering og miljøsertifisering for luftfartøyer og tilhørende produkter, deler og utstyr, og for sertifisering av konstruksjons- og produksjonsorganisasjoner (sertifiseringsforskriften) (Nr. 1027).....	1622
Aug.	6. Endr. i forskrift om fangst av ål i 2009 (Nr. 1029)	1626
Aug.	7. Endr. i visse forskrifter om dyr av hestefamilien med hensyn til hestepass (Nr. 1033).....	1632
Aug.	10. Endr. i forskrift om regulering av fisket etter tobis og øyepål i 2009 (Nr. 1034).....	1634
Aug.	10. Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften) og opphevelse av forskrift om oppnevning og organisering av skatteutvalgene (Nr. 1071).....	1634
Aug.	11. Endr. i forskrift om deklarasjon av næringsinnhold (Nr. 1072).....	1635
Aug.	11. Endr. i forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder (Nr. 1073).....	1636
Aug.	17. Endr. i forskrift om tvisteløsningsnemnd etter arbeidsmiljøloven (Nr. 1076)	1637
Aug.	17. Endr. i forskrift til lov om toll og vareførsel (tollforskriften) (Nr. 1077).....	1637
Juli	13. Endr. i forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften) (Nr. 1093)	1639
Aug.	17. Endr. i forskrift om sanksjoner mot Nord-Korea (Nr. 1094)	1640
Aug.	19. Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 1096).....	1645
Aug.	20. Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 1097).....	1645
Aug.	21. Endr. i forskrift til forvaltningsloven (forvaltningslovforskriften) (Nr. 1098).....	1646
Aug.	21. Endr. i forskrift om unntak fra arbeidsmiljøloven for visse typer arbeid og arbeidstakergrupper (Nr. 1099).....	1646
Aug.	21. Endr. i forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport (Nr. 1100).....	1647
Aug.	25. Endr. i forskrift om vern av sårbare habitater i internasjonalt farvann (Nr. 1103).....	1648
Aug.	13. Endr. i forskrift for graden Philosophiae doctor (Ph.D.) ved Høgskolen i Lillehammer (Nr. 1116).....	1648
Aug.	25. Endr. i forskrift om regulering av fangst av vågehval i 2009 (Nr. 1119).....	1650
Aug.	26. Endr. i forskrift om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenning (Nr. 1120).....	1651

Diverse

2009

April	25. Vedtak om innføring av matrikkelsystem (Nr. 975)	1511
Juni	26. Vedtak om å akkreditere Markedshøyskolen Campus Kristiania som høyskole (Nr. 978).....	1529
Juni	26. Endr. i statutter for krigskorset (Nr. 979).....	1529
Juni	30. Meddelelse om endring av EØS-henvisning i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med aviær influensa i Kroatia og Sveits (Nr. 980).....	1530
Juli	3. Opph. av forskrift om tilsetting for tjenestemenn ved fylkesmannsembetene. (Tilsettingsreglement.) (Nr. 1030)	1627
Aug.	14. Meddelelse om endring av EØS-henvisning i lov om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. og forskrift om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. (Nr. 1075).....	1637
Aug.	17. Meddelelse om endring av EØS-henvisning i forskrift om garanti for arbeidsvederlag og hjemreise for arbeidstakere på skip registrert i norsk internasjonalt skipsregister (Nr. 1078) .	1639
Aug.	21. Opph. av forskrift om fastsettelse av godtgjøring til godkjente besiktelsesinstitusjoner (Nr. 1101).....	1647

Rettelser

Nr. 4/2009 s. 636 (i forskrift 3. april 2009 nr. 441 om endring i forskrift 23. april 2008 nr. 391 om godkjenning etter fagskoleloven).....	1656
Nr. 6/2009 s. 840 (i forskrift 30. april 2009 nr. 554 om eksamen og studierett ved Høgskolen i Vestfold).....	1657

Oversikt over rettelsel	3. omslagsside
Bestillinger, adresseendringer m.v.	4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 9. september 2009

Nr. 9

---

18. jan. Nr. 1678 2008

Forskrift om endring i forskrift om tilsynsmenn og utvalg i saltvannsfiskeriene

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 18. januar 2008 med hjemmel i lov 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 33 og § 36. Kunngjort 21. august 2009 kl. 13.25.

I

I forskrift 10. oktober 1989 nr. 1098 om tilsynsmenn og utvalg i saltvannsfiskeriene gjøres følgende endringer:

Ny § 13 skal lyde:

§ 13. Særlige valgbestemmelser for Troms fylke

I Troms fylke holdes valg på utvalgsmedlemmer annet hvert år fra og med 2008. Det velges ikke tilsynsmenn for oppsynsdistriktene.

Det skal velges to utvalgsmedlemmer i hvert oppsynsdistrikt for hver av redskapsgruppene garn, line, snurrevad og juksa. Valg på utvalgsmedlemmene innenfor de forskjellige distrikt foretas av Troms Fiskarfylking. Valgresultatet skal stadfestes av Fiskeridirektoratets regionkontor i Troms.

De tidligere valgte utvalg fungerer fram til den tid regionkontoret bestemmer at de nye utvalgene skal tre i funksjon.

Fiskeridirektoratet kan endre eller supplere de fastsatte valgbestemmelser i denne paragraf.

Nåværende § 13 blir ny § 14.

II

Endringene trer i kraft straks.

17. juni Nr. 959 2009

Forskrift om stipendiaters pliktarbeid og ansettelsesforhold ved Norges teknisk-naturvitenskapelige fakultet (NTNU)

Hjemmel: Fastsatt av Styret ved NTNU 17. juni 2009 med hjemmel i forskrift 31. januar 2006 nr. 102 om ansettelsesvilkår for stillinger som postdoktor, stipendiat, vitenskapelig assistent og spesialistkandidat § 1–3 fjortende ledd og § 2–4, jf. lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 6–4 fjerde ledd. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

Retningslinjer for stipendiaters pliktarbeid

§ 1. Om pliktarbeid

Normal åremålsperiode for stipendiater er fire år med 25 prosent pliktarbeid. Ansettelsesperioden skal omfatte tre år med rein forskerutdanning, jf. departementets forskrift § 1–3 (3). Basert på en vurdering av tilgjengelig finansiering og passende arbeid, kan arbeidsgiver likevel velge å tilby bare tre års ansettelse. Så langt det er mulig og stipendiaten selv ønsker det, bør også eksterntfinansierte stipendiater tilbys en ordning med pliktarbeid.

§ 2. Pliktarbeidets innhold

Pliktarbeid utenom forskningsarbeidet bør så vidt mulig ha relevans for doktorgradsutdanningen. Administrative plikter begrenses og bør normalt ikke utgjøre mer enn ti prosent av den samlede arbeidstid på årsbasis, jf. departementets forskrift § 1–3 (13).

Pliktarbeid bør gi relevant og variert kompetanse for en framtidig karriere i akademien, samfunns- og næringsliv. Eksempler på relevant pliktarbeid:

- Bidra i undervisning, laboratorie- og øvingsundervisning, veiledning og eksamensarbeid innen stipendiatens kompetanseområder.
- Gi opplæring i bruk og drift av forskningsinfrastruktur.
- Delta i formidlings-, utstillings- og samlingsarbeid.
- Forskningsadministrativt arbeid i forbindelse med organisering av faglige konferanser eller bistand til utarbeidelse av forskningsprosjektsøknader.
- Universitetspedagogisk kurs, HMS-opplæring og lignende som anses nødvendig for utførelsen av pliktarbeidet.

Lovpålagte valgte verv i universitetets styrer og råd, samt pålagt utvalgsarbeid uten særskilt honorar, godkjennes som pliktarbeid. For stipendiater uten pliktarbeid godkjennes slike verv og utvalgsarbeid som lønnet forlengelse i tid dersom samlet møte- og forberedelsestid utgjør mer enn to uker. Det kan samlet maksimalt godkjennes 3 måneders pliktarbeid for ovennevnte oppgaver. Styreverv i arbeidstakerorganisasjon eller i stipendiatenes interesseorganisasjon godkjennes med ett månedeverk. Eventuelle forlengelser finansieres av det nivå som har vervet eller utvalgsarbeidet. Dersom det gis særskilt honorar for verv eller utvalgsarbeid, har stipendiaten rett til permisjon eller forlengelse uten lønn.

§ 3. Fordeling og kontroll med pliktarbeidets omfang

Pliktarbeidets innhold og fordeling i tilsettingsperioden fastsettes av arbeidsgiver (instituttleder) i samråd med stipendiat og veileder. Fastsatt plan for pliktarbeidet oppdateres årlig med status for utført og planlagt pliktarbeid.

Oppdatert plan for pliktarbeidet vedlegges stipendiatens årlige framdriftsrapport i forskerutdanningen.

Pliktarbeid bør fordeles slik at det siste året kan brukes til rein forskerutdanning. Dersom det likevel er nødvendig å legge pliktarbeid til det siste året, bør dette begrenses til 10 %.

Stipendiatens pliktarbeid godskrives i henhold til faktisk medgått arbeidstid eller fakultetets/instituttets normer. For originalforelesninger gis stipendiater 50 % ekstra uttelling i forhold til normert tid for vitenskapelig ansatte. Det kan etter individuell vurdering også gis ekstra uttelling for andre særlig tidkrevende oppgaver.

Det er arbeidsgivers ansvar å påse at stipendiater ikke pålegges mer enn ett årsverk pliktarbeid i løpet av fireårsperioden og å begrense bruk av stipendiater i vikariater og andre prosjekter som kan forsinke progresjonen i forskerutdanningen.

Ansettelsesforhold

§ 4. Permisjon og forlengelse

Avgjørelse om forlengelse av ansettelsesperioden fattes av ansettelsesorganet jf. departementets forskrift § 2–3 (4). Ved NTNU er slik avgjørelsesmyndighet delegert til dekanus.

Det kan gis permisjon for å gå inn i kortvarig vikariat i undervisnings- og forskerstilling, utenlandsstipend og liknende når dette kan skje uten å redusere framdriften med mer enn et halvt år. I slike tilfeller kan ansettelsesperioden forlenges tilsvarende, jf. departementets forskrift § 2–3 (3). Permisjon som ikke er lov- eller avtafefestet, er ingen rettighet og avgjøres av ansettelsesorganet i hvert enkelt tilfelle. Slik permisjon kan bare gis når veileder finner dette faglig forsvarlig, justert plan for gjennomføring av forskerutdanningen foreligger, og instituttleder finner dette bemanningsmessig og økonomisk akseptabelt.

Fravær som skal gi grunnlag for forlengelse av ansettelsesperioden må utgjøre minst to sammenhengende uker, jf. departementets forskrift § 2–3 (5). Dette inkluderer lov- og avtafefestet permisjon som innebærer redusert stillingsandel eller arbeidstid, dersom samlet fravær i antall timer utgjør mer enn to uker (eks. ammepermisjon, redusert arbeidstid ved egen sykdom eller ved omsorg for barn og nær familie).

For stipendiater kan ansettelsesorganet i særskilte tilfeller gi forlengelse av ansettelsesperioden for forhold som har vært til hinder for progresjonen i forskerutdanningen. Slike forhold kan være særlige omsorgsbelastninger og uforutsette hindringer av arbeidsmessig art som ikke kan lastes stipendiaten. Når slike forhold medfører forsinkelse, kan det gis forlengelse av ansettelsesperioden, forutsatt at stipendiaten vil kunne fullføre forskerutdanningen innen forlengelsestidas utløp, jf. departementets forskrift § 2–3 (6). Det kan gis forlengt ansettelsestid utover lov- og avtafefestet permisjon på inntil tre måneder etter lengre fravær knyttet til personlige helsemessige påkjenninger (eks. svangerskap, fødsel og spedbarnsomsorg). Eventuell forlengelse på særlig grunnlag skal anbefales av veileder og institutt og godkjennes av fakultetet.

Det enkelte fakultet er ansvarlig for å sikre at midler blir avsatt til finansiering av ekstraordinære kostnader ved forlengelse relatert til lov- og avtafefestet permisjon.

Ansettelsesforholdet opprettholdes ved lov- og avtafefestet permisjon. Dersom ansettelsesperioden utløper under permisjon, skal stipendiaten gis mulighet til å slutføre stipendiatperioden etter endt permisjon.

NTNU-ansatte stipendiater skal likebehandles med hensyn til permisjon og forlengelse uavhengig av finansieringskilde.

§ 5. Ansettelsessted

Stipendiater ansettes ved det fakultet vedkommende tas opp på doktorgradsprogram, normalt ved det fakultet kandidaten har sin hovedveileder og sin daglige arbeidsplass. Dette fakultetet har arbeidsgiveransvar for stipendiaten. Vitenskapsmuseet har rett til å utlyse og ansette egne stipendiater. Disse tas normalt opp på relevant doktorgradsprogram ved NTNU.

Dersom stipendiaten har arbeidssted ved annet fakultet eller eksternt, avtaler partene hvordan nødvendig utstyr og driftsmidler skal finansieres og stilles til rådighet for stipendiaten.

Pliktarbeid disponeres av det fakultet som stipendiaten er ansatt ved og normalt av det institutt hvor stipendiaten har sitt arbeidssted. For stipendiater tilknyttet program eller senter kan dekanus fastsette andre vilkår for disposisjon av pliktarbeidet.

§ 6. Ansettelsesvilkår og maksimal ansettelsesperiode

Ansettelsesperioden kan ikke gå ut over maksimal studietid i henhold til NTNUs Phd-forskrift § 7 nr. 1. Maksimal studietid etter Phd-forskriften er 6 år fra dato for vedtak om opptak på doktorgradsprogram til dato for innlevering av avhandling til bedømmelse fratrukket pliktarbeid og permisjoner. Permisjon fra stilling regnes som permisjon fra doktorgradsprogram.

Ansettelsesperioden begrenses til tre måneder etter disputas. Disse tre månedene forutsettes brukt til publisering av forskningsresultater og utvikling av nye forskningsprosjekter.

Opptak til doktorgradsprogram er et vilkår for tiltredelse i stilling som stipendiat. Endelig plan for forskerutdanning skal være godkjent og avtalefestet seinest tre måneder etter tiltredelse. Frist for opptak til doktorgradsprogram må framgå av arbeidsavtalen. Videre må det framgå når endelig plan for forskerutdanningen skal være framlagt. Planen skal navngi hvem som har faglig veiledningsplikt for stipendiaten. Dersom opptaksavtale ikke foreligger innen den tidsfrist som framgår av arbeidsavtalen, kan det gi grunnlag for arbeidsgiver å vurdere å heve arbeidsavtalen, jf. departementets forskrift § 1–3 (8).

Med dette forstås at stipendiaten skal være opptatt på doktorgradsprogram i henhold til NTNUs Phd-forskrift § 5 nr. 1 seinest tre måneder etter tiltredelse i stillingen som stipendiat. Dersom stipendiaten ikke oppfyller vilkårene for opptak til doktorgradsprogram ved NTNU, faller grunnlaget for ansettelsen bort og ansettelsesforholdet avsluttes i henhold til tjenestemannslovens bestemmelser.

18. juni Nr. 960 2009

Forskrift om endring i forskrift om eksamen og studierett ved Høgskolen i Telemark

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Høgskolen i Telemark 18. juni 2009 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–5, § 3–8, § 3–9, § 3–10, § 3–11, § 4–5, § 4–7, § 4–8, § 4–9, § 4–10 og § 5–1. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 15. desember 2005 nr. 1651 om eksamen og studierett ved Høgskolen i Telemark gjøres følgende endringer:

§ 2 ny definisjon av «utdanningsplan» skal lyde:

Utdanningsplan: Med utdanningsplan menes en individuell plan for gjennomføring av et studieprogram som utarbeides mellom høgskolen og den enkelte student. Planen inneholder bestemmelser om høgskolens ansvar og forpliktelser overfor studenten, og studentens forpliktelser overfor høgskolen og medstudenter.

Ny § 5a skal lyde:

§ 5a. Utdanningsplan

1. Mellom høgskolen og student som tas opp til studieprogram av 60 studiepoengs omfang eller mer, skal det utarbeides en utdanningsplan. Utdanningsplanen skal inneholde bestemmelser om høgskolens ansvar og forpliktelser overfor studenten, og studentens forpliktelser overfor høgskolen og medstudenter. Høgskolen kan bestemme at også studenter på studieprogram med omfang under 60 studiepoeng skal ha utdanningsplan.
2. Utdanningsplanen skal være satt opp slik at studenten skal kunne gjennomføre planlagt studieprogram på normert tid som henholdsvis heltids- eller deltidsstudent. Utdanningsplanen kan endres etter avtale mellom avdeling og student.
3. Studentene skal bekrefte utdanningsplanen hvert semester innen fastsatt frist, herunder bekrefte undervisnings- og eksamensmelding for det aktuelle semesterets emner.

§ 6 nr. 3 skal lyde:

3. Studenter med utdanningsplan melder seg opp til eksamen ved å bekrefte sin utdanningsplan i Studentweb innen fastsatt frist hvert semester. Studenter på studier uten utdanningsplan og enkelttemnestudenter skal også melde seg til eksamen ved å registrere dette i Studentweb innen fastsatt frist hvert semester. Avdelingen har plikt til å informere studentene om dette. For utsatt og ekstraordinær eksamen fastsetter dekan frist for oppmelding, jf. § 7 i forskriften.

§ 6 nr. 4 skal lyde:

4. Senest tre uker før eventuell sluttprøve starter, legges det ut oversikt over hvilke emner den enkelte student er meldt opp til eksamen i. For andre prøver legges slik oversikt ut senest 1 uke før prøvedato. Den enkelte student er selv ansvarlig for å kontrollere at eksamensoppmeldingen er korrekt, og vedkommende må melde

fra om eventuelle feil senest 48 timer før prøvestart. Studenten er selv ansvarlig for å holde seg orientert om tid og sted for prøver.

§ 11 nr. 2 skal lyde:

2. Vurderingene skal kvalitetssikres gjennom ekstern deltakelse, enten ved den enkelte vurdering eller ved evaluering av vurderingsordningene, jf. nr. 1. Dersom det ikke benyttes ekstern sensor ved den enkelte vurdering, skal kvalitetssikringen skje gjennom minst en av følgende ordninger:
  - ekstern deltakelse ved oppgaveutforming og fastsetting av vurderingskriterier, eller
  - ekstern stikkprøvekontroll av vurderinger foretatt av intern sensor.

II

Endringene trer i kraft straks.

22. juni Nr. 961 2009

Forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 22. juni 2009 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven) § 9, § 14, § 21, § 27, § 28, § 29, § 30 og § 31 og lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 7, § 19, § 23, § 24, § 25, § 26, § 28 og § 32, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

Kapittel 1. Formål og virkeområde

§ 1. Formål

Forskriften skal bidra til at et utvalg av de viktigste laksebestandene gis en særlig beskyttelse ved å stille særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder.

§ 2. Forskriftens virkeområde

Forskriften gjelder innenfor nasjonale laksefjorder og laksevassdrag beskrevet i vedlegg 1 og 2, og i områdene inntil 5 km utenfor nasjonale laksevassdrag som ikke er tilknyttet nasjonale laksefjorder.

Forskriften retter seg mot enhver som har eller skal ha tillatelse etter lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur § 4, eller godkjenning etter forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. § 5.

Forskriften retter seg også mot enhver som har eller skal ha godkjenning etter forskrift 30. oktober 2006 nr. 1250 om slakterier og tilvirkingsanlegg for akvakulturdyr § 4, samt ansvarlig for drift av notvaskerier.

Kapittel 2. Særskilte krav til etablering og drift innenfor nasjonale laksefjorder og nasjonale laksevassdrag.

§ 3. Etablering og flytting av akvakulturanlegg m.m.

Det er ikke tillatt å etablere nye akvakulturanlegg for:

1. produksjon av matfisk og stamfisk av anadrom fisk, med unntak av kultiveringsanlegg eller genbank for vill anadrom laksefisk
2. virksomhet med forsøks-, forsknings- og undervisningsformål, eller
3. produksjon av ål i sjø.

Eksisterende virksomheter nevnt i første ledd 1. og 2. kan gis tillatelser til etablering av nye akvakulturanlegg dersom dette er nødvendig for å gjennomføre fullstendig årsklasseskille eller brakklegging. Slike akvakulturanlegg må etableres minst 30 km fra nasjonale laksevassdrag.

Det er ikke tillatt å flytte akvakulturanlegg nevnt i første ledd nærmere nasjonale laksevassdrag.

Det er ikke tillatt å øke produksjonskapasiteten på allerede etablerte lokaliteter, eller overføre kapasitet fra akvakulturtillatelser eller felles biomassetak utenfra og inn i en nasjonal laksefjord.

§ 4. Etablering og flytting av slakterier og tilvirkingsanlegg m.m.

Det er ikke tillatt å etablere nye slakterier eller tilvirkingsanlegg for anadrom fisk.

Det er ikke tillatt å flytte allerede etablerte slakterier for anadrom fisk.

Mattilsynet kan fastsette tak for maksimalt tillatt slaktevolum for eksisterende anlegg.

§ 5. Nasjonale laksefjorder – flytteplikt fra særskilte områder m.m.

Etablerte akvakulturanlegg for produksjon av matfisk og stamfisk av anadrom fisk, samt ål, skal innen 1. august 2011 flytte ut av følgende nasjonale laksefjorder:

Svennerbassenget: Sandøy–Strømtangen

Kysten Jæren–Dalane: Tungenes fyr–Åna–Sira

Sognefjorden: Ortmark–Nessane

Nordfjord: Stårheim–Hamnes, Finnvika–Åseneset

Sundalsfjorden: Fjøseid–Merraberget

Romsdalsfjorden: Hamneneset–Okseneset

Halsafjorden: Aksnes–Flesa

Trondheimsfjorden: Agdenes Fyr – Brekstad

Namsfjorden: Kårbringeskjær–Knappholman, Husvika–Kaldklauv og Fosnes–Namsos kommuner

Neidenfjorden/Bøkfjorden: Skoalaidvakki rundt Kjøøya til Geresgåppi og Bøkfjord fyr–Raigebakti

Kvænangen: smalt sund vest for Balderselva

Altafjorden: Altneset–Isnestofen

Porsanger: Ytre Veidnes–Kjerringsvikneset

Tanafjorden: Russevik–Skarveneset.

Plan for flytting skal være fremlagt for Fiskeridirektoratets regionkontor innen 1. august 2010.

Det er ikke tillatt å etablere tilleggslokaliteter for anadrom fisk i nasjonale laksefjorder som nevnes i første ledd.

Første ledd gjelder ikke eksisterende forsøks-, forsknings- og undervisningsanlegg, eller kultiveringsanlegg eller genbank for vill anadrom laksefisk.

§ 6. Nasjonale laksevassdrag – avstandskrav og flytteplikt

Akvakulturanlegg med produksjon av anadrom og marin fisk i sjø, samt nye slakterier og tilvirkningsanlegg for marin fisk, skal lokaliseres minst 5 km fra nasjonalt laksevassdrag. Tilsvarende gjelder anlegg med settefisk av marine arter i sjø og landbaserte akvakulturanlegg for ål.

Akvakulturanlegg som nevnt i første ledd, som er nærmere enn 5 km fra nasjonalt vassdrag, skal flyttes innen 1. august 2011. Plan for dette skal fremlegges Fiskeridirektoratets regionkontor innen 1. august 2010.

Første ledd gjelder ikke kultiveringsanlegg eller genbank for vill anadrom laksefisk.

§ 7. Notvaskerier

Brukte oppdrettsnøter fra akvakulturanlegg skal transporteres i tett beholder, og avrenningsvann fra noten skal samles opp på notvaskeriet og behandles. Nøter fra akvakulturanlegg fra nasjonale laksefjorder skal holdes atskilt fra nøter med opprinnelse fra akvakulturanlegg utenfor sonen.

Nøter må være merket med navn på opprinnelseslokalitet og lokalitetsnummer.

Ved rengjøring og desinfeksjon av nøter fra akvakulturanlegg med mistanke om, eller påvist listeført sykdom, skal alt avløpsvann samles opp, filtreres og desinfiseres før utslipp.

§ 8. Avløp

Mattilsynet kan for å forhindre spredning av smittsomme sykdommer fastsette krav til behandling av avløp fra:

1. landbaserte matfisk og stamfiskanlegg for anadrom fisk, herunder kultiveringsanlegg eller genbank for vill anadrom laksefisk
2. landbaserte matfiskanlegg for marin fisk
3. klekkerier og settefiskanlegg for anadrom og marin fisk
4. anlegg med forsøks-, forsknings- og undervisningsformål
5. slakteri, tilvirkingsanlegg og notvaskerier, samt
6. anlegg for produksjon av ål.

Dersom eksisterende klekkerier og settefiskanlegg for laksefisk, samt landbaserte matfisk- og settefiskanlegg for marine arter ikke kan oppfylle Mattilsynets krav, skal avløpet plasseres med utslippspunkt minst 5 km fra nasjonalt laksevassdrag.

Nye klekkerier og settefiskanlegg for laksefisk, samt landbaserte matfisk- og settefiskanlegg for marine arter, skal ha avløp som er plassert med utslippspunktet minst 5 km fra nasjonalt laksevassdrag.

§ 9. Klekkerier og settefisk av anadrome arter, samt kultiveringsfisk

Rogn som tas inn til produksjon av settefisk og kultiveringsfisk skal være desinfisert.

Det er ikke tillatt å ta inn fisk til akvakulturanlegg for produksjon av settefisk eller kultiveringsfisk av anadrome arter uten særskilt tillatelse fra Mattilsynet.

§ 10. Forbud mot flytting av fisk

Det er ikke tillatt å flytte sjøsatt fisk ut av, inn til eller mellom akvakulturanlegg innenfor nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder.

§ 11. Transport av fisk til slakteri

Det er forbudt å ta inn levende fisk fra akvakulturanlegg utenfor nasjonale laksefjorder eller nasjonale laksevassdrag, som er underlagt restriksjoner som følge av mistanke om eller påvisning av listeført sykdom, til slakterier innenfor nasjonale laksefjorder og nasjonale vassdrag.

§ 12. Slaktemerder

Det er ikke tillatt å slepe slaktemerder med fisk innenfor eller over grensene for en nasjonal laksefjord.

Det er ikke tillatt med etablering av nye eller utvidelse av slaktemerder ved eksisterende slakterier innenfor en nasjonal laksefjord eller nasjonalt laksevassdrag.

§ 13. Kontroll av nøter

Nøter som skal brukes i akvakulturanlegg skal kontrolleres før de tas i bruk, og regelmessig under driften.

Dersom maskebrudd påvises under drift skal dette utbedres snarest. Dersom maskebruddene er så små at fisken likevel ikke kan rømme, skal maskebruddene utbedres innen 30 dager.

Kontroll av not skal journalføres i driftsjournalen.

§ 14. Utvidet sykdomskontroll

I tillegg til de helsekontrollene som er påkrevet etter forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakulturanlegg (akvakulturdriftsforskriften) § 50 og § 62, skal det på akvakulturanlegg med stamfisk, matfisk, settefisk eller kultiveringsfisk gjennomføres ytterligere helsekontroller.

Akvakulturanlegg med stamfisk, matfisk, settefisk eller kultiveringsfisk, skal ha minst 12 rutinemessige helsekontroller per år. Disse skal fordeles slik at det er maksimum 8 uker mellom hver helsekontroll.

§ 15. Særskilte tiltak mot lakselus

Mattilsynet kan i nasjonale laksefjorder gjennomføre særskilte tiltak mot lakselus, herunder:

1. avlusing ved lavere tiltaksgrenser enn de som er nevnt i forskrift av 9. juli 2008 nr. 797 om bekjempelse av lus i akvakulturanlegg § 5, første ledd
2. samordnet avlusning i et nærmere angitt tidsrom
3. samordnet utsett og brakklegging som en del av tiltakene mot lakselus
4. sette spesifikke krav hvilket middel mot lakselus som skal brukes
5. sette krav til avlusningsmetodikk, herunder bruk av presenning eller brønnbåt
6. andre påbud, forbud og tiltak i tråd med forskriftens formål.

Kapittel 3. Avsluttende bestemmelser.

§ 16. Tilsyn og vedtak

Fiskeridirektoratet fører tilsyn og fatter vedtak for å gjennomføre bestemmelsene gitt i forskriftens § 3, § 5, § 6, § 10, § 12 og § 13.

Mattilsynet fører tilsyn og fatter vedtak for å gjennomføre bestemmelsene gitt i denne forskriftens § 4, § 6, § 7, § 8, § 9, § 10, § 11, § 12, § 14 og § 15.

§ 17. Dispensasjon

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene nevnt i § 16 første ledd, med unntak av § 3 første ledd, § 5 og § 6.

Mattilsynet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene nevnt i § 16 annet ledd, med unntak av § 4 første ledd og § 6.

Departementet er klageinstans i saker om dispensasjon fra forbud mot flytting av etablert virksomhet etter § 3 tredje ledd og § 4 annet ledd.

Det er en forutsetning for dispensasjon etter denne bestemmelse at tiltak som tillates skal medføre redusert risiko for vill laks og at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 18. Pålegg og tvangsmulkt mv.

Det organ som er gitt myndighet etter § 16 kan fatte vedtak for å gjennomføre bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne forskriften.

Det kan fattes vedtak etter:

- a) lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. § 23 om tilsyn og vedtak, § 24 – § 26 om særskilt smittesanering, stenging og virksomhetskarantene og tvangsmulkt
- b) lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur § 9 om endring og tilbaketrekking av tillatelse, § 27 om pålegg om tiltak, § 28 om tvangsmulkt, § 29 om iverksetting av tiltak for den ansvarliges regning og § 30 om overtredelsesgebyr
- c) forskrift 29. mars 2007 nr. 361 om reaksjoner ved overtredelse av akvakulturloven.

§ 19. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser som er hjemlet i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet, eller vedtak gjort i medhold av den, er straffbart i henhold til samme lovs § 28.

Forsettlig eller grov uaktsom overtredelse av bestemmelser som er hjemlet i lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur, eller vedtak gitt i medhold av den, er straffbart i henhold til samme lovs § 31.

§ 20. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. august 2009.

Bestemmelsene i § 10 trer i kraft 1. august 2010.

Vedlegg 1. Nasjonale laksefjorder

Svennerbassenget: Sandøy–Strømtangen

Vestfold og Telemark

Lindesnes–Mannefjorden: (Lindesnes–Fugløya, grense mot åpent hav følger grunnlinjen)

Vest-Agder

Kysten Jæren – Dalane: Tungenes fyr–Åna–Sira

Rogaland

Sandsfjorden: Austbø–Jelsa og Vardnes–Breidvik

Rogaland

<i>Etnesfjorden–Ølsfjorden:</i> Rossaneset–Notaneset	Hordaland
<i>Fjordene ved Osterøy:</i> Molviki–Tyssø og Skreaneset–Olsnessnipa	Hordaland
<i>Sognefjorden:</i> Ortmark–Nessane	Sogn og Fjordane
<i>Dalsfjorden:</i> (Holmedal–Strømsnes)	Sogn og Fjordane
<i>Førdefjorden:</i> Flokenes–Horneneset	Sogn og Fjordane
<i>Nordfjord:</i> Stårheim–Hamnes, Finnvika–Åseneset	Sogn og Fjordane
<i>Sunnalsfjorden:</i> Fjøseid–Merraberget	Møre og Romsdal
<i>Romsdalsfjorden:</i> Hamneneset–Okseneset	Møre og Romsdal
<i>Halsafjorden:</i> Aksnes–Flesa	Møre og Romsdal
<i>Ørstaffjorden:</i> Grønvikskjær–Pålskjær	Møre og Romsdal
<i>Trondheimsfjorden:</i> Agdenes Fyr–Brekstad	Sør- og Nord-Trøndelag
<i>Namsfjorden:</i> Kårbringeskjær–Knappholman, Husvika–Kaldklauv og Fosnes–Namsos kommuner	Nord-Trøndelag
<i>Åfjorden:</i> Langhaugan–Hestneset	Sør-Trøndelag
<i>Vefsnfjorden:</i> Leinesodden–Sandnessjøen og Hamnes–Bjørnga	Nordland
<i>Ranafjorden:</i> Leirholmen–Velsvåg	Nordland
<i>Beiarfjorden:</i> Kvarsnes–Hamnes og Røsnes–Nordsandnes	Nordland
<i>Malangen:</i> Tennskjer–Ansnes	Troms
<i>Reisafjorden:</i> Maurnes–Meiland	Troms
<i>Kvænangen:</i> smalt sund vest for Balderselva	Troms
<i>Neidenfjorden/Bøkfjorden:</i> Skoalaidvakki rundt Kjøya til Geresgåppi og Bøkfjord fyr–Raigebakti	Finnmark
<i>Repparfjorden:</i> Tappen–Klubbukt	Finnmark
<i>Altafjorden:</i> Altneset–Isnestofte	Finnmark
<i>Porsangen:</i> Ytre Veidnes–Kjerringsvikneset	Finnmark
<i>Tanafjorden:</i> Russevik–Skarveneset	Finnmark
<i>Kongsfjorden:</i> Nålneset–Vesterneset, grense mot åpent hav følger grunnlinjen	Finnmark

Vedlegg 2. Nasjonale laksevassdrag

Enningsdalselva	Østfold
Numedalslågen	Vestfold
Mandalselva	Vest-Agder
Bjerkreimselva	Rogaland
Suldalslågen	Rogaland
Ogna	Rogaland
Håelva	Rogaland
Figgjo	Rogaland
Etneelva	Hordaland
Vosso	Hordaland
Nærøydalselva	Sogn og Fjordane
Lærdalselva	Sogn og Fjordane
Nausta	Sogn og Fjordane
Vikja	Sogn og Fjordane
Flåmselva	Sogn og Fjordane
Årøyelva	Sogn og Fjordane
Oldnelva	Sogn og Fjordane
Stryneelva	Sogn og Fjordane
Gaula	Sogn og Fjordane
Eidselva	Sogn og Fjordane
Rauma	Møre og Romsdal
Ørstaelva	Møre og Romsdal
Driva	Møre og Romsdal
Surna	Møre og Romsdal
Stordalselva–Norrdalselva	Sør-Trøndelag
Gaula	Sør-Trøndelag
Orkla	Sør-Trøndelag
Nidelva	Sør-Trøndelag
Stjørdalselva	Nord-Trøndelag
Figga	Nord-Trøndelag
Steinkjervassdraget	Nord-Trøndelag

Årgårdsvassdraget	Nord-Trøndelag
Verdalselva	Nord-Trøndelag
Namsen	Nord-Trøndelag
Roksdalsvassdraget	Nordland
Vefsna	Nordland
Ranaelva	Nordland
Beiarelva	Nordland
Reisaelva	Troms
Målselva	Troms
Kvænangselva	Troms
Altaelva	Finnmark
Repparfjordelva	Finnmark
Stabburselva	Finnmark
Lakselva	Finnmark
Børselva	Finnmark
Langfjordvassdraget	Finnmark
Tana	Finnmark
Komagelva	Finnmark
Vestre Jakobselv	Finnmark
Neidenelva	Finnmark
Kongsfjordelva	Finnmark

24. juni Nr. 962 2009

Forskrift om endring i forskrift om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo

Hjemmel: Fastsatt av Universitetsstyret ved Universitetet i Oslo 24. juni 2009 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-2, § 3-3, § 3-9 og § 5-3. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 20. desember 2005 nr. 1798 om studier og eksamener ved Universitetet i Oslo gjøres følgende endringer:

§ 2 skal lyde:

§ 2. Grader

Fastsatt med hjemmel i § 3-2 i UH-loven 1. april 2005 nr. 15, forskrift 16. desember 2005 nr. 1574 om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og høyskoler og forskrift 1. desember 2005 nr. 1392 om krav til mastergrad.

§ 2-1. Tildeling av grader

- (1) Fakultetet selv tildeler gradene bachelor og master for de studieprogrammene fakultetet administrerer.
- (2) Fakultetet selv, med unntak av Det odontologiske fakultet, tildeler graden bachelor for fritt sammensatte grader med emnegruppe av minst 80 studiepoengs omfang innen fakultetets fagområder.
- (3) Det teologiske fakultet selv tildeler graden candidata/candidatus theologiae (cand.theol.).
- (4) Det juridiske fakultet selv tildeler gradene master i rettsvitenskap og Master of Laws (LL.M.).
- (5) Det medisinske fakultet selv tildeler graden candidata/candidatus medicinae (cand.med.).
- (6) Det samfunnsvitenskapelige fakultet selv tildeler gradene candidata/candidatus psychologiae (cand.psychol.) og Master of Arts (M.A.).

§ 2-2. Tilleggsbetegnelser for graden bachelor

- (1) Tilleggsbetegnelsen for graden bachelor på grunnlag av studier med faglig tyngde i kultur- og samfunnsfag skal være Bachelor i kultur- og samfunnsfag/Bachelor of Arts.
- (2) Tilleggsbetegnelsen for graden bachelor på grunnlag av studier med faglig tyngde i matematisk-naturvitenskapelige fag skal være Bachelor i realfag/Bachelor of Science.
- (3) Tilleggsbetegnelsen for graden bachelor på grunnlag av studiet i teologi skal være Bachelor i teologi/Bachelor of Theology.
- (4) Tilleggsbetegnelsen for graden bachelor på grunnlag av studiet i tannpleie skal være Bachelor i tannpleie/Bachelor of Dental Hygiene.
- (5) Tilleggsbetegnelsen for graden bachelor på grunnlag av studiet i tegnspråk og tolking skal være Bachelor i tegnspråk og tolking/Bachelor of Sign Language and Interpreting.

§ 2-3. Tilleggsbetegnelser for graden master

- (1) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av toårig studieprogram med faglig tyngde i kultur og samfunnsfag skal være Master i (programnavn)/Master of Philosophy in (programnavn på engelsk).

- (2) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av toårig studieprogram med faglig tyngde i matematisk-naturvitenskapelige fag skal være Master i (programnavn)/Master of Science in (programnavn på engelsk).
- (3) Tilleggsbetegnelsen for erfaringsbasert mastergrad på grunnlag av studieprogram av 1½ års omfang skal være Master i (programnavn)/Master of Arts in (programnavn på engelsk).
- (4) Tilleggsbetegnelsen for graden master på grunnlag av femårig studieprogram skal være:
- Farmasi: Master i farmasi/Master of Pharmacy.
  - Informatikk: Master i informatikk/Master of Informatics.
  - Odontologi: Master i odontologi/Master of Dentistry.
  - Samfunnsøkonomi: Master i samfunnsøkonomisk analyse/Master of Economic Theory and Econometrics.
  - Lektorprogrammet, studieretning for kultur, språk og samfunnsfag, studieretning for fremmedspråk, studieretning for nordisk og studieretning for kultur og samfunnsfag: Master i kultur- og samfunnsfagutdanning/Master of Philosophy and Education.
  - Lektorprogrammet, studieretning for realfag: Master i realfagutdanning/Master of Science and Education.
- (5) Tilleggsbetegnelsen for graden Master of Laws på grunnlag av studieprogram av 1½ års omfang ved Det juridiske fakultet skal være Master of Laws in (programnavn).
- (6) Tilleggsbetegnelsen for graden Master of Arts skal være Master of Arts in (programnavn).
- (7) Graden master i rettsvitenskap skal ha den engelske oversettelsen Master of Laws.
- (8) Fakultetet selv kan fastsette at en mastergrad på grunnlag av toårig studieprogram med flere studieretninger kan benytte en studieretnings navn istedenfor studieprogrammets navn i tilleggsbetegnelsen.
- (9) Tilleggsbetegnelsen til graden master av 2 års omfang som fellesgrad kan være Master in (programnavn).

§ 2-4. *Krav til sammensetning av graden bachelor*

(1) Ved Universitetet i Oslo kan graden bachelor oppnås på bakgrunn av et treårig studieprogram, tilsvarende 180 studiepoeng, inklusive:

- examen philosophicum (10 studiepoeng)
- examen facultatum (10 studiepoeng)
- programdefinerte emner (minst 120 studiepoeng)
- eventuelt emner (inntil 40 studiepoeng) som kan velges fritt

når studieprogrammet har sin faglige tyngde innen fagområder ved Det teologiske fakultet, Det juridiske fakultet, Det medisinske fakultet, Det humanistiske fakultet, Det samfunnsvitenskapelige fakultet eller Det utdanningsvitenskapelige fakultet.

(2) Ved Universitetet i Oslo kan graden bachelor oppnås på bakgrunn av et treårig studieprogram tilsvarende 180 studiepoeng, inklusive:

- examen philosophicum (10 studiepoeng)
- programdefinerte emner (minst 120 studiepoeng)
- eventuelt emner (inntil 50 studiepoeng) som kan velges fritt

når studieprogrammet har sin faglige tyngde innen fagområder ved Det medisinske fakultet, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet eller Det odontologiske fakultet.

(3) Ved Universitetet i Oslo kan graden bachelor oppnås på bakgrunn av et treårig studieprogram tilsvarende 180 studiepoeng, inklusive:

- examen philosophicum (10 studiepoeng eller mer)
- examen facultatum (10 studiepoeng eller mer)
- en emnegruppe (minst 80 studiepoeng)
- en emnegruppe (minst 40 studiepoeng)
- øvrige emner (inntil 40 studiepoeng) som kan velges fritt

når studieprogrammet har sin faglige tyngde innen fagområder ved Det teologiske fakultet, Det juridiske fakultet, Det humanistiske fakultet, Det samfunnsvitenskapelige fakultet eller Det utdanningsvitenskapelige fakultet.

(4) Ved Universitetet i Oslo kan graden bachelor oppnås på bakgrunn av et treårig studieprogram tilsvarende 180 studiepoeng, inklusive:

- examen philosophicum (10 studiepoeng eller mer)
- en emnegruppe (minst 80 studiepoeng)
- en emnegruppe (minst 40 studiepoeng)
- øvrige emner (inntil 50 studiepoeng) som kan velges fritt

når studieprogrammet har sin faglige tyngde innen fagområder ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet.

(5) Ved Universitetet i Oslo kan graden bachelor oppnås på bakgrunn av tre års studier tilsvarende 180 studiepoeng, inklusive:

- examen philosophicum (10 studiepoeng eller mer)
- examen facultatum (10 studiepoeng eller mer)
- en emnegruppe (minst 80 studiepoeng)
- en emnegruppe (minst 40 studiepoeng)
- øvrige emner (inntil 40 studiepoeng) som kan velges fritt

når studiet har sin faglige tyngde innen fagområder ved Det teologiske fakultet, Det juridiske fakultet, Det humanistiske fakultet, Det samfunnsvitenskapelige fakultet eller Det utdanningsvitenskapelige fakultet.

(6) Ved Universitetet i Oslo kan graden bachelor oppnås på bakgrunn av tre års studier tilsvarende 180 studiepoeng, inklusive:

- examen philosophicum (10 studiepoeng eller mer)
- en emnegruppe (minst 80 studiepoeng)
- en emnegruppe (minst 40 studiepoeng)
- øvrige emner (inntil 50 studiepoeng) som kan velges fritt

når studiet har sin faglige tyngde innen fagområder ved Det medisinske fakultet eller Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet.

(7) Universitetsstyret kan fastsette at enkelte studieprogram til graden bachelor kan ha egne studieenheter som innholdsmessig dekker examen philosophicum (10 studiepoeng) eller examen facultatum (10 studiepoeng).

§ 2–5. Krav til sammensetning av graden master

(1) Ved Universitetet i Oslo kan graden master av 2 års omfang oppnås på grunnlag av de studieprogram som det enkelte fakultetet tilbyr til denne graden.

(2) Ved Universitetet i Oslo kan graden master av 5 års omfang oppnås på grunnlag av studieprogrammene i farmasi, informatikk, odontologi, samfunnsøkonomi samt for lektorprogrammet. Examen philosophicum skal inngå i grunnlaget for graden, unntatt for studieprogrammet i farmasi. Examen facultatum skal inngå i grunnlaget for graden når den oppnås på grunnlag av studieprogrammet i samfunnsøkonomi.

(3) Ved Universitetet i Oslo kan graden master som erfaringsbasert mastergrad av 1½ års eller 2 års omfang oppnås på grunnlag av de studieprogram som det enkelte fakultetet tilbyr til denne graden.

(4) Ved Universitetet i Oslo kan graden Master of Laws av 1½ års omfang oppnås på grunnlag av fastsatte studieprogram ved Det juridiske fakultet.

(5) Ved Universitetet i Oslo kan graden Master of Arts oppnås på grunnlag av fastsatte studieprogram ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet.

(6) Ved Universitetet i Oslo kan graden master i rettsvitenskap oppnås på grunnlag av studieprogrammet i rettsvitenskap ved Det juridiske fakultet. Examen philosophicum og examen facultatum skal inngå i grunnlaget for graden.

(7) Ved Universitetet i Oslo skal masteroppgaven utgjøre det selvstendige arbeidet som kreves for å oppnå graden master. Masteroppgavens omfang skal være i samsvar med kravene i forskrift om krav til mastergrad. Det er obligatorisk med veiledning av masteroppgaven. Fakultetet oppnevner eller godkjenner veilederen.

(8) Universitetsstyret kan fastsette at enkelte studieprogram til mastergrad av 5 års omfang kan ha egne studieenheter som innholdsmessig dekker examen philosophicum (10 studiepoeng) eller examen facultatum (10 studiepoeng).

§ 2–6. Krav til sammensetning av gradene cand.theol., cand.med. og cand.psychol.

(1) Ved Universitetet i Oslo kan graden candidata/candidatus theologiae (cand.theol.) oppnås på grunnlag av fastsatt studieprogram ved Det teologiske fakultet. Examen philosophicum og examen facultatum skal inngå i grunnlaget for graden.

(2) Ved Universitetet i Oslo kan graden candidata/candidatus medicinae (cand.med.) oppnås på grunnlag av fastsatt studieprogram ved Det medisinske fakultet. Examen philosophicum skal inngå i grunnlaget for graden.

(3) Ved Universitetet i Oslo kan graden candidata/candidatus psychologiae (cand.psychol.) oppnås på grunnlag av fastsatt studieprogram ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Examen philosophicum skal inngå i grunnlaget for graden.

§ 2–7. Krav til grad mht. omfang avlagt ved Universitetet i Oslo

(1) Til graden bachelor ved Universitetet i Oslo må emner av til sammen minst 60 studiepoengs omfang være avlagt ved Universitetet i Oslo. Emner avlagt ved utenlandsk institusjon som del av en utvekslingsavtale med Universitetet i Oslo, kan ordinært ikke være med på å oppfylle kravet. Det enkelte fakultetet kan likevel i programbeskrivelsen fastsette at emner av inntil 30 studiepoengs omfang fra utenlandsk universitet, avlagt som del av en utvekslingsavtale med Universitetet i Oslo, kan være med på å oppfylle kravet.

(2) Til graden master og til graden master i rettsvitenskap ved Universitetet i Oslo må emner av til sammen minst 60 studiepoengs omfang, inkludert masteroppgave, være avlagt ved Universitetet i Oslo. Det enkelte fakultetet kan likevel i programbeskrivelsen fastsette at masteroppgaven kan avlegges i tilknytning til samarbeidsavtale med annen institusjon.

(3) Til gradene cand.theol., cand.med. og cand.psychol. ved Universitetet i Oslo må emner av til sammen minst 60 studiepoengs omfang være avlagt ved Universitetet i Oslo.

§ 2–8. Krav til grad ved tildeling av samme grad på ny eller av flere grader

(1) Ved tildeling av graden bachelor på ny eller på et grunnlag som helt eller delvis inkluderer en tidligere tildelt grad, må emner av til sammen minst 60 studiepoengs omfang være avlagt i tillegg til den tidligere graden. Den nye graden må ha et annet faglig tyngdepunkt enn den tidligere graden, det vil si en emnegruppe av minst 80 studiepoengs omfang eller programdefinerte emner av minst 120 studiepoengs omfang innenfor et annet fagområde enn den tidligere graden.

(2) Ved tildeling av graden master på ny eller på et grunnlag som helt eller delvis inkluderer en tidligere tildelt grad, må emner av til sammen minst 60 studiepoengs omfang være avlagt i tillegg til den tidligere graden. De nye emnene må inkludere en annen masteroppgave enn den tidligere graden.

(3) Fakultetet selv kan i programbeskrivelsen for et femårig masterprogram fastsette at ved tildeling av graden på ny eller på et grunnlag som helt eller delvis inkluderer en tidligere tildelt grad, må emner av til sammen minst 90 studiepoengs omfang være avlagt i tillegg til den tidligere graden. De nye emnene må inkludere en annen masteroppgave enn den tidligere graden.

(4) Ved tildeling av gradene cand.theol., cand.med. og cand.psychol. på ny eller på et grunnlag som helt eller delvis inkluderer en tidligere tildelt grad, må emner av til sammen minst 90 studiepoengs omfang være avlagt i tillegg til den tidligere graden.

§ 2-9. *Krav til innhold og sammensetning av grad i samarbeid med andre institusjoner*

(1) For grad som tildeles i samarbeid med andre institusjoner (fellesgrad), gjelder ordinært de samme kravene til innhold og sammensetning av graden som til grader utstedt av Universitetet i Oslo alene.

(2) Rektor godkjenner samarbeidsavtaler med andre institusjoner ved etablering av felles studieprogram og ved etablering av studieprogram som leder fram til fellesgrader.

§ 3-1 skal lyde:

§ 3-1. *Begreper i tilknytning til studier og studieenheter*

(1) Ved Universitetet i Oslo skal studiene organiseres i studieprogram. Et studieprogram kan organiseres i studieretninger, emnegrupper og emner.

(2) Ved Universitetet i Oslo skal et emne være den ordinære studieenheten. Antallet studiepoeng for et emne skal ordinært være delelig med 5. Minste emnestørrelse skal ordinært være 5 studiepoeng. Studieprogram til de fem- eller seksårige gradene kan fravike reglene i dette punkt.

(3) Ved Universitetet i Oslo skal en emnegruppe være en kombinasjon av emner fra ett eller fra flere fagområder hvor emnene er definert til å utgjøre en samlet enhet. Samme emne kan inngå i flere emnegrupper.

(4) Studieprogram til de fem- eller seksårige gradene kan bruke andre begreper for sine emnegrupper og emner, men de skal likevel være omfattet av forskriftens bestemmelser om emnegrupper og emner.

(5) Ved Universitetet i Oslo skal studieplanen for studiene fremgå av:

- en programbeskrivelse for studieprogrammet
- eventuelt en studieretningsbeskrivelse for studieretningen innenfor studieprogrammet
- en emnebeskrivelse for emnet.

§ 3-2 skal lyde:

§ 3-2. *Etablering, endring og nedlegging av studieprogram og studieenheter*

(1) Ved Universitetet i Oslo skal saker om etablering og nedlegging av studietilbud behandles slik:

- Saker om studieprogram på 60 studiepoeng eller mer behandles av universitetsstyret.
- Saker om studieprogram på mindre enn 60 studiepoeng behandles av fakultetet selv.
- Saker om studieretninger behandles av fakultetet selv.
- Saker om emnegrupper behandles av fakultetet.
- Saker om emner behandles av fakultetet.

(2) Fakultetet kan endre studieprogram, studieretninger, emnegrupper og emner. Rektor skal likevel behandle endringer av Examen philosophicum.

(3) Saker som innebærer etablering eller nedlegging av fag eller andre vesentlige endringer i studietilbudet skal behandles av universitetsstyret uavhengig av reglene i første og andre ledd.

(4) Saker som innebærer egenbetaling fra studenter, med unntak av videreutdanningstilbud på mindre enn 60 studiepoeng, skal behandles av universitetsstyret uavhengig av reglene i første og andre ledd.

(5) Ved nedlegging av studieprogram, studieretninger, emnegrupper og emner skal vedtaksorganet fastsette overgangstid for undervisning og eksamen.

(6) Universitetsdirektøren kan i nærmere regler til § 3-2 fastsette bestemmelser om vedtaksprosess og saksbehandling ved etablering, endring og nedlegging av studieprogram, studieretninger, emnegrupper og emner.

§ 3-3 skal lyde:

§ 3-3. *Program- og studieretningsbeskrivelser*

(1) Alle studieprogram skal ha en programbeskrivelse. Når et studieprogram er etablert, fastsetter fakultetet selv programbeskrivelsen for studieprogram som administreres av fakultetet. Andre deltagende fakulteter må godkjenne sin del av programbeskrivelsen.

(2) Alle studieretninger skal ha en studieretningsbeskrivelse. Når en studieretning er etablert, fastsetter fakultetet selv studieretningsbeskrivelsen for studieretninger som administreres av fakultetet. Andre deltagende fakulteter må godkjenne sin del av studieretningsbeskrivelsen.

(3) Fakultetet kan endre programbeskrivelser og studieretningsbeskrivelser.

(4) Universitetsdirektøren kan i nærmere regler til § 3–3 fastsette bestemmelser om innholdet i og utformingen av program- og studieretningsbeskrivelser.

§ 3–4 skal lyde:

§ 3–4. Emnebeskrivelser

(1) Alle emner skal ha en emnebeskrivelse. Fakultetet fastsetter emnebeskrivelsen for det enkelte emnet innenfor fakultetets fagområde. Rektor fastsetter likevel emnebeskrivelsen for Examen philosophicum.

(2) Fakultetet kan endre emnebeskrivelser. Rektor endrer likevel emnebeskrivelsen for Examen philosophicum.

(3) Universitetsdirektøren kan i nærmere regler til § 3–4 fastsette bestemmelser om innholdet i og utformingen av emnebeskrivelser.

§ 3–7 oppheves.

§ 5–3 skal lyde:

§ 5–3. Eksamenssted

(1) Eksamensstedet er ordinært Universitetet i Oslo, herunder Universitetet i Oslos datanettverk og sykehusene med universitetsundervisning.

(2) Fakultetet kan fastsette annet eksamenssted i emnebeskrivelsen. Fakultetet kan i særlige tilfeller gi dispensasjon mht. fastsatt eksamenssted.

§ 6 skal lyde:

§ 6. Karaktersystem og sensur

Fastsatt med hjemmel i § 3–9 og § 5–3 i UH-loven 1. april 2005 nr. 15.

§ 6–1. Karaktersystem

(1) Ved Universitetet i Oslo er det for UH-lovens graderte karakterskala fastsatt følgende generelle, kvalitative beskrivelser på bokmål:

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier</i>
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Brukbar	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

(2) Ved Universitetet i Oslo er det for UH-lovens graderte karakterskala fastsatt følgende generelle, kvalitative beskrivelser på nynorsk:

<i>Symbol</i>	<i>Nemning</i>	<i>Generell, ikkje fagspesifikk omtale av vurderingskriterium</i>
A	Framifrå	Framifrå prestasjon som skil seg klart ut. Kandidaten syner sær s god vurderingsevne og stor grad av sjølvstende.
B	Mykje god	Mykje god prestasjon. Kandidaten syner mykje god vurderingsevne og sjølvstende.
C	God	Jamt god prestasjon som er tilfredsstillande på dei fleste områda. Kandidaten syner god vurderingsevne og sjølvstende på dei viktigaste områda.
D	Nokså god	Akseptabel prestasjon med nokre vesentlege manglar. Kandidaten syner ein viss grad av vurderingsevne og sjølvstende.
E	Tilstrekkeleg	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskrava, men heller ikkje meir. Kandidaten syner lita vurderingsevne og lite sjølvstende.
F	Ikkje greidd	Prestasjon som ikkje tilfredsstiller dei faglege minimumskrava. Kandidaten syner både manglande vurderingsevne og sjølvstende.

(3) Ved Universitetet i Oslo er det for UH-lovens graderte karakterskala fastsatt følgende generelle, kvalitative beskrivelser på engelsk:

<i>Symbol</i>	<i>Description</i>	<i>General, qualitative description of valuation criteria</i>
A	Excellent	An excellent performance, clearly outstanding. The candidate demonstrates excellent judgement and a high degree of independent thinking.
B	Very good	A very good performance. The candidate demonstrates sound judgement and a very good degree of independent thinking.
C	Good	A good performance in most areas. The candidate demonstrates a reasonable degree of judgement and independent thinking in the most important areas.
D	Satisfactory	A satisfactory performance, but with significant shortcomings. The candidate demonstrates a limited degree of judgement and independent thinking.
E	Sufficient	A performance that meets the minimum criteria, but no more. The candidate demonstrates a very limited degree of judgement and independent thinking.
F	Fail	A performance that does not meet the minimum academic criteria. The candidate demonstrates an absence of both judgement and independent thinking.

(4) Når UH-lovens karakterskala består/ikke består benyttes ved Universitetet i Oslo, skal dette være et selvstendig vurderingsuttrykk uten sammenheng med den graderte karakterskalaen.

§ 6-2. Sensur

(1) Ved bedømmelsen av masteroppgaven og ved ny sensurering etter klage på karakterfastsettingen, hvor det etter UH-loven er krav om minst to sensorer, må den eksterne bedømmersensoren hentes utenfor institusjonen.

(2) Ved Universitetet i Oslo skal det ved muntlig eksamen ordinært være minst to bedømmersensorer. Fakultetet kan gjøre unntak for visse typer løpende vurderinger/eksamener hvor dette kan være vanskelig å praktisere. Fakultetet kan for øvrig i emnebeskrivelsen fastsette antallet sensorer og bruk av ekstern bedømmersensor ved den enkelte eksamen i emnet.

(3) Fakultetet oppnevner sensorer.

(4) Sensuren for masteroppgaven og tilsvarende større skriftlige arbeider skal foreligge senest 8 uker etter fristen for innleveringen av slike arbeider.

(5) Sensur skal foreligge senest 31. august for vårsemesteret og senest 31. januar for høstsemesteret. Sensur for utsatt eller ny eksamen kan likevel foreligge senere. For studier med annen semesterinndeling kan fakultetet selv fastsette annet tidspunkt.

(6) Dersom samme eksamen avlegges flere ganger, vil den beste karakteren gjelde som endelig karakter.

§ 6-3. Anonymitet ved sensur og ved klage over karakterfastsettingen

(1) Ved skriftlig eksamen med tilsyn skal eksamenskandidatens anonymitet sikres så langt det er faglig eller praktisk mulig.

(2) Ved eksamen uten tilsyn fastsetter fakultetet i emnebeskrivelsen på hvilken måte eksamenskandidatens anonymitet kan sikres.

(3) Ved klage over karakterfastsettingen skal klagerens anonymitet sikres dersom dette er praktisk mulig.

(4) Fakultetet skal gjøre karakterfastsettingen, eventuell sensorveiledning, bedømmersensors eventuelle skriftlige begrunnelse og annen relevant informasjon fra første sensurering, samt klagen, inkludert eventuell skriftlig begrunnelse for klagen, kjent for bedømmersensorene som foretar ny sensurering av klagerens prestasjon.

§ 6-4. Klage over karakterfastsettingen ved løpende vurdering/eksamen

(1) Ved løpende vurdering som skal eller kan inngå i eksamen i et emne, skal eventuell klageprosedyre i tilknytning til karakterfastsettingen finne sted først når det samlede resultatet fra emnet er kunngjort.

(2) Fakultetet kan i emnebeskrivelsen fastsette at klageprosedyre kan finne sted allerede etter separat prøve når resultatet er til hinder for videre studieprogresjon i semesteret.

§ 6-5. Beregning av gjennomsnitt av bokstavkarakterer

(1) Ved beregning av gjennomsnittet av bokstavkarakterene for de ulike emnene i en emnegruppe, må karakteren fra de enkelte emnene inngå i forhold til emnenes studiepoengantall. Et eventuelt tidligere beregnet gjennomsnitt for emner i en mindre emnegruppe kan ikke benyttes ved beregning av gjennomsnittskarakteren for en større emnegruppe. Avrunding skal skje kun én gang.

(2) For beregning av gjennomsnitt av bokstavkarakterer fastsettes følgende tallverdier for bokstavkarakterene: A = 65, B = 64, C = 63, D = 62, E = 61, F = 60.

(3) Gjennomsnittet beregnes med én desimal. Etter ordinære avrundingsregler foretas avrunding til helt tall, som gir bokstavkarakter i samsvar med tallverdien i punkt 2.

(4) Det skal med grunnlag i foreliggende forskrift ikke foretas omregning mellom tidligere graderte karaktersystemer med tallkarakterer og gjeldende graderte karaktersystem med bokstavkarakterer.

I § 4–3 tredje ledd skal «programplan» erstattes med «programbeskrivelse».

I § 4–4 første ledd skal «programplanen» erstattes med «programbeskrivelsen».

I § 10–1 tredje ledd skal «programplanen» erstattes med «programbeskrivelsen».

II

Endringene trer i kraft straks.

25. juni Nr. 963 2009

Forskrift om studier, opptak og eksamen ved Høgskolen i Ålesund

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Høgskolen i Ålesund 25. juni 2009 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–3, § 3–5, § 3–6, § 3–8, § 3–9, § 3–10 og § 5–3. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

Kapittel 1. Allmenne regler

§ 1. Virkeområde

- 1.1 Forskriften gjelder forkurs for ingeniørutdanning, grunnutdanning, videreutdanning og mastergradsutdanning ved Høgskolen i Ålesund.
- 1.2 For studier som er regulert av nasjonale rammeplaner og internasjonale konvensjoner, har rammeplan eller konvensjon forrang for denne forskriften i tilfeller der det ikke er samsvar mellom bestemmelsene. Det forutsettes at disse ikke strider mot bestemmelser eksplisitt presisert i UH-loven.

§ 2. Definisjoner

2.1 Diploma Supplement

Internasjonalt vitnemålstillegg som er laget for å gi en utfyllende beskrivelse av kvalifikasjonen som kandidaten har oppnådd. Diploma Supplement erstatter ikke kandidatens vitnemål, men supplerer dette, og utstedes gratis for kandidaten.

2.2 Eksamen

Prøving der resultatet inngår på vitnemålet eller innregnes i en karakter som står på vitnemål/karakterutskrift. En eksamen kan omfatte ett eller flere emner.

- *Deleksamen* er prøving der karakteren inngår i beregningen av endelig karakter for et fag. Deleksamen innenfor samme fag, kan ha forskjellig form og foregå til forskjellig tid.
- *Ordinær eksamen* er den første eksamen som arrangeres hver gang et fag eller deler av et fag avsluttes.
- *Ny eksamen* arrangeres for en student som ikke har bestått siste ordinære eksamen.
- *Utsatt eksamen* arrangeres for en student som har dokumentert gyldig fravær ved siste ordinære eksamen. Som gyldig fravær regnes sykdom eller annen dokumentert, tvingende fraværsgrunn.

2.3 Emne

Minste studiepoenggivende enhet som kan inngå i et fag, et studium eller en grad.

2.4 Fag

Beslektede emner som er samlet under en felles fagbetegnelse.

2.5 Fagbeskrivelse

Beskrivelse av læringsutbytte, tema, undervisnings- og arbeidsformer, arbeidskrav, omfang og vurderingsformer av et fag som inngår på vitnemål eller karakterutskrift, basert på høgskolens veiledning for utfylling av studieplaner/fagplaner og fagbeskrivelser.

2.6 Fagplan

Konkretisering av det faglige innholdet, inkludert læringsutbytte, i studier basert på nasjonale rammeplaner og høgskolens veiledning for utfylling av studieplaner/fagplaner og fagbeskrivelser.

2.7 Fritak/Innpasning

Fritak fra eksamen på bakgrunn av eksamen avlagt ved samme eller annen utdanningsinstitusjon, jf. UH-loven § 3–5.

2.8 Grad

Utdanning med et bestemt omfang og en bestemt sammensetning, og som gir rett til å bruke en bestemt tittel. Tittel dokumenteres i vitnemålet.

2.9 Grunnutdanning

Studier der opptakskravet er generell studiekompetanse, eventuelt i kombinasjon med spesielle opptakskrav.

2.10 Læringsutbytte

Kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse en kandidat forventes å inneha (skal ha) ved avsluttet studium eller fag.

2.11 *Obligatoriske arbeidskrav*

For å kunne ta eksamen i et emne, kan det være krav om at bestemte eksamener, forkurs eller oppgaver skal være fullført eller det kan være krav om å ha deltatt i obligatorisk undervisning og/eller praksis. Disse bestemmelsene skal fremgå av studieplan/fagplan. Bare de studenter som fyller disse kravene har rett til å gå opp til eksamen i det aktuelle emnet.

2.12 *Rammeplan*

Nasjonal plan som beskriver mål, omfang, innhold og organisering av studier. Rammeplaner fastsettes av departementet.

2.13 *Student*

Person som er tatt opp til et studium eller et fag ved Høgskolen i Ålesund i samsvar med UH-loven § 3–6 og § 3–7.

2.14 *Studieplan*

Konkretisering av det faglige innholdet, inkludert læringsutbytte, i studier som ikke er regulert av nasjonal rammeplan, basert på høgskolens veiledning for utfylling av studieplaner/fagplaner og fagbeskrivelser.

2.15 *Studiepoeng*

Omfanget av et fag i høgskolens studieplaner/fagplaner måles i studiepoeng. 60 studiepoeng tilsvarer ett fullt studieår for en student på heltid. ECTS (European Credit Transfer System) Users Guide har definert arbeidsbelastningen for ett studiepoeng til å være 25–30 timers arbeidsinnsats for en student.

2.16 *Studierett*

Rettigheter og plikter som følger av å være tatt opp som student ved et studium og å inneha studentstatus.

2.17 *Studium*

Selvstendig enhet godkjent av høgskolestyret eller departementet, som en student kan få opptak til og studierett på. Et studium har et definert innhold, inkludert læringsutbytte, og fører frem til avsluttende eksamen eller grad.

2.18 *Tilleggsfag*

Fag som ikke er oppført som obligatoriske eller valgfrie fag på studentens studium.

2.19 *UH-loven*

Med UH-loven menes lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler.

2.20 *Utdanningsplan*

Avtale om plan for gjennomføring av studium inngått mellom høgskolen og den enkelte student, som viser hvilket studium den enkelte student har til hensikt å gjennomføre, og hvor lang tid studenten skal bruke på å fullføre dette studiet. Utdanningsplanen bygger på studiets standard studieplan. Standard studieplan viser fagsammensetning og hvor omfattende et studium er. Studenter som ikke følger normal studieprogresjon kan be om en individuell utdanningsplan, jf. § 16. Alle andre studenter følger standard studieplan.

2.21 *Vitnemål*

Benyttes som begrep på det dokumentet som dokumenterer fullført gradsutdanning.

2.22 *Videreutdanning*

Utdanning som normalt bygger på en grunnutdanning eller yrkeserfaring. En videreutdanning har godkjente studieplaner/fagplaner, avsluttes med formell evaluering og gir uttelling i studiepoeng.

Kapittel 2. Grader

§ 3. *Krav til Høgskolekandidat*

Graden høgskolekandidat skal bygge på en godkjent studieplan/fagplan i henhold til gjeldende retningslinjer og veiledninger ved Høgskolen i Ålesund og eventuelle nasjonale rammeplaner.

3.1 Høgskolen i Ålesund tildeler graden høgskolekandidat på grunnlag av fullført toårig integrert utdanning på 120 studiepoeng, hjemlet i vedtak i styret for Høgskolen i Ålesund.

§ 4. *Krav til Bachelorgrad*

Bachelorgrad skal bygge på en godkjent studieplan/fagplan i henhold til gjeldende retningslinjer og veiledninger ved Høgskolen i Ålesund og eventuelle nasjonale rammeplaner.

4.1 Graden bachelor oppnås på grunnlag av eksamen i fag, emner, eller studium av minimum 180 studiepoengs omfang.

4.2 Grunnlaget for graden skal omfatte ett av følgende:

- a) Fullført 3-årig integrert yrkesutdanning av 180 studiepoengs omfang.
- b) Fullført 2-årig integrert yrkesutdanning eller annet studium av 120 studiepoengs omfang, kombinert med godkjent påbygging eller spesialisering innenfor samme eller andre fag/fagområder av minimum 60 studiepoengs omfang.
- c) Tre års normert studium/180 studiepoeng med faglig fordypning på minimum 80 studiepoeng, kombinert med fordypning i ytterligere ett fagområde på minimum 30 studiepoengs omfang.
- d) For § 4 a) og § 4 b) stilles det krav om at grader uten nasjonal rammeplan eller forskrift, må omfatte ett fag/studium eller et fordypningsemne på minimum 80 studiepoeng.

4.3 Det stilles krav om at minimum 60 studiepoeng skal være avlagt ved Høgskolen i Ålesund.

4.4 Reduksjon i studiepoeng

Overlapping i faginnhold mellom fag som inngår i grunnlaget for bachelorgraden må kompenseres.

§ 5. *Krav til Mastergrad*

Mastergrad skal bygge på en godkjent studieplan/fagplan i henhold til forskrift 1. desember 2005 nr. 1392 om krav til mastergrad og gjeldende retningslinjer og veiledninger ved Høgskolen i Ålesund.

5.1 Høgskolen i Ålesund tildeler mastergraden i henhold til UH-loven § 3–2.

5.2 Mastergrader ved Høgskolen i Ålesund reguleres av forskrift 1. desember 2005 nr. 1392 om krav til mastergrad, fastsatt av departementet.

Kapittel 3. Studier og studieplaner/fagplaner

§ 6. *Godkjenning av studier og studieplaner/fagplaner*

6.1 Styret for Høgskolen i Ålesund fastsetter hvilke studier som tilbys ved Høgskolen i Ålesund, jf. UH-loven § 3–3 (1).

6.2 Styret for Høgskolen i Ålesund fastsetter hvilken faglig enhet som har ansvaret for de enkelte studier som tilbys ved Høgskolen i Ålesund.

6.3 Styret for Høgskolen i Ålesund vedtar studieplaner/fagplaner for alle studier som tilbys ved Høgskolen i Ålesund i henhold til retningslinjer, jf. UH-loven § 3–3 (3).

§ 7. *Utforming av studieplaner/fagplaner*

7.1 Styret for Høgskolen i Ålesund kan fastsette veiledning i utfylling av studieplaner/fagplaner og fagbeskrivelser.

§ 8. *Publisering av studieplaner/fagplaner*

8.1 Alle studieplaner/fagplaner blir publisert på høgskolens nettsider etter godkjenning.

Kapittel 4. Opptak og rangering til grunn- og videreutdanninger

§ 9. *Opptak og rangering til grunnutdanningene*

9.1 For opptak og rangering til grunnutdanninger, gjelder de regler som departementet har fastsatt i forskrifts form, jf. UH-loven § 3–6 og § 3–7, forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning, samt egne rangeringsregler for lokale opptak, som er i tråd med forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning.

9.2 Styret for Høgskolen i Ålesund fastsetter antall studieplasser, jf. UH-loven § 9–2.

§ 10. *Opptak og rangering til videreutdanninger*

10.1 Opptak til videreutdanninger behandles lokalt og skjer normalt tilsvarende opptak til grunnutdanninger.

10.2 Rangeringsreglene og regler for tilleggspoeng fremgår i studieplanen/fagplanen for hvert enkelt studium. Reglene er iht. forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning.

10.3 Styret for Høgskolen i Ålesund fastsetter antall studieplasser, jf. UH-loven § 9–2.

§ 11. *Opptak og rangering til mastergradutdanning*

11.1 For opptak til mastergradutdanning gjelder de regler som departementet har fastsatt i forskrift om krav til mastergrad.

11.2 Rangeringsreglene og regler for tilleggspoeng fremgår i studieplanen/fagplanen for hvert enkelt studium. Reglene er iht. forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning.

11.3 Styret for Høgskolen i Ålesund fastsetter antall studieplasser, jf. UH-loven § 9–2.

§ 12. *Opptak på bakgrunn av realkompetanse*

12.1 Realkompetanse som grunnlag for opptak.

a) Søkere som er 25 år eller eldre i opptaksåret, og som ikke har generell studiekompetanse, har krav på å få vurdert om de er kvalifiserte for et bestemt studium på grunnlag av realkompetanse, jf. forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning § 3–1.

b) Realkompetanse er kunnskaper søkeren har fått gjennom utdanning, yrkespraksis, ubetalt arbeid, organisasjonsarbeid eller på annen måte.

12.2 Styret for Høgskolen i Ålesund kan fastsette egne realkompetanseregler.

12.3 En realkompetansesøker får en individuell vurdering av samlede kvalifikasjoner, og blir rangert i forhold til søkere som kan poengberegnes.

12.4 Opptak på bakgrunn av realkompetanse

a) En søker som får opptak på bakgrunn av realkompetanse, kan ikke bytte studium eller lærested, jf. forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning § 3–1 (1).

b) En søker som er tatt opp til høyere utdanning på grunnlag av realkompetanse, vil ha generell studiekompetanse etter fullført studium av minimum ett års lengde (60 studiepoeng), under forutsetning av at de også oppfyller kravet om norsk, jf. forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning § 2–3.

12.5 Klage på vedtak skal først behandles av Høgskolen i Ålesund, som vurderer søknaden på nytt. Dersom klageren ikke får medhold, skal klagen behandles i høgskolens klageinstans.

§ 13. *Opptak på enkeltfag*

13.1 En søker som ikke er tatt opp på et studium ved Høgskolen i Ålesund, kan søke om opptak på enkeltfag innen oppsatte frister, forutsatt at opptakskravene for faget er oppfylt.

§ 14. *Klage på opptaket*

14.1 Klage på nasjonale opptak behandles av en nasjonal klagenemd, jf. forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning.

14.2 Klage på lokale opptak behandles av Høgskolen i Ålesund, jf. forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning § 8–1 (2).

Kapittel 5. Studieløp

§ 15. *Studierett*

15.1 Studieretten gjelder det studiet eller det faget studenten er tatt opp til.

15.2 Et studium kan ha både lukkede og åpne fag. En student kan gis rett til å følge undervisningen og ta eksamen i fag som ikke er en del av studiet. Lukkede fag kan bare tas av en student som har studierett på studiet.

15.3 En student kan gis anledning til å fullføre en grad, selv om de i utgangspunktet er tatt opp ved et kortere studium. En student må da søke om opptak på 2. eller 3. studieår innen fastsatte frister.

15.4 Studieretten innebærer:

- a) rett til å få fastsatt utdanningsplan, jf. UH-loven § 4–2.
- b) rett til å delta i undervisning i samsvar med studieplanen/fagplanen på det enkelte studiet og i samsvar med utdanningsplanen.
- c) rett til veiledning og til å bruke andre ressurser i samsvar med studieplanen/fagplanen, utdanningsplanen og eventuelle andre regler gitt av høgskolen, herunder lesesal, datamaskiner, bibliotek med mer.
- d) rett til å bli vurdert til eksamen i samsvar med fagbeskrivelsen.

15.5 Studieretten kan opphøre dersom studenten:

- a) unnlater å betale semesteravgift innen fastsatt frist.
- b) unnlater å registrere seg møtt innen fastsatt frist.
- c) unnlater fysisk å møte til obligatorisk fremmøte ved studiestart.
- d) ikke holder tilfredsstillende progresjon i studiet i henhold til studieplanen/fagplanen.
- e) ikke avlegger eksamen eller praksis i ett semester, når studenten ikke har innvilget permisjon på forhånd eller dette er avtalt i individuell utdanningsplan.
- f) har brukt opp sine eksamensforsøk eller praksisperiode i henhold til denne forskriften.
- g) er utestengt i henhold til UH-loven § 4–8, § 4–9, § 4–10.

15.6 Retten til å fortsette på et studium kan reguleres ved særskilte krav for hvert enkelt studium. Slike krav blir fastsatt av høgskolen og skal gå frem av studieplanen/fagplanen.

15.7 En student kan være registrert ved et studium avgrenset oppover til 2 år utover den studietiden som er normert for studiet. Etter denne tid mister studenten de rettigheter som følger med opptaket. Studieretten kan også gå tapt på grunn av forhold omtalt under § 15.5. For en student med avvikende studieprogresjon i henhold til individuell utdanningsplan, gjelder denne retten 2 år utover tiden som er avtalt i den individuelle utdanningsplanen.

15.8 Studieretten til et studium faller vekk ved fullføring av studiet eller oppnåelse av graden som studiet fører til.

15.9 En student som ikke har fullført studiet på normert tid, og som ikke har fått innvilget permisjon eller har individuell utdanningsplan, må skriftlig søke høgskolen om forlenget studierett.

§ 16. *Utdanningsplaner og utdanningsveiledning*

16.1 En student som er tatt opp til studier av minst 60 studiepoengs omfang, skal ha en utdanningsplan. Utdanningsplanen viser innholdet og progresjonen i det planlagte studiet for studenten.

16.2 I tilfelle standard utdanningsplan ikke følges, kan det utarbeides en individuell utdanningsplan.

16.3 En utdanningsplan skal inneholde bestemmelser om høgskolens ansvar og forpliktelser overfor studenten, samt studentens forpliktelser overfor høgskolen og medstudenter.

16.4 En student kan hvert semester be om å få en samtale om utdanningsplanen med faglig veileder.

§ 17. *Permisjon*

17.1 *Fødselspermisjon*

En student som får barn under studiene, gis rett til permisjon under svangerskap og til omsorg for barn, jf. UH-loven § 4–5. I permisjonstiden har studenten status som student og har rett til å gjenoppta sine studier på tilsvarende nivå som før permisjonen.

17.2 En student som har behov for å utsette utdanningen av helsemessige, sosiale eller andre grunner, kan søke permisjon.

17.3 En student som har behov for å bruke lengre tid på studiet enn det som er normert, kan benytte retten til utvidet studietid som er definert i § 15.7.

17.4 Styret ved Høgskolen i Ålesund kan fastsette et eget permisjonsreglement.

§ 18. *Utenlandsopphold*

18.1 En student på et gradsstudium skal ha mulighet til et semesters opphold i utlandet. Det er normalt tilrettelagt for et utvekslingssemester i løpet av siste studieår.

18.2 En student på et bachelorgradsstudium må normalt ha fullført 120 studiepoeng før utreise og ellers tilfredsstillende krav studieplanen/fagplanen krever for utvekslingsopphold.

18.3 En student som tar fag/praksis ved et lærested i utlandet som integrert del av et studium ved høgskolen, må betale semesteravgift og materialavgift/Kopinoravgift til høgskolen før avreise for å opprettholde sin studierett.

18.4 Styret ved Høgskolen i Ålesund kan fastsette egne retningslinjer for utenlandsopphold.

Kapittel 6. Avgifter

§ 19. *Avgifter*

19.1 *Semesteravgift*

Om regler for betaling av semesteravgift til studentsamskipnaden, jf. lov 14. desember 2007 nr. 116 om studentsamskipnader § 10.

19.2 *Materialavgift/Kopinoravgift*

Høgskoledirektøren fastsetter størrelsen på materialavgift/Kopinoravgift ved Høgskolen i Ålesund.

19.3 *Rett til semesterkvisering*

Betalt semesteravgift og materialavgift/Kopinoravgift etter § 19.1 og § 19.2 vil, sammen med gyldig studierett, gi rett til semestermerke som bekrefter status som student et bestemt semester.

19.4 *Studieavgift*

Styret ved Høgskolen i Ålesund kan vedta at en student på studier som ikke er dekket av UH-loven § 7-1, skal betale studieavgift som helt eller delvis dekker kostnadene knyttet til studiet.

19.5 *Andre avgifter*

Andre avgifter enn det som inngår i denne paragraf kan vedtas av høgskoledirektøren.

Kapittel 7. Eksamen

§ 20. *Generelt om eksamen*

20.1 Ved høgskolen kan det avlegges eksamener i fag eller deler av fag. Eksamen i et fag kan bestå av flere deleksamener. Deleksamen kan ha forskjellig vurderingsform og blir normalt avviklet til forskjellig tidspunkt.

20.2 Det skal fremgå av studieplan/fagplan hvordan ulike eksamener skal vektis i forhold til hverandre ved sammenslåing av karakterer.

20.3 Det skal fremgå av studieplan/fagplan hvilke eksamener og vurderinger underveis i studieløpet som skal inngå på vitnemålet.

20.4 Et arbeid kan normalt ikke benyttes som eksamenssvar ved mer enn én eksamen uten at dette er eksplisitt tillatt i studieplan/fagplan.

20.5 Hvilke eksamener som gir grunnlag for tittel er fastsatt i egne rammeplaner og studieplaner/fagplaner.

20.6 Når en karakter i et fag eller emne blir fastsatt på grunnlag av flere eksamener, skal alle være bestått før endelig karakter blir gitt.

§ 21. *Utsatt og ny eksamen*

21.1 Eksamensformen ved utsatt eksamen skal normalt være lik ordinær eksamen.

21.2 Eksamensformen ved ny eksamen kan avvike fra ordinær eksamen.

21.3 I de tilfeller ny og utsatt eksamen ikke kan avvikles på samme måte som ordinær eksamen, skal vurderingsformen som hovedregel være skriftlig eller muntlig skoleeksamen.

21.4 En student som ønsker å forbedre karakterer, får anledning til dette ved den ordinære eksamen. En student har ikke anledning til å melde seg opp til ny eller utsatt eksamen, med mindre det blir arrangert ny eller utsatt eksamen for en student som har rett til dette.

21.5 En student som ikke møter til eksamen til fastsatt tid uten gyldig forfallsgrunn, og som ikke har meldt seg av eksamen i samsvar med § 23 blir registrert som «ikke møtt». «Ikke møtt» teller som ett forsøk, og studenten har ikke krav på å fremstille seg på nytt før ved neste ordinære eksamen, med mindre det blir arrangert ny eller utsatt eksamen for en student som har rett til dette, jf. § 2.2.

21.6 Når en student har tatt en eksamen på nytt, gjelder beste karakter.

§ 22. *Adgang til eksamen*

22.1 Retten til å gå opp til eksamen er fastsatt i UH-loven § 3–10. For å kunne gå opp til eksamen må en student være registrert, ha betalt semesteravgift i henhold til lov 14. desember 2007 nr. 116 om studentsamskipnader § 10 og ha betalt materialavgift/Kopinoravgift, jf. § 19.3.

22.2 For å kunne ta eksamen i et fag/emne, kan det være krav om at bestemte eksamener eller forkurs skal være fullført eller det kan være krav om å ha deltatt i obligatorisk undervisning og/eller praksis. Bestemmelsene om obligatoriske arbeidskrav og obligatorisk deltakelse skal fremgå av studieplanen/fagplanen, og det skal

- ekspisitt fremgå hvilke krav som er vilkår for å få fremstille seg til eksamen. Bare en student som fyller disse kravene har rett til å gå opp til eksamen i det aktuelle fag/emne, jf. UH-loven § 3–10 (2) og § 3–3 (3).
- 22.3 En student har rett til å fremstille seg til eksamen i samme fag/emne 3 ganger. For en student som ikke har oppnådd ståkarakter, kan det i særlige tilfeller, etter søknad til høghskolen, gjøres unntak fra disse reglene og gis anledning til et fjerde forsøk. For rettleidet praksisstudium er det bare anledning til å fremstille seg 2 ganger. Når det foreligger særskilte grunner, kan studenten søke høghskolen om å få tilrettelagt en tredje praksisperiode.
- 22.4 En kandidat som har gjennomført et studium, har rett til å forbedre karakteren sin i inntil 1 år uten å betale eksamensavgift som privatist. Dersom studieplanen/fagplanen i mellomtiden er endret, kan ikke kandidaten kreve å få gå opp til eksamen etter samme regler og pensum som en kandidat hadde tidligere. Når en student har tatt en eksamen på nytt, gjelder beste karakter.
- 22.5 For ny eksamen i studium/fag/emne som høghskolen har sluttet å tilby, kan det gis tilbud om ny eksamen i det tidligere pensum i inntil 1 år.

§ 23. *Oppmelding og avmelding til eksamen*

- 23.1 Styret for Høghskolen i Ålesund kan vedta retningslinjer for oppmelding og avmelding til eksamen.

§ 24. *Gjennomføring av eksamen*

- 24.1 Styret for Høghskolen i Ålesund kan vedta retningslinjer for gjennomføring av eksamen, herunder egne retningslinjer for eksamensansvarlig, eksamenskandidater, eksamensvakter, ansvarlige faglærere og sensorer.

§ 25. *Fritak fra eksamen*

- 25.1 En student kan få fritak for eksamen eller prøve når det kan bekrefte at tilsvarende eksamen eller prøve er tatt ved samme eller annen institusjon.
- 25.2 Søknad om fritak for eksamen eller prøve må være fremsatt senest 3 uker etter semesterstart. Fritak for eksamen eller prøve skal fremgå av vitnemål og karakterutskrift, med merknad om på hvilke grunnlag fritaket er gitt.

§ 26. *Vurderingsformer*

- 26.1 Styret ved Høghskolen i Ålesund godkjenner vurderingsformer for det enkelte studium jf. UH-loven § 3–3 (3).
- 26.2 Vurderingsformer skal fremgå av studieplaner/fagplaner for det enkelte studium. Det skal ekspisitt fremgå i fagbeskrivelsen hvilke obligatorisk arbeidskrav og hvilken obligatorisk deltakelse som er vilkår for å fremstille seg til eksamen.
- Vurderingsformer kan være:
- a) Skoleeksamen: skriftlig og/eller muntlig eksamen. Muntlig eksamen, som også omfatter presentasjon og lignende, gis enten som selvstendig vektet eksamen eller som justerende muntlig del av eksamen.
  - b) Hjemmeeksamen.
  - c) Mappevurdering eller annen løpende vurdering, det vil si vurdering av ett eller flere arbeid som leveres inn i løpet av den tiden vedkommende fag pågår. Ved mappevurdering skal prosess for utvelgelse av hvilke elementer i mappen som skal telle med i sluttvurderingen, fremgå av studieplan/fagplan.
  - d) Praktiske prøver og arbeider.
  - e) Andre eksamensformer etter nærmere bestemmelse i fagbeskrivelsen.
- 26.3 Gruppeeksamen kan bare gjennomføres for mindre deler av et studium i samsvar med godkjent rammeplan eller studieplan/fagplan.
- 26.4 Muntlig eksamen er offentlig med mindre hensynet til gjennomføringen av eksamen tilsier noe annet. Det kan gjøres unntak fra regelen om offentlig eksamen etter ønske fra den enkelte eksamenskandidaten, dersom tungtveiende grunner tilsier det, jf. UH-loven § 3–9 (3).

§ 27. *Vurderingsskala*

- 27.1 Vurderingsuttrykket ved eksamener skal være enten;
- a) bestått/ikke bestått, eller
  - b) en gradert skala fra A til F, der A er beste og E dårligste ståkarakter, F gis ved stryk, jf. UH-loven § 3–9 (6).
- 27.2 Karakterbenevnelsen «Bestått/Ikke bestått» kan benyttes på eksamener, men bare i et omfang som til sammen ikke overstiger 50 % av de eksamener som gir grunnlaget for grad.

§ 28. *Eksamen under spesielle vilkår*

- 28.1 En student som av medisinske eller andre grunner har behov for spesielle ordninger i forbindelse med eksamen, må søke om dette senest 2 uker etter semesterstart. I spesielle tilfeller kan høghskolen gi dispensasjon fra denne fristen. Behovet må dokumenteres med legeattest eller attest fra andre sakkyndige. Attestasjonen må inneholde en spesifisering av behovet for spesielle ordninger i en eksamenssituasjon. Det skal normalt søkes for hver eksamensperiode. I spesielle tilfeller kan høghskolen gi dispensasjon fra søknadsordningen.
- 28.2 En student med kroniske lidelser/varige funksjonshemninger, som har fått innvilget søknad, trenger ikke søke hvert semester.

- 28.3 Spesielle ordninger kan gis i form av spesiell fysisk tilrettelegging, spesielle hjelpemidler og/eller utvidet tid til eksamen.
- 28.4 Det kan gis inntil 25 % utvidet eksamenstid ved skriftlig skoleeksamen, begrenset oppover til 2 timer. Ved hjemmeeksamen kan det gis inntil 24 timers utvidet tid dersom det er individuell oppgave. Ved sterk funksjonshemming og alvorlig sykdom kan det gis ytterligere utvidelse av eksamenstiden.
- 28.5 En student som ikke har norsk som morsmål, skal etter søknad normalt gis anledning til å bruke tospråklige ordbøker uten notater. En student som ikke har norsk som morsmål kan få anledning til å legge ved sine eksamensbesvarelser en attest som bekrefter at de har et annet morsmål enn norsk. I spesielle tilfeller kan en student som ikke har norsk som morsmål etter søknad få utvidet tid, oppgavetekst på engelsk og/eller anledning til å svare på oppgaven på engelsk.
- 28.6 En student med dysleksi kan gis anledning til å bruke rettskrivingsordbøker uten notater. En student med dysleksi har anledning til å legge ved eksamensbesvarelsen en attest som bekrefter funksjonshemmingen.
- 28.7 Alternative vurderingsformer kan i særlige tilfeller benyttes for en student som ikke kan gjennomføre eksamen med ordinær eksamensform på grunn av kroniske lidelser, sterke funksjonshemninger eller sterke velferdsgrunner.
- 28.8 Ved spesielle omstendigheter, som sykdom og andre sterke velferdsgrunner, kan en student få anledning til å avlegge eksamen andre steder enn ved høgskolen.
- 28.9 En student ved andre høgskoler/universiteter kan etter søknad avlegge sin eksamen ved Høgskolen i Ålesund.

§ 29. *Bruk av hjelpemidler*

- 29.1 Oversikt over tillatte hjelpemidler ved eksamener skal fremgå av fagbeskrivelsen i vedkommende studieplan/fagplan. Det skal tydelig fremgå av eksamensoppgaven hvilke hjelpemidler som er tillatt.
- 29.2 Mobiltelefon eller annet kommunikasjonsutstyr skal være avslått og utilgjengelig for studenten i eksamenslokalet.
- 29.3 Bruk av ulovlige hjelpemidler blir ansett som fusk. Har studenten ulovlige hjelpemidler til disposisjon etter at eksamen er satt i gang, blir det sett på som forsøk på fusk, jf. § 31.

§ 30. *Krav om kilde- og sitatbruk*

- 30.1 Arbeid som utgjør eller går inn som del av arbeidskrav eller eksamen uten tilsyn skal:
- a) ikke ha vært brukt ved annen eksamen ved Høgskolen i Ålesund uten at studieplanen/fagplanen krever det.
  - b) ikke ha vært brukt i eksamen ved institusjoner innenlands eller utenlands.
  - c) ikke referere til eller være basert på andre sitt arbeid uten at dette er oppgitt.
  - d) ikke referere til eller være basert på eget tidligere arbeid uten at dette er oppgitt.
  - e) gi opp alle kilder som har vært benyttet.

§ 31. *Fusk – annullering av eksamen eller prøve*

- 31.1 Lovlige hjelpemidler ved skoleeksamen er omtalt under § 29. Dersom det under eksamen oppstår mistanke om fusk eller forsøk på fusk, skal studenten straks gjøres oppmerksom på at dette vil bli rapportert. Det gjelder også en student som yter hjelp. Studenten velger selv om studenten vil fortsette eller avbryte eksamen.
- 31.2 Ved hjemmeeksamen og skriftlige arbeider som inngår i mappevurdering vil avvik fra krav om kilde- og sitatbruk, jf. § 30, bli vurdert som fusk.
- 31.3 Fusk eller forsøk på fusk ved eksamen medfører at eksamen for vedkommende student kan bli annullert, jf. UH-loven § 4–7.
- 31.4 En student som blir tatt i fusk eller forsøk på fusk ved eksamen, kan utestenges fra høgskolen og fratas retten til å gå opp til eksamen ved høgskolen og øvrige institusjoner under UH-loven i inntil ett år, jf. UH-loven § 4–8.

§ 32. *Sensur*

- 32.1 Regler om sensur fremgår av UH-loven § 3–9.
- 32.2 Ekstern sensor oppnevnes for tre år. Ekstern sensor skal ikke være ansatt ved institusjonen eller knyttet til høgskolen som timelærer i funksjonsperioden.
- 32.3 Det oppnevnes to sensorer, hvorav minimum én sensor er ekstern, ved bedømmelse av en kandidats selvstendige arbeid på mastergradsstudier, jf. UH-loven § 3–9 (2).
- 32.4 Ved sensur på lavere grad kan følgende benyttes:
- a) Det oppnevnes som hovedregel to interne sensorer der den ene er faglærer i faget. Høgskolen kan gi dispensasjon fra regelen om to interne sensorer.
Ved muntlig eksamen og andre vurderingsformer der det ikke er klagerett, skal det alltid være to sensorer.
  - b) For minst 25 % av alle eksamener på lavere grad skal det oppnevnes to sensorer, hvorav én ekstern, som leser alle besvarelsene som inngår i en eksamen. Intern sensor er normalt faglærer i faget.
  - c) For eksamener der det er minimum 60 kandidater, kan det oppnevnes to sensorer hvorav én ekstern. Ekstern sensor gjennomgår da et utvalg av eksamensbesvarelsene. Utvalget skal være på minst 25 % av totalt antall besvarelser, og utvalget skal være ukjent for intern sensor.

- Høgskolen bestemmer hvert år hvilke eksamener som skal ha ekstern sensur etter § 32.4 b) og c).
- 32.5 Det skal være ekstern evaluering av vurderingsordningene der det ikke er ekstern sensur, jf. UH-loven § 3–9 (1). Styret ved Høgskolen i Ålesund kan vedta retningslinjer for denne evalueringen.
- 32.6 Dersom det ikke blir enighet mellom sensorene om en karakter, tar ekstern sensor eller intern sensor som ikke er faglærer avgjørelsen.
- 32.7 Ved sensurering av mastergradsoppgaver skal studentens veileder ikke være med på å fastsette karakteren på oppgaven.
- 32.8 Ved ny sensurering skal det oppnevnes to sensorer, hvorav minimum én sensor er ekstern, jf. UH-loven § 5–3.
- 32.9 Sensuren ved skriftlig eksamen skal foreligge innen 15 virkedager. Sensuren ved muntlig eksamen skal foreligge senest ved slutten av eksamensdagen og offentliggjøres av faglærer og sensor.
- 32.10 Sensur for eksamen kunngjøres via høgskolens elektroniske studentsystem.
- 32.11 Studenten er selv ansvarlig for å gjøre seg kjent med sensuren.

§ 33. Begrunnelse og klage over karakterfastsettelsen

- 33.1 En student har rett til å be om å få begrunnelse for karakterfastsetting
- a) Krav om begrunnelse ved skriftlig eksamen må fremsettes innen en uke fra karakteren ble kunngjort. Begrunnelse skal normalt være gitt innen 2 uker etter at kandidaten har bedt om det. Begrunnelsen kan gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg, jf. UH-loven § 5–3.
  - b) Krav om begrunnelse for karakterfastsetting ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må fremsettes umiddelbart etter at karakteren er offentliggjort. Begrunnelsen gis muntlig og umiddelbart.
- 33.2 Det kan ikke klages på karakter ved muntlig prestasjon og vurdering av praksisopplæring og lignende som ikke kan etterprøves, jf. UH-loven § 5–3 (5). Det kan kun klages på formelle feil, jf. UH-loven § 5–2.
- 33.3 En student kan klage skriftlig over resultatet for egne prestasjoner innen 3 uker etter at eksamensresultatet er kunngjort eller begrunnelse for karakterfastsettelse er gitt. Klagen skal alltid være skriftlig og stiles til høgskolen, jf. UH-loven § 5–3 (4). Høgskolens skjema for klage på karakterfastsetting skal benyttes.
- 33.4 Hvis endelig karakter er fastsatt på grunnlag av både skriftlig og muntlig prøve, og klager får medhold i klage på sensuren for den skriftlige del av eksamen, holdes ny muntlig prøve til fastsetting av endelig karakter.
- 33.5 Ved klage på karakterfastsettelsen på gruppeeksamen, må alle studentene i gruppen være enige i og samlet skrive under på klagen.
- 33.6 Klage på karakterfastsettelsen ved løpende vurdering, skal fremsettes når resultatet fra fag eller emne er kunngjort, jf. UH-loven § 5–3 (4) siste ledd.
- 33.7 En student kan klage skriftlig på formelle feil innen 3 uker etter at studenten burde være kjent med de forhold som begrunner klagen, jf. forvaltningsloven § 29. Klage over formelle feil avgjøres av høgskolens klageinstans, jf. UH-loven § 5–2.

Kapittel 8. Utstedelse av vitnemål og karakterutskrift

§ 34. Utstedelse av vitnemål og karakterutskrift

- 34.1 En student som oppfyller de samlede utdanningskrav som er gitt i studieplanen/fagplanen og kravene i UH-loven, har rett til å få dokumentert utdanningen slik:
- a) En student som fullfører en yrkesutdanning eller oppnår en grad, skal få utstedt et vitnemål.
  - b) En student som fullfører et studium som ikke gir vitnemål, skal få utstedt en endelig karakterutskrift.
  - c) En student som ikke har avsluttet et studium, skal etter anmodning gis karakterutskrift, jf. UH-loven § 3–11 (2).
- 34.2 En student som har fått fritak etter UH-loven § 3–5, og som tilfredsstiller kravene til fullført studium, kan få vitnemål dersom minst 60 studiepoeng er gjennomført ved høgskolen. Dersom en mindre del av studiet er tatt ved høgskolen, blir det vurdert i hvert enkelt tilfelle hvilken institusjon som skal skrive ut vitnemålet.
- 34.3 En student som har tatt eksamener ved andre utdanningsinstitusjoner, som skal innpasses på vitnemål utskrevet av Høgskolen i Ålesund, er selv pliktig til å levere karakterutskrift til høgskolen.
- 34.4 For en student som går opp til eksamen etter UH-loven § 3–10 (1) siste ledd, skal det angis på vitnemål eller karakterutskrift dersom kandidatens kunnskaper og ferdigheter er prøvet på en annen måte enn for en student som er opptatt ved studiet, jf. UH-loven § 3–11 (3).
- 34.5 Normalt blir det skrevet ut bare ett vitnemål/en endelig karakterutskrift for en student. Dersom en student forbedrer karakterer som inngår i vitnemålet, kan studenten kreve å få utskrevet nytt vitnemål, og tidligere utskrevet dokumentasjon må da innleveres.
- 34.6 Dersom en student tar eksamen i et fag eller emne med innhold som delvis overlapper hverandre, skal høgskolen foreta reduksjon av studiepoeng. Reduksjonen av studiepoeng blir foretatt slik at det gir det gunstigste resultatet for studenten.
- 34.7 En student som har avlagt eksamen i enkelte studiepoengsgivende fag eller emner, har rett til å få karakterutskrift for dette.
- 34.8 Vitnemål skal som et minimum gi opplysninger om:
- navn og fødselsnummer,

- hvilken utdanning som er gjennomført,
  - tidspunkt for fullført utdanning,
  - hvilken grad eller tittel som eventuelt er oppnådd,
  - navn, studiepoeng, tidspunkt for avlagt eksamen og karakter for fag/emne som er gitt avsluttende vurdering og som inngår i studiet,
  - hvilke fag/emner kandidaten eventuelt har fått fritak/godkjenning for og hvilken utdanning som gir grunnlag for fritak/godkjenning, og
  - karaktersystem som er benyttet.
- Tittel på større skriftlige oppgaver kan inngå. Deleksamener som inngår i en større sammensatt vurdering i et fag/emne skal normalt ikke spesifiseres på vitnemålet.
- 34.9 Endelig karakterutskrift skal som et minimum gi opplysninger om:
- navn og fødselsnummer,
  - navn på studiet, studiepoeng, tidspunkt for avlagt eksamen og karakter for fag/emne, som er gitt avsluttende vurdering og som inngår i studiet og hvor mange studiepoeng eksamenene omfatter, og
  - hvilke fag/emner kandidaten eventuelt har fått fritak/godkjenning for og hvilken utdanning som gir grunnlag for fritak/godkjenning. Tittel på større skriftlige oppgaver kan inngå.
- Deleksamener som inngår i en større sammensatt vurdering i et fag/emne skal normalt ikke spesifiseres på endelig karakterutskrift.
- 34.10 Vitnemål underskrives av rektor og studiesjef, og fullmakten kan delegeres både i faglig og administrativ linje.
- 34.11 Diploma Supplement skal utstedes sammen med vitnemål for gradsstudier og er gratis for kandidaten.
- 34.12 Høgskolens klageinstans behandler klage på avslag om bekreftelse på oppnådd grad (vitnemål).

Kapittel 9. Ikrafttredelse og oppheving av tidligere forskrifter

§ 35. Ikrafttredelse

35.1 Denne forskrift trer i kraft fra 1. august 2009.

§ 36. Oppheving av forskrifter

36.1 Forskrift 16. juni 2005 nr. 713 om eksamen ved Høgskolen i Ålesund oppheves fra og med 31. juli 2009.

36.2 Forskrift 16. juni 2005 nr. 714 om krav til bachelorgraden ved Høgskolen i Ålesund oppheves fra og med 31. juli 2009.

1. juli Nr. 964 2009

Forskrift om endring i forskrift til opplæringslova

Heimel: Fastsett av Kunnskapsdepartementet 1. juli 2009 med heimel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den videregående opplæringa (opplæringslova) § 2–3 tredje ledd, § 3–4 første ledd og § 4A–4 femte ledd. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringslova blir det gjort følgende endringer:

§ 1–1 bokstav e skal lyde:

- e) elever som har rett til særskild norskopplæring etter opplæringslova § 2–8, skal få opplæring etter tilpassing til læreplanen i norsk eller opplæring etter læreplanen i grunnleggjande norsk for språklege minoritetar.

§ 1–11 skal lyde:

§ 1–11. Opplæring i skriftleg sidemål

For desse elevane gjeld ikkje kravet om opplæring i skriftleg sidemål:

- a) elever med opplæring i samisk som førstespråk eller andrespråk
- b) elever som har finsk som andrespråk
- c) elever som får opplæring i teiknspråk etter opplæringslova § 2–6 og § 3–9
- d) elever som får særskild språkopplæring etter opplæringslova § 2–8 og § 3–12.

Når det gjeld fritak frå vurdering i skriftleg sidemål, sjå § 3–22 og § 4–15.

For elever med rett til spesialundervisning etter opplæringslova § 5–1, avgjerast spørsmålet om fritak frå opplæring i skriftleg sidemål etter reglane i opplæringslova kapittel 5.

§ 1–13 nytt fjerde ledd skal lyde:

Vaksne som følgjer opplæring særskilt organisert for dei etter kapittel 4A, er fritekne frå opplæring i den praktiske delen av faget kroppsøving.

Kapittel 3 skal lyde:

Kapittel 3. Individuell vurdering i grunnskolen og i vidaregåande opplæring

I. Generelle føresegner

§ 3–1. Rett til vurdering

Elevar i offentleg grunnskoleopplæring og elevar, lærlingar og lærekandidatar i offentleg vidaregåande opplæring har rett til vurdering etter reglane i dette kapitlet. Retten til vurdering inneber både ein rett til undervegsvurdering og sluttvurdering og ein rett til dokumentasjon av opplæringa. Kapitlet gjeld for privatistar, så langt det er fastsett i føresegnene her. Praksiskandidatar reknast som privatistar i kapitlet her, dersom ikkje anna er særskild fastsett i føresegnene her. Kapitlet gjeld for elevar i skolar som er godkjende etter opplæringslova § 2–12.

Reglane i kapitlet gjeld ikkje for dei som får privat opplæring i heimen etter opplæringslova § 2–13.

Kapitlet gjeld heller ikkje for offentleg grunnskoleopplæring eller offentleg vidaregåande opplæring særskilt organisert for vaksne etter opplæringslova kapittel 4A. For vurdering i opplæring særskilt organisert for vaksne, gjeld kapittel 4.

Det skal vere kjent for eleven, lærlingen og lærekandidaten kva som er måla for opplæringa og kva som blir vektlagt i vurderinga av hennar eller hans kompetanse. Det skal og være kjent for eleven kva som er grunnlaget for vurdering og kva som blir vektlagt i vurdering i orden og åtferd.

Skoleeigar har ansvaret for at eleven, lærlingen eller lærekandidaten sin rett til vurdering blir oppfylt, jf. opplæringslova § 13–10 første ledd. Ved opplæring i bedrift er det lærebedrifta som oppfyller lærlingen og lærekandidaten sin rett til vurdering.

§ 3–2. Formålet med vurdering

Formålet med vurdering i fag er å fremje læring undervegs og uttrykkje kompetansen til eleven, lærlingen og lærekandidaten undervegs og ved avslutninga av opplæringa i faget. Vurderinga skal gi god tilbakemelding og rettleiing til elevane, lærlingane og lærekandidatane.

Undervegsvurdering skal brukast som ein reiskap i læreprosessen, som grunnlag for tilpassa opplæring og bidra til at eleven, lærlingen eller lærekandidaten aukar kompetansen sin i fag.

Sluttvurderinga skal gi informasjon om kompetansen til eleven, lærlingen og lærekandidaten ved avslutninga av opplæringa i faget.

Formålet med vurdering i orden og i åtferd er å bidra i sosialiseringprosessen til eleven, skape eit godt psykososialt miljø og gi informasjon om eleven sin orden og åtferd.

Undervegsvurdering og sluttvurdering skal sjåast i samanheng for å betre opplæringa. Kunnskap om elevens, lærlingens og lærekandidatens utvikling i fag, orden og åtferd gjennom undervegsvurdering gir læraren grunnlag for å fastsetje standpunktkarakter i fag, orden og åtferd.

§ 3–3. Grunnlaget for vurdering i fag

Grunnlaget for vurdering i fag er dei samla kompetansemåla i læreplanane for fag slik dei er fastsette i læreplanverket, jf. § 1–1 eller § 1–3.

I vurderinga i fag skal ikkje føresetnadene til den enkelte, fråvær, eller forhold knytte til ordenen og åtferda til eleven, lærlingen eller lærekandidaten trekkjast inn. I grunnskolen skal det i faget kroppsøving i vurderinga leggjast vekt på både oppnådd kompetanse og føresetnadene til eleven. I vidaregåande opplæring skal ikkje elevens føresetnader trekkjast inn i vurderinga i faget kroppsøving.

Læraren og instruktøren skal så langt råd er, skaffe tilstrekkeleg grunnlag for å vurdere kompetansen til eleven, lærling og lærekandidaten, slik at retten eleven, lærlingen og lærekandidaten har etter § 3–1, blir oppfylt. Det gjeld òg dersom stort fråvær eller andre særlege grunnar gjer vurdering vanskeleg. Eleven, lærlingen eller lærekandidaten skal møte til og delta aktivt i opplæringa slik at læraren eller instruktøren får grunnlag for å vurdere eleven, lærlingen eller lærekandidaten sin kompetanse i faget. Stort fråvær, manglande deltaking i planlagde vurderingssituasjonar eller andre særlege grunnar kan føre til at grunnlaget for halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter manglar.

§ 3–4. Karakterar i fag mv.

I grunnskolen til og med 7. årstrinnet skal det berre givast vurdering utan karakterar.

Frå 8. årstrinn og i vidaregåande opplæring skal vurdering også givast med talkarakterar. Det skal brukast talkarakterar på ein skala frå 1 til 6. Berre heile talkarakterar skal brukast.

Dei enkelte karaktergradene har dette innhaldet:

- a) karakteren 6 uttrykkjer at eleven har framifrå kompetanse i faget
- b) karakteren 5 uttrykkjer at eleven har mykje god kompetanse i faget
- c) karakteren 4 uttrykkjer at eleven har god kompetanse i faget
- d) karakteren 3 uttrykkjer at eleven har nokså god kompetanse i faget
- e) karakteren 2 uttrykkjer at eleven har låg kompetanse i faget
- f) karakteren 1 uttrykkjer at eleven har svært låg kompetanse i faget.

I vidaregåande opplæring svarer bestått til karakterane 2 til 6. Departementet kan i spesielle tilfelle fastsetje ei anna grense for bestått i læreplanverket. Fag med karakteren 1 i standpunkt er bestått når eksamenskarakteren er 2 eller betre. Det gjeld ikkje dersom eksamenskarakteren er for ein tverrfagleg eksamen.

Det går fram av læreplanverket at det i enkelte fag skal brukast andre uttrykk enn talkarakterar. Dei andre uttrykka er

- a) bestått/ikkje bestått: for å få karakteren bestått skal eleven ha vist tilfredsstillande kompetanse i faget
- b) delteke/ikkje delteke.

Ved fag- og sveineprøve og kompetanseprøve skal det ved vurderinga brukast ein tredelt skala som har dette innhaldet:

- a) bestått mykje godt: mykje god eller framifrå kompetanse i faget
- b) bestått: tilfredsstillande eller god kompetanse i faget
- c) ikkje bestått: svært låg kompetanse i faget.

§ 3–5. *Grunnlaget for vurdering i orden og i åtferd*

Grunnlaget for vurdering i orden og i åtferd er knytt til i kva grad eleven opptrer i tråd med ordensreglementet til skolen.

Grunnlaget for vurdering i orden er knytt til om eleven er førebudd til opplæringa, og korleis arbeidsvanane og arbeidsinnsatsen til eleven er. Det inneber mellom anna om eleven er punktleg, følgjer opp arbeid som skal gjerast, og har med nødvendig læremiddel og utstyr.

Grunnlaget for vurdering i åtferd er knytt til korleis eleven oppfører seg overfor medelevar, lærarar og andre tilsette i og utanfor opplæringa. Det inneber mellom anna om eleven viser omsyn og respekt for andre.

Vurderinga av orden og åtferd skal haldast åtskild frå vurderinga av eleven sin kompetanse i fag.

I vurderinga i orden og i åtferd skal det takast omsyn til føresetnadene eleven har. Til vanleg skal det ikkje leggjast avgjerande vekt på enkelthendingar; unntaket er dersom enkelthendinga er særleg klanderverdig eller grov. Fråvær kan føre til nedsett karakter i anten orden eller i åtferd.

§ 3–6. *Karakterar i orden og i åtferd*

I grunnskolen skal det til og med 7. årstrinnet berre givast vurdering utan karakter i orden og i åtferd.

Frå 8. årstrinnet og i vidaregåande opplæring skal vurdering i orden og i åtferd givast med karakterar. I orden og i åtferd skal då desse karakterane nyttast:

- a) God (G): vanleg god orden og vanleg god åtferd
- b) Nokså god (Ng): klare avvik frå vanleg orden og frå vanleg åtferd
- c) Lite god (Lg): i ekstraordinære tilfelle ved store avvik frå vanleg orden og frå vanleg åtferd.

§ 3–7. *Varsling*

Eleven og foreldra skal varslast skriftleg dersom det er tvil om eleven kan få halvårsvurdering med karakter eller standpunkt-karakter i eitt eller fleire fag fordi det ikkje er grunnlag for fastsetjing av karakter.

Eleven og foreldra skal også varslast skriftleg dersom det er fare for at eleven i halvårsvurdering med karakter eller i standpunkt-karakter kan få karakteren nokså god (Ng) eller lite god (Lg) i orden eller i åtferd.

Varslet skal givast utan ugrunna opphald. Varslet skal gi eleven høve til å skaffe grunnlag for halvårsvurdering med karakter og standpunkt-karakter, eller gi eleven høve til å forbetre karakteren i orden eller åtferd.

Etter at eleven har fylt 18 år, skal foreldra ikkje varslast.

§ 3–8. *Dialog om anna utvikling*

Eleven, lærlingen og lære-kandidaten har rett til jamleg dialog med kontaktlæraren eller instruktøren om sin utvikling i lys av opplæringslova § 1–1, generell del og prinsipp for opplæringa i læreplanverket.

§ 3–9. *Kontakt med heimen i grunnskolen*

Skolen skal halde kontakt med foreldra gjennom opplæringsåret.

Foreldra har minst to gonger i året rett til ein planlagd og strukturert samtale med kontaktlæraren om korleis eleven arbeider dagleg, og eleven sin kompetanse i faga. I tillegg skal kontaktlæraren samtale med foreldra om utviklinga til eleven i lys av opplæringslova § 1–1, generell del og prinsipp for opplæringa i læreplanverket. Samtalen skal klargjere korleis eleven, skolen og foreldra skal samarbeide for å leggje til rette for læringa og utviklinga til eleven. Eleven kan vere med i samtalen med foreldra. Når eleven har fylt 12 år, har han eller ho rett til å vere med i samtalen. Det skal alltid sendast skriftleg melding når foreldra ikkje møter til samtale.

Når skolen eller heimen meiner det er formålstenleg, kan skriftleg melding nyttast i tillegg.

§ 3–10. *Privatistar*

Privatist er etter reglane i dette kapitlet ein som har meldt seg til eksamen i eitt eller fleire fag utan å vere elev eller lærling i dette faget eller desse faga.

Privatistar går opp til eksamen i fag dei ønskjer å dokumentere kompetanse i. Eksamensforma for privatistar er fastsett i læreplanverket.

Det skal vere tilgjengeleg for privatistar kva som er måla for opplæringa og kva som blir lagt vekt på i vurderinga av hennar eller hans kompetanse.

I læreplanverket er det for enkelte fag fastsett at privatistar berre treng bestå eksamen på det høgaste nivået for å få godskrive faget på eit lågare nivå.

Barn og ungdom i opplæringspliktig alder, jf. opplæringslova § 2–1, kan ikkje ta grunnskoleopplæringa som privatist.

II. Undervegsvurdering

§ 3–11. *Undervegsvurdering*

Undervegsvurdering skal brukast som ein reiskap i læreprosessen, som grunnlag for tilpassa opplæring og bidra til at eleven, lærlingen og lærekandidaten aukar kompetansen sin i fag, jf. § 3–2. Undervegsvurderinga skal gis løpande og systematisk og kan vere både munnleg og skriftleg.

Undervegsvurderinga skal innehalde grunnleggjande informasjon om kompetansen til eleven, lærlingen og lærekandidaten og skal givast som meldingar med sikte på fagleg utvikling.

Eleven, lærlingen og lærekandidaten har minst ein gong kvart halvår rett til ein samtale med kontaktlæraren eller instruktøren om sin utvikling i forhold til kompetansemåla i faga. Samtalen kan gjennomførast i samband med halvårsvurderinga utan karakter, jf. § 3–13 og i grunnskolen i samband med samtalen med foreldra etter § 3–9.

Læraren skal vurdere om eleven har tilfredsstillande utbytte av opplæringa, jf. opplæringslova § 5–1 og § 5–4.

Lærekandidatar og elevar med individuell opplæringsplan skal både ha undervegsvurdering og rettleiing i samsvar med den opplæringsplanen som er utarbeidd for dei, jf. opplæringslova § 5–5 første ledd. Elevar som er fritekne frå vurdering med karakter etter § 3–20 skal ha undervegsvurdering utan karakter på grunnlag av måla i den individuelle opplæringsplanen så langt planen avvik frå læreplanen for faget.

Elevar som er fritekne frå vurdering med karakter etter § 3–21 til § 3–24 skal ha undervegsvurdering utan karakter i faget. Grunnlaget for vurdering er kompetansemåla i faget, jf. § 3–3.

§ 3–12. *Eigenvurdering*

Eigenvurderinga til eleven, lærlingen og lærekandidaten er ein del av undervegsvurderinga. Eleven, lærlingen og lærekandidaten skal delta aktivt i vurderinga av eige arbeid, eigen kompetanse og eiga fagleg utvikling, jf. opplæringslova § 2–3 og § 3–4.

§ 3–13. *Halvårsvurdering i fag for elevar*

Halvårsvurdering i fag er ein del av undervegsvurderinga og skal syne kompetansen til eleven i forhold til kompetansemåla i læreplanverket. Ho skal også gi rettleiing om korleis eleven kan auke kompetansen sin i faget.

Det skal bli gitt halvårsvurdering utan karakter gjennom heile grunnopplæringa.

Frå 8. årstrinnet skal eleven ha halvårsvurdering utan karakter og halvårsvurdering med karakter. Halvårsvurderinga med karakter skal gi uttrykk for den kompetansen eleven har nådd ut frå det som er forventa på tidspunktet for vurderinga.

I grunnskolen skal halvårsvurderinga gjennomførast midt i opplæringsperioden på 8., 9. og 10. årstrinnet, og ved slutten av opplæringsåret på årstrinnet for fag som ikkje blir avslutta, jf. læreplanverket.

I vidaregåande opplæring skal halvårsvurdering gjennomførast midt i opplæringsperioden på kvart årstrinn. I fellesfag, jf. § 3–45, skal elevane også ha halvårsvurdering med karakter på slutten av opplæringsåret dersom faget ikkje blir avslutta, jf. læreplanverket.

Elevar som er fritekne frå vurdering med karakter etter § 3–20 til § 3–24 skal ha halvårsvurdering utan karakter. For elevar med fritak frå vurdering med karakter etter § 3–20 skal halvårsvurderinga utan karakter givast på grunnlag av måla i den individuelle opplæringsplanen så langt denne avvik frå læreplanen for faget.

Rektor har ansvaret for at faglæraren gjennomfører halvårsvurdering med og utan karakter. Dersom rektor er i tvil om reglane for halvårsvurdering er følgde, kan rektor be om ny fagleg vurdering før karakterane blir fastsette.

§ 3–14. *Halvårsvurdering for lærlingar og lærekandidatar i bedrift*

Halvårsvurdering er ein del av undervegsvurderinga for lærlingar og lærekandidatar. Halvårsvurderinga er utan karakter og skal beskrive kompetansen til lærlingen og lærekandidaten i forhold til kompetansemåla i læreplanverket. Ho skal også gi rettleiing om korleis lærlingen og lærekandidaten kan auke kompetansen sin i faget. Instruktøren gjennomfører halvårsvurderinga utan karakter.

§ 3–15. *Halvårsvurdering i orden og i åtferd for elevar*

Halvårsvurdering i orden og i åtferd er ein del av undervegsvurderinga. Det skal givast halvårsvurdering utan karakter i orden og i åtferd i heile opplæringsløpet.

Frå 8. årstrinnet skal det givast halvårsvurdering også med karakter i orden og i åtferd. Halvårsvurdering med karakter skal fastsetjast midt i opplæringsperioden på 8., 9. og 10. årstrinnet og ved slutten av opplæringsåret så nær som etter 10. årstrinnet.

I vidaregåande opplæring i skole skal det givast halvårsvurdering med karakter midt i opplæringsperioden på kvart årstrinn. Det skal givast halvårsvurdering med karakter ved slutten av opplæringsåret dersom eleven ikkje avsluttar opplæringa i skole dette opplæringsåret. Når eleven avsluttar opplæringa i skole skal det fastsetjast standpunktarakter i orden og i åtferd etter § 3–19.

Kontaktlæraren skal gi halvårsvurdering i orden og i åtferd i samarbeid med dei andre lærarane til eleven.

§ 3–16. *Kravet til dokumentering av undervegsvurderinga*

Frå 8. årstrinnet skal alle elevar kvart halvår få halvårsvurdering med karakter i fag og i orden og i åtferd dokumentert skriftleg. Fråvær skal også dokumenterast kvart halvår.

Det skal kunne dokumenterast at undervegsvurdering er gitt, jf. § 3–11 til § 3–15.

III. Sluttvurdering

§ 3-17. *Sluttvurdering i fag*

Sluttvurderinga skal gi informasjon om kompetansen til eleven, lærlingen og lærekandidaten ved avslutninga av opplæringa i fag i læreplanverket, jf. § 3-3.

Sluttvurderingar i grunnskolen er standpunktkarakterar og eksamenskarakterar.

Sluttvurderingar i vidaregåande opplæring er standpunktkarakterar, eksamenskarakterar og karakterar til fag-/sveineprøve og kompetanseprøve.

Sluttvurderingar er enkeltvedtak og kan påklagast etter reglane i kapittel 5.

Eksamen er særskilt regulert i § 3-25 til § 3-37. For fag-/sveineprøva og kompetanseprøva gjeld særskilde reglar, sjå § 3-48 til § 3-68.

Elevar i grunnopplæringa som har individuell opplæringsplan, skal vurderast etter dei samla kompetansemåla i læreplanen for faget, jf. § 3-3. Elevar i grunnskolen kan få fritak frå vurdering med karakter, jf. § 3-20. Dersom sluttvurdering ikkje er mogleg for ein elev i vidaregåande opplæring, skal eleven ha dokumentasjon ført i samsvar med § 3-45 og § 3-46.

§ 3-18. *Standpunktkarakterar i fag*

Standpunktkarakterar er karakterar som blir gitt ved avslutninga av opplæringa i fag, jf. læreplanverket, og som skal først på vitnemålet.

Standpunktkarakteren må baserast på eit breitt vurderingsgrunnlag som samla viser kompetansen eleven har i faget, jf. § 3-3. Eleven skal ha høve til å forbetre kompetansen sin i faget inntil standpunktkarakteren er fastsett. Eleven skal bli gjort kjend med kva det er lagt vekt på i fastsetjinga av hennar eller hans standpunktkarakter.

Standpunktkarakterar i fag med sentralt gitt eksamen skal fastsetjast seinast dagen før fellessensurmøtet.

Standpunktkarakterar i fag med lokalt gitt eksamen skal fastsetjast seinast dagen før skolen gjennomfører den første lokalt gitte eksamenen på det aktuelle trinnet innanfor utdanningsprogrammet.

Rektor har ansvaret for at faglærar set standpunktkarakter. Dersom rektor er i tvil om reglane for fastsetjing av standpunktkarakter er følgde, kan rektor krevje ei ny fagleg vurdering før karakterane blir fastsette og førte.

I dei tilfella der det ikkje er grunnlag for å setje standpunktkarakter, har rektor ansvaret for at det blir fatta enkeltvedtak om at standpunktkarakter ikkje skal bli gitt. For at det skal kunne gjerast enkeltvedtak om å ikkje gi karakter, skal eleven vere varsla, jf. § 3-7. Når det ikkje kan givast standpunktkarakter i grunnskolen på grunn av stort fråvær eller andre særlege grunnar, skal det ikkje først karakter på vitnemålet.

§ 3-19. *Standpunktkarakterar i orden og i åtferd*

Elevar skal ha standpunktkarakterar i orden og i åtferd etter 10. årstrinnet. I vidaregåande opplæring skal elevar ha standpunktkarakter når dei avsluttar opplæringa i skole, jf. læreplanverket.

Rektor har ansvaret for at standpunktkarakterar i orden og i åtferd blir fastsette etter drøfting i møte der lærarane til eleven er til stades. Endelege karakterar i orden og i åtferd skal fastsetjast etter at opplæringa er avslutta.

IV. Fritak frå vurdering

§ 3-20. *Fritak frå vurdering med karakter for elevar med individuell opplæringsplan*

Når ein elev i grunnskolen får opplæring etter individuell opplæringsplan, avgjer foreldra om eleven skal ha vurdering med eller utan karakter. I fag der det både gis skriftlege og munnlege karakter, kan foreldra også velje om eleven skal ha berre skriftleg eller munnleg karakter i faget. Dei som vel karakter i norsk skriftleg, kan velje karakter i den eine eller begge målførmene. Valretten gjeld berre i fag som er omfatta av enkeltvedtaket om spesialundervisning. der eleven får opplæring etter slik plan.

Skoleeigaren skal sørje for at eleven og foreldra i grunnskolen får nødvendig rettleiing om kva val av vurdering utan og med karakter inneber for eleven.

Elevar i vidaregåande opplæring kan ikkje få fritak frå vurdering med karakter sjølv om dei har individuell opplæringsplan i eit fag.

§ 3-21. *Fritak frå vurdering med karakter for minoritetsspråklege elevar i grunnskolen*

Minoritetsspråklege elevar i grunnskolen som begynner opplæringa i Noreg siste halvdel av eit opplæringsår, er fritakne frå vurdering med karakterar i fag dette opplæringsåret, dersom foreldra ber om dette. Dette gjeld både halvårsvurdering med karakter og standpunktvurdering.

Skoleeigaren skal sørje for at eleven og foreldra i grunnskolen får nødvendig rettleiing om kva val av vurdering utan og med karakter inneber for eleven.

§ 3-22. *Fritak frå vurdering med karakter i skriftleg sidemål*

Elevar som har hatt rett til særskild språkopplæring på 8., 9. eller 10. årstrinn i grunnskolen eller på Vg1, Vg2 eller Vg3 i vidaregåande opplæring, kan få fritak frå vurdering med karakter i skriftleg sidemål.

Når ein elev i grunnskolen og vidaregåande opplæring får opplæring etter individuell opplæringsplan, avgjer foreldra eller eleven om eleven skal ha vurdering med karakter i skriftleg sidemål. Valretten gjeld berre dersom enkeltvedtaket om spesialundervisning omfattar skriftleg sidemål.

Elevar i heile grunnopplæringa og privatistar i vidaregåande opplæring har også rett til fritak frå vurdering med karakter i skriftleg sidemål dersom dei:

- a) på grunn av sjukdom, skade eller dysfunksjon som er diagnostisert av ein sakkunnig, har problem med å greie begge målforma
- b) ikkje har gjennomgått ungdomstrinnet i norsk grunnskole
- c) fylte vilkåra for fritak frå opplæring eller vurdering i skriftleg sidemål i grunnskolen, men på grunn av dokumentert saksbehandlingsfeil likevel ikkje fekk fritak.

Skoleeigaren skal stryke standpunktkarakter eller eksamenskarakter i skriftleg sidemål dersom en elev eller privatist som har fått innvilga fritak frå vurdering med karakter etter denne føresegna, likevel har fått vurdering i skriftleg sidemål.

§ 3–23. *Fritak frå vurdering med karakter i den praktiske delen av faget kroppsøving i vidaregåande opplæring*

Elevar i vidaregåande opplæring som ikkje kan følgje den ordinære opplæringa i den praktiske delen av kompetansemåla i kroppsøvingfaget, skal få tilrettelagd opplæring så langt dette er mogleg for eleven. Elevar skal få fritak frå vurdering med karakter i den praktiske delen av faget når den tilrettelagde opplæringa eleven får ikkje kan vurderast med karakter. Det blir ikkje gitt fritak frå vurdering med karakter i den teoretiske delen av faget.

§ 3–24. *Fritak frå eksamen*

Elevar som er fritekne for vurdering med karakter i fag som blir avslutta med eksamen, skal ikkje delta i eksamen i faget.

I grunnskolen kan rektor sjølv etter søknad frå foreldra frita elevar frå eksamen, når det ligg føre tungtvegande grunnar.

V. Eksamen

§ 3–25. *Generelle føresegner*

Eksamen skal vere i samsvar med læreplanverket.

Læreplanen i det enkelte faget fastset om og eventuelt når i opplæringsløpet det skal vere eksamen i faget. Det er òg fastsett i læreplanen for fag om eleven skal opp til eksamen i faget, eller om elevar kan trekkjast ut, kva slags eksamensform som skal nyttast, og om eksamen skal vere lokalt gitt eller sentralt gitt. Departementet fastset kor mange eksamenar det skal vere på 10. årstrinnet og på kvart årstrinn innanfor utdanningsprogramma eller programområda i vidaregåande opplæring.

Eksamen skal organiserast slik at eleven eller privatisten kan få vist kompetansen sin i faget. Eksamenskarakteren skal fastsetjast på individuelt grunnlag og gi uttrykk for kompetansen til eleven eller privatisten slik denne kjem fram på eksamen.

Fylkeskommunen har plikt til å informere elevar og privatistar i vidaregåande opplæring om kva for reglar som gjeld for ny eksamen, utsett eksamen og særskild eksamen.

Det er ikkje ny eksamen, utsett eksamen eller særskild eksamen i grunnskolen.

For fag- og sveineprøva og kompetanseprøva gjeld reglane i § 3–48 til § 3–68.

§ 3–26. *Melding av elevar til eksamen*

Skolen melder til eksamen alle elevar som tek del i opplæringa i fag som blir avslutta med eksamen. Utdanningsdirektoratet fastset meldingsfristar og korleis melding til eksamen skal gå føre seg.

Elevar i vidaregåande opplæring må sjølve melde seg til ny eksamen, utsett eksamen og særskild eksamen, jf. § 3–33 til § 3–35. Meldinga skjer til skolen.

§ 3–27. *Melding av privatistar til eksamen i vidaregåande opplæring*

Privatistar har sjølve ansvaret for å melde seg til eksamen til den skolen eller den instansen som fylkeskommunen fastset. Utdanningsdirektoratet fastset meldingsfristar og korleis eksamen skal gå føre seg. Skolen eller den instansen som fylkeskommunen peikar ut, avgjer om meldinga kan godkjennast.

Ein privatist kan ikkje melde seg til eksamen i det same faget fleire stader ved same eksamen.

Den som er elev i eit fag ved fristen for melding til privatisteksamen, kan ikkje melde seg som privatist i faget til denne eksamenen. Heiltidselevar kan ikkje utan å endre elevstatusen sin, jf. § 6–2, melde seg av eit fag for å ta faget som privatist.

Privatistar må betale prøveavgifta i samsvar med fastsette satsar. Dette gjeld ikkje for utsett eksamen etter § 3–35 og ny eksamen etter § 3–36 og § 3–37.

§ 3–28. *Sentralt gitt eksamen*

Ved sentralt gitt eksamen fastset Utdanningsdirektoratet korleis eksamen i det enkelte faget skal organiserast, korleis eksamensoppgåva skal vere, datoen for den enkelte eksamenen, og korleis sensurordningane skal vere.

Kommunen har ansvaret for å trekkje fag og elevar til sentralt gitt eksamen i grunnskolen og for den praktiske gjennomføringa av eksamen.

Fylkeskommunen har ansvaret for å trekkje fag og elevar til eksamen og for den praktiske gjennomføringa av eksamenen for elevar og privatistar i vidaregåande opplæring.

Eleven skal få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før sjølve eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med. Utdanningsdirektoratet fastset dato for melding om trekkfag.

Prøvesvara ved sentralt gitt eksamen skal vurderast av to eksterne sensorar. Dersom det er usemje, skal karakteren avgjerast av ein oppmann.

§ 3–29. Lokalt gitt eksamen i grunnskolen

Kommunen har ansvaret for gjennomføringa av alle lokale eksamenar. Faglæraren har plikt til å utarbeide forslag til eksamensoppgåver.

Eleven skal få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før sjølve eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med.

Eksamen kan organiserast i to delar, der den første delen er ei førebuing og den andre delen er sjølve eksamen. Førebuingdelen kan vere på inntil 2 dagar og skal normalt ikkje inngå i vurderingsgrunnlaget.

Ramma for eksamen på eksamensdagen skal vere munnleg eksamen på inntil 30 minutt per elev.

Prøvesvara ved lokalt gitt eksamen skal vurderast av to sensorar. Éin av sensorane skal vere ekstern. Den andre sensoren kan vere faglæraren til eleven. Faglæraren har plikt til å delta i vurderinga som sensor. Dersom det er usemje om karakteren, avgjer den eksterne sensoren.

Ved eksamen som krev eksaminator, skal den eine sensoren vere eksaminator. Eksamineringa skal gi elevane høve til å syne kompetanse i så stor del av faget som mogleg. Dersom det er usemje om kva eleven skal prøvast i, er det den eksterne sensoren som avgjer.

§ 3–30. Lokalt gitt eksamen i vidaregåande opplæring

Fylkeskommunen har ansvaret for gjennomføringa av alle lokalt gitte eksamenar. Faglæraren har plikt til å utarbeide forslag til eksamensoppgåver.

Eleven skal få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før sjølve eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med.

Eksamen kan organiserast i to delar der den første delen er ei førebuing og den andre er sjølve eksamen. Førebuingdelen kan vere på inntil 2 dagar og skal normalt ikkje inngå i vurderingsgrunnlaget.

Rammene for eksamenen på eksamensdagen skal vere:

- a) skriftleg eksamen – inntil 5 timar
- b) munnleg eksamen – inntil 30 minutt per elev eller privatist
- c) munnleg-praktisk eksamen – inntil 45 minutt per elev eller privatist
- d) praktisk eksamen – inntil 5 timar.

Prøvesvara ved lokalt gitt eksamen skal vurderast av to sensorar. Den eine sensoren skal vere ekstern. Den andre sensoren kan vere faglæraren til eleven. Faglæraren har plikt til å delta i vurderinga som sensor. Dersom det er usemje om karakteren, avgjer den eksterne sensoren. Som sensor ved lokalt gitt eksamen i programfag i yrkesfaglege utdanningsprogram kan det også oppnemnast ein fagarbeidar med praksis frå arbeidslivet.

Ved eksamen som krev eksaminator, skal den eine sensoren vere eksaminator. Eksamineringa skal gi elevane høve til å syne kompetanse i så stor del av faget som mogleg. Dersom det er usemje om kva eleven skal prøvast i, er det den eksterne sensoren som avgjer.

§ 3–31. Hjelpemiddel til eksamen

Eksamenen kan organiserast med eller utan hjelpemiddel. Utdanningsdirektoratet fastset kva for hjelpemiddel som er tillatne i kvart fag ved sentralt gitt eksamen.

Ved lokalt gitt eksamen fastset skoleeigaren kva hjelpemiddel som skal tillatast. Dei tillatne hjelpemidla må ikkje svekkje grunnlaget for å vurdere kompetansen til eleven eller privatisten.

§ 3–32. Særskild tilrettelegging av eksamen

Elevar og privatistar med behov for særskild tilrettelegging skal kunne få lagt forholda til rette slik at dei kan få vist kompetansen sin ut frå kompetansemåla i fag i læreplanverket. Tiltaka må vere tilpassa behova til eleven og privatisten så langt råd er.

Tiltaka må ikkje føre til at eleven eller privatisten får fordelar framfor andre som ikkje får tilrettelegging ved eksamen. Tilrettelegginga må heller ikkje vere så omfattande at eleven eller privatisten ikkje blir prøvd i kompetansemåla i fag i læreplanverket. Der det i kompetansemåla er kravd skriftlege, munnlege eller praktiske ferdigheiter, er det ikkje høve til å leggje til rette eksamen slik at desse ferdigheitene ikkje blir prøvde, når slik prøving er fastsett i eksamensforma for faget.

Rektor avgjer etter søknad kva for ordningar som skal nyttast for elevar. Avgjerda til rektor er eit enkeltvedtak som kan påklagast til fylkesmannen. Rektor kan krevje uttale frå ein sakkunnig instans. Særskild tilrettelegging av eksamen krev ikkje vedtak om spesialundervisning.

Privatistar må leggje fram ein sakkunnig uttale. Fylkeskommunen avgjer kva slags ordningar for tilrettelegging som skal nyttast. Avgjerda til fylkeskommunen er eit enkeltvedtak som kan påklagast til fylkesmannen.

§ 3–33. Særskild eksamen for elevar i vidaregåande opplæring

Ein elev som får karakteren 1 i standpunktarakter i eit fag, har rett til særskild eksamen i faget dersom han eller ho ikkje er trekt ut til eksamen i faget. Det gjeld òg for fag der det ikkje blir halde eksamen ordinært.

Særskild eksamen blir normalt halden samtidig med utsett og ny eksamen.

§ 3–34. Ny eksamen for elever i vidaregåande opplæring

Ein elev som får karakteren 1 ved ordinær eksamen, har rett til ny eksamen i faget ved første etterfølgjande eksamen. Eleven beheld då standpunktarakteren i faget.

Dersom eleven ikkje går opp til første etterfølgjande eksamen, må han eller ho ta faget som privatist, og standpunktavrderinga i faget fell bort.

§ 3–35. Utsett eksamen for elever og privatistar i vidaregåande opplæring

Ein elev eller privatist som har dokumentert fråvær ved ordinær eksamen og særskild eksamen, eller ein elev som har dokumentert fråvær ved ny eksamen, har rett til å framstille seg til første etterfølgjande eksamen. Eleven beheld standpunktarakteren i faget.

Dersom eleven ikkje går opp til første etterfølgjande eksamen, må han eller ho ta faget som privatist, og eventuell standpunktavrdering i faget fell bort.

Fråvær frå eksamen blir rekna som dokumentert når eleven eller privatisten er hindra frå å møte til eksamen, hindringa er uføreseieleg og han eller ho elles ikkje kan lastast for hindringa. Eleven eller privatisten må leggje fram dokumentasjon på dette.

Dersom ein elev har rett til utsett eksamen i trekkfag, skal trekkinga av fag gjerast på ny.

§ 3–36. Bortvising frå eksamen

Elev og privatistar skal ikkje hindre eller forstyrre gjennomføringa av eksamenen. Dersom åtfærd til ein elev eller ein privatist er i strid med denne føresegna, kan eleven eller privatisten, etter å ha blitt åtværa, visast bort. Bortvising skal avgjerast av rektor sjølv og er eit enkeltvedtak som kan påklagast til fylkesmannen. Eleven eller privatisten skal ha høve til å uttale seg munnleg for rektor før rektor eventuelt fattar enkeltvedtaket om bortvising.

Dersom ein elev i vidaregåande opplæring eller ein privatist får medhald i klagen, har han eller ho rett til ny eksamen ved første etterfølgjande eksamen.

§ 3–37. Annullering av eksamen

Dersom det er gjort formelle feil ved avviklinga av eksamen, eller dersom eksamen av anna årsak ikkje er avvikla i samsvar med føresegnene, kan Utdanningsdirektoratet annullere eksamen.

Dersom ein elev har vore oppe til eksamen i eit fag der han eller ho ikkje får standpunktarakter, blir eksamen annullert.

Elev og privatistar i vidaregåande opplæring som har fått eksamenen sin annullert av Utdanningsdirektoratet, har rett til å gå opp til ny eksamen ved første etterfølgjande eksamen. Utdanningsdirektoratet kan òg gi dispensasjon frå krava til vitnemål i § 3–42 dersom omsynet til elevane tilseier det.

Eksamen i eit fag kan annullerast dersom eleven eller privatisten har fuska eller forsøkt å fuske ved eksamen. Dette gjeld også dersom det er sensorane som oppdagar fusk eller forsøk på fusk. Spørsmålet om annullering av eksamen i faget skal avgjerast av rektor sjølv for elever. Eleven skal ha høve til å uttale seg munnleg før rektor fattar enkeltvedtak om annullering av eksamen. For privatistar avgjerast spørsmålet av fylkeskommunen. Privatistar skal ha høve til å uttale seg munnleg for fylkeskommunen før enkeltvedtak om annullering av eksamen blir fatta. Eleven eller privatisten har likevel rett til å fullføre eksamen på eksamensdagen. Enkeltvedtak om annullering av eksamen kan påklagast til Fylkesmannen.

For elever som får eksamen annullert på grunn av fusk eller forsøk på fusk, fell standpunktarakteren bort.

Dersom eksamen i vidaregåande opplæring blir annullert på grunn av fusk eller forsøk på fusk, kan kandidaten gå opp til eksamen i faget som privatist, tidlegast eitt år etter den annullerte eksamenen.

VI. Dokumentasjon**§ 3–38. Rett til dokumentasjon**

Alle som har fullført grunnopplæringa, har rett til å få opplæringa dokumentert. Elevar som har gått gjennom delar av opplæringa, har krav på å få denne dokumentert.

Utdanningsdirektoratet fastset dei formulæra som skal nyttast.

Privatistar, inkludert praksiskandidatar, som har vore oppe til eksamen eller fag- eller sveineprøve, har rett til å få dette dokumentert.

Elevar og privatistar i vidaregåande opplæring som oppnår ny(e) karakter(ar) i fag eller tek nye fag, har rett til ny dokumentasjon.

Dersom dokumentasjonen går tapt, skal det skrivast ut ny dokumentasjon som er så identisk som råd er, men dokumentasjonen skal ikkje tilbakedaterast.

§ 3–39. Forsvarleg system for føring av karakterar og fråvær

Skoleeigar skal ha eit forsvarleg system for føring av karakterar og fråvær, jf. opplæringslova § 13–10 første ledd.

Fråvær, halvårsvurdering med karakterar, standpunktarakterar, eksamenskarakterar og karakterar til fag- og sveineprøva og kompetanseprøva skal førast inn i systemet skoleeigar bruker. Dette gjeld både karakterar i fag og karakterar i orden og åtfærd. Karakterane er fastsette når karakterane er førte inn.

Halvårsvurdering med karakter kan ikkje endrast etter at dei er gitt. Standpunktarakterar og eksamenskarakterar kan endrast etter klage. Føringsfeil skal rettast og attesterast av rektor.

Elevar som blir fritekne for opplæringsplikt etter opplæringslova § 2–1 fjerde ledd, skal framleis stå oppførte i systemet for føring av karakterar.

Særskild om retten til dokumentasjon av grunnskoleopplæringa

§ 3–40. Vitnemål i grunnskolen

Alle elevar skal ha vitnemål når dei fullfører grunnskoleopplæringa. Vitnemålet til eleven skal innehalde standpunkt-karakterar, eksamens-karakterar og fråvær.

Elevar med samisk i fagkrinsen skal ha vitnemål med norsk og samisk tekst.

Elevar i skole for spesialundervisning og elevar i fengselsundervisning skal få vitnemål frå ein naboskole eller skolen på heimstaden når eleven eller foreldra ber om det. Skoleeigaren i bustadkommunen til eleven skal opplyse om denne retten.

For elevar som ikkje har fått standpunkt-karakter i eitt fag fordi grunnlaget for vurdering manglar, skal det ikkje først karakter i faget på vitnemålet. Det skal då først på vitnemålet at vurdering ikkje var mogleg. Siste halvårsvurdering med karakter skal ikkje først som standpunkt-karakter.

Elevar som har hatt individuell opplæringsplan, skal få dette ført på vitnemålet dersom eleven eller foreldra ønskjer det.

Elevar som er heilt eller delvis fritekne for vurdering med karakterar, skal ha vitnemål som viser at eleven har fullført grunnskoleopplæringa.

§ 3–41. Føring av fråvær i grunnskolen

Frå og med 8. årstrinnet skal alt fråvær først på vitnemålet. Fråvær skal først i dagar og enkelttimar.

Eleven eller foreldra kan krevje at årsaka til fråværet blir ført på eit vedlegg til vitnemålet. Dette gjeld berre når eleven har lagt fram dokumentasjon på årsaka til fråværet.

Dersom det er mogleg, skal eleven leggje fram dokumentasjon av fråværet frå opplæringa på førehand.

For inntil 14 skoledagar i eit opplæringsår, kan eleven krevje at følgjande fråvær ikkje vert ført på vitnemålet:

- a) dokumentert fråvær som skyldast helsegrunnar
- b) innvilga permisjon etter opplæringslova § 2–11.

Særskilt om retten til dokumentasjon av vidaregåande opplæring

§ 3–42. Vitnemål i vidaregåande opplæring

Vitnemål blir gitt som dokumentasjon for bestått opplæringsløp som gir studie- og/eller yrkeskompetanse. Elevar som har samisk i fagkrinsen, skal ha vitnemål med norsk og samisk tekst.

For å få vitnemål må alle fag og eksamenar som skal stå på vitnemålet i samsvar med læreplanverket, vere bestått, med mindre det kan gjerast unntak frå dette kravet med heimel i § 1–11 til § 1–13, § 3–20 til § 3–23, § 3–44 og § 23–1.

Vitnemål for elevar skal skrivast ut av skolen der eleven fullfører og består opplæringa. Nytt vitnemål skal skrivast ut av den skolen som skreiv ut det opphavlege vitnemålet. Fylkeskommunen er ansvarleg for å skrive ut vitnemål til lærlingar og privatistar som ikkje tidlegare har fått vitnemål. For privatistar som tidlegare har fått vitnemål som elev, skal skolen som skreiv ut det opphavlege vitnemålet, også skrive ut nye vitnemål for han eller henne.

§ 3–43. Førstegongsvitnemål

Førstegongsvitnemål, jf. § 7–2 i forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høgare utdanning, blir gitt til den som ved utløpet av normal tid i tråd med fastsett opplæringsløp i læreplanverket, har bestått vidaregåande opplæring som gir generell studiekompetanse. Det er mogleg å føre karakterar som er oppnådde etter normal tid ved særskild eksamen etter § 3–33, utsett eksamen etter § 3–35 og ny eksamen etter § 3–36 eller § 3–37 på førstegongsvitnemålet.

Førstegongsvitnemål kan berre skrivast ut éin gong til den personen det gjeld. Det gjeld likevel ikkje dersom vedkommande får endra karakter(ar) på grunnlag av klage.

Elevane kan få ført på førstegongsvitnemålet karakterar som er forbetra innan utløpet av normal tid. Det er mogleg å få ført på karakterar i fag som går utover minstekravet til studiekompetanse, og som er oppnådde innan utløpet av normal tid.

Kravet om gjennomført vidaregåande opplæring på normal tid kan etter søknad bli utvida til maksimalt fem år. Dette gjeld dersom det blir lagt fram skriftleg dokumentasjon på at eleven har vore fråverande frå opplæringa ein lengre periode i løpet av eit opplæringsår på grunn av eitt eller fleire av desse forholda:

- a) vedkommande innanfor denne perioden gjennomfører internasjonal utveksling som medfører tap av opplæringstid
- b) vedkommande innanfor denne perioden gjennomfører folkehøgskole, verneplikt eller i minst seks månader av opplæringsåret utfører omsorgsarbeid
- c) vedkommande har hatt fråvær på grunn av langvarig sjukdom
- d) vedkommande har innanfor denne perioden fått innvilga søknad om omval etter opplæringslova § 3–1 fjerde ledd
- e) vedkommande har fått rett til ekstra opplæringstid etter reglane i opplæringslova § 3–1 femte ledd.

Føresegna gjeld og for elevar som hausten 2009 eller tidlegare er tekne inn til vidaregåande opplæring etter læreplanverket over fire år i en kombinasjon med ordinær treårig vidaregåande opplæring og idrettsutøving.

§ 3–44. Unntak for elevar og lærlingar frå vilkåra for å få vitnemål i yrkesfaglege utdanningsprogram

Elevar og lærlingar i yrkesfaglege utdanningsprogram som har følgd opplæringa, men ikkje bestått i inntil to av fellesfaga som inngår i fag- og timefordelinga for opplæringa, kan likevel i særskilde tilfelle få utferda vitnemål som gir yrkeskompetanse, men ikkje vitnemål som gir generell studiekompetanse. Samtykke til slikt unntak kan bli gitt etter søknad når eleven eller lærlingen

- a) har vore fritaken for vurdering med karakter i faget/faga i grunnskolen
- b) har vore fritaken for vurdering med karakter i faget/faga i den vidaregåande skolen
- c) har spesifikke lærevanskar, t.d. store lese- og skrivevanskar eller store matematikkvanskar. Slike vanskar kan også vurderast etter at standpunkt-karakter er sett eller eksamen har vore gjennomført.

I dei yrkesfaga der det er knytt offentleg nasjonal eller internasjonal sertifisering til eit utferda vitnemål, kan det ikkje gjerast unntak i strid med slike sertifiseringsføresegner.

Før søknader om unntak kan bli behandla, skal det liggje føre dokumentasjon som viser at vilkåra er oppfylte. Dokumentasjonen må vere av nyare dato. Før søknader om unntak etter første ledd bokstav c kan bli behandla, skal det liggje føre ei sakkunnig vurdering. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal sørge for å få utarbeidd slik vurdering.

Rektor avgjer søknad om unntak i samsvar med vilkåra. Eleven eller lærlingen kan ikkje få førehandstilsegn om unntak etter denne paragrafen.

§ 3–45. Kompetansebevis

Kompetansebevis blir skrivne ut som dokumentasjon for vidaregåande opplæring i dei tilfella der vilkåra for å få vitnemål eller fag- og sveinebrev ikkje er oppfylte.

Kompetansebeviset skal vise kva for standpunkt- og eksamenskarakterar som er oppnådde. I fellesfag der det ikkje skal setjast standpunkt-karakter på lågare nivå, jf. læreplanverket, skal halvårsvurderinga med karakter som eleven får ved avslutninga av opplæringsåret, først på kompetansebeviset. Dette gjeld dersom eleven ikkje fullfører faget på nivået der læreplanverket fastset at standpunkt-karakter skal givast. Det skal då først ein merknad om at karakteren som først er halvårsvurderinga med karakter. Kompetansebevis blir også skrivne ut som dokumentasjon på gjennomgått opplæring i dei tilfella der eleven berre har fått opplæring i delar av eit fag.

For elevar skal kompetansebevis skrivast ut av skolen/skolane der eleven har oppnådd standpunkt- og eksamenskarakterar. Fylkeskommunen er ansvarleg for å skrivne ut kompetansebevis for lærlingar, lærekandidatar og privatistar.

§ 3–46. Føring av karakterar i fag på vitnemål og kompetansebevis

For elevar skal berre standpunkt-karakterar og eksamenskarakterar først på vitnemålet. Det er fastsett i læreplanverket når standpunkt-karakter skal fastsetjast. Halvårsvurdering med karakter i fellesfag på lågare nivå skal ikkje først på vitnemålet.

I dei programfaga som har fleire nivå, skal alle standpunkt-karakterar som er oppnådde på kvart nivå, først på dokumentasjonen.

I fag der det i læreplanverket er fastsett at privatistar kan ta eksamen på høgare nivå og få godskrive faget på lågare nivå, jf. § 3–13, skal eksamenskarakteren/eksamenskarakterane på høgaste nivå først.

Det er mogleg å få ført på vitnemålet karakterar i fag som går utover minstekravet til studie- eller yrkeskompetanse.

For privatistar skal berre eksamenskarakterar først på vitnemålet. Eventuelle tidlegare standpunkt- og eksamenskarakterar i faget fell bort når privatisten får eksamenskarakteren ført på vitnemålet.

For elevar som får fritak frå vurdering, jf. § 3–22, men ikkje fritak frå opplæring i skriftleg sidemål, skal det for skriftleg sidemål stå «Delteke» på vitnemålet eller kompetansebeviset, ikkje talkarakter. For privatistar skal det stå «Friteken».

For elevar i vidaregåande opplæring med individuell opplæringsplan som ikkje gir grunnlag for å fastsetje standpunkt-karakter, jf. § 3–3, § 3–17 sjetle ledd og 3–18, skal kompetansen til eleven dokumenterast på kompetansebeviset.

§ 3–47. Føring av fråvær i vidaregåande opplæring

Alt fråvær skal først på vitnemålet og kompetansebeviset. Fråvær skal først i dagar og enkelttimar.

Rektor kan avgjere om fråvær for den som er deltidselev, skal først i dagar og timar eller berre i timar. For elevar som skal ha kompetansebevis, skal fråvær først på kompetansebeviset.

Eleven kan krevje at årsaka til fråværet blir ført på eit vedlegg til vitnemålet eller kompetansebeviset, dersom han eller ho legg fram dokumentasjon på årsaka til fråværet.

Dersom det er mogleg, skal eleven leggje fram dokumentasjon av fråværet frå opplæringa på førehand.

For inntil samanlagt 14 skoledagar i eit opplæringsår, kan ein elev krevje at følgjande fråvær ikkje blir ført på vitnemålet dersom det kan dokumenterast at fråværet skyldast:

- a) helse- og velferdsgrunnar
- b) arbeid som tillitsvald

- c) politisk arbeid
- d) hjelpearbeid
- e) lovpålagt oppmøte
- f) representasjon i arrangement på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Organisert studiarbeid og skoleadministrative gjeremål etter avtale med faglæreren eller rektor, skal ikkje reknast som frávær.

Innanfor ramma av 14 skoledagar kan elevar som er medlemmer av andre trussamfunn enn Den norske kyrkja, krevje at inntil to dagar frávær som er knytt opp mot ei religiøs høgtid, ikkje blir ført på vitnemålet.

VII. Særskilde føresegner for fag-/sveineprøva og kompetanseprøva

§ 3-48. Fag- og sveineprøve

Fylkeskommunen har ansvaret for at fag- og sveineprøva blir gjennomført i samsvar med reglane i dette kapitlet og med læreplanen i faget. Fylkeskommunen har ansvaret for at prøve kandidatane er kjende med føresegnene som regulerer prøva.

Fag- og sveineprøva skal som hovudregel gjennomførast ved slutten av opplæringstida og skal normalt vere avslutta seinast innan to månader frå dette tidspunktet.

Prøva skal gjennomførast i den bedrifta lærlingen har hatt hovuddelen av opplæringa. Dersom prøva blir gjennomført i lærebedrifta, skal prøva tilpassast verksemda i bedrifta. Fylkeskommunen kan, etter å ha innhenta råd frå prøvenemnda, bestemme at prøva skal haldast ein annan stad.

§ 3-49. Kompetanseprøve for lærekandidatar

Fylkeskommunen har ansvaret for at kompetanseprøva blir gjennomført i samsvar med reglane i dette kapitlet og med dei opplæringsmåla som er fastsette for kandidaten, jf. opplæringslova § 4-4. Fylkeskommunen har ansvaret for at prøve kandidatane er kjende med føresegnene som regulerer prøva.

Kompetanseprøva skal som hovudregel gjennomførast ved slutten av opplæringstida og skal normalt vere avslutta seinast innan to månader frå dette tidspunktet.

Prøva skal gjennomførast i den bedrifta lærekandidaten har hatt hovuddelen av opplæringa. Dersom prøva blir gjennomført i lærebedrifta, skal prøva tilpassast verksemda i bedrifta. Fylkeskommunen kan etter å ha innhenta råd frå prøvenemnda, bestemme at prøva skal haldast ein annan stad.

§ 3-50. Melding til fag-/sveineprøve og kompetanseprøve

Lærebedrifta eller skolen melder lærlingen eller eleven til fag- eller sveineprøva. Lærebedrifta melder lærekandidaten til kompetanseprøva. Meldinga skal sendast til fylkeskommunen i det fylket der lærekontrakten eller opplæringskontrakten er registrert. For elevar skal meldinga sendast til fylkeskommunen der skolen ligg. Om melding av praksiskandidatar sjå § 3-55.

§ 3-51. Krav om bestått i fag for å framstille seg til fag- og sveineprøve for lærlingar og elevar

Før fag- eller sveineprøva kan gjennomførast, skal lærlingen eller eleven som hovudregel ha bestått dei faga som er fastsette i fag- og timefordelinga for Vg1, Vg2 og eventuelt Vg3 i skole for vedkommande yrkesfaglege utdanningsprogram. Det same gjeld for eksamen etter § 3-52, § 3-53 og § 3-54.

Lærlingar og elevar som har følgd opplæringa, men ikkje har bestått i inntil to av fellesfaga, kan likevel få framstille seg til fag- eller sveineprøva. Desse lærlingane og elevane må bestå faga innan to år etter at fag- eller sveineprøva er halden, for at fag- eller sveinebrev kan utferdast. Sjø likevel unntak frå dette i § 3-67.

§ 3-52. Eksamen i læretida for særskilde lærefag

Det kan i læreplanen for det einskilde lærefaget fastsetjast at eleven eller lærlingen skal gå opp til ein eigen eksamen før fag- eller sveineprøva.

Eksamenen blir halden i regi av fylkeskommunen. Eksamenen utarbeidast sentralt og sensurerast lokalt.

§ 3-53. Eksamen i læretida for særlopsfag

For det einskilde særlopsfaget er det fastsett i læreplanen for opplæring i bedrift at alle skal gå opp til ein eigen eksamen før fag- eller sveineprøva. Lærebedrifta melder lærlingen opp til eksamen. Meldinga skal sendast til fylkeskommunen i det fylket der lærekontrakten er registrert.

Eksamenen blir halden i regi av fylkeskommunen. Eksamenen utarbeidast sentralt og sensurerast lokalt.

§ 3-54. Vurdering for lærlingar som har lærekontrakt som omfattar opplæring i programfag som er fastsette i fag- og timefordelinga for Vg1, Vg2 og eventuelt Vg3 i skole

Når det i ein lærekontrakt inngår opplæring i programfag som er fastsette i fag- og timefordelinga for Vg1, Vg2 og eventuelt Vg3 i skole, skal lærlingen gå opp til ein eksamen etter nærmare føresegner frå Utdanningsdirektoratet.

Eksamen skal prøve i kva grad lærlingen har nådd kompetansemåla som er fastsette i den læreplanen for opplæring i bedrift som lærlingen har teikna lærekontrakt i.

I lærefag som kjem inn under § 3-52, skal eksamen prøve i kva grad lærlingen har nådd kompetansemåla som er fastsette i programfaga for Vg1, Vg2 og eventuelt Vg3 i skole.

Eksamen blir halden i regi av fylkeskommunen. Eksamen utarbeidast sentralt og sensurerast lokalt.

Lærebedrifta melder lærlingen opp til eksamen. Meldinga skal sendast til fylkeskommunen i det fylket der lærekontrakten er registrert.

§ 3–55. Særlege føresegner om fag- og sveineprøve for praksiskandidatar

Praksiskandidatar, jf. opplæringslova § 3–5, må sjølve melde seg til fag- og sveineprøve. Meldinga går til fylkeskommunen innan fristar som fylkeskommunen fastset. Innhaldet i og omfanget av fag- og sveineprøva er fastsett i § 3–57.

Før praksiskandidatar melder seg til fag- eller sveineprøve, skal dei ha bestått ein eigen eksamen etter nærmare føresegner frå Utdanningsdirektoratet.

Eksamen skal prøve i kva grad den einskilte praksiskandidaten har nådd kompetansemåla som er fastsette i den læreplanen for opplæring i bedrift som praksiskandidaten tek sikte på å ta fag- eller sveineprøve i.

I lærefag som kjem inn under § 3–52, skal eksamen prøve i kva grad den einskilte praksiskandidaten har nådd kompetansemåla som er fastsette i programfaga for Vg1, Vg2 og eventuelt Vg3 i skole, og som er relevante for lærefaget. Eksamen skal vere bestått før ein praksiskandidat melder seg til fag- eller sveineprøve.

Eksamen utarbeidast sentralt og sensurerast lokalt.

Dersom prøvenemnda ber om det, kan praksiskandidaten kome med forslag til kvar fag- eller sveineprøva kan haldast, og korleis prøva kan gjennomførast.

Dersom praksiskandidaten ikkje består fag- eller sveineprøva, kan ny prøve tidlegast haldast etter seks månader.

Praksiskandidatar skal betale prøveavgift etter fastsette satsar.

§ 3–56. Prøvenemnd for fag- og sveineprøve

Prøvenemnda for fag- eller sveineprøva blir oppnemnd og administrert av fylkeskommunen, jf. opplæringslova § 4–8. Ho skal ha minst to medlemmer som har formell fagleg kompetanse innanfor fagområdet, og så langt det er mogleg, har oppdatert arbeidslivserfaring i faget. Fylkeskommunen skal sikre at det blir tilfredsstillande vurderingsfagleg kompetanse i prøvenemnda.

Fylkeskommunen skal hente inn forslag til medlemmer i prøvenemnda frå partane i arbeidslivet. Fylkeskommunen kan om nødvendig hente inn forslag også frå andre.

Medlemmene må normalt vere eksterne i forhold til lærebedrifta eller skolen der kandidaten har fått opplæring.

§ 3–57. Innhald i og omfang av fag- og sveineprøva

Prøvenemnda har ansvaret for utforminga av fag- og sveineprøva. Lærebedrifta, eventuelt skolen som alternativ til opplæring i bedrift, kan komme med forslag til arbeidsoppgåver.

Fag- og sveineprøva skal prøve kandidaten sin kompetanse i faget slik denne er beskriven i læreplanen for opplæring i bedrift i lærefaget. Alle kompetansemåla i læreplanen for faget skal kunne prøvast. Arbeidsoppgåvene i prøva skal reflektere krava til fagleg kompetanse. Prøvenemnda har ansvar for at kandidaten sin kompetanse i faget blir prøvd på forsvarleg måte.

Oppgåva skal klart definere innhaldet i det ein forventar av kandidaten sitt arbeid. Innanfor ramma av kompetansemåla i læreplanen skal oppgåva prøve kandidaten i

- a) planlegging av arbeidet og grunngeving for valde løysingar
- b) gjennomføring av eit fagleg arbeid
- c) vurdering av eige prøvearbeid
- d) dokumentasjon av eige prøvearbeid.

Omfanget av prøva skal vere klart definert og innanfor den tidsramma som er fastsett i læreplanen.

Prøvenemnda kan i ein oppsummerande samtale til slutt stille spørsmål til fagleg avklaring.

Oppgåva må utformast slik at ho gir kandidaten reell moglegheit til å utføre eit kvalitetsmessig godt arbeid innanfor fastsett tidsramme. Dei hjelpemidla kandidaten har brukt i læretida, skal kunne nyttast under prøva. Det skal gå tydeleg fram korleis dei ulike delane av prøva skal leverast.

I tillegg til oppgåva, skal prøvenemnda samstundes utarbeide eit grunnlag for vurdering av kandidaten sitt arbeid med fag- eller sveineprøva. Hovudpunkta i grunnlaget skal gjerast klare for kandidaten.

§ 3–58. Gjennomføring av fag- og sveineprøva

Prøvenemnda skal vere på prøvestaden ved prøvestart og prøveslutt, og skal utføre nødvendig inspeksjon og vurdering av kandidaten sitt arbeid i prøveperioden og ved prøveslutt. Fylkeskommunen er ansvarleg for at det blir ført tilsyn under heile prøva. Prøvenemnda kan ikkje delegerare ansvaret for å vurdere kandidaten til tilsynspersonar.

Ved prøvestart skal prøvenemnda levere oppgåva til kandidaten.

Prøvenemnda skal føre protokoll der dei ulike sidene ved prøvegjennomføringa blir dokumenterte. Prøveprotokollen skal vere så utfyllande at han kan gi eit godt bilete av sjølve prøvegjennomføringa i ei eventuell klagebehandling.

§ 3–59. Vurdering av fag- og sveineprøva

Prøvenemnda skal vurdere kandidaten sin kompetanse slik han er dokumentert gjennom fag- eller sveineprøva, og fastsetje karakter.

Karakteren skal gi uttrykk for i kva grad kandidaten har nådd måla i læreplanen for faget som kandidaten er prøvd i.

Ved vurderinga skal den tredelte skalaen som er fastsett i § 3–4 sjette ledd, brukast.

Fylkeskommunen fastset ved oppnemninga kven av medlemmene i prøvenemnda som skal avgjere karakteren, dersom det er usemje når stemmetalet er likt.

§ 3–60. Utarbeiding, innhald og vurdering av kompetanseprøva

Fylkeskommunen har ansvaret for at kompetanseprøver blir utarbeidde og vurderte. Lærekandidatane skal prøvast i forhold til dei måla som er fastsette for kandidaten, jf. opplæringslova § 4–4. Innanfor dei rammene som opplæringsmåla set, skal prøva utarbeidast og gjennomførast etter same prinsipp som for fag- og sveineprøver, jf. § 3–57 og § 3–58.

Karakteren skal gi uttrykk for i kva grad kandidaten har nådd måla som er fastsette for kandidaten.

Ved vurderinga skal den tredelte skalaen som er fastsett i § 3–4 sjettede ledd, brukast.

Fylkeskommunen er ansvarleg for at det blir ført protokoll der dei ulike sidene ved prøvegjennomføringa blir dokumenterte. Prøveprotokollen skal vere så utfyllande at han kan gi eit godt bilete av sjølve prøvegjennomføringa i ei eventuell klagebehandling.

§ 3–61. Oppbevaring av prøvearbeid for fag- og sveineprøva

Er fag- eller sveineprøva ikkje bestått, skal prøvenemnda i samråd med fylkeskommunen syte for oppbevaring av prøvearbeidet. Prøvearbeidet skal så langt råd er, takast vare på slik kandidaten leverte det frå seg. Dersom prøvearbeidet ikkje kan takast vare på, skal det sikrast med fotografi eller ei nøyaktig beskriving med tanke på framlegging i ei eventuell klagebehandling.

§ 3–62. Ny fag- og sveineprøve og kompetanseprøve

Dersom fag- eller sveineprøva eller kompetanseprøva ikkje er bestått, kan lærlingen, eleven eller lærekandidaten melde seg til ny prøve. Læretida kan eventuelt bli forlengd ved frivillig avtale mellom lærebedrifta og lærlingen eller lærekandidaten. Fylkeskommunen har ansvaret for gjennomføringa av ny fag- eller sveineprøve eller kompetanseprøve. Fylkeskommunen dekkjer utgiftene som lærebedrifta har med å gjennomføre prøva.

Dersom ein praksiskandidat ikkje består fag- eller sveineprøva, kan han eller ho melde seg til ny prøve. Denne kan tidlegast takast seks månader etter prøva som ikkje var bestått. Praksiskandidatar må sjølve melde seg til ny fag- eller sveineprøve og betale ny prøveavgift.

§ 3–63. Utsett fag-/sveineprøve og kompetanseprøve

Ein lærling, elev, praksiskandidat eller lærekandidat som har dokumentert fråvær ved fag-/sveineprøva eller kompetanseprøva, har rett til å framstille seg til utsett prøve. Utsett prøve skal haldast så snart det er praktisk mogleg.

Fråvær frå prøva blir rekna som dokumentert når lærlingen, lærekandidaten eller praksiskandidaten er hindra frå å stille til prøva, når hindringa er uføreseieleg og han eller ho elles ikkje kan lastast for hindringa. Kandidaten må leggje fram dokumentasjon på dette.

Praksiskandidatar må sjølve melde seg til utsett fag- eller sveineprøve og betale ny prøveavgift.

§ 3–64. Særleg tilrettelegging av fag-/sveineprøva og kompetanseprøva

Lærlingar, lærekandidatar, elevar eller praksiskandidatar med behov for særskild tilrettelegging skal kunne få forholda lagde til rette slik at dei kan få vist kompetansen sin ut frå kompetansemåla i læreplanen for faget. Fylkeskommunen kan samtykkje i at gjennomføringa av fag-/sveineprøva eller kompetanseprøva blir særskild tilrettelagd. Tiltaka må vere tilpassa behova til lærlingen, lærekandidaten og praksiskandidaten så langt råd er.

Tiltaka må ikkje føre til at lærlingen, lærekandidaten, eleven eller praksiskandidaten får fordelar framfor andre som ikkje får tilrettelegging av prøva. Tilrettelegginga må heller ikkje vere så omfattande at lærlingen, lærekandidaten, eleven eller praksiskandidaten ikkje blir prøvd i kompetansemåla i læreplanen for faget. Der det i kompetansemåla er kravd skriftlege, munnlege eller praktiske ferdigheiter, er det ikkje høve til å leggje til rette prøva slik at desse ferdigheitene ikkje blir prøvde.

Fylkeskommunen avgjer etter søknad kva for ordningar som skal nyttast for lærlingar, lærekandidatar, elevar og praksiskandidatar. Avgjerda til fylkeskommunen er eit enkeltvedtak som kan påklagast etter reglane i forvaltningslova. Fylkeskommunen kan krevje uttale frå ein sakkunnig instans. Særskild tilrettelegging av prøva krev ikkje enkeltvedtak om spesialundervisning.

§ 3–65. Reaksjonsmåtar ved fusk

Fag-/sveineprøve og kompetanseprøve kan annullerast dersom kandidaten har fuska eller forsøkt å fuske ved prøva.

Spørsmålet om annullering av fag- eller sveineprøva skal avgjerast av prøvenemnda. Fylkeskommunen avgjer kven som kan annullere kompetanseprøva. Lærlingen, lærekandidaten, eleven eller praksiskandidaten skal ha høve til å uttale seg munnleg for den/dei som tek avgjerda, før det blir gjort enkeltvedtak om annullering av prøva. Lærlingen, lærekandidaten, eleven eller praksiskandidaten har likevel rett til å fullføre prøva. Enkeltvedtak om annullering av fag- og sveineprøve eller kompetanseprøve kan påklagast til fylkesmannen.

Dersom fag-/sveineprøva eller kompetanseprøva blir annullert på grunn av fusk eller forsøk på fusk, kan kandidaten gå opp til ny prøve tidlegast eit år etter den annullerte prøva.

§ 3–66. Bortvising frå fag-/sveineprøva og kompetanseprøva

Lærlingar, lærekandidatar, eleven og praksiskandidatar skal ikkje hindre eller forstyrre gjennomføringa av fag-/sveineprøva eller kompetanseprøva. Dersom åtferdta til ein kandidat er i strid med denne føresegna, kan kandidaten

etter å ha blitt åtvara, visast bort. Leiaren av prøvenemnda avgjer spørsmålet om bortvising frå fag- og sveineprøva. Fylkeskommunen avgjer kven som kan vise bort kandidatar frå kompetanseprøva. Kandidaten skal ha høve til å uttale seg munnleg for den som tek avgjerda, før det blir gjort enkeltvedtak om bortvising.

Dersom ein kandidat får medhald i klage på bortvising, har han eller ho rett til ny fag-/sveineprøve eller kompetanseprøve.

§ 3–67. *Krav til fag- og sveinebrev*

Fag- eller sveinebrev blir utferda som dokumentasjon for bestått fag- eller sveineprøve.

Før fag- eller sveinebrev kan utferdast, må normalt alle relevante fag og eksamenar vere bestått.

I særskilde tilfelle kan fag- eller sveinebrev likevel utferdast til lærlingar og elevar sjølv om dei ikkje har bestått i inntil to av fellesfaga, jf. § 3–51 andre ledd. Samtykke til slikt unntak kan bli gitt når:

- a) lærlingen eller eleven har vore fritaken for vurdering med karakter i faget eller faga i grunnskolen
- b) lærlingen eller eleven har vore fritaken for vurdering med karakter i faget eller faga i den vidaregåande skolen
- c) lærlingen eller eleven har spesifikke lærevanskar, t.d. store lese- og skrivevanskar eller store matematikkvanskar. Slike vanskar kan også vurderast etter at standpunkt karakteren er sett eller eksamen eller fagprøva er gjennomført.

Før søknader om unntak kan behandlast, skal det liggje føre dokumentasjon som viser at vilkåra er oppfylte. Før søknader om unntak etter punkt c) kan bli behandla, skal det liggje føre ei sakkunnig vurdering frå den pedagogisk-psykologiske tenesta. Fylkeskommunen avgjer søknader om unntak i samsvar med vilkåra ovanfor. Vedtak kan tidlegast gjerast i samband med overgangen til læreforhold. Det kan ikkje bli gitt førehandstilsegn om unntak etter denne føresegna.

Praksiskandidatar er fritakne frå kravet til fellesfag for å få utferda fag- eller sveinebrev.

I dei lærefaga der det er knytt offentleg nasjonal eller internasjonal sertifisering til eit utferda fag- eller sveinebrev, kan ein ikkje gi fritak i strid med slike sertifiseringsføresegner. Dette gjeld både elevar, lærlingar og praksiskandidatar.

Fylkeskommunen skal gjere bedriftene merksame på dei høva til unntak og fritak som en nemnde ovanfor, når det blir teikna kontrakt.

Fylkeskommunen er ansvarleg for utferding av fag- eller sveinebrev.

§ 3–68. *Vitnemål og kompetansebevis*

Det skal også utferdast vitnemål som dokumentasjon for bestått fagopplæring, jf. § 3–42. Vitnemålet kjem i tillegg til fag- eller sveinebrev.

Kompetansebevis blir utferda som dokumentasjon for vidaregåande opplæring når vilkåra for å få fag- eller sveinebrev eller vitnemål ikkje er oppfylte. Krava til kva kompetansebeviset skal vise, står i § 3–45.

Kven som er ansvarleg for å utferde vitnemål og kompetansebevis, er regulert i § 3–42 og § 3–45.

Kapittel 4 skal lyde:

Kapittel 4 Individuell vurdering i grunnopplæring særskild organisert for vaksne

I. Generelle føresegner

§ 4–1. *Rett til vurdering*

Deltakarar i offentleg grunnskoleopplæring og offentleg vidaregåande opplæring særskilt organisert for vaksne etter opplæringslova kapittel 4A har rett til vurdering etter reglane i dette kapitlet. Retten til vurdering inneber både ein rett til undervegsvurdering og sluttvurdering og ein rett til dokumentasjon av opplæringa.

Kapitlet gjeld også for vaksne privatistar i grunnskolen, så langt det er fastsett i føresegnene her. For privatistar i vidaregåande opplæring gjeld kapittel 3.

Vaksne som er tatt inn til ordinær vidaregåande opplæring etter opplæringslova kapittel 3, skal ha vurdering etter kapittel 3.

Vaksne som er lærlingar eller lerekandidatar etter opplæringslova kapittel 4, skal ha vurdering etter kapittel 3.

Det skal vere kjent for deltakaren kva som er måla for opplæring og kva som blir vektlagt i vurderinga av hennar eller hans kompetanse.

Kommunen/fylkeskommunen som skoleeigar har ansvaret for at deltakaren sin rett til vurdering blir oppfylt, jf. opplæringslova § 13–10 første ledd.

§ 4–2. *Formålet med vurdering*

Formålet med vurdering i fag er å fremje læring undervegs og uttrykkje kompetansen til deltakaren undervegs og ved avslutninga av opplæringa i faget. Vurderinga skal gi god tilbakemelding og rettleiing til deltakaren.

Undervegsvurdering skal brukast som ein reiskap i læreprosessen, som grunnlag for tilpassa opplæring og bidra til at deltakaren aukar kompetansen sin i fag.

Sluttvurderinga skal gi informasjon om kompetansen til deltakaren ved avslutninga av opplæringa i faget.

Undervegsvurdering og sluttvurdering skal sjåast i samanheng for å betre opplæring. Kunnskap om deltakarens utvikling i fag gjennom undervegsvurdering gir læraren grunnlag for å fastsetje standpunkt karakter i fag.

§ 4-3. Grunnlaget for vurdering i fag

Grunnlaget for vurdering i fag er dei samla kompetansemåla i læreplanane for fag slik dei er fastsette i læreplanverket, jf. § 1-2 eller § 1-3.

I vurderinga i fag skal ikkje føresetnadene til den enkelte, fråvær eller andre forhold knytte til ordenen og åtferda til deltakaren trekjast inn.

Læraren skal så langt råd er, skaffe tilstrekkeleg grunnlag for å vurdere kompetansen til deltakaren, slik at retten deltakaren har etter § 4-1, blir oppfylt. Det gjeld òg dersom stort fråvær eller andre særlege grunnar gjer vurdering vanskeleg. Deltakaren skal delta aktivt i opplæringa slik at læraren får grunnlag for å vurdere deltakaren sin kompetanse i faget. Stort fråvær kan føre til at grunnlaget for halvårsvurdering med karakter eller standpunkt karakter manglar.

Realkompetansen skal vurderast mot kompetansemåla i læreplanane i fag slik dei er fastsette i læreplanverket. Vurderinga skal vise om realkompetansen er likeverdig med kompetansen som er oppnådd gjennom grunnopplæringa.

§ 4-4. Karakterar i fag mv.

Vurdering med karakterar skal givast med talkarakterar. Det skal brukast talkarakterar på ein skala frå 1 til 6. Berre heile talkarakterar skal brukast.

Dei enkelte karaktergradene har dette innhaldet:

- a) Karakteren 6 uttrykkjer at deltakaren har framifrå kompetanse i faget.
- b) Karakteren 5 uttrykkjer at deltakaren har mykje god kompetanse i faget.
- c) Karakteren 4 uttrykkjer at deltakaren har god kompetanse i faget.
- d) Karakteren 3 uttrykkjer at deltakaren har nokså god kompetanse i faget.
- e) Karakteren 2 uttrykkjer at deltakaren har låg kompetanse i faget.
- f) Karakteren 1 uttrykkjer at deltakaren har svært låg kompetanse i faget.

I vidaregåande opplæring svarer bestått til karakterane 2 til 6. Departementet kan i spesielle tilfelle bestemme ei anna grense for bestått i læreplanverket. Fag med karakteren 1 i standpunkt er bestått når eksamenskarakteren er 2 eller betre. Det gjeld ikkje dersom eksamenskarakteren er for ein tverrfagleg eksamen.

Det går fram av læreplanverket at det i enkelte fag skal brukast andre uttrykk enn talkarakterar. Dei andre uttrykka er

- a) bestått/ikkje bestått: for å få karakteren bestått skal deltakaren ha vist tilfredsstillande kompetanse i faget
- b) delteke/ikkje delteke.

Ved realkompetansevurdering skal vurderingsuttrykka godkjent og ikkje godkjent brukast.

§ 4-5. Varsling

Deltakaren skal varslast skriftleg dersom det er tvil om deltakaren kan få halvårsvurdering med karakter eller standpunkt karakter i eitt eller fleire fag fordi det ikkje er grunnlag for fastsetjing av karakter.

Varsalet skal givast utan ugrunna opphald. Varsalet skal gi deltakaren høve til å skaffe grunnlag for halvårsvurdering med karakter og standpunkt karakter.

§ 4-6. Privatistar i grunnskolen

Privatist er etter reglane i dette kapitlet ein som har meldt seg til eksamen i eitt eller fleire fag i grunnskolen utan å vere deltakar i dette faget eller desse faga. Ein deltakar er ein som er teken inn til opplæring særskilt organisert for vaksne, og som følgjer denne.

Privatistar går opp til eksamen i fag dei ønskjer å dokumentere kompetanse i. Eksamensforma for privatistar er fastsett i læreplanverket.

Det skal vere tilgjengeleg for privatistar kva som er måla for opplæringa og kva som blir lagt vekt på i vurderinga av hennar eller hans kompetanse.

II. Undervegsvurdering**§ 4-7. Undervegsvurdering**

Undervegsvurdering skal brukast som ein reiskap i læreprosessen, som grunnlag for tilpassa opplæring og bidra til at deltakaren aukar kompetansen sin i fag, jf. § 4-2. Undervegsvurderinga skal gis løpande og systematisk og kan bli gitt både munnleg og skriftleg.

Undervegsvurderinga skal innehalde grunnleggjande informasjon om kompetansen til deltakaren og skal givast som meldingar med sikte på fagleg utvikling.

Deltakaren har minst ein gong kvart halvår rett til ein samtale med læraren om si utvikling i forhold til kompetansemåla i faga som ein del av undervegsvurderinga. Samtalen kan gjennomførast i samband med halvårsvurdering utan karakter etter § 4-9.

Læraren skal vurdere om deltakarar i grunnskoleopplæring særskilt organisert for vaksne har tilfredsstillande utbytte av opplæringa, jf. opplæringslova § 4A-2 og § 5-4.

Deltakarar i grunnskolen med individuell opplæringsplan skal både ha undervegsvurdering og rettleiing i samsvar med den opplæringsplanen som er utarbeidd for dei, jf. opplæringslova § 4A-2 og § 5-5 første ledd. Deltakare som

er fritekne frå vurdering med karakter etter § 4–14 skal ha undervegsvurdering utan karakter på grunnlag av måla i den individuelle opplæringsplanen så langt planen avvik frå læreplanen for faget.

Deltakare som er fritekne for vurdering med karakter etter § 4–15 til § 4–17 skal ha undervegsvurdering utan karakter. Grunnlaget for vurdering er kompetansemåla i faget, jf. § 3–3.

§ 4–8. *Eigenvurdering*

Eigenvurderinga til deltakaren er ein del av undervegsvurderinga. Deltakaren skal delta aktivt i vurderinga av eige arbeid, eigen kompetanse og eiga fagleg utvikling, jf. opplæringslova § 4A–6, § 2–3 og § 3–4.

§ 4–9. *Halvårsvurdering i fag*

Halvårsvurderinga i fag er ein del av undervegsvurderinga og skal syne kompetansen til deltakaren i forhold til kompetansemåla i læreplanverket. Ho skal også gi rettleiing om korleis deltakaren kan auke kompetansen sin i faget.

Det skal bli gitt halvårsvurdering utan karakter gjennom heile grunnopplæringa.

Deltakaren skal få halvårsvurdering utan karakter og halvårsvurdering med karakter. Halvårsvurderinga med karakter skal gi uttrykk for den kompetansen deltakaren har nådd ut frå det som er forventa på tidspunktet for vurderinga.

I grunnskolen skal halvårsvurderinga gjennomførast midt i opplæringsperioden på dei ulike trinna og ved slutten av opplæringsåret for fag som ikkje blir avslutta, jf. læreplanverket.

I vidaregåande opplæring skal halvårsvurdering gjennomførast midt i opplæringsperioden på kvart årstrinn. I fellesfag, jf. § 4–35, skal deltakaren også ha halvårsvurdering med karakter på slutten av årstrinnet dersom faget ikkje blir avslutta, jf. læreplanverket.

Dersom opplæringa deltakaren mottok er organisert slik at den ikkje følgjer opplæringsåret, til dømes ved komprimerte løp, skal halvårsvurderinga gis midt i opplæringsperioden. Dersom opplæringa på det enkelte trinnet varar mindre enn eit semester, skal det ikkje gis halvårsvurdering.

Deltakarar som er fritekne frå vurdering med karakter etter § 4–14 til § 4–17 skal ha halvårsvurdering utan karakter. For deltakarar i grunnskolen med fritak frå vurdering med karakter etter § 4–14 skal halvårsvurderinga utan karakter givast på grunnlag av måla i den individuelle opplæringsplanen så langt denne avvik frå læreplanen for faget.

Skoleeigar har ansvaret for at faglæraren gjennomfører halvårsvurdering med og utan karakter. Dersom skoleeigaren er i tvil om reglane for halvårsvurdering er følgde, kan skoleeigar be om ny fagleg vurdering for halvårskarakterane blir fastsette.

§ 4–10. *Kravet til dokumentering av undervegsvurderinga*

Deltakarar skal kvart halvår få halvårsvurdering med karakter i fag dokumentert skriftleg.

Det skal kunne dokumenterast at undervegsvurdering er gitt, jf. § 4–7 til § 4–9.

III. *Sluttvurdering*

§ 4–11. *Sluttvurdering i fag*

Sluttvurderinga skal gi informasjon om kompetansen til deltakaren ved avslutninga av opplæringa i fag i læreplanverket, jf. § 4–3.

Sluttvurderingar i grunnskolen er standpunktkarakterar og eksamenskarakterar.

Sluttvurderingar i vidaregåande opplæring er standpunktkarakterar, eksamenskarakterar og karakterar til fag-/sveineprøve og kompetanseprøve.

Sluttvurderingar er enkeltvedtak og kan påklagast etter reglane i kapittel 5.

Eksamen er særskilt regulert i § 4–18 til § 4–30.

Deltakarar i grunnskolen som har individuell opplæringsplan, skal vurderast etter dei samla kompetansemåla i læreplanen for faget, jf. § 4–3. Deltakarar i grunnskolen kan få fritak frå vurdering med karakter etter § 4–14. Dersom sluttvurdering ikkje er mogleg for ein deltakar i vidaregåande opplæring, skal deltakaren ha dokumentasjon ført i samsvar med § 4–36 og § 4–37.

§ 4–12. *Standpunktkarakterar i fag*

Standpunktkarakterar er karakterar som blir gitt ved avslutninga av opplæringa i fag, jf. læreplanverket og som skal førast på vitnemålet. Standpunktkarakter blir berre gitt i heile fag.

Standpunktkarakteren må baserast på eit breitt vurderingsgrunnlag som samla viser kompetansen deltakaren har i faget, jf. § 4–3. Deltakaren skal ha høve til å forbetre kompetansen sin i faget inntil standpunktkarakteren er fastsett. Deltakaren skal bli gjort kjend med kva det er lagt vekt på i fastsetjinga av hennar eller hans standpunktkarakterar.

Standpunktkarakterar i fag med sentralt gitt eksamen skal fastsetjast seinast dagen før fellessensurmøtet.

Standpunktkarakterar i fag med lokalt gitt eksamen skal fastsetjast seinast dagen før gjennomføringa av den første lokalt gitte eksamenen på det aktuelle trinnet innanfor utdanningsprogrammet.

Skoleeigar har ansvaret for at faglærer set standpunktkarakter. Dersom skoleeigar er i tvil om reglane for fastsetjing av standpunktkarakter er følgde, kan skoleeigar krevje ei ny fagleg vurdering for karakterane blir fastsette og førte.

I dei tilfella der det ikkje er grunnlag for å setje standpunktkarakter, har skoleeigar ansvaret for at det blir fatta enkeltvedtak om at standpunktkarakter ikkje skal bli gitt. For at det skal kunne gjerast enkeltvedtak om å ikkje gi karakter, skal deltakaren vere varsla, jf. § 4–5.

§ 4–13. Realkompetansevurdering

Vurderinga av realkompetansen til den vaksne skal gjerast i forhold til kompetansemåla i læreplanen for fag i læreplanverket. Vurderinga skal vise at realkompetanse er likeverdig med kompetansen som er oppnådd gjennom grunnskoleopplæringa eller vidaregåande opplæring. Det er ikkje mogleg å få godkjend fag i Vg3 i yrkesfaglege utdanningsprogram gjennom ei vurdering av realkompetansen som sluttvurdering.

Vurderinga skal vere godkjend eller ikkje godkjend realkompetanse i heile eller delar av faget.

Kommunen har ansvaret for at vurderinga av realkompetanse i grunnskolen blir utført på forsvarleg grunnlag og utan ugrunna opphald.

Fylkeskommunen har ansvaret for at vurderinga av realkompetanse i vidaregåande opplæring blir utført på forsvarleg grunnlag og utan ugrunna opphald.

Realkompetansevurderinga er eit enkeltvedtak og kan påklagast til Fylkesmannen, jf. § 5–1.

Bruk av realkompetansevurdering til å avklare kva slags opplæring den vaksne har behov for er regulert i opplæringslova § 4A–3 og forskrift til opplæringslova § 6–27.

IV. Fritak frå vurdering

§ 4–14. Fritak frå vurdering med karakter for deltakarar med individuell opplæringsplan

Når ein deltakar i grunnskolen får opplæring etter individuell opplæringsplan, kan deltakaren velje om han eller ho skal ha vurdering med eller utan karakter. I fag i grunnskolen der det blir gitt både skriftleg og munnleg karakter, kan deltakarar med individuell opplæringsplan i faget velje om ho eller han skal ha berre skriftleg eller munnleg karakter i faget. Dei som vel karakter i norsk skriftleg, kan velje karakter i den eine eller begge målformene. Valretten gjeld berre i fag som er omfatta av enkeltvedtaket om spesialundervisning. Skoleeigaren skal sørje for at deltakaren i grunnskolen får nødvendig rettleiing om kva val av vurdering utan og med karakter inneber for deltakaren.

§ 4–15. Fritak frå vurdering i skriftleg sidemål

Deltakarar som har fått særskilt språkopplæring på 8., 9. eller 10. årstrinn i grunnskolen eller i Vg1, Vg2 eller Vg3, kan få fritak frå vurdering med karakter i skriftleg sidemål.

Når ein deltakar i grunnskolen har enkeltvedtak om spesialundervisning etter opplæringslova § 4A–2, avgjer deltakaren om han eller ho skal ha vurdering med karakter i skriftleg sidemål. Valretten gjeld berre dersom enkeltvedtaket om spesialundervisning omfattar skriftleg sidemål.

Deltakarar i heile grunnopplæringa og privatistar i vidaregåande opplæring har også rett til fritak frå vurdering i skriftleg sidemål dersom dei:

- a) på grunn av sjukdom, skade eller dysfunksjon som er diagnostisert av ein sakkunnig, har problem med å greie begge målforma
- b) ikkje har gjennomgått ungdomstrinnet i norsk grunnskole
- c) fylte vilkåra for fritak frå opplæring eller vurdering i skriftleg sidemål i grunnskolen, men på grunn av dokumentert saksbehandlingsfeil likevel ikkje fekk fritak.

Skoleeigar skal stryke standpunktkarakter eller eksamenskarakter i skriftleg sidemål dersom en deltakar eller privatist som har fått innvilga fritak frå vurdering etter denne føresegna, likevel har fått vurdering i skriftleg sidemål.

§ 4–16. Fritak frå vurdering i den praktiske delen av faget kroppsøving i vidaregåande opplæring

Vaksne som følgjer eit opplæringstilbod som er organisert for dei, og er fritekne frå opplæring i den praktiske delen i faget kroppsøving, er også fritekne frå vurdering med karakter i den praktiske delen av faget kroppsøving. Det blir ikkje gitt fritak frå vurdering med karakter i den teoretiske delen av faget etter denne føresegna.

§ 4–17. Fritak frå eksamen

Deltakarar som er fritekne for vurdering med karakter i fag som blir avslutta med eksamen, skal ikkje delta i eksamen i faget.

I grunnskolen kan skoleeigaren etter søknad frå deltakaren frita deltakaren frå eksamen når det ligg føre tungtvegande grunnar.

V. Eksamen

§ 4–18. Generelle føresegner

Eksamen skal vere i samsvar med læreplanverket. Deltakaren går opp til eksamen i heile faget.

Deltakarar i grunnskolen som følgjer opplæring særskilt organisert for vaksne, skal trekkjast ut til ein sentralt gitt skriftleg eksamen og ein lokalt gitt munnleg eksamen ved avslutninga av opplæringa. Til sentralt gitt skriftleg eksamen blir det trekt mellom norsk/samisk, engelsk og matematikk. Til lokalt gitt munnleg eksamen blir det trekt mellom norsk/samisk, engelsk, matematikk, naturfag, samfunnsfag og religion, livssyn og etikk (RLE). Deltakaren kan trekkjast ut i same faget til sentral gitt og lokalt gitt eksamen.

Privatistar i grunnskolen må gå opp til sentralt gitt skriftleg eksamen i norsk/samisk, engelsk og matematikk og lokalt gitt munnleg eksamen i norsk/samisk, engelsk og to av følgjande fag: naturfag, samfunnsfag, religion, livssyn og etikk (RLE) eller matematikk. Privatistar med samisk som fag kan melde seg til eksamen i dette faget til sentralt gitt skriftleg eksamen og lokalt gitt munnleg eksamen.

I vidaregåande opplæring fastsett læreplanen i det enkelte faget om og eventuelt når i opplæringsløpet det skal vere eksamen i faget. Det er òg fastsett i læreplanen for fag om deltakaren skal opp til eksamen i faget eller kan trekkjast ut, kva slags eksamensform som skal nyttast, og om eksamen skal vere lokalt gitt eller sentralt gitt. Departementet fastset kor mange eksamenar det skal vere på kvart årstrinn innanfor utdanningsprogramma eller programområda i vidaregåande opplæring.

Eksamen skal organiserast slik at deltakaren eller privatisten kan få vist kompetansen sin i faget. Eksamenskarakteren skal fastsetjast på individuelt grunnlag og gi uttrykk for kompetansen til deltakaren eller privatisten slik denne kjem fram på eksamen.

Fylkeskommunen har plikt til å informere deltakarar om kva for reglar som gjeld for ny eksamen, utsett eksamen og særskild eksamen.

Det er ikkje ny eksamen, utsett eksamen eller særskild eksamen i grunnskolen.

§ 4–19. *Melding av deltakarar til eksamen*

Skoleeigaren melder til eksamen alle deltakarar som tek del i opplæringa i fag som blir avslutta med eksamen. Utdanningsdirektoratet fastset meldingsfristar og korleis melding til eksamen skal gå føre seg.

Deltakarar i vidaregåande opplæring må sjølv melde seg til ny eksamen, utsett eksamen og særskild eksamen, jf. § 4–26 til § 4–28. Meldinga skjer til skoleeigaren.

§ 4–20. *Melding av privatistar til eksamen i grunnskolen*

Privatistar i grunnskolen har sjølv ansvaret for å melde seg til eksamen til den skolen eller den instansen som kommunen fastset. Utdanningsdirektoratet fastset meldingsfristar og korleis melding til eksamen skal gå føre seg. Skolen eller den instansen som kommunen peikar ut, avgjer om meldinga kan godkjennast.

Ein privatist kan ikkje melde seg til eksamen i det same faget fleire stader ved same eksamen.

Den som er deltakar i eit fag ved fristen for melding til privatisteksamen, kan ikkje melde seg som privatist i faget til denne eksamenen.

Privatistar må sjølv betale prøveavgifta i samsvar med fastsette satsar.

§ 4–21. *Sentralt gitt eksamen*

Ved sentralt gitt eksamen fastset Utdanningsdirektoratet korleis eksamenen i det enkelte faget skal organiserast, korleis eksamensoppgåva skal vere, datoen for den enkelte eksamenen, og korleis sensurordningane skal vere.

Kommunen har ansvaret for å trekkje fag og deltakarar til sentralt gitt eksamen i grunnskolen og for den praktiske gjennomføringa av eksamenen.

Fylkeskommunen har ansvaret for å trekkje fag og deltakarar til eksamen og for den praktiske gjennomføringa av eksamenen for deltakarar i vidaregåande opplæring.

Deltakaren skal få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før sjølv eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med. Utdanningsdirektoratet fastset dato for melding om trekkfag.

Prøvesvara ved sentralt gitt eksamen skal vurderast av to eksterne sensorar. Dersom det er usemje, skal karakteren avgjerast av ein oppmann.

§ 4–22. *Lokalt gitt eksamen i grunnskolen*

Kommunen har ansvaret for gjennomføringa av alle lokale eksamenar. Faglæraren har plikt til å utarbeide forslag til eksamensoppgåver.

Deltakaren skal få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før sjølv eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med.

Eksamenen kan organiserast i to delar, der den første delen er ei førebuing og den andre delen er sjølv eksamen. Førebuingdelen kan vere på inntil 2 dagar og skal normalt ikkje inngå i vurderingsgrunnlaget.

Ramma for eksamen på eksamensdagen skal vere munnleg eksamen på inntil 30 minutt per deltakarar.

Prøvesvara ved lokalt gitt eksamen skal vurderast av to sensorar. Éin av sensorane skal vere ekstern. Den andre sensoren kan vere faglæraren til deltakaren. Faglæraren har plikt til å delta i vurderinga som sensor. Dersom det er usemje om karakteren, avgjer den eksterne sensoren.

Ved eksamen som krev eksaminator, skal den eine sensoren vere eksaminator. Eksamineringa skal gi deltakarene høve til å syne kompetanse i så stor del av faget som mogleg. Dersom det er usemje om kva deltakaren skal prøvast i, er det den eksterne sensoren som avgjer.

I særlege tilfelle kan fylkesmannen, etter søknad frå kommunen, gi kommunen høve til å arrangere lokalt gitt eksamen for privatistar på andre tider av året enn ordinær eksamen. Kommunen har då ansvaret for å utarbeide eksamensoppgåver, den praktiske avviklinga av eksamen og sensuren.

Kommunen har plikt til å arrangere privatisteksamen for vaksne.

§ 4–23. *Lokalt gitt eksamen i vidaregåande opplæring*

Fylkeskommunen har ansvaret for gjennomføringa av alle lokalt gitte eksamenar. Faglæraren har plikt til å utarbeide forslag til eksamensoppgåver.

Deltakarar skal få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før sjølve eksamenen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med.

Eksamen kan organiserast i to delar, der den første delen er ei førebuing og den andre delen er sjølve eksamen. Førebuingdelen kan vere på inntil 2 dagar og skal normalt ikkje inngå i vurderingsgrunnlaget.

Rammene for eksamen på eksamensdagen skal vere:

- a) skriftleg eksamen – inntil 5 timar
- b) munnleg eksamen – inntil 30 minutt per deltakarar eller privatist
- c) munnleg-praktisk eksamen – inntil 45 minutt per deltakar eller privatist
- d) praktisk eksamen – inntil 5 timar.

Prøvesvara ved lokalt gitt eksamen skal vurderast av to sensorar. Den eine sensoren skal vere ekstern. Den andre sensoren kan vere faglæraren til deltakaren. Faglæraren har plikt til å delta i vurderinga som sensor. Dersom det er usemje om karakteren, avgjer den eksterne sensoren. Som sensor ved lokalt gitt eksamen i programfag i yrkesfaglege utdanningsprogram kan det også oppnemnast ein fagarbeidar med praksis frå arbeidslivet.

Ved eksamen som krev eksaminator, skal den eine sensoren vere eksaminator. Eksamineringa skal gi deltakarane høve til å syne kompetanse i så stor del av faget som mogleg. Dersom det er usemje om kva deltakaren skal prøvast i, er det den eksterne sensoren som avgjer.

§ 4–24. Hjelpemiddel til eksamen

Eksamen kan organiserast med eller utan hjelpemiddel. Utdanningsdirektoratet fastset kva for hjelpemiddel som er tillatne i kvart fag ved sentralt gitt eksamen.

Ved lokalt gitt eksamen bestemmer skoleeigaren kva hjelpemiddel som skal tillatast. Dei tillatne hjelpemidla må ikkje svekkje grunnlaget for å vurdere kompetansen til deltakaren eller privatisten.

§ 4–25. Særskild tilrettelegging av eksamen

Deltakarar og privatistar med behov for særskild tilrettelegging skal kunne få lagt forholda til rette slik at dei kan få vist kompetansen sin ut frå kompetansemåla i fag i læreplanverket. Tiltaka må vere tilpassa behova til deltakaren og privatisten så langt råd er.

Tiltaka må ikkje føre til at ein deltakar eller privatist får fordelar framfor andre som ikkje får tilrettelegging ved eksamen. Tilrettelegginga må heller ikkje vere så omfattande at deltakaren eller privatisten ikkje blir prøvd i kompetansemåla i fag i læreplanverket. Der det i kompetansemåla er kravd skriftlege, munnlege eller praktiske ferdigheiter, er det ikkje høve til å leggje til rette eksamen slik at desse ferdigheitene ikkje blir prøvde, når slik prøving er fastsett i eksamensforma for faget.

Skoleeigar avgjer etter søknad kva for ordningar som skal nyttast for deltakarar. Avgjerda til skoleeigar er eit enkeltvedtak som kan påklagast til fylkesmannen. Skoleeigar kan krevje uttale frå ein sakkunnig instans. Særskild tilrettelegging av eksamen krev ikkje vedtak om spesialundervisning.

Privatistar i grunnskolen må leggje fram ein sakkunnig uttale. Skoleeigar avgjer kva slags ordningar for tilrettelegging som skal nyttast. Avgjerda til skoleeigar er eit enkeltvedtak som kan påklagast til fylkesmannen.

§ 4–26. Særskild eksamen for deltakarar i vidaregåande opplæring

Ein deltakar som får karakteren 1 i standpunktarakter i eit fag, har rett til særskild eksamen i faget dersom han eller ho ikkje er trekt ut til eksamen i faget. Det gjeld òg for fag der det ikkje blir halde eksamen ordinært.

Særskild eksamen blir normalt halden samtidig med utsett og ny eksamen.

§ 4–27. Ny eksamen for deltakarar i vidaregåande opplæring

Ein deltakarar som får karakteren 1 ved ordinær eksamen, har rett til ny eksamen i faget ved første etterfølgjande eksamen. Deltakaren beheld standpunktarakter i faget.

Dersom deltakaren ikkje går opp til første etterfølgjande eksamen, må han eller ho ta faget som privatist, og standpunktvurderinga i faget fell bort.

§ 4–28. Utsett eksamen for deltakarar i vidaregåande opplæring

Ein deltakarar som har dokumentert fråvær ved ordinær eksamen eller har dokumentert fråvær ved særskild eksamen eller ny eksamen, har rett til å framstille seg til første etterfølgjande eksamen. Deltakaren beheld standpunktarakter i faget.

Dersom deltakaren ikkje går opp til første etterfølgjande eksamen, må han eller ho ta faget som privatist, og eventuell standpunktvurdering i faget fell bort.

Fråvær frå eksamen blir rekna som dokumentert når deltakaren er hindra frå å møte til eksamen, hindringa er uføreseieleg og han eller ho elles ikkje kan lastast for hindringa. Deltakaren må leggje fram dokumentasjon på dette.

Dersom ein deltakar har rett til utsett eksamen i trekkfag, skal trekkinga av fag gjerast på ny.

§ 4–29. Bortvising frå eksamen

Deltakarar og privatistar skal ikkje hindre eller forstyrre gjennomføringa av eksamen. Dersom åtfërda til ein deltakar eller privatist er i strid med denne føresegna, kan deltakaren eller privatisten, etter å ha blitt åtværa, visast bort. Bortvising skal avgjerast av skoleeigar og er eit enkeltvedtak som kan påklagast til fylkesmannen. Deltakaren eller privatisten skal ha høve til å uttale seg munnleg for skoleeigar før skoleeigar eventuelt gjer enkeltvedtak om bortvising.

Dersom ein deltakar i vidaregåande opplæring eller ein privatist får medhald i klagen, har han eller ho rett til ny eksamen ved første etterfølgjande eksamen.

§ 4–30. Annullering av eksamen

Dersom det er gjort formelle feil ved avviklinga av eksamen, eller dersom eksamen av anna årsak ikkje er avvikla i samsvar med føresegnene, kan Utdanningsdirektoratet annullere eksamen.

Dersom ein deltakar har vore oppe til eksamen i eit fag der han eller ho ikkje får standpunktkarakter, blir eksamenen annullert.

Deltakarar i vidaregåande opplæring som har fått eksamenen sin annullert av Utdanningsdirektoratet, har rett til å gå opp til ny eksamen ved første etterfølgjande eksamen. Utdanningsdirektoratet kan òg gi dispensasjon frå krava til vitnemål i § 4–34 dersom omsynet til deltakaren tilseier det.

Eksamen i eit fag kan annullerast dersom deltakaren eller privatisten har fuska eller forsøkt å fuske ved eksamen. Dette gjeld også dersom det er sensorane som oppdagar fusk eller forsøk på fusk. Spørsmålet om annullering av eksamen i faget skal avgjerast av skoleeigar. Deltakaren eller privatisten har likevel rett til å fullføre eksamen på eksamensdagen. Enkeltvedtak om annullering av eksamen kan påklagast til fylkesmannen. Deltakaren eller privatisten skal ha høve til å uttale seg munnleg for skoleeigar før skoleeigar eventuelt gjer enkeltvedtak om annullering.

For deltakarar som får eksamen annullert på grunn av fusk eller forsøk på fusk, fell standpunktkarakteren bort.

Dersom eksamen blir annullert på grunn av fusk eller forsøk på fusk, kan kandidaten gå opp til eksamen i faget som privatist, tidlegast eitt år etter den annullerte eksamenen.

VI. Dokumentasjon

§ 4–31. Rett til dokumentasjon

Alle som har fullført grunnopplæringa, har rett til å få opplæringa dokumentert. Godkjend realkompetanse er likeverdig med bestått og skal dokumenterast. Deltakarar som har gått gjennom delar av opplæringa, har krav på å få denne dokumentert.

Utdanningsdirektoratet fastset dei formulara som skal nyttast.

Privatistar som har vore oppe til eksamen i grunnskolen, har rett til å få dette dokumentert.

Deltakarar i vidaregåande opplæring som oppnår ny(e) karakter(ar) i fag eller tek nye fag, har rett til ny dokumentasjon.

Dersom dokumentasjonen går tapt, skal det skrivast ut ny dokumentasjon som er så identisk som råd er, men dokumentasjonen skal ikkje tilbakedaterast.

§ 4–32. Forsvarleg system for føring av karakterar

Skoleeigaren skal ha eit forsvarleg system for føring av karakterar, jf. opplæringslova § 13–10 første ledd.

Halvårsvurdering med karakterar, standpunktkarakterar og eksamenskarakterar skal førast inn i systemet som skoleeigar bruker. Karakterane er fastsette når karakterane er førte inn.

Halvårsvurdering med karakter kan ikkje endrast etter at dei er gitt. Standpunktkarakterar og eksamenskarakterar kan endrast etter klage. Føringsfeil skal rettast og atterast av skoleeigar.

Særskilt om retten til dokumentasjon av grunnskoleopplæringa

§ 4–33. Vitnemål i grunnskolen

Alle deltakarar skal ha vitnemål når dei fullfører grunnskoleopplæringa. Vitnemålet til deltakaren skal innehalde standpunktkarakterar og eksamenskarakterar. Kravet til vitnemål er sluttvurdering i faga norsk, engelsk og matematikk og to av faga:

- matematikk munnleg
- naturfag
- samfunnsfag
- religion, livssyn og etikk (RLE).

Deltakarar som har teiknspråk eller samisk som førstspråk, kan få standpunktkarakterar i dette faget ført på vitnemålet i tillegg eller staden for norsk.

Deltakarar med samisk i fagkrinsen skal ha vitnemål med norsk og samisk tekst.

Deltakarar i grunnskolen som har hatt individuell opplæringsplan, skal få dette ført på vitnemålet dersom deltakaren ønskjer det.

Kommunen har ansvaret for å skrive ut vitnemål for deltakarar og privatistar i grunnskolen.

Særskilt om retten til dokumentasjon av vidaregåande opplæring

§ 4–34. Vitnemål i vidaregåande opplæring

Vitnemål blir gitt som dokumentasjon for bestått opplæringsløp som gir studie- eller yrkeskompetanse. Deltakarar som har samisk i fagkrinsen, skal ha vitnemål med norsk og samisk tekst.

For å få vitnemål, må alle fag og eksamenar som skal stå på vitnemålet i samsvar med læreplanverket, vere bestått, med mindre det kan gjerast unntak frå dette kravet med heimel i § 1–11 til § 1–13, § 4–14 til § 4–16, § 4–35 og § 23–1.

Vitnemål for deltakarar skal skrivast ut av fylkeskommunen der deltakaren fullfører og består opplæringa. Nytt vitnemål skal skrivast ut av den skoleeigaren som skreiv ut det opphavlege vitnemålet.

§ 4–35. Unntak for deltakarar frå vilkåra for å få vitnemål i yrkesfaglege utdanningsprogram

Deltakarar i yrkesfaglege utdanningsprogram som har følgd opplæringa, men ikkje bestått i inntil to av fellesfaga som inngår i fag- og timefordelinga for opplæringa, kan likevel i særskilde tilfelle få utferda vitnemål som gir yrkeskompetanse, men ikkje vitnemål som gir generell studiekompetanse. Samtykke til slikt unntak kan bli gitt etter søknad når deltakaren:

- a) har vore friteken for vurdering med karakter i faget/faga i grunnskolen
- b) har vore friteken for vurdering med karakter i faget/faga i den vidaregåande skolen
- c) har spesifikke lærevanskar, t.d. store lese- og skrivevanskar eller store matematikkvanskar. Slike vanskar kan også vurderast etter at standpunkt-karakteren er sett eller eksamenen har vore gjennomført.

I dei yrkesfaga der det er knytt offentleg nasjonal eller internasjonal sertifisering til eit utferda vitnemål, kan det ikkje gjerast unntak i strid med slike sertifiseringsføresegner.

Før søknader om unntak kan bli behandla, skal det liggje føre dokumentasjon som viser at vilkåra er oppfylte. Dokumentasjonen må vere av nyare dato. Før søknader om unntak etter første ledd bokstav c bli behandla, skal det liggje føre ei sakkunnig vurdering. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal sørge for å få utarbeidd slik vurdering.

Skoleeigaren avgjer søknad om unntak i samsvar med vilkåra. Deltakaren kan ikkje få førehandstilsegn om unntak etter denne paragrafen.

§ 4–36. Kompetansebevis

Kompetansebevis blir skriva ut som dokumentasjon for vidaregåande opplæring i dei tilfella der vilkåra for å få vitnemål ikkje er oppfylte. Godkjend realkompetanse skal først på kompetansebeviset.

Kompetansebeviset skal vise kva for standpunkt- og eksamenskarakterar som er oppnådde, og godkjend realkompetanse. Kompetansebevis blir også skriva ut som dokumentasjon på gjennomgått opplæring i dei tilfella der deltakaren berre har fått opplæring i delar av eit fag.

I fellesfag der det ikkje skal setjast standpunkt-karakter på lågare nivå, jf. læreplanverket, skal halvårsvurderinga med karakter som deltakaren får ved avslutning av opplæringsåret, først på kompetansebeviset. Dette gjeld dersom deltakaren ikkje fullfører faget på nivået der læreplanverket fastset at standpunkt-karakter skal givast. Det skal då først ein merknad om at karakteren som først er halvårsvurdering med karakter.

Fylkeskommunen er ansvarleg for å skriva ut kompetansebevis for deltakarar. Etter at fylkeskommunen har realkompetansevurdert ein vaksen, skal det skrivast ut kompetansebevis.

§ 4–37. Førjing av karakterar i fag på vitnemål og kompetansebevis

For deltakarar skal berre standpunkt-karakterar, eksamenskarakterar og godkjend realkompetanse først på vitnemålet. Det er fastsett i læreplanverket når standpunkt-karakterar skal fastsetjast. Halvårsvurdering med karakter skal ikkje først på vitnemålet. Dersom heile faget er godkjend gjennom realkompetansevurderinga, er dette likeverdig med bestått i faget.

I dei programfaga som har fleire nivå, skal alle standpunkt-karakterar som er oppnådde på kvart nivå, først på dokumentasjonen.

For deltakarar som får fritak frå vurdering, jf. § 4–15, men ikkje fritak frå opplæring i skriftleg sidemål, skal det for skriftleg sidemål stå «Delteke» på vitnemålet eller kompetansebeviset, ikkje talkarakter. For privatistar skal det stå «Friteken».

Det er mogleg å få ført på karakterar i fag som går utover minstekravet til studie- og yrkeskompetanse.

På kompetansebeviset skal berre kompetansen den vaksne har fått godkjend gjennom realkompetansevurderinga først. Det den vaksne eventuelt ikkje får godkjend i ei realkompetansevurdering, skal ikkje først på kompetansebeviset. Kompetansebeviset skal først på fagnivå, dersom den vaksne har fått godkjend berre delar av eit fag, skal det først merknad om dette. Kva for kompetansemål som er godkjende, skal gå fram av eit vedlegg til kompetansebeviset.

§ 5–1 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 6–26 skal lyde:

§ 6–26. Poengutrekning for karakterar

Det blir gitt poeng for standpunkt- og eventuelle eksamenskarakterar på dokumentasjonen frå det vidaregåande trinnet på lågare nivå som dannar grunnlaget for inntak til det vidaregåande trinnet på høgare nivå. Det blir gitt poeng for halvårsvurdering med karakter. Poeng for karakterar skal reknast ut etter desse reglane:

- a) Ved poengutrekninga skal halvårsvurderingar med karakter, standpunkt- og eventuelle eksamenskarakterar i alle fag frå det vidaregåande trinnet på lågare nivå leggast til grunn – også karakteren 1.
- b) Med mindre anna er bestemt i forskrift, skal kvar talkarakter reknast om til tilsvarende poengverdi. Samla poeng for karakterar blir eit utrekna gjennomsnitt (med to desimalar) multiplisert med 10.

- c) Dersom søkjaren har gått eit trinn om igjen, skal det beste utvalet av karakterar leggjast til grunn.
- d) Søkjarar som har gått fleire forskjellige utdanningsprogram på vidaregåande trinn 1 eller programområde på vidaregåande trinn 2, som alle dannar grunnlag for inntak i det vidaregåande trinnet, må velje kva for dokumentasjon som skal leggjast til grunn for utrekninga av poeng for karakterar.

§ 23–1 skal lyde:

§ 23–1. Dispensasjon

Departementet og Utdanningsdirektoratet kan i særskilde tilfelle dispensere frå reglane i kapitla 3, 4, 6 og 24.

Andre endringar i forskrifta:

- § 1–2: tilvisinga til § 3–28 flg. endres til § 4–31 flg.
- § 5–14 første ledd annet punktum: tilvisinga til § 4–54 og § 4–55 endres til § 3–59 og § 3–60.
- § 5–15: tilvisinga til § 4–37 endres til § 4–13.
- § 6–22 første ledd bokstav c: tilvisinga til § 4–37 endres til 4–13.
- § 6–23 første ledd bokstav d: tilvisinga til § 4–37 endres til § 4–13.
- § 11–8 annet ledd: tilvisinga til § 4–37 endres til § 4–13.
- § 11–9: tilvisinga til § 4–62 femte ledd endres til § 3–67 femte ledd.
- § 24–12 bokstav c: tilvisinga til § 4–31 endres til § 3–42.

II

Endringane trer i kraft 1. august 2009.

1. juli Nr. 965 2009

Forskrift om endring i forskrift til opplæringslova

Heimel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 1. juli 2009 med heimel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3–4. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringslova blir det gjort følgjande endring:

Ny § 24–5a skal lyde:

§ 24–5a. Elevar i vidaregåande opplæring som våren 2009 kan fullføre etter læreplanar i reform 94

Elevar som våren 2009 avsluttar vidaregåande opplæring kan fullføre etter læreplanar i reform 94 dersom dei skoleåret 2008–2009 følgjer opplæring som nemnt i det følgjande:

- a) opplæring over fire år i ein kombinasjon av ordinær treårig vidaregåande opplæring og idrettsutøving,
- b) allmennfagleg påbygging,
- c) opplæring som gir både studie- og yrkeskompetanse.

II

Endringa trer i kraft 1. juli 2009.

1. juli Nr. 966 2009

Forskrift om endring i forskrift om dyrehelsemessige betingelser for import og eksport av levende pattedyr, fugler, reptiler, amfibier, bier og humler

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 1. juli 2009 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd, jf. § 12 og § 19.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I innledende del nr. 7 (forordning (EF) nr. 555/2009). Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 20. februar 2004 nr. 464 om dyrehelsemessige betingelser for import og eksport av levende pattedyr, fugler, reptiler, amfibier, bier og humler gjøres følgjande endringer:

I hjemmelsfeltets henvisning til EØS-avtalen tilføyes forordning (EF) nr. 555/2009.

§ 20 skal lyde:

§ 20. Gjennomføring av forordning (EF) nr. 318/2007

EØS-avtalens vedlegg I kapittel I innledende del nr. 7 (forordning (EF) nr. 318/2007 som endret ved forordning (EF) nr. 1278/2007, forordning (EF) nr. 86/2008, forordning (EF) nr. 311/2008,

forordning (EF) nr. 607/2008,
forordning (EF) nr. 754/2008,
forordning (EF) nr. 1219/2008,
forordning (EF) nr. 1294/2008,
forordning (EF) nr. 201/2009 og
forordning (EF) nr. 555/2009)

om fastsettelse av krav til dyrehelse ved import av visse fugler til Fellesskapet og karantenevilkår for disse gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg I, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

II

Endringene trer i kraft 16. juli 2009.

Forordninger

Forordning (EF) nr. 555/2009

Nedenfor gjengis til informasjon EØS-avtalen vedlegg I kapittel I innledende del nr. 7 (forordning (EF) nr. 555/2009).

For å lese forordning (EF) nr. 555/2009 (dansk versjon), se her:

Forskriftens vedhengstekst skal lyde:

Nedenfor gjengis til informasjon EØS-avtalen vedlegg I kapittel I innledende del nr. 7 (forordning (EF) nr. 318/2007, forordning (EF) nr. 1278/2007, forordning (EF) nr. 86/2008, forordning (EF) nr. 311/2008, forordning (EF) nr. 607/2008, forordning (EF) nr. 754/2008, forordning (EF) nr. 1219/2008, forordning (EF) nr. 1294/2008, forordning (EF) nr. 201/2009 og forordning (EF) nr. 555/2009).

Ny forordning i vedhenget tilføyes:

Se her for å lese forordning (EF) nr. 555/2009 (dansk versjon):

1. juli Nr. 967 2009

Forskrift om merkekrav for fiskeprodukter

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 1. juli 2009 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 10 annet ledd jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

§ 1. Formål

Forskriftens formål er å fremme høy kvalitet på sjømat gjennom å gi informasjon om fiskeart, produksjonsmetode, fangst- eller slaktedato og fangstområde eller opprinnelsesland for fiskeprodukter.

§ 2. Virkeområde

Denne forskriften omfatter all omsetning av fiskeprodukter med varebetegnelser og posisjonsnummer i tolltariffen som er beskrevet i vedlegg I del A.

Merkeplikten gjelder likevel ikke for omsetning av små mengder fiskeprodukter direkte fra fisker eller oppdretter til forbruker.

§ 3. Merkeplikt

Fiskeprodukter som er omfattet av vedlegg I del A, skal ledsages av opplysninger om fiskeart, produksjonsmetode, fangst- eller slaktedato og fangstområde eller opprinnelsesland, jf. § 5, § 6, § 7, og § 8.

Merkeplikten i § 7 gjelder likevel ikke for skjell, pigguder og snegler som omsettes levende.

Merkeplikten gjelder uavhengig av om fiskeproduktet er ferdig pakket eller uemballert.

§ 4. Merkingens plassering

Forskrift 21. desember 1993 nr. 1385 om merking mv av næringsmidler § 7 femte ledd kommer ikke til anvendelse når det gjelder salg over disk. I slike tilfeller skal opplysningene gis skriftlig på skilt, oppslag eller lignende.

§ 5. Fiskeart

For fiskeprodukter som er omfattet av vedlegg I del A, skal den aksepterte betegnelsen på arten angis. Listen over aksepterte betegnelser i vedlegg II, skal benyttes. I tidligere omsetningsledd enn til forbruker skal det vitenskapelige/latinske navnet angis i tillegg.

Mattilsynet kan endre listen over aksepterte betegnelser.

Det kan søkes Mattilsynet om bruk av midlertidige betegnelser for fiskearter som ikke fremgår av listen. Mattilsynet vil ved revisjon av listen inkludere en akseptert betegnelse.

§ 6. Produksjonsmetode

Fiskeprodukter som er omfattet av vedlegg I del A, skal merkes med en av de følgende beskrivelsene av type produksjon:

- a) Fisket i havet, eller
- b) Fisket i ferskvann, eller
- c) Oppdrettet.

Når det gjelder arter fisket i havet kan beskrivelse av produksjonsmetode utelates, dersom det er åpenbart ut fra angivelsen av varebetegnelse og fangstområde, at arten er fisket i havet. Beskrivelsen skal ikke utelates dersom det er tvil om produksjonsmetoden.

Dersom en blanding av arter omsettes, skal opplysningene om produksjonsmetode oppgis for hver art.

Ved omsetning av en blanding av samme art som har opprinnelse i forskjellige produksjonsmetoder, skal produksjonsmetoden for hvert enkelt vareparti oppgis.

§ 7. Fangst- eller slaktedato

Ferske fiskeprodukter som er omfattet av vedlegg I del A, og fisket i havet eller ferskvann, skal ved omsetning være merket med fangstdato.

Ferske fiskeprodukter som er omfattet av vedlegg I del A, som stammer fra oppdrettsvirksomhet, skal ved omsetning være merket med slaktedato.

§ 8. Fangstområde eller opprinnelsesland

Fiskeprodukter som er omfattet av vedlegg I del A, skal merkes med en av følgende beskrivelser:

- a) Fiskeprodukter fisket i havet skal merkes med fangstområde i henhold til vedlegg I del B.
- b) Fiskeprodukter fisket i ferskvann, skal merkes med det landet hvor produktet er fisket.
- c) Fiskeprodukter fra akvakulturvirksomhet, skal merkes med det landet hvor fiskeproduktet gjennomgikk det siste utviklingsstadiet.

Dersom en blanding av arter omsettes skal opplysningene om fangstområde eller opprinnelsesland oppgis for hver art.

Ved omsetning av en blanding av samme art som har opprinnelse fra flere fangstområder eller land, skal minimum opprinnelseslandet eller det fangstområdet hvor størstedelen av varepartiet stammer fra oppgis, sammen med opplysningen om at fiskeproduktene stammer fra forskjellige land eller fangstområder.

§ 9. Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn med at bestemmelsene i forskriften og enkeltvedtak fastsatt med hjemmel i forskriften blir oppfylt, jf. matloven § 23. Mattilsynet kan fastsette enkeltvedtak for å sikre at bestemmelsene i forskriften blir oppfylt, herunder om smittesanering, stenging, virksomhetskarantene og tvangsmulkt, jf. matloven § 23 til § 26.

§ 10. Dispensasjon

Mattilsynet kan i særskilte tilfelle dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser.

§ 11. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller bestemmelser og vedtak gitt i medhold av den, er straffbart i henhold til matloven § 28.

§ 12. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Bestemmelsene trer i kraft 1. august 2009 med unntak av bestemmelsene i § 7 som trer i kraft 1. januar 2010.

Fiskeprodukter som er merket i henhold til forskrift 21. desember 1993 nr. 1385 om merking mv av næringsmidler før ikrafttredelse av denne forskrift kan likevel omsettes inntil lagrene er brukt opp eller senest innen 1. januar 2010.

Vedlegg I**A. Beskrivelse av hvilke varer som er omfattet av merkekrav for fiskeprodukter**

<i>Pos.nr. i tolltariffen¹</i>	<i>Varebeskrivelse</i>
03.01	Fisk, levende.
03.02	Fisk, fersk eller kjølt, unntatt fiskefileter og annet fiskekjøtt som hører under posisjon 03.04.
03.03	Fisk, fryst, unntatt fiskefileter og annet fiskekjøtt som hører under posisjon 03.04.
03.04	Fiskefileter og annet fiskekjøtt (også opphakkert), ferskt, kjølt eller fryst.
03.05	Fisk, tørket, saltet eller i saltlake; røykt fisk, også varmrøykt; mel og pelleter av fisk, egnet til menneskeføde.
03.06	Krepsdyr, med eller uten skall, levende, ferske, kjølte, fryste, tørkede, saltede eller i saltlake; krepsdyr med skall, dampkokt eller kokt i vann, også kjølte, fryste, tørkede, saltede eller i saltlake; mel og pelleter av krepsdyr, egnet til menneskeføde.

<i>Pos.nr. i tolltariffen¹</i>	<i>Varebeskrivelse</i>
03.07	Bløtdyr, med eller uten skall, levende, ferske, kjølte, fryste, tørkede, saltede eller i saltlake; virvelløse dyr som lever i vann, andre enn krepsdyr og bløtdyr, levende, ferske, kjølte, fryste, tørkede, saltede eller i saltlake; mel og pelleter av virvelløse dyr som lever i vann, andre enn krepsdyr, egnet til menneskeføde.

1 Tabellen tar utgangspunkt i posisjonsnumrene i den norske tolltariffen kapittel 3. Gjeldende tolltariff er i likhet med EUs kombinerte nomenklatur basert på 2007-versjonen av HS-nomenklaturen.

B. Fangstområde for arter fisket i havet:

<i>Navn som skal benyttes for å beskrive fangstområde</i>	<i>FAO-område</i>
Nordvestlig Atlanterhavet	21
Nordøstlige Atlanterhavet	27
Østersjøen	27.III d
Sentralvestlige Atlanterhavet	31
Sentraløstlige Atlanterhavet	34
Sørvestlige Atlanterhavet	41
Sørøstlige Atlanterhavet	47
Middelhavet	37.1, 37.2 og 37.3
Svartehavet	37.4
Det Indiske Hav	51 og 57
Stillehavet	61, 67, 71, 77, 81 og 87
Antarktis	48, 58 og 88

Vedlegg II

Liste over betegnelser og arter til bruk i merking

For å lese vedlegget i pdf, se:

2. juli Nr. 968 2009

Forskrift om godkjenning av simulatorer for fly og helikopter

Hjemmel: Fastsatt av Luftfartstilsynet 2. juli 2009 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 15–4 og § 5–3, jf. delegeringsvedtak 10. desember 1999 nr. 1273. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

Med forskriften er vedlagt to vedlegg (JAR-FSTD A og JAR-FSTD H) som skal gjelde som forskrift.

§ 1. Gjennomføring i norsk rett

Joint Aviation Requirements Flight Simulation Training Devices Airplane (JAR-FSTD A) og Joint Aviation Requirements Flight Simulation Training Devices Helicopter (JAR-FSTD H), begge datert 1. mai 2008 gjelder som forskrift.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder kvalifisering av flygesimulatorer i henhold til JAR-FSTD A/H.

§ 3. Formål

Forskriften gjennomfører felleseuropeiske krav for kvalifisering av flygesimulatorer i norsk rett.

Formålet med bestemmelsene i JAR-FSTD A/H er å sikre at flygesimulatorer er i en slik stand at de på bakgrunn av flysikkerhetshensyn egner seg for operativ trening.

§ 4. Myndighet

Når det i JAR-FSTD A og H står «authority», skal det leses som Luftfartstilsynet.

§ 5. Godkjenningens varighet

Godkjenningen er gyldig i 12 måneder med mindre Luftfartstilsynet har bestemt en annen gyldighetsperiode, se JAR-FSTD A eller H punkt 020.

§ 6. Tilbakekall

Hvis vilkårene for godkjenningen ikke lengre er oppfylt eller krav i gjeldende regelverk ikke overholdes, kan Luftfartstilsynet tilbakekalle eller begrense godkjenningen inntil videre eller for resten av gyldighetstiden.

Tilbakekalt godkjenning skal straks sendes Luftfartstilsynet.

§ 7. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. juli 2009.

Fra samme tidspunkt oppheves

- a) forskrift 23. september 2004 nr. 1331 om gjennomføring av JAR-STD 1A om kvalifisering av flygesimulatorer,
- b) forskrift 4. mars 2002 nr. 277 om gjennomføring av JAR-STD 2A – kvalifisering av flygetreningsinnretning,
- c) forskrift 14. april 2005 nr. 338 om gjennomføring av JAR-STD 3 A om syntetiske flyge- og navigasjonsprosedyretrenerer for fly,
- d) forskrift 23. september 2004 nr. 1332 om gjennomføring av JAR-STD 4A om kvalifisering av instrumenttreningsinnretninger for fly,
- e) forskrift 22. oktober 2002 nr. 1221 om gjennomføring av JAR-STD 1H – Kvalifisering av helikoptersimulatorer,
- f) forskrift 14. april 2005 nr. 336 om gjennomføring av JAR-STD 2 H om syntetiske treningsinnretninger for helikopter,
- g) forskrift 14. april 2005 nr. 337 om gjennomføring av JAR-STD 3 H om syntetiske flyge- og navigasjonsprosedyretrenerer for helikopter.

Vedlegg 1. JAR-FSTD A

For å lese vedlegg 1 se her:

Vedlegg 2. JAR-FSTD H

For å lese vedlegg 1 se her:

3. juli Nr. 969 2009

Forskrift om endring i forskrift om gjennomføring av Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 261/2004 om fastsettelse av felles regler for erstatning og assistanse til passasjerer ved nektet ombordstigning og ved innstilt eller vesentlig forsinket flyging samt om opphevelse av forordning (EØF) nr. 295/91

Hjemmel: Fastsatt av Samferdselsdepartementet 3. juli 2009 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 10–42, § 10–43 og § 16–1 og delegeringsvedtak 6. april 2001 nr. 321. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 17. februar 2005 nr. 141 om gjennomføring av Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 261/2004 om fastsettelse av felles regler for erstatning og assistanse til passasjerer ved nektet ombordstigning og ved innstilt eller vesentlig forsinket flyging samt om opphevelse av forordning (EØF) nr. 295/91 gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om flypassasjerers rettigheter ved nektet ombordstigning og innstilt eller vesentlig forsinket flyging

§ 2 skal lyde:

§ 2. *Ansvar for gjennomføring*

Luftfartstilsynet fører tilsyn med at forordning (EF) nr. 261/2004 følges for så vidt gjelder flygninger fra lufthavner på norsk territorium og flygninger fra en tredjestat til slike lufthavner. I dette arbeidet kan Luftfartstilsynet benytte seg av beføyelsene nevnt i luftfartsloven § 10–42, § 10–43 og § 13–4. Overtredelsesgebyr som nevnt i luftfartsloven § 10–43 første ledd nr. 1 kan ilegges for brudd på forordningens artikler 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11 og 14.

II

Endringene trer i kraft straks.

3. juli Nr. 970 2009

Forskrift om grunnsatser for tap av tamrein drept eller skadet av rovvilt reindriftsåret 2008/2009

Hjemmel: Fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 3. juli 2009 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 19 og § 77, jf. forskrift 4. mai 2001 nr. 468 om erstatning for tap og følgekostnader når tamrein blir drept eller skadet av rovvilt § 10. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

§ 1. *Distriktstise grunnsetser*

Når tamrein blir drept eller skadet av rovvilt benyttes følgende grunnsetser:

<i>Distriktstkode</i>	<i>Reinbeitedistrikt/tamreinlag</i>	<i>Kalv</i>	<i>Okse</i>	<i>Simle</i>	<i>Kjørerein</i>
ZA	1/2/3 – Østre Sør-Varanger	1067	2001	1912	7000
ZB	5A/5C – Pasvik	1381	2276	2026	7000
ZC	4/5B – Vestre Sør-Varanger	1148	2165	1640	7000
ZD	5D/6 – Várjattjárga	1177	2196	1755	7000
ZE	7 – Rákkonjárga	1362	2443	1956	7000
ZF	9 – Čorgaš	1113	2407	1736	7000
ZG	13 – Lágesduottar	1089	2276	1705	7000
ZH	14 – Spierttanjárga	1326	2275	1846	7000
ZJ	14A – Spierttagáisá	1150	2372	1867	7000
ZS	16 – Kárásjoga oarjabealli	1032	2101	1538	7000
YA	19 – Sállan	1205	2350	1702	7000
YB	20 – Fálá	1168	2173	1663	7000
YC	21 – Gearretnjárga	1111	2091	1640	7000
YD	22 – Fiettar	993	2024	1498	7000
YE	23 – Seainnus/návvgastat	1008	1908	1544	7000
YF	24A – Oarje-Sievju	1188	2437	1722	7000
YG	24B – Nuorta-Sievju	1077	2162	1482	7000
YH	25 – Stierdná	1219	2523	1745	7000
YI	41 – Beaskádas	1120	2068	1455	7000
YJ	26 – Lákkonjárga	1030	1752	1399	7000
YK	27 – Joahkonjárga	963	1752	1415	7000
YL	28 – Cuokcavuotna	1174	2143	1807	7000
YM	29 – Seakkesnjárga ja sildá	1033	2050	1517	7000
YN	32 – Silvvvetnjárga	1063	2136	1541	7000
YP	33 – Spalca	874	1745	1433	7000
YR	34 – Ábborašša	936	1715	1460	7000
YS	35A – Fávrrorsorda	983	2208	1561	7000
YT	36 – Cohkolat	960	1775	1562	7000
YU	37 – Skárfvággi	979	2130	1721	7000
YW	39 – Árdni/Gávvir	1103	1994	1746	7000
YX	40 – Orda	823	1723	1390	7000
YY	35B – Beahcegealli	1273	2029	1793	7000
XM	11T – Ráidná	1026	2225	1764	7000
XR	33T – Ittunjárga	1144	2157	1685	7000
XT	19/32T – Ivgulahku	1091	2138	1622	7000
XA	Kanstadfjord/Vestre Hinnøy	1474	3310	2162	7000
XD	Tjeldøy	1340	3196	1896	7000
XE	Kongsvikdalen	1381	2906	2127	7000
XG	Grovfjord	1296	2748	2112	7000
XH	Sør-Senja	1368	2735	2120	7000
XJ	Nord-Senja	1381	2748	2223	7000
XK	Kvaløy	1381	2748	2223	7000
XL	Ringvassøy	1173	2533	2233	7000
XN	Rebberesøy	1381	2748	2223	7000
XP	Vannøy	1140	3158	2223	7000
XU	Mauken/Tromsdalen	1331	2798	1982	7000
XW	Bassevuovdi	1305	2433	1921	7000
XZ	Hjerttind	1357	2570	2237	7000
XØ	Gielas	1446	3056	2305	7000
WA	Voengel-Njaarke	1284	2228	1981	7000
WB	Jillen-Njaarke	1245	2578	1864	7000
WD	Byrkije	1317	2865	2216	7000
WF	Røssága/Toven/Syv søstre	1250	2638	2044	7000
WK	Hestmannen/Strandtindene	1339	2869	2274	7000
WL	Ildgruben	1399	2690	2110	7000
WN	Dunderland/Harodal/Glommen	1333	2692	2150	7000
WP	Balvatn	1435	2517	1869	7000
WR	Duokta	1239	2842	1928	7000
WS	Stajggo-Hábmer	1390	2624	2120	7000

Distriktkode	Reinbeitedistrikt/tamreinlag	Kalv	Okse	Simle	Kjørerein
WX	Frostisen	1408	2394	2094	7000
WZ	Skjomen	1295	2435	2094	7000
VA	Færen/Gasken-Laante	1300	2326	2098	7000
VF	Skjækerfjell/Skæhkere	1260	2414	1863	7000
VG	Låarte	1209	1990	1968	7000
VJ	Østre-Namdal	1392	2280	2089	7000
VM	Åarjel-Njaarke	1314	2414	2047	7000
VR	Fosen/Fovsen-Njaarke	1220	2212	2008	7000
UW	Elgå	1322	2628	1967	7000
UX	Riast/Hylling	1397	2568	2181	7000
UZ	Essand	1293	2736	1817	7000
ØG	Trollheimen	1501	2742	2178	7000
ØA	Lom tamreinlag	1402	2374	2036	7000
ØB	Vågå tamreinlag	1383	2680	2249	7000
ØC	Fram reinslag	1222	2483	2138	7000
ØE	Filefjell reinlag	1375	2323	2119	7000

§ 2. Nærmere om beregning av grunnsatsene

Gjennomsnittlig slaktevekter fra de tre foregående år (distriktsvis) og en indeksregulert pris pr. kg kjøtt ved leveranse til slakteri (gjennomsnitt fra de tre siste år; områdevis) ligger til grunn for beregning av grunnsatsen. Grunnsatsen er produktet av disse to verdiene.

§ 3. Klage

Satsene fastsatt i denne forskrift kan ikke påklages.

§ 4. Ikrafttredelse og oppheving

Forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 7. juli 2008 nr. 794 om grunnsatser for tap av tamrein drept eller skadet av rovvilt reindriftsåret 2007–2008.

3. juli Nr. 971 2009

Forskrift om melding av opplysninger om utleverte og brukte legemidler til dyr

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet 3. juli 2009 med hjemmel i lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 30 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. november 1976 nr. 3371, lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddelloven) § 14 femte ledd, lov 2. juni 2000 nr. 39 om apotek (apotekloven) § 5–5, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 17 og § 24 tredje og sjette ledd og lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 29 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

§ 1. Formål

Forskriften skal sikre at utleverere og rekvirenter melder opplysninger om utleverte og brukte legemidler til dyr og at opplysningene registreres og bearbeides til bruk i arbeidet for å sikre helsemessig trygge næringsmidler, fremme folkehelse, dyrehelse, dyrevelferd og forbrukerhensyn samt ivareta miljøvennlig produksjon.

§ 2. Definisjoner

I denne forskriften forstås med

- utleverere:* apotek, legemiddelgrossister, förfirmaer og medisinförfirmaer
- rekvirenter:* veterinærer og fiskehelsebiologer
- bruksområder:* kategorier av sykdommer og andre indikasjoner som begrunner bruk av reseptpliktige legemidler, herunder medisinför, eller av för som er tilsatt koksidiostatika.

§ 3. Meldeplikt

Utleverere skal melde fra til Mattilsynet om all utlevering av

- reseptpliktige legemidler til dyr, herunder medisinför
- för som er tilsatt koksidiostatika.

Rekvirenter skal melde fra til Mattilsynet om alle reseptpliktige legemidler som de får utlevert og deretter bruker til matproduserende dyr og hester. Rekvirentene skal spesifisere om det er de selv eller dyreholdere som tilfører dyrene legemidlene.

Meldingen skal inneholde nødvendige og relevante opplysninger om

- utlevereren
- rekvirenten
- dyreholdets identitet, unntatt for kjæledyr som holdes privat
- dyr som tilføres legemidler
- bruksområde

- f) hvorvidt legemidler er utlevert til rekvirent
- g) legemidler, herunder medisinfôr
- h) fôr som er tilsatt koksidiostatika
- i) tidspunkt for utlevering
- j) tidspunkt for reell eller forventet bruk
- k) tilbakeholdelsestider
- l) varigheten av startforbud for hest i henhold til norsk dopingreglement.

Det sentrale Mattilsynet spesifiserer i meldesystemet hva som er nødvendige og relevante opplysninger om forhold nevnt i tredje ledd, herunder bruk av kodeverk.

Det sentrale Mattilsynet spesifiserer meldingenes form og tidsfrister for melding.

§ 4. *Direkte tilgang til registrerte opplysninger*

Mattilsynet skal gi utleverere, rekvirenter og dyreholdere direkte tilgang til registrerte opplysninger som gjelder deres egen virksomhet.

§ 5. *Tilsyn og vedtak*

Mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelsene i denne forskriften.

§ 6. *Dispensasjon*

Mattilsynet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i § 3, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 7. *Straff*

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller vedtak gitt i medhold av den, er straffbart i henhold til dyrevernlova § 31, legemiddeloven § 31, apotekloven § 9–5, dyrehelsepersonelloven § 37 og matloven § 28.

§ 8. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. januar 2010.

3. juli Nr. 972 2009

Forskrift om endring i forskrift om forskrivning, tilvirkning og distribusjon m.v. av medisinfôr til dyr, fugler, fisk og andre akvatiske organismer

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet 3. juli 2009 med hjemmel i lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 2, § 5 og § 12, jf. delegeringsvedtak 8. juni 1995 nr. 521, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 17 og lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 29 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 28. juni 1996 nr. 693 om forskrivning, tilvirkning og distribusjon m.v. av medisinfôr til dyr, fugler, fisk og andre akvatiske organismer gjøres følgende endring:

§ 3–4 nytt annet ledd skal lyde:

Virksomheter som nevnt i første ledd, skal også melde fra til Mattilsynet om all utlevering av medisinfôr i henhold til forskrift 3. juli 2009 nr. 971 om melding av opplysninger om utleverte og brukte legemidler til dyr § 3.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2010.

3. juli Nr. 973 2009

Forskrift om endring i forskrift om fangst av ål i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 3. juli 2009 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressursar (havressurslova) § 16. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 25. juni 2009 nr. 847 om fangst av ål i 2009 gjøres følgende endring:

§ 3 nytt annet ledd skal lyde:

Det er i perioden fra og med 11. juli 2009 til og med 9. august 2009 forbudt å fange ål. Ål som skal lagres må være innmeldt til de respektive salgslag senest 10. juli 2009.

II

Endringen trer i kraft straks.

3. juli Nr. 974 2009**Forskrift om endring i forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek**

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 3. juli 2009 med hjemmel i lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 2, § 22 og § 25b, jf. delegeringsvedtak 8. juni 1995 nr. 521, lov 2. juni 2000 nr. 39 om apotek (apotekloven) § 6–6 annet ledd og § 6–8, lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 17 og lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 29 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 7. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 27. april 1998 nr. 455 om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek gjøres følgende endringer:

§ 4–6 første ledd annet punktum oppheves.

§ 5–1 nytt annet ledd skal lyde:

Reseppter og rekvisisjoner som gjelder legemidler til dyr, skal inneholde alle opplysninger som skal meldes i henhold til forskrift 3. juli 2009 nr. 971 om melding av opplysninger om utleverte og brukte legemidler til dyr § 3.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2010.

25. april Nr. 975 2009**Vedtak om innføring av matrikkelsystem**

Hjemmel: Fastsatt av Statens kartverk 25. april 2009 med hjemmel i forskrift 9. februar 2007 nr. 151 om iverksetting av matrikkelen. Kunngjort 10. juli 2009 kl. 14.00.

Konvertering av alle kommuner i Norge til matrikkelen

<i>Kommune</i>	<i>Startet</i>	<i>Tidsforbruk</i>	<i>Koordinatsystem</i>	<i>Versjon</i>
2111–Spitsbergen	25.04.2009 – 01:01	2t14m31s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9_11g.1
2121–Bjørnøya	25.04.2009 – 00:57	4m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9_11g.1
2131–Hopen	25.04.2009 – 00:53	4m	EUREF89 UTM Sone 33	1.9_11g.1
1874–Moskenes	25.04.2009 – 00:30	23m	EUREF89 UTM Sone 33	1.9_11g.1
1859–Flakstad	25.04.2009 – 00:02	27m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9_11g.1
1857–Værøy	24.04.2009 – 23:45	17m	EUREF89 UTM Sone 33	1.9_11g.1
1856–Røst	24.04.2009 – 23:16	29m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9_11g.1
1835–Træna	24.04.2009 – 22:56	19m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9_11g.1
0301–Oslo	23.04.2009 – 20:16	1d1t24m21s	EUREF89 UTM Sone 32	1.9_11g.1
1826–Hattfjelldal	18.03.2009 – 17:31	51m33s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9
1825–Grane	18.03.2009 – 16:39	52m31s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9
1811–Bindal	18.03.2009 – 15:32	1t7m1s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9
1601–Trondheim	17.03.2009 – 20:56	10t49m48s	EUREF89 UTM Sone 32	1.9
2014–Loppa	16.03.2009 – 23:42	32m	EUREF89 UTM Sone 35	1.9
1837–Meløy	16.03.2009 – 22:17	1t25m2s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9
1836–Rødøy	16.03.2009 – 21:11	1t5m1s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9
1933–Balsfjord	16.03.2009 – 19:41	1t30m2s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9
1931–Lenvik	16.03.2009 – 17:46	1t55m34s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9
1938–Lyngen	16.03.2009 – 16:54	51m2s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9
1936–Karlsøy	16.03.2009 – 15:34	1t20m32s	EUREF89 UTM Sone 33	1.9
2028–Båtsfjord	14.03.2009 – 02:42	34m	EUREF89 UTM Sone 35	1.9
2025–Tana	14.03.2009 – 01:22	1t20m31s	EUREF89 UTM Sone 35	1.9
2020–Porsanger	14.03.2009 – 00:16	1t6m1s	EUREF89 UTM Sone 35	1.9
2019–Nordkapp	13.03.2009 – 23:36	39m31s	EUREF89 UTM Sone 35	1.9
2012–Alta	13.03.2009 – 21:15	2t20m35s	EUREF89 UTM Sone 35	1.9
2011–Kautokeino	13.03.2009 – 20:19	56m1s	EUREF89 UTM Sone 35	1.9
1640–Røros	13.03.2009 – 18:28	1t51m3s	EUREF89 UTM Sone 32	1.9
0904–Grimstad	13.03.2009 – 15:44	2t41m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.9
1929–Berg	09.02.2009 – 18:47	24m	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.5
1928–Torsken	09.02.2009 – 18:19	28m	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.5
1927–Tranøy	09.02.2009 – 17:41	38m	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.5
1926–Dyrøy	09.02.2009 – 17:10	31m	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.5
1925–Sørreisa	09.02.2009 – 16:33	37m	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.5
1922–Bardu	09.02.2009 – 15:36	56m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.5
1201–Bergen	05.02.2009 – 15:33	16t7m8s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.5

1046–Sirdal	13.12.2008 – 13:38	1t30m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
1004–Flekkefjord	13.12.2008 – 11:23	2t15m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
1037–Kvinesdal	12.12.2008 – 22:08	2t46m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
1034–Hægebostad	12.12.2008 – 21:00	1t7m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
1032–Lyngdal	12.12.2008 – 18:45	2t15m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
1003–Farsund	12.12.2008 – 15:23	3t21m33s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
1870–Sortland	06.12.2008 – 16:05	1t37m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.2b5
1854–Ballangen	06.12.2008 – 15:11	54m	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.2b5
1850–Tysfjord	06.12.2008 – 14:30	40m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.2b5
1845–Sørfold	06.12.2008 – 13:42	48m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.2b5
1840–Saltdal	06.12.2008 – 12:17	1t24m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.2b5
1504–Ålesund	06.12.2008 – 08:50	3t27m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
1939–Storfjord	04.12.2008 – 23:48	34m	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.2b5
1923–Salangen	04.12.2008 – 23:04	43m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.2b5
1426–Luster	04.12.2008 – 21:27	1t37m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
1424–Årdal	04.12.2008 – 20:41	46m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
1422–Lærdal	04.12.2008 – 19:51	49m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
1421–Aurland	04.12.2008 – 19:09	42m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
0101–Halden	04.12.2008 – 15:24	3t45m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
1576–Aure	03.12.2008 – 19:55	1t38m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.2b5
2024–Berlevåg	03.12.2008 – 17:46	22m30s	EUREF89 UTM Sone 35	1.8.2b5
2023–Gamvik	03.12.2008 – 17:03	43m30s	EUREF89 UTM Sone 35	1.8.2b5
2022–Lebesby	03.12.2008 – 16:27	36m	EUREF89 UTM Sone 35	1.8.2b5
2018–Måsøy	03.12.2008 – 15:44	43m	EUREF89 UTM Sone 35	1.8.2b5
0919–Froland	28.11.2008 – 15:35	1t25m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
0906–Arendal	26.11.2008 – 20:56	5t42m6s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
1834–Lurøy	25.11.2008 – 20:08	59m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.1
1828–Nesna	25.11.2008 – 19:35	33m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.1
1816–Vevelstad	25.11.2008 – 19:15	20m	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.1
1815–Vega	25.11.2008 – 17:57	1t17m31s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.1
1813–Brønnøy	25.11.2008 – 15:58	1t59m16s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.1
1812–Sømna	25.11.2008 – 15:05	52m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.1
1449–Stryn	25.11.2008 – 06:56	1t28m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
1420–Sogndal	25.11.2008 – 06:00	56m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
1419–Leikanger	25.11.2008 – 05:35	24m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
1418–Balestrand	25.11.2008 – 05:10	25m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
1417–Vik	25.11.2008 – 04:27	43m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
0434–Engerdal	25.11.2008 – 03:34	52m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
0430–Stor-Elvdal	25.11.2008 – 02:03	1t31m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
0429–Åmot	25.11.2008 – 00:30	1t33m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
0428–Trysil	24.11.2008 – 21:39	2t50m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
0427–Elverum	24.11.2008 – 19:14	2t25m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
0426–Våler	24.11.2008 – 18:10	1t4m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
0425–Åsnes	24.11.2008 – 16:33	1t37m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
0423–Grue	24.11.2008 – 15:10	1t23m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1
1871–Andøy	14.11.2008 – 17:50	1t49m	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.1b2
1866–Hadsel	14.11.2008 – 15:50	1t59m31s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.1b2
1839–Beiarn	14.11.2008 – 15:08	42m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.8.1b2
1001–Kristiansand	12.11.2008 – 00:11	5t55m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
0622–Krødsherad	11.11.2008 – 23:25	46m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
0621–Sigdal	11.11.2008 – 21:48	1t36m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
0633–Nore og Uvdal	11.11.2008 – 20:14	1t33m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
0632–Rollag	11.11.2008 – 19:24	50m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
0631–Flesberg	11.11.2008 – 18:01	1t22m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
1018–Søgne	11.11.2008 – 16:23	1t38m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
1017–Songdalen	11.11.2008 – 15:09	1t14m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
1014–Vennesla	10.11.2008 – 19:45	1t32m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
0935–Iveland	10.11.2008 – 19:11	34m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
0928–Birkenes	10.11.2008 – 17:44	1t27m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
0926–Lillesand	10.11.2008 – 15:27	2t16m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
1573–Smøla	08.11.2008 – 17:25	2t30m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
1571–Halsa	08.11.2008 – 16:51	34m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2

1567–Rindal	08.11.2008 – 16:13	38m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
1566–Surnadal	08.11.2008 – 15:08	1t4m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
0723–Tjøme	08.11.2008 – 13:59	1t9m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
0722–Nøtterøy	08.11.2008 – 12:23	1t36m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
0706–Sandefjord	08.11.2008 – 09:17	3t6m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8.1b2
2004–Hammerfest	07.11.2008 – 15:46	49m1s	EUREF89 UTM Sone 35	1.8b2
1002–Mandal	27.10.2008 – 20:14	2t18m	EUREF89 UTM Sone 32	1.8b2
0728–Lardal	25.10.2008 – 01:37	45m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0719–Andebu	25.10.2008 – 00:39	57m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0716–Re	24.10.2008 – 23:31	1t8m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0714–Hof	24.10.2008 – 22:53	38m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0709–Larvik	24.10.2008 – 18:25	4t28m5s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0704–Tønsberg	24.10.2008 – 15:43	2t41m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1824–Vefsn	15.10.2008 – 15:33	1t31m31s	EUREF89 UTM Sone 33	1.7
1740–Namsskogan	14.10.2008 – 23:06	22m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1739–Røyrvik	14.10.2008 – 22:46	19m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0619–Ål	14.10.2008 – 18:05	4t41m33s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0616–Nes	14.10.2008 – 16:36	1t28m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0615–Flå	14.10.2008 – 15:43	52m33s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1853–Evenes	11.10.2008 – 19:16	38m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.7
1852–Tjeldsund	11.10.2008 – 18:46	30m	EUREF89 UTM Sone 33	1.7
1520–Ørsta	11.10.2008 – 16:59	1t47m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1515–Herøy	11.10.2008 – 15:36	1t23m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1505–Kristiansund	11.10.2008 – 13:57	1t38m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1223–Tysnes	11.10.2008 – 13:03	54m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1222–Fitjar	11.10.2008 – 12:24	39m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1221–Stord	11.10.2008 – 11:01	1t23m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1219–Bømlo	11.10.2008 – 09:17	1t43m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1216–Sveio	11.10.2008 – 08:13	1t4m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1211–Etne	11.10.2008 – 07:19	53m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0720–Stokke	11.10.2008 – 04:04	1t30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0713–Sande	11.10.2008 – 03:01	1t2m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0711–Svelvik	11.10.2008 – 02:12	48m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0702–Holmestrand	11.10.2008 – 01:17	55m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0701–Horten	10.10.2008 – 23:36	1t41m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0545–Vang	10.10.2008 – 22:32	1t4m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0544–Øystre Slidre	10.10.2008 – 21:11	1t20m32s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0543–Vestre Slidre	10.10.2008 – 20:00	1t11m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0542–Nord-Aurdal	10.10.2008 – 18:15	1t44m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0541–Etnedal	10.10.2008 – 17:27	48m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0540–Sør-Aurdal	10.10.2008 – 15:35	1t51m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1029–Lindesnes	30.09.2008 – 22:05	2t4m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1027–Audnedal	30.09.2008 – 21:12	52m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1026–Åseral	30.09.2008 – 19:46	1t26m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1021–Marnardal	30.09.2008 – 18:47	59m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1868–Øksnes	30.09.2008 – 17:33	1t14m	EUREF89 UTM Sone 33	1.7
1867–Bø	30.09.2008 – 16:26	1t7m	EUREF89 UTM Sone 33	1.7
1851–Lødingen	30.09.2008 – 15:26	1t	EUREF89 UTM Sone 33	1.7
1743–Høylandet	29.09.2008 – 17:34	33m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1742–Grong	29.09.2008 – 16:51	43m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1738–Lierne	29.09.2008 – 16:08	43m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1736–Snåsa	29.09.2008 – 15:13	55m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1915–Bjarkøy	27.09.2008 – 04:47	19m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.7
1913–Skånland	27.09.2008 – 04:01	45m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.7
1911–Kvæfjord	27.09.2008 – 03:18	43m	EUREF89 UTM Sone 33	1.7
0620–Hol	27.09.2008 – 01:16	2t2m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0618–Hemsedal	27.09.2008 – 00:13	1t3m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0617–Gol	26.09.2008 – 22:22	1t51m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0441–Os	26.09.2008 – 21:23	59m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0439–Folldal	26.09.2008 – 20:26	56m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0438–Alvdal	26.09.2008 – 19:33	53m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0437–Tynset	26.09.2008 – 17:41	1t51m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7

0436–Tolga	26.09.2008 – 16:45	56m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
0432–Rendalen	26.09.2008 – 15:15	1t30m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1665–Tydal	26.09.2008 – 04:43	38m5s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1664–Selbu	26.09.2008 – 03:29	1t14m	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1648–Midtre Gauldal	26.09.2008 – 01:53	1t35m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1644–Holtålen	26.09.2008 – 00:49	1t4m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1103–Stavanger	24.09.2008 – 15:09	11t29m46s	EUREF89 UTM Sone 32	1.7
1634–Oppdal	18.09.2008 – 23:08	1t26m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1663–Malvik	18.09.2008 – 22:10	58m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1662–Klæbu	18.09.2008 – 21:38	31m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1653–Melhus	18.09.2008 – 20:14	1t24m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1102–Sandnes	17.09.2008 – 19:19	3t42m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
0239–Hurdal	17.09.2008 – 18:39	40m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
0238–Nannestad	17.09.2008 – 17:34	1t5m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
0237–Eidsvoll	17.09.2008 – 15:28	2t6m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
0236–Nes	16.09.2008 – 08:15	4t41m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
0235–Ullensaker	16.09.2008 – 05:18	2t56m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
0234–Gjerdrum	16.09.2008 – 04:30	48m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1539–Rauma	16.09.2008 – 01:03	3t27m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1534–Haram	15.09.2008 – 21:05	3t58m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1528–Sykkylven	15.09.2008 – 17:33	3t32m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1525–Stranda	15.09.2008 – 15:06	2t27m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1751–Nærøy	13.09.2008 – 13:14	1t29m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1750–Vikna	13.09.2008 – 11:03	2t10m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1724–Verran	13.09.2008 – 10:24	39m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1702–Steinkjer	13.09.2008 – 07:15	3t9m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1251–Vaksdal	13.09.2008 – 05:46	1t29m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1244–Austevoll	13.09.2008 – 03:57	1t49m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1243–Os	13.09.2008 – 01:10	2t46m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1242–Samnanger	13.09.2008 – 00:25	45m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1241–Fusa	12.09.2008 – 23:34	51m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
0623–Modum	12.09.2008 – 21:32	2t2m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
0612–Hole	12.09.2008 – 20:35	57m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
0520–Ringebu	12.09.2008 – 18:33	2t2m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
0519–Sør-Fron	12.09.2008 – 16:58	1t34m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
0516–Nord-Fron	12.09.2008 – 15:09	1t49m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
1755–Leka	12.09.2008 – 12:41	36m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6.3
0941–Bykle	25.06.2008 – 17:40	56m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0940–Valle	25.06.2008 – 16:36	1t4m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0938–Bygland	25.06.2008 – 15:37	59m4s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1849–Hamarøy	24.06.2008 – 17:25	59m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.6
1848–Steigen	24.06.2008 – 16:16	1t9m1s	EUREF89 UTM Sone 33	1.6
1838–Gildeskål	24.06.2008 – 15:16	1t	EUREF89 UTM Sone 33	1.6
0627–Røyken	23.06.2008 – 16:47	1t41m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0626–Lier	23.06.2008 – 15:06	1t41m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
2017–Kvalsund	13.06.2008 – 23:14	45m	EUREF89 UTM Sone 35	1.6
1805–Narvik	10.06.2008 – 03:26	2t8m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.6
1232–Eidfjord	10.06.2008 – 02:35	51m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1231–Ullensvang	10.06.2008 – 01:30	1t4m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1228–Odda	09.06.2008 – 23:55	1t35m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1227–Jondal	09.06.2008 – 23:15	39m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1224–Kvinnherad	09.06.2008 – 20:28	2t47m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0833–Tokke	09.06.2008 – 18:52	1t35m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0831–Fyresdal	09.06.2008 – 17:56	56m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0830–Nissedal	09.06.2008 – 16:32	1t24m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0829–Kviteseid	09.06.2008 – 15:13	1t19m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0628–Hurum	06.06.2008 – 19:33	1t34m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0602–Drammen	06.06.2008 – 15:19	4t13m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
2015–Hasvik	06.06.2008 – 01:46	30m	EUREF89 UTM Sone 35	1.6
2030–Sør-Varanger	06.06.2008 – 00:24	1t21m30s	EUREF89 UTM Sone 35	1.6
1917–Ibestad	05.06.2008 – 23:44	40m	EUREF89 UTM Sone 33	1.6
1901–Harstad	05.06.2008 – 21:48	1t56m1s	EUREF89 UTM Sone 33	1.6

1560–Tingvoll	05.06.2008 – 20:57	51m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1557–Gjemnes	05.06.2008 – 20:11	46m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1531–Sula	05.06.2008 – 19:20	51m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1511–Vanylven	05.06.2008 – 18:28	52m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1133–Hjelmeland	05.06.2008 – 17:29	59m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1134–Suldal	05.06.2008 – 16:01	1t27m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1135–Sauda	05.06.2008 – 15:06	55m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
2021–Karasjok	05.06.2008 – 08:34	43m	EUREF89 UTM Sone 35	1.6
0215–Frogn	29.05.2008 – 10:08	1t48m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0229–Enebakk	28.05.2008 – 23:22	1t18m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0217–Oppegård	28.05.2008 – 21:50	1t32m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0216–Nesodden	28.05.2008 – 20:20	1t30m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0214–Ås	28.05.2008 – 19:00	1t19m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0213–Ski	28.05.2008 – 17:09	1t51m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0211–Vestby	28.05.2008 – 15:05	2t4m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1717–Frosta	26.05.2008 – 19:11	40m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1714–Stjørdal	26.05.2008 – 16:55	2t15m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1711–Meråker	26.05.2008 – 16:12	43m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1238–Kvam	26.05.2008 – 14:19	1t53m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1235–Voss	26.05.2008 – 11:29	2t49m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1234–Granvin	26.05.2008 – 10:56	33m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1233–Ulvik	26.05.2008 – 10:14	42m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0834–Vinje	24.05.2008 – 11:24	1t33m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0828–Seljord	24.05.2008 – 10:34	50m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0827–Hjartdal	24.05.2008 – 09:25	1t9m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1804–Bodø	23.05.2008 – 00:24	6t7m3s	EUREF89 UTM Sone 33	1.6
1657–Skaun	22.05.2008 – 23:18	1t5m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1638–Orkdal	22.05.2008 – 21:40	1t38m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1636–Meldal	22.05.2008 – 19:16	2t24m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1635–Rennebu	22.05.2008 – 17:41	1t34m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0420–Eidskog	21.05.2008 – 21:41	1t28m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0419–Sør-Odal	21.05.2008 – 20:30	1t11m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0418–Nord-Odal	21.05.2008 – 19:33	57m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
0402–Kongsvinger	21.05.2008 – 17:43	1t50m	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1129–Forsand	21.05.2008 – 17:08	34m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1114–Bjerkreim	21.05.2008 – 16:08	1t	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1111–Sokndal	21.05.2008 – 15:02	1t5m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.6
1721–Verdal	08.05.2008 – 00:15	1t50m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
1719–Levanger	07.05.2008 – 21:51	2t24m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
1554–Averøy	07.05.2008 – 20:21	1t30m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
1551–Eide	07.05.2008 – 19:08	1t13m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
1546–Sandøy	07.05.2008 – 18:20	47m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
1545–Midsund	07.05.2008 – 17:33	47m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
0625–Nedre Eiker	07.05.2008 – 03:12	1t32m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
0624–Øvre Eiker	07.05.2008 – 00:49	2t23m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
0604–Kongsberg	06.05.2008 – 21:56	2t52m4s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
0522–Gausdal	06.05.2008 – 20:20	1t36m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
0521–Øyer	06.05.2008 – 18:44	1t35m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
0501–Lillehammer	06.05.2008 – 16:04	2t40m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
1445–Gloppen	06.05.2008 – 00:24	1t21m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
1444–Hornindal	05.05.2008 – 23:56	28m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
1441–Selje	05.05.2008 – 23:00	56m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
1439–Vågsøy	05.05.2008 – 21:52	1t8m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
1438–Bremanger	05.05.2008 – 20:37	1t14m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
1130–Strand	05.05.2008 – 19:05	1t32m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
1101–Eigersund	05.05.2008 – 16:07	2t57m35s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3
2027–Nesseby	05.05.2008 – 13:54	41m	EUREF89 UTM Sone 35	1.5.3
2003–Vadsø	05.05.2008 – 13:00	53m30s	EUREF89 UTM Sone 35	1.5.3
2002–Vardø	05.05.2008 – 12:21	39m	EUREF89 UTM Sone 35	1.5.3
1920–Lavangen	02.05.2008 – 14:35	30m	EUREF89 UTM Sone 33	1.5.3
1919–Gratangen	02.05.2008 – 13:57	38m1s	EUREF89 UTM Sone 33	1.5.3
0221–Aurskog-Høland	23.04.2008 – 22:30	2t20m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3b1

0226–Sørum	23.04.2008 – 21:13	1t17m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3b1
0227–Fet	23.04.2008 – 19:44	1t28m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3b1
0230–Lørenskog	23.04.2008 – 18:24	1t20m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3b1
0231–Skedsmo	23.04.2008 – 16:07	2t16m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3b1
0228–Rælingen	23.04.2008 – 13:29	1t16m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.3b1
1841–Fauske	21.04.2008 – 19:13	1t40m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.5.3b1
1827–Dønna	21.04.2008 – 18:23	49m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.5.3b1
1822–Leirfjord	21.04.2008 – 17:46	37m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.5.3b1
1820–Alstahaug	21.04.2008 – 16:44	1t2m	EUREF89 UTM Sone 33	1.5.3b1
1818–Herøy	21.04.2008 – 15:33	1t10m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.5.3b1
1617–Hitra	12.04.2008 – 21:56	4t49m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0912–Vegårshei	11.04.2008 – 02:00	55m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0911–Gjerstad	10.04.2008 – 21:54	1t25m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0901–Risør	10.04.2008 – 19:49	2t5m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0128–Rakkestad	10.04.2008 – 18:28	1t21m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0127–Skiptvet	10.04.2008 – 17:54	34m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0125–Eidsberg	10.04.2008 – 16:42	1t12m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0122–Trøgstad	10.04.2008 – 15:40	1t2m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0121–Rømskog	10.04.2008 – 15:09	30m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1613–Snillfjord	09.04.2008 – 20:05	1t8m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1529–Skodje	09.04.2008 – 18:52	1t13m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1526–Stordal	09.04.2008 – 18:12	40m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1524–Norddal	09.04.2008 – 17:10	1t1m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1523–Ørskog	09.04.2008 – 16:04	1t6m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0914–Tvedestrand	09.04.2008 – 13:00	2t42m32s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0929–Åmli	09.04.2008 – 11:08	1t33m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0826–Tinn	09.04.2008 – 02:23	1t28m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0817–Drangedal	09.04.2008 – 01:08	1t15m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0815–Kragerø	08.04.2008 – 22:50	2t18m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
0807–Notodden	08.04.2008 – 20:09	2t41m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1433–Naustdal	08.04.2008 – 19:22	47m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1432–Førde	08.04.2008 – 17:55	1t27m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1430–Gaular	08.04.2008 – 17:01	53m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1429–Fjaler	08.04.2008 – 16:05	56m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1620–Frøya	08.04.2008 – 09:26	4t15m46s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1431–Jølster	07.04.2008 – 10:31	1t2m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1612–Hemne	07.04.2008 – 07:58	2t33m13s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1149–Karmøy	05.04.2008 – 12:00	5t19m5s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1160–Vindafjord	05.04.2008 – 09:58	2t2m32s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5.1
1943–Kvænangen	04.04.2008 – 19:11	38m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.5.1
1942–Nordreisa	04.04.2008 – 18:13	58m31s	EUREF89 UTM Sone 33	1.5.1
1941–Skjervøy	04.04.2008 – 15:09	3t3m40s	EUREF89 UTM Sone 33	1.5.1
1940–Kåfjord	04.04.2008 – 13:12	57m31s	EUREF89 UTM Sone 33	1.5.1
0219–Bærum	12.03.2008 – 23:01	9t9m43s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
0532–Jevnaker	12.03.2008 – 21:57	1t4m33s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
0533–Lunner	12.03.2008 – 20:24	1t33m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
0534–Gran	12.03.2008 – 17:12	3t11m8s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
0822–Sauherad	12.03.2008 – 13:26	1t12m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
0819–Nome	12.03.2008 – 12:17	1t9m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
0821–Bø	12.03.2008 – 09:14	59m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
0937–Evje og Hornnes	12.03.2008 – 08:14	59m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
1428–Askvoll	12.03.2008 – 06:13	56m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
1401–Flora	12.03.2008 – 04:10	2t3m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
1106–Haugesund	12.03.2008 – 01:06	3t3m5s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
0138–Hobøl	12.03.2008 – 00:19	47m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
0123–Spydeberg	11.03.2008 – 23:31	48m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
1146–Tysvær	11.03.2008 – 21:22	2t9m	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
1413–Hyllestad	11.03.2008 – 20:40	42m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
1412–Solund	11.03.2008 – 19:27	1t12m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
1416–Høyanger	11.03.2008 – 18:21	1t6m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
0220–Asker	11.03.2008 – 13:43	4t38m5s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
1902–Tromsø	11.03.2008 – 07:45	5t58m6s	EUREF89 UTM Sone 33	1.5

0124–Askim	07.03.2008 – 14:02	1t10m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
0119–Marker	07.03.2008 – 13:08	54m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
0118–Aremark	07.03.2008 – 11:06	38m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.5
1833–Rana	27.02.2008 – 08:28	3t35m2s	EUREF89 UTM Sone 33	1.4.4
1865–Vågan	26.02.2008 – 14:43	2t40m3s	EUREF89 UTM Sone 33	1.4.4
1532–Giske	26.02.2008 – 12:06	1t18m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1860–Vestvågøy	26.02.2008 – 09:40	2t25m2s	EUREF89 UTM Sone 33	1.4.4
0137–Våler	25.02.2008 – 15:20	44m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0136–Rygge	25.02.2008 – 13:34	1t45m32s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0135–Råde	25.02.2008 – 12:28	1t6m3s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1535–Vestnes	24.02.2008 – 12:03	1t7m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1519–Volda	24.02.2008 – 10:33	1t29m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1514–Sande	24.02.2008 – 09:48	45m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0517–Sel	23.02.2008 – 12:39	1t22m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0515–Vågå	23.02.2008 – 11:37	1t2m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0514–Lom	23.02.2008 – 10:53	44m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0513–Skjåk	23.02.2008 – 10:11	41m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0512–Lesja	23.02.2008 – 09:14	56m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0511–Dovre	23.02.2008 – 08:27	47m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1145–Bokn	21.02.2008 – 13:17	21m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1141–Finnøy	21.02.2008 – 12:32	44m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1151–Utsira	21.02.2008 – 09:15	10m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0536–Søndre Land	13.02.2008 – 13:44	1t43m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0528–Østre Toten	13.02.2008 – 11:33	2t11m33s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0502–Gjøvik	13.02.2008 – 07:54	3t38m7s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1411–Gulen	12.02.2008 – 14:06	1t10m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1266–Masfjorden	12.02.2008 – 13:29	37m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1265–Fedje	12.02.2008 – 13:11	17m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1264–Austrheim	12.02.2008 – 12:28	43m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1260–Radøy	12.02.2008 – 10:45	1t42m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1256–Meland	12.02.2008 – 09:49	56m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1253–Osterøy	12.02.2008 – 08:30	1t19m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1252–Modalen	12.02.2008 – 08:11	18m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0538–Nordre Land	11.02.2008 – 23:09	1t39m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.5
0529–Vestre Toten	11.02.2008 – 21:32	1t37m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.5
0814–Bamble	11.02.2008 – 19:39	1t51m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.5
0806–Skien	11.02.2008 – 09:28	3t25m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.5
0805–Porsgrunn	11.02.2008 – 08:36	52m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.5
1563–Sunndal	29.01.2008 – 11:40	57m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1543–Neset	29.01.2008 – 10:43	57m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1547–Aukra	29.01.2008 – 10:11	32m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1502–Molde	29.01.2008 – 08:05	2t6m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1124–Sola	28.01.2008 – 14:21	1t38m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1122–Gjesdal	28.01.2008 – 13:15	1t6m32s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1121–Time	28.01.2008 – 12:08	1t6m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1120–Klepp	28.01.2008 – 11:09	58m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1723–Mosvik	27.01.2008 – 08:51	16m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1749–Flatanger	26.01.2008 – 03:10	30m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1748–Fosnes	26.01.2008 – 02:50	19m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1744–Overhalla	26.01.2008 – 02:19	31m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1725–Namdalseid	26.01.2008 – 01:52	26m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1703–Namsos	26.01.2008 – 00:47	1t5m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1718–Leksvik	26.01.2008 – 00:14	33m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0417–Stange	25.01.2008 – 22:29	1t45m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0415–Løten	25.01.2008 – 21:26	1t2m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0412–Ringsaker	25.01.2008 – 17:07	4t19m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0403–Hamar	25.01.2008 – 15:04	2t2m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1633–Osen	25.01.2008 – 12:49	25m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1632–Roan	25.01.2008 – 12:17	31m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1630–Åfjord	25.01.2008 – 11:10	1t7m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1627–Bjugn	25.01.2008 – 10:03	1t7m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
1624–Rissa	25.01.2008 – 08:57	1t6m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4

1621–Ørland	25.01.2008 – 08:16	32m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.4
0105–Sarpsborg	30.11.2007 – 16:37	3t14m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.2
0111–Hvaler	30.11.2007 – 15:26	1t11m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.2
1246–Fjell	30.11.2007 – 13:45	1t38m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.2
1247–Askøy	30.11.2007 – 11:49	1t56m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.2
1924–Målselv	30.11.2007 – 11:04	45m31s	EUREF89 UTM Sone 33	1.4.2
1517–Hareid	30.11.2007 – 10:40	23m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.2
1516–Ulstein	30.11.2007 – 10:06	34m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.2
1245–Sund	30.11.2007 – 09:31	35m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.2
1259–Øygarden	30.11.2007 – 08:51	40m	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.2
1144–Kvitsøy	29.11.2007 – 12:14	10m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.2
1142–Rennesøy	29.11.2007 – 11:37	36m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.2
1127–Randaberg	29.11.2007 – 11:12	24m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.2
0104–Moss	29.11.2007 – 10:10	59m2s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.2
0106–Fredrikstad	13.11.2007 – 15:12	4t26m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.1
1112–Lund	12.11.2007 – 18:39	27m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.1
1263–Lindås	12.11.2007 – 17:04	1t34m32s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.1
0233–Nittedal	12.11.2007 – 16:07	57m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.1
1548–Fræna	12.11.2007 – 14:52	1t15m1s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.1
1729–Inderøy	12.11.2007 – 14:26	26m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.1
1443–Eid	12.11.2007 – 13:43	42m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.1
1832–Hemnes	12.11.2007 – 13:08	34m30s	EUREF89 UTM Sone 33	1.4.1
0605–Ringerike	10.11.2007 – 00:04	3t1m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.1
1622–Agdenes	09.11.2007 – 23:09	54m30s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.1
1119–Hå	09.11.2007 – 12:35	10t34m6s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.1
0811–Siljan	09.11.2007 – 08:53	54m31s	EUREF89 UTM Sone 32	1.4.1

5. juni Nr. 976 2009

Forskrift om endring i forskrift om studiene ved Norges musikkhøgskole

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Norges musikkhøgskole 5. juni 2009 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3-3, § 3-4, § 3-5, § 3-6, § 3-7, § 3-8, § 3-9, § 3-10, § 4-5 og § 4-8. Kunngjort 10. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 16. desember 2005 nr. 1559 om studiene ved Norges musikkhøgskole gjøres følgende endringer:

§ 1 nr. 1 skal lyde:

1. Forskriften gjelder for studier ved Norges musikkhøgskole (NMH). Forskriften gjelder ikke for doktorgradsprogram, etterutdanning og talentutviklingsprogram ved NMH.

§ 1 nr. 3 skal lyde:

3. For studier hvor det i medhold av universitets- og høyskolelovens § 3-2 (2) er fastsatt rammeplaner med bestemmelser om eksamener eller prøver som avviker fra denne forskrift, gjelder rammeplanens bestemmelser.

§ 2 skal lyde:

§ 2. Definisjoner

delemne

Den minste enheten som kan inngå i et fag eller et studium. Et delemne inngår i et emne.

eksamen

Skriftlig, praktisk og/eller muntlig eksamen eller annen vurdering av studentenes kunnskaper og ferdigheter som gir grunnlag for fastsettelse av karakter på vitnemålet eller som inngår i beregningsgrunnlaget for en karakter som angis på vitnemålet.

emne

Den minste studiepoenggivende enheten som kan inngå i et fag eller et studieprogram.

emnegruppe

Samling av emner og/eller emnesamlinger fra ett eller flere fag som i en studieplan er definert til å utgjøre en samlet faglig enhet.

emnesamling

Flere emner som det kan gis samlet karakter for.

fag

Samling av emner som er beslektet og som er samlet under en felles fagbetegnelse.

fagplan

En plan med nærmere beskrivelse av innhold i og organisering av de studieprogrammene som er regulert ved rammeplan.

ny eksamen

Eksamen som arrangeres for studenter som ikke har bestått ordinær eksamen.

prøve

Ulike prøver brukes ved interne vurderinger i studiet, og tilrettelegges av faglærere innen de ulike emnene. Med prøve menes også vurdering av om ulike arbeidskrav er oppfylt.

	Resultatet av slike prøver skal ikke inngå på vitnemålet, men bestått prøve kan være en forutsetning for å kunne framstille seg til eksamen.
<i>rammeplan</i>	En departementsfastsatt, nasjonal plan som beskriver læringsmål, faglige komponenter, oppbygging og gjennomføring for yrkesrettede studier.
<i>student</i>	Den som er tatt opp til et av høgskolens studier på grunnlag av generelle opptakskrav og øvrige krav i studie-/rammeplan, og som har betalt semesteravgift til Studentsamskipnaden i Oslo og semesterregistrert seg i henhold til gjeldende bestemmelser.
<i>studieplan</i>	En plan som beskriver læringsmål, faglige komponenter, oppbygging og gjennomføring av studier. Begrepet studieplan brukes ved Norges musikkhøgskole også om et samleddokument som inneholder rammeplan og fagplan.
<i>studiepoeng</i>	Mål for omfanget av et emne eller studium. 60 studiepoeng tilsvarer ett års normal arbeidsinnsats på heltid for en student.
<i>studieprogram</i>	Et studium som studenter tas opp til og får studierett til.
<i>studieretning</i>	En faglig spesialisering innenfor et studieprogram.
<i>studierett</i>	Rettigheter tilknyttet et studieprogram, for eksempel rett til organisert veiledning, smågruppeundervisning og oppgaveløsning. Studieretten tildeles etter institusjonens tilbud om studieplass og studentenes aksept av denne.

§ 3 skal lyde:

§ 3. Opptakskvoter og søknadsfrist

1. Alle studier ved NMH er adgangregulert pga. kapasitets- og ressurs hensyn, jf. universitets- og høyskolelovens § 3–7 (5). Studieutvalget fastsetter årlig opptakskvoter for de enkelte studier og på de enkelte instrumenter. Studieutvalgets leder har fullmakt til å justere opptakskvotene dersom det blir nødvendig underveis i opptaksarbeidet.
2. Studenter tas normalt opp til høgskolens ordinære studier på grunnlag av fastsatte opptakskrav. Også utvekslingsstudenter tas opp til høgskolens ordinære studier. Studieutvalget kan bestemme at en del av studieplassene kan anvendes til opptak av hospitanter, jf. § 10, til individuelle studieopplegg og på individuelt opptaksgrunnlag. Hospitantplasser skal normalt ikke benyttes til studieforbereelse.
3. Normalt tas det opp studenter en gang i året med studiestart ved høstsemesterets begynnelse. Søknadsfrister er, så langt annet ikke er bestemt, 15. desember for opptak til bachelor og mastergradsstudier og 15. april for opptak til øvrige studier.

§ 4 skal lyde:

§ 4. Opptaksgrunnlag m.m.

1. *Generelt opptaksgrunnlag*
  - a) For opptak til studier ved NMH kreves normalt generell studiekompetanse som fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet i forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning, beståtte prøver i musikkfaglige kunnskaper og ferdigheter og/eller andre krav som fastsatt for det enkelte studieprogram.
  - b) Ved opptak til kandidatstudiene i utøving, komposisjon og kirkemusikk og til det frie kandidatstudiet kan det, med hjemmel i § 3–6 i forskrift om opptak til høyere utdanning gjøres unntak fra kravet om generell studiekompetanse. For søkere som er yngre enn 19 år i løpet av opptaksåret skal unntak fra kravet til generell studiekompetanse ved opptak til ordinære studier bare gis ved uvanlig gode musikkfaglige kvalifikasjoner.
  - c) Når det gjøres unntak fra kravet om generell studiekompetanse er det for norske studenter likevel et minimumskrav at søkeren har bestått følgende fag fra videregående skole:
    - norsk 393 timer
    - engelsk 140 timer
    - matematikk 224 timer
    - naturfag 140 timer
    - samfunnsfag 84 timer
    - historie 140 timer.
Fagene er oppgitt med samlet omfang i timer (60 minutters enheter). Fagene må være bestått med karakteren 2 eller bedre. For øvrig gjelder tilleggsbestemmelsene i § 2–1 (2)–(4) i forskrift om opptak til høyere utdanning.
  - d) Når det gjøres unntak fra kravet om generell studiekompetanse for utenlandske søkere er det et minimumskrav at søkeren kan dokumentere tilsvarende minimumskvalifikasjoner.
  - e) Kravet om norskkunnskaper i forskrift om opptak til høyere utdanning anses oppfylt med tilsvarende kunnskaper i annet skandinavisk språk.

- f) For søkere fra ikke-skandinaviske land kan det gjøres unntak fra dette språkkravet for søkere til kandidatstudiene i komposisjon, kirkemusikk og utøving, det frie kandidatstudiet, unge musikere og for hospitanter. Søkere til disse studiene må likevel kunne dokumentere tilstrekkelige norskkunnskaper til å kunne følge undervisningen.
  - g) For søkere til studier spesielt tilrettelagt for engelsk som undervisningsspråk gjelder ikke krav om norskkunnskaper, men søkere må dokumentere engelskkunnskaper etter nærmere regler fastsatt i opptakskravene for det enkelte studium.
  - h) Saker om unntak fra kravet til generell studiekompetanse behandles av studieutvalget dersom det foreligger tvil om hvorvidt minimumskravene er oppfylt.
2. *Opptak på grunnlag av realkompetanse*
Ved søknad om opptak på grunnlag av realkompetanse, jf. universitets- og høyskolelovens § 3–6 (2) og forskrift om opptak til høyere utdanning § 3–1, foretas vurdering av realkompetanse slik:
- a) For opptak til kandidatstudiene i utøving, kirkemusikk og komposisjon foretas vurdering av søkerens kompetanse på grunnlag av ordinære opptaksprøver som beskrevet for det enkelte studium.
  - b) For opptak til kandidatstudiet i musikkpedagogikk gjennomføres i tillegg til de ordinære opptaksprøver for studiet en skriftlig prøve basert på en forelagt tekst for å vurdere søkerens evne til å oppfatte en tekst og til å formulere seg skriftlig. Slik prøve gjennomføres etter de øvrige opptaksprøvene som er beskrevet for studiet.
  - c) For opptak til det frie kandidatstudiet og eventuelle andre studier vurderes i det enkelte tilfelle behovet for skriftlig tilleggsprøve.
3. *Dispensasjon fra kravet til generelt opptaksgrunnlag*
Dispensasjon fra minimumskravene nevnt i nr. 1 for søkere under 25 år kan gis hvis søkeren kan dokumentere at det ikke har vært mulig, på grunn av varig sykdom, funksjonshemming eller lignende, å tilfredsstille enkelte av de kravene som er stilt, jf. § 3–2 i forskrift om opptak til høyere utdanning. Saker om dispensasjon behandles av studieutvalget.
4. *Betinget opptak*
- a) Søkere som ikke fyller de generelle opptakskrav ved opptakstidspunktet kan gis betinget opptak fram til studiestart, forutsatt at de har dokumentert at de vil avlegge nødvendige eksamener før studiestart.
  - b) Søkere til kandidatstudiene som ved studiestart fortsatt ikke fyller de generelle opptakskrav kan få utvidet betinget opptak bare dersom de tilfredsstiller kravene som er stilt i § 5–1 i forskrift om opptak til høyere utdanning.
  - c) Søkere til høgre grads studier kan etter søknad til studieutvalget få utvidet betinget opptak dersom det foreligger særlige grunner.
5. *Opptakskrav for de enkelte studier*
- a) Spesielle opptakskrav for de enkelte studier er fastsatt i studieplanene.
  - b) For opptak til kandidatstudiets andre avdeling må studenten
    - ha fullført studiets første avdeling eller tilsvarende utdanning
    - oppfylle øvrige opptakskrav fastsatt i studieplanen.
  - c) For å bli tatt opp til et mastergradsstudium må studenten
    - oppfylle krav nevnt i forskrift 1. desember 2005 nr. 1392 om krav til mastergrad
    - oppfylle øvrige opptakskrav fastsatt i studieplanen for mastergradsstudiet.
  - d) Saker om godkjenning av annen utdanning som grunnlag for opptak til kandidatstudiets andre avdeling eller mastergradsstudiet behandles av studieutvalget dersom det foreligger tvil om hvorvidt kravene er oppfylt.
  - e) Spesielle opptakskrav for de enkelte studieprogrammene prøves ved opptaksprøver, jf. § 5.
6. *Rangering av søkere*
Søkere rangeres på grunnlag av resultatet av opptaksprøvene og/eller i forhold til andre kriterier fastsatt det enkelte studium. Det generelle opptaksgrunnlaget som beskrevet i nr. 1 og nr. 5 er minimumskrav. Dette innebærer at ordinære opptakspoeng på grunnlag av karakterer fra videregående skole o.a. ikke skal benyttes til rangering av søkere.
7. *Begrensning i rett til opptak*
- a) Søkere som allerede har gjennomført et utøvende mastergradsstudium ved NMH, tas normalt ikke opp til et nytt utøvende mastergradsstudium. Tilsvarende begrensning gjelder for opptak til ulike varianter innen samme mastergradsstudium.
  - b) Søkere som er tatt opp ved et studium ved NMH og trekker seg fra samme studiet to år på rad, kan ikke søke nytt opptak det følgende året. Studieutvalget kan dispensere fra disse reglene.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Opptaksprøver

1. Formålet med opptaksprøver er å finne ut om søkerne har de nødvendige forutsetninger for å gjennomføre det studiet de har søkt om opptak til og innstille de søkere som finnes kvalifisert i rangordning. Innholdet i opptaksprøver fastsettes av studieutvalget, på grunnlag av de kvalifikasjonskrav studieplanene forutsetter.

2. Ved opptaksprøvene vurderes søkeres kvalifikasjoner av opptaksjuryer. Nærmere regler om sammensetning av opptaksjuryer og opptaksjuryenes oppgaver og arbeidsform fastsettes av studieutvalget.
3. Opptaksprøver avholdes i nærmere fastsatte perioder i løpet av det semester som går forut for det studieår det søkes opptak for. De fastsatte periodene for slike prøver gjøres kjent i den årlige studieorienteringen. Ved behov kan det arrangeres opptaksprøver også utenom de faste prøveperiodene.
4. Av praktiske grunner kan det ikke holdes av studieplasser i det ordinære opptaket. Søkere som blir syke kan innkalles til utsatt opptaksprøve dersom det er ledig plass på vedkommende studium og instrument etter det ordinære opptaket. Søkere som er syke på prøvedagen og som ønsker å søke om utsatt opptaksprøve, må sende skriftlig søknad vedlagt legeattest senest tre dager etter opptaksprøven.
5. Søkere til hospitantstudiet må dokumentere at de har faglige forutsetninger for de studier de ønsker å gjennomføre og skal derfor gjennomgå de samme opptaksprøvene som søkere til ordinære studier, jf. første ledd. Hovedinstrumentkravene er normalt de samme som ved opptak til ordinære studier. Ved vurdering av søkere legges for øvrig vekt på at søkere med musikkfaglig bakgrunn (utdanning og yrkespraksis) som har etterutdanning eller videreutdanning som mål, bør kunne tas opp selv om ikke alle formelle opptakskriterier er oppfylt. Det bør i hvert enkelt tilfelle vurderes hvorvidt den enkeltes reelle faglige og erfaringsmessige bakgrunn er hensiktsmessig og tilstrekkelig for det påtenkte studium.

§ 8 skal lyde:

Studenter med studierett ved NMH, herunder også hospitanter jf. § 10, plikter å registrere seg og betale semesteravgift ved NMH hvert semester innen de frister direktøren fastsetter. Registrering gir adgang til de ressursene NMH tilbyr for at studenten skal kunne gjennomføre sine emner det semesteret. Studenter skal ved registreringen bekrefte opplysningene i utdanningsplanen for inneværende semester om

- hvilke emner studenten skal følge undervisning i
- hvilke emner studenten melder seg til vurdering i
- eventuelle andre aktiviteter som studenten skal delta i
- andre opplysninger som kan justeres og har betydning for progresjonen i eget studium.

§ 9 nr. 1 skal lyde:

1. Det gis permisjon i forbindelse med svangerskap og fødsel, og ved sykdom eller vektige velferdsgrunner som gjør det nødvendig med lengre studieavbrudd. Slik permisjon har en varighet på minimum ett studiesemester og gis for maksimalt ett studieår eller to påfølgende studiesemestere. Frist for å søke om permisjon er hhv. 1. mai for permisjon i høstsemesteret og 1. november for permisjon i vårsemesteret. Det kan gjøres unntak fra søknadsfristene dersom spesielle grunner tilsier det.

§ 9 nr. 3 skal lyde:

3. Det kan i tillegg gis permisjon dersom velferdsgrunner eller vektige faglige grunner tilsier det. Slik permisjon gis normalt bare for hele studieår – regnet fra oppstart av høstsemesteret, og gis ikke før påbegynt studium eller mellom 1. og 2. studieår i kandidatstudiet. Frist for å søke om permisjon er 1. mai.

§ 9 nr. 5 skal lyde:

5. Søknad om permisjon etter første og andre ledd behandles administrativt. Søknad om permisjon etter tredje ledd behandles av studieutvalget.

§ 9 nye nr. 7 og 8 skal lyde:

7. Studenter som må avbryte studium etter første eller andre studieår pga. for mange ufullførte emner (jf. § 7 nr. 3), registreres som permitterte, men med rett til å følge undervisning i de tilfeller det er eneste muligheten for å oppnå bestått vurdering i de aktuelle emnene.
8. Studenter som har fått innvilget permisjon etter første, andre og tredje ledd har normalt ikke adgang til å bruke høgskolens lokaler/øvingsrom.

§ 10 skal lyde:

§ 10. Hospitanter

1. Hospitanter er studenter som tas opp og gis studierett til et individuelt studium. Hospitanter skal semesterregistrere seg, jf. § 8, og skal normalt ha en utdanningsplan, jf. § 16.
2. Den som tas opp som hospitant, skal få sine spesielle rettigheter og plikter presisert. Presiseringen vil kunne omfatte:
  - Hvilke emner hospitanten har rett til å følge.
  - Hvilke emner hospitanten har plikt til å følge.
  - Eventuelle begrensninger i den undervisning hospitanten får følge, med hensyn til veiledning, vurdering, gjennomgåelse av oppgaver, spill ved konserter etc.
  - Hvilke eksamener hospitanten kan avlegge.
  - Varighet og omfang av hospitantstudiet.
  - På hvilken måte gjennomført studium vil bli dokumentert fra NMHs side overfor hospitanten.
3. Normalt skal hospitanter tas opp for ett år. Unntak fra dette gjøres ut fra følgende hovedretningslinjer:

- Hospitanter som gjennomfører spesielle studieopplegg innenfor etter- og videreutdanning kan få hospitantplass for inntil to år av gangen.
- Hospitanter som følger undervisningen i ett eller noen bestemte fag, kan etter ny søknad, få forlenget studiet med ett år av gangen.

§ 13 skal lyde:

§ 13. Studieplan

1. Studieutvalget fastsetter studieplaner for alle studier som tilbys ved NMH.
2. En studieplan skal fastsette:
  - Studiets læringsmål og faglig innhold.
  - Eventuelle forkunnskapskrav eller anbefalte forkunnskaper for studiet.
  - Omfang av studiet og om studiet normalt skal gjennomføres på heltid eller deltid.
  - Beskrivelse av hvert enkelt emne som inngår i studiet med beskrivelse av mål, innhold, arbeidsformer, organisering og vurdering.
  - Emnenes omfang i studiepoeng.
  - Eventuelle forkunnskapskrav eller anbefalte forkunnskaper for det enkelte emne.
  - Bestemmelser om eventuelle obligatoriske aktiviteter, praksis og lignende.
  - Hvilke emner som er obligatoriske, og eventuelt valgfrie innenfor gitt faglig ramme og/eller helt valgfrie i studiet.
  - Eksamensordning, prøve- og vurderingsform, herunder hvilke vurderinger som kommer på vitnemålet eller som inngår i beregningsgrunnlaget for en karakter som kommer på vitnemålet og retningslinjer for ny eksamen.
  - Eventuelle hjelpemidler ved avsluttende eksamen.
  - Andre bestemmelser av betydning for gjennomføringen og kvalitetssikringen av studiet.
  - Overgangsordninger ved endring av studieplanen.
3. I en studieplan for et mastergradsstudium skal det fastsettes nærmere regler om det selvstendige arbeidet, inkludert omfang, vurderingsform og om arbeidet kan/skal utføres individuelt eller som gruppearbeid.

§ 14 skal lyde:

§ 14. Studieåret

1. Studieåret er på 40 uker og er delt i to semestre. Høstsemesteret er normalt på 19 uker. Vårsemesteret er normalt på 21 uker. I slutten av hvert semester er det en eksamensperiode. Detaljene for studieåret fastsettes av studieutvalget.
2. Studieutvalget kan godkjenne at organiseringen av et studium kan avvike fra det som er beskrevet i første ledd.

§ 15 skal lyde:

§ 15. Undervisning – delegering etter universitets- og høyskolelovens § 3–8 (2)

Som forelesning regnes undervisningsaktiviteter som ikke forutsetter aktiv deltakelse fra studenten. Andre undervisningsaktiviteter er som hovedregel ikke offentlige. Lukking av forelesninger, jf. universitets- og høyskolelovens § 3–8 (2), og åpning av andre undervisningsaktiviteter for andre enn studenter som er tatt opp på studiet, avgjøres av studieutvalget.

§ 16 skal lyde:

§ 16. Utdanningsplan

NMH skal i løpet av første semester inngå en utdanningsplan med den enkelte student. Utdanningsplanen skal vise innholdet og progresjonen i den planlagte utdanningen for studenten og skal være satt opp slik at studenten skal kunne gjennomføre studiet på normert tid.

§ 17 skal lyde:

§ 17. Fritak fra emne

Studieutvalget avgjør søknad fra student om fritak for eksamen og prøve etter universitets- og høyskolelovens § 3–5.

Kapittel VI overskriften skal lyde:

Kapittel VI. Eksamen/avsluttende vurdering

§ 21 skal lyde:

§ 21. Rett til å melde seg opp til eksamen

1. Studenter som er opptatt til et studium ved NMH kan melde seg opp til de eksamener som inngår i studiet på tidligere tidspunkt enn det som regnes for normal progresjon, så langt de fyller alle krav for å melde seg opp til eksamen i vedkommende emne.

2. Andre, som ikke er opptatt som student ved NMH, eller som er tatt opp ved annet studium ved høghskolen, men som oppfyller de generelle og eventuelle spesielle opptakskrav for studiet og øvrige krav for oppmelding i vedkommende emne, kan melde seg opp til eksamen. Studieutvalget avgjør om de generelle og eventuelle spesielle opptakskrav er innfridd. Kandidater som ikke er tatt opp som student ved NMH, skal betale et vederlag som dekker høghskolens merutgifter ved å arrangere eksamen.
3. I den enkelte studie-/fagplan kan det være fastsatt at særskilte arbeidskrav må være oppfylt, at bestemte eksamener eller prøver må være bestått, eller at obligatorisk undervisning og praksisopplæring må være gjennomgått og godkjent og/eller bestått før eksamen i det enkelte emne kan avlegges.

§ 22 nr. 2 skal lyde:

2. For studenter med utdanningsplan, jf. § 16, skjer oppmelding til eksamen automatisk i henhold til den progresjon som er fastsatt i utdanningsplanen.

§ 22 nr. 8 skal lyde:

8. Kandidater som ønsker å ta eksamen etter § 21 nr. 2 og studenter som ønsker å forbedre sin karakter må melde seg opp til eksamen innen 15. september for eksamener i høstsemesteret og 1. februar for eksamener i vårsemesteret.

§ 23 skal lyde:

§ 23. Fravær fra og utsettelse av eksamen

1. *Fravær fra eksamen*

- a) Det er ikke anledning til å trekke seg fra eksamen, obligatoriske praksisstudier, praksisperioder, praksisarbeider, oppgaver eller prøver som varer sammenhengende lenger enn to uker uten gyldig grunn. Med gyldig grunn menes sykefravær dokumentert med legeattest, jf. § 32, eller annet dokumentert tvingende fravær. Med annet dokumentert tvingende fravær menes fravær grunnet ulykker, alvorlig sykdom eller dødsfall i nær familie. Fraværet må meldes høghskolen umiddelbart.
  - b) Studieutvalget avgjør i tvilstilfeller om fraværet kan godkjennes som gyldig fravær.
  - c) Fravær fra eksamen, obligatoriske praksisstudier, praksisperioder og praksisarbeider eller innlevering av oppgaver etter innleveringsfristen uten gyldig grunn blir registrert som «ikke møtt». «Ikke møtt» teller som et eksamensforsøk.
2. Forlengelse av innleveringsfrist for masteroppgave
    - a) Ved sykdom dokumentert med legeattest kan innleveringsfristen for masteroppgaver forlenges med inntil 2 semester. Dersom masteroppgaven av andre tvingende årsaker ikke kan innleveres innen fristens utløp, kan det søkes om forlengelse av innleveringsfristen på opptil 3 måneder. Søknaden må foreligge senest 6 uker før oppgavens innleveringsfrist.
    - b) Studieutvalget avgjør i tvilstilfeller om det skal innvilges forlengelse av innleveringsfrist.

§ 24 skal lyde:

§ 24. Rett til å framstille seg til samme eksamen eller prøve flere ganger

1. En student har ikke rett til å fremstille seg til samme eksamen eller prøve ved NMH mer enn tre ganger. En student som etter tre forsøk ikke har bestått obligatorisk eksamen eller prøve må slutte på studiet. Etter søknad kan studieutvalget i særlige tilfeller gi dispensasjon fra denne bestemmelsen.
2. En student som ikke består eksamen har normalt ikke krav på ny undervisning i emnet, men kan etter søknad til studieutvalget innvilges rett til ny undervisning. Dette gjelder ikke i emner der vurderingen fastsettes på grunnlag av obligatorisk undervisning eller obligatorisk praksis, jf. § 20, der studenten kan følge undervisningen på nytt én gang. Dersom studenten da får ikke bestått, må vedkommende slutte på studiet. Etter søknad kan studieutvalget i særlige tilfeller tillate at studenten får følge undervisningen i emnet for tredje gang.
3. Når en student har avlagt eksamen på nytt, gjelder den beste karakteren.

§ 25 skal lyde:

§ 25. Rett til å fortsette studiet ved ikke bestått eksamen

Retten til å fortsette ved et studium ved ikke bestått eksamen reguleres av § 7 nr. 3. Slik rett kan i tillegg reguleres ved særskilte krav for hvert enkelt studium, fastsatt i studie- eller fagplan.

§ 26. nr. 1 skal lyde:

1. En student som på grunn av gyldig fravær ikke avlegger eksamen til ordinær tid, jf. § 23 nr. 1, har rett til å gå opp til utsatt eksamen, normalt senest i løpet av 2. uke i det påfølgende semester.

§ 27 skal lyde:

§ 27. Eksamen etter tidligere ordninger

1. Ved nedlegging av studieprogram eller endringer i studieplan/fagplan/pensum skal det for et tidsrom på to år etter at denne planen er opphørt å gjelde, være anledning til å avlegge eksamen etter tidligere ordning. Gjelder

endringen bare eksamensordningen, gis det bare anledning til å gå opp til eksamen etter tidligere ordning dersom studiet var påbegynt før den nye studie-/fagplanen trådte i kraft.

2. Eksamenskandidater som ikke er tatt opp som studenter ved NMH, jf. § 21 nr. 2, må gå opp til eksamen etter den eksamensordningen som til enhver tid gjelder.

§ 28 skal lyde:

§ 28. Avvikling av eksamener

1. Eksamen skal normalt skje i form av individuell prøving slik at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte.
2. Eventuell gruppeeksamen eller -prøve skal organiseres slik at hver enkelt kandidats kunnskaper og ferdigheter også kan vurderes på individuelt grunnlag. Hvilken eksamens- eller prøveform som skal inngå i vurderingen og hvorledes oppgaver skal gjennomføres, bedømmes eller vurderes, går fram av studie-/fagplanene
3. Muntlig og utøvende/praktisk eksamen skal være offentlig, jf. universitets- og høyskolelovens § 3–9 (3). Dersom hensynet til gjennomføring av en eksamen tilsier det, kan studieutvalget bestemme at den i sin helhet skal være lukket for offentligheten. Når tungtveiende hensyn taler for det, kan muntlig eller utøvende/praktisk eksamen i det enkelte tilfelle lukkes for offentligheten etter ønske fra vedkommende eksamenskandidat. Studieutvalget avgjør søknader om lukking av eksamen.
4. Ved hjemmeeksamen skal besvarelsen være innlevert eksamensansvarlig innen det tidspunkt som er bestemt. Kandidater som har semesteradresse mer enn 6 mil fra høgskolen, kan postlegge besvarelsen. Det må da foreligge dokumentasjon fra postverket på at den er postlagt innen innleveringsfristen. Besvarelsen skal sendes/leveres i det antall eksemplarer som er fastsatt. Kandidaten må selv sørge for å ha en kopi. Besvarelsen skal ikke påføres navn, men kandidatnummer som er utdelt før eller ved utlevering av oppgaven. Dette gjelder normalt ikke prosjektoppgaver.
5. Språket ved eksamener og prøver er norsk, dog er det adgang til å besvare oppgaver på dansk eller svensk. Studieutvalget kan i særlige tilfeller bestemme at oppgaver kan gis på og/eller besvares på annet språk. Studieutvalget kan bestemme at enkelte studier eller emner kan gjennomføres på engelsk, og i så fall er språket ved eksamener og prøver engelsk.

§ 29. nr. 1 skal lyde:

1. Kandidater som av medisinske eller andre grunner nevnt i denne paragraf har behov for spesiell tilrettelegging ved den praktiske gjennomføringen av eksamen, kan etter søknad få innvilget dette. Det kan også gis særordninger ved hjemmeeksamen. Skriftlig søknad om slik tilrettelegging må leveres senest 30 dager før eksamen og skal dokumenteres med attest fra sakkyndig instans. Attesten skal inneholde en nærmere begrunnelse for hvorfor det er behov for særordning i eksamenssituasjonen og hvilken særordning som anbefales. Hvis behovet for særordning først melder seg etter at fristen er utløpt, kan det gis dispensasjon fra søknadsfristen. Dersom behovet for særordning er av en slik natur at det vil gjelde i hele studietiden, kan det søkes om tilrettelegging for hele perioden.

§ 29 nr. 4 skal lyde:

4. Studenter med dysleksi eller andre lese-/skriveproblemer kan etter ønske få vedlagt sine besvarelser en attest som bekrefter dette.

§ 30 skal lyde:

§ 30. Hjelpemidler under eksamen

Hvilke hjelpemidler som tillates brukt ved den enkelte eksamen skal være oppgitt på forhånd, og skal dessuten tydelig framgå av eksamensoppgavene. Bruk av hjelpemidler i strid med dette betraktes som fusk eller forsøk på fusk, jf. § 34.

§ 31 skal lyde:

§ 31. Oppmøte til eksamen

1. Kandidater som møter etter at eksamen har startet, kan med særskilt tillatelse fra hovedinspektør få gjennomføre eksamen. Slik tillatelse vil ikke bli gitt dersom det er gått mer enn 30 minutter etter at eksamen startet eller dersom noen kandidater allerede har forlatt eksamenslokalet.
2. Kandidater som møter opp til eksamen må kunne legitimere seg ved framvisning av gyldig studie- og semesterkort, og skal kvittere egenhendig ved tildeling av kandidatnummer. Ved innlevering av skriftlige eksamensbesvarelser skal normalt bare kandidatnummer være påført.

§ 32 skal lyde:

§ 32. Sykdom i forbindelse med eksamen

1. Dersom en kandidat ikke kan møte til eksamen på grunn av sykdom, må kandidaten sende eller levere legeattest til høgskolen senest to døgn etter den første eksamen som attesten gjelder for.

2. En kandidat som blir syk under eksamen, må gi beskjed til hovedinspektør, straks oppsøke lege og levere legeattest senest to døgn etter den avbrutte eksamen.
3. En kandidat som ikke kan framstille seg til en hjemmeeksamen på grunn av sykdom, eller som blir syk under hjemmeeksamen, må sende eller levere legeattest til høgskolen senest to døgn etter at innleveringsfristen er utløpt. Det samme gjelder ved prosjektoppgaver, praksisstudier samt andre skriftlige eller praktiske arbeider hvor det er fastsatt en bestemt frist for rapportens eller arbeidets avslutning/innlevering.
4. Legeattesten skal i alle tilfelle angi tidsrommet for sykemeldingen.
5. Dersom det ikke er mulig å framskaffe legeattest innen fristen, må kandidaten gi beskjed til høgskolen innen fristens utløp for avtale om ny og endelig frist.
6. Bekreftet sykdomsforfall gir rett til utsatt eksamen etter § 26. Ved hjemmeeksamen eller tilsvarende prøve hvor fastsatt eksamenstid er mer enn to uker kan det alternativt gis utsatt innleveringsfrist med inntil to dager. Søknad om utsatt frist må være vedlagt legeattest og må leveres høgskolen umiddelbart etter sykemeldingsperioden og senest en dag før innleveringsfristen.

§ 33 skal lyde:

§ 33. *Andre særlige grunner for fravær*

1. Dersom en kandidat av andre særlige grunner ikke kan møte til eller fullføre påbegynt eksamen, må kandidaten umiddelbart gi melding om dette til administrasjon eller hovedinspektør. Kandidaten skal innenfor de samme fristene som gjelder ved sykdom gi en skriftlig redegjørelse for og dokumentere hvilke særlige grunner som påberopes.
2. Ved hjemmeeksamen kan det alternativt gis utsatt frist etter bestemmelsene i § 32, siste ledd.
3. Studieutvalget avgjør om kandidaten får godkjent gyldig forfall etter denne paragraf eller skal anses å ha strøket til eksamen, jf. § 35, siste ledd.

§ 34 skal lyde:

§ 34. *Fusk*

1. Dersom det under eksamen oppstår mistanke om fusk eller forsøk på fusk, skal studenten straks gjøres oppmerksom på at han/hun vil bli rapportert. Dette gjelder også for student som eventuelt yter hjelp. Studenten kan da velge om han/hun vil fortsette eller avbryte prøven.
2. Fusk eller forsøk på fusk ved hjemmeeksamen/-prøve kan være kopiering eller avskrivning av litteratur uten henvisninger. Det gjelder også dersom besvarelsen er preget av manglende selvstendighet i arbeidet, f.eks. fordi besvarelsen er svært lik en annen/andre besvarelser, eller fordi den åpenbart er utført av andre enn studenten.
3. Konsekvenser for studenten ved fusk/forsøk på fusk framgår av § 4–7 og § 4–8, tredje ledd i universitets- og høyskoleloven.

§ 35 skal lyde:

§ 35. *Vurdering – karaktersystem*

1. Følgende karaktersystemer brukes:
  - graderte karakterer etter en skala fra A til F, der A er beste karakter og E er laveste ståkarakter. F er stryk.
  - bestått eller ikke bestått.Godkjent eller ikke godkjent benyttes som uttrykk ved vurdering av om obligatorisk undervisning, innføringskurs og lignende er gjennomført, der det ikke skal gjøres en vurdering av studentens faglige nivå.
2. Det framgår av de enkelte studie-/fagplaner hvilke karaktersystemer som skal benyttes.
3. Regler for beregning av endelig karakter for eksamen som består av flere deler skal framgå av studie- eller fagplan. Alle deler av eksamen må være bestått for at slik sammensatt eksamen skal være bestått.
4. Kandidater som leverer blank besvarelse, eller som trekker seg under eksamen uten gyldig grunn, får registrert strykkarakter.
5. Kandidater som ikke møter til eksamen eller som trekker seg etter fristens utløp uten gyldig grunn får registrert «Ikke møtt» som teller som ett eksamensforsøk. Det samme gjelder for kandidater som uten gyldig grunn ikke leverer rapporter, arbeider, hjemmeoppgaver e.l. innen fastsatte frister.

§ 36. nr. 5 skal lyde:

5. Sensuren skal foreligge innen tre uker etter eksamen hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Unntatt fra dette er selvstendig arbeid av skriftlig art på høgre grads nivå, der sensurfristen er seks uker.

§ 37 skal lyde:

§ 37. *Eksamenskommisjonens arbeid*

1. En av de interne sensorer er kommisjonsleder og hovedansvarlig for det praktiske i forbindelse med eksamen, så som føring av sensurskjema og utarbeiding av eventuell skriftlig uttalelse fra eksamenskommisjonen, jf.

siste ledd. Det er videre kommisjonslederens ansvar at kommisjonen er informert om denne forskrift samt andre reglementer og bestemmelser, og at de nødvendige dokumenter er tilgjengelig under eksamen.

2. Faglærer er normalt eksaminator ved muntlige eksamensprøver. De øvrige medlemmene av kommisjonen har også anledning til å stille spørsmål.
3. Under skriftlige eksamener har faglærer plikt til å være til stede den første timen etter at oppgaven er utlevert. Utover dette skal faglærer være tilgjengelig under hele eksamensprøven eller til fastsatte veiledningstider.
4. Kommisjonen står samlet ansvarlig overfor høyskolen for at vurderingen foregår i samsvar med gjeldende lover, forskrifter, reglementer, studieplan og øvrige retningslinjer. Kommisjonen står samlet bak karakterfastsettingen og er likeledes samlet ansvarlig ved en eventuell klageprosedyre, jf. § 39 og § 40.
5. Ekstern sensor kan etter eget ønske eller etter oppfordring fra høyskolen legge fram en skriftlig evaluering av ulike sider ved eksamensprøven.

§ 39 skal lyde:

§ 39. Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting

1. Studenten har rett til å få en begrunnelse for vurderingen av sine prestasjoner. Ved muntlig eller utøvende/praktisk eksamen må krav om slik begrunnelse fremsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse fremsettes innen én uke etter at kandidaten fikk kjennskap til karakteren, dog aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort.
2. Begrunnelse skal normalt være gitt innen to uker etter at kandidaten har bedt om dette. I begrunnelsen skal det gjøres rede for de generelle prinsipper som er lagt til grunn for bedømmelsen og for bedømmelsen av kandidatens prestasjon. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensorenes valg. Hvis sensorene i forbindelse med krav om begrunnelse finner at det kan være grunn til å endre den fastsatte karakter, skal de gi uttrykk for dette i en skriftlig begrunnelse for karakterfastsettelsen. Sensorene kan kun endre den opprinnelige karakterfastsettelse til gunst for studenten.
3. En kandidat kan klage skriftlig over karakteren for sine egne prestasjoner innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Ny sensurering skal da foretas med nye sensorer, og karakteren kan endres både til gunst og til ugunst for klager. Er krav om begrunnelse for karakterfastsettingen eller klage over formelle feil ved oppgavegiving, eksamensavvikling eller gjennomføring av vurderingen framsatt, løper klagefristen fra studenten har fått begrunnelsen eller endelig avgjørelse av klagen foreligger. Bedømmelse av muntlig eksamen, utøvende/praktisk eksamen, vurdering av praksis eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages unntatt ved formelle feil, jf. § 40.
4. Ved klage på karakter eller på formelle feil etter at kandidaten har mottatt vitnemål, må vitnemålet leveres inn samtidig for at klagen skal kunne behandles.
5. Nærmere regler om frister og framgangsmåte ved klagebehandlingen er gitt i universitets- og høyskolelovens § 5–3 og i forvaltningslovens kapittel VI.

§ 42 skal lyde:

§ 42. Bachelorgrad

1. Studenter som er tatt opp til kandidatstudier ved NMH, må ha bestått de emner som er fastsatt i studieplanen, herunder valgemner i angitt omfang, som til sammen utgjør minst 240 studiepoeng for å få tildelt bachelorgraden. I de 240 studiepoengene skal det inngå en fordypning på minimum 80 studiepoeng. De enkelte studieplanene definerer fordypningskravet.
2. For å få tildelt en bachelorgrad i fritt sammensatte fag ved NMH, må kandidaten ha bestått emner som til sammen utgjør minst 180 studiepoeng. I de 180 studiepoengene må det i tillegg til en fordypning på minimum 80 studiepoeng, inngå en emnegruppe med et samlet omfang på minimum 30 studiepoeng.

§ 43 skal lyde:

§ 43. Mastergrad

For å få tildelt mastergrad ved NMH, må kravene som stilles i forskrift om krav til mastergrad gitt av departementet være oppfylt. I tillegg må kandidaten ha bestått de emner som er fastsatt i studieplanen. I mastergradsprogrammet skal det inngå et selvstendig arbeid av skriftlig og/eller kunstnerisk art som skal vise selvstendig forståelse, refleksjon og modning. Det selvstendige arbeidet skal være av minimum 30, maksimum 60 studiepoengs omfang.

§ 44 oppheves.

§ 45 skal lyde:

§ 45. Vitnemål

1. Vitnemål utstedes ved fullført grad eller fullført utdanning. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket semester og år graden/utdanningen er fullført. Vitnemål utstedes bare én gang.

2. For oppnådd bachelorgrad av 240 studiepoengs omfang angis graden som:

<i>Fullført studieprogram</i>	<i>Gradbetegnelse</i>
Kandidatstudiet i utøving	Bachelor i utøving
Kandidatstudiet i komposisjon	Bachelor i komposisjon
Kandidatstudiet i kirkemusikk	Bachelor i kirkemusikk
Kandidatstudiet i musikkpedagogikk	Bachelor i musikkpedagogikk
Det frie kandidatstudiet	Bachelor i <faglig fordypning av minst 80 studiepoengs omfang>, jf. § 42

I tillegg skal tittel på studieprogrammet som er fullført fremgå på vitnemålet. For kandidatstudiet i utøving skal også studieretning fremgå.

3. For oppnådd fritt sammensatt bachelorgrad av 180 studiepoengs omfang angis graden som Bachelor i fritt sammensatte fag.
4. For oppnådd mastergrad angis graden som:

<i>Fullført studieprogram</i>	<i>Gradbetegnelse</i>
Diplomstudiet i utøving	Master i utøving
Diplomstudiet i komposisjon	Master i komposisjon
Mastergradsstudiet i dirigering	Master i direksjon
Mastergradsstudiet i anvendt musikkteori	Master i anvendt musikkteori
Mastergradsstudiet i kirkemusikk	Master i kirkemusikk
Mastergradsstudiet i musikkterapi	Master i musikkterapi
Mastergradsstudiet i musikkpedagogikk	Master i musikkpedagogikk
Mastergradsstudiet i utøving	Master i utøving

I tillegg skal tittel på studieprogrammet som er fullført fremgå på vitnemålet. For diplomstudiet i dirigering og mastergradsstudiet i utøving skal også studieretning fremgå.

5. Vitnemål utstedes på norsk. Et eget vitnemålstillegg, Diploma Supplement, gir en nærmere beskrivelse på engelsk av kandidatens utdanning og av det norske utdanningssystemet.
6. En egen karakterutskrift legges ved vitnemålet. Studenter kan utover dette få bekreftet utskrift av beståtte karakterer. Karakterutskriften skal inneholde gjeldende karakter i emnet, hvilket år og semester karakteren er oppnådd, tittel på emnet og emnets omfang i studiepoeng.

§ 46 skal lyde:

§ 46. Bortvisning og utestenging – delegering etter universitets- og høyskoleloven § 4–8 (1)

- Direktøren kan gi en student som opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved NMH ellers, skriftlig advarsel om at forslag om bortvisning vil bli fremmet for høgskolens klagenemnd dersom studenten fortsetter med sin forstyrrende opptreden.
- Direktøren kan gi studenten skriftlig advarsel om at forslag om utestenging fra studiet vil bli fremmet for høgskolens klagenemnd, hvis studenten ikke respekterer vedtak om bortvisning.

II

Endringene trer i kraft 1. august 2009.

25. juni Nr. 977 2009

Forskrift om endring i forskrift om helsemessige betingelser ved import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 25. juni 2009 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd jf. § 12, § 15, § 16, § 19 og § 20.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I innledende del nr. 7 (forordning (EF) nr. 1291/2008, forordning (EF) nr. 411/2009 og vedtak 2004/432/EF). Kunngjort 10. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 18. desember 2008 nr. 1510 om helsemessige betingelser ved import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater

Forskriftens hjemmels- og EØS-henvisningsfelt skal lyde:

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd, jf. § 12, § 15, § 16, § 19 og § 20.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I del 8.1 nr. 3 (direktiv 90/539/EØF), del 4.2 nr. 71 (vedtak 2003/644/EF), del 4.2 nr. 77 (vedtak 2004/235/EF), del 4.2 nr. 37 (vedtak 95/410/EF sist endret ved vedtak 98/227/EF), innledende del nr. 7 (forordning (EF) nr. 798/2008, forordning (EF) nr. 1291/2008, forordning (EF) nr. 411/2009 og vedtak 2004/432/EF).

Ny § 1 skal lyde:

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften gjelder krav til dyrehelse, folkehelse og dyrevelferd ved import og transitt av følgende produkter fra tredjestater:

- a) fjørfe, rugeegg, daggamle kyllinger og spesifikt patogenfrie egg,
- b) ferskt kjøtt, kvernet kjøtt og mekanisk utbeinet kjøtt av fjørfe og fuglevilt, og
- c) egg og eggprodukter.

Forskriften inneholder helsesertifikater og en liste over tredjestater, områder, soner og segmenter i tredjestater som er godkjente for import og transitt av produktene nevnt i første ledd.

Forskriften fastsetter en liste over tredjestater som har et godkjent overvåkningsprogram for reststoffer.

Forskriften gjelder ikke for fjørfe til utstillinger eller konkurranser.

Ved motstrid har forordning (EF) nr. 798/2008 artikkel 1 om virkeområde forrang.

Nåværende § 1 blir ny § 2 og skal lyde:

§ 2. Forordning (EF) nr. 798/2008

EØS-avtalen vedlegg I kapittel I, innledende del nr. 7 (forordning (EF) nr. 798/2008 som endret ved forordning (EF) nr. 1291/2008 forordning (EF) nr. 411/2009)

som fastsetter liste over tredjestater, områder, soner eller segmenter hvorfra fjørfe og fjørfeprodukter kan importeres til eller transitteres gjennom EØS-området og krav til helsesertifikater, gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg I kapittel I, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Nåværende § 2 blir ny § 3 og skal lyde:

§ 3. Krav til reststoffprogram

Det er kun tillatt å importere produkter nevnt i første ledd bokstav b) og c) fra tredjestater som har et godkjent overvåkningsprogram for reststoffer som angitt i vedlegg C.

Nåværende § 3 til § 9 blir henholdvis nye § 4 til § 10.

Nytt vedlegg C skal lyde:

Vedlegg C. Liste over tredjestater som har godkjente overvåkningsprogrammer for reststoffer (vedtak 2004/432/EF sist endret ved vedtak 2008/772/EF).

Godkjente reststoffprogram

II

Endringene trer i kraft straks.

Forskriftens vedheng skal lyde:

Forordninger

Nedenfor gjengis til informasjon EØS-avtalen vedlegg I, kapittel I, innledende del nr. 7 (forordning (EF) nr. 798/2008 endret ved forordning (EF) nr. 1291/2008 og forordning (EF) nr. 411/2009.

For å lese forordning (EF) nr. 798/2008 (dansk utgave) se her:

For å lese forordning (EF) nr. 1291/2008 (dansk utgave) se her:

For å lese forordning (EF) nr. 411/2009 (dansk utgave) se her:

Liste over tredjestater, områder eller soner (jf. forordning (EF) nr. 798/2008 sist endret ved forordning (EF) nr. 1291/2008)

For å lese tredjelandslisten se her:

Helsesertifikater jf. forordning (EF) nr. 798/2009 sist endret ved forordning (EF) nr. 411/2009 (norske oversettelser)

Sertifikatmodeller for levende fjørfe, rugeegg og spesifikt patogenfrie egg

BPP

BPR

DOC

DOR

HEP

HER

SPF

SRA

SRP

Sertifikatmodeller for ferskt kjøtt, konsumegg og eggprodukter:

Egg (E)

Fjørfekjøtt (POU)

Kjøtt av struts (RAT)

Kjøtt av fuglevilt (WGM)

Eggprodukt (EP)

Transitt

Helsesertifikater som i en overgangsperiode kan benyttes frem til 15. juli 2009

DOC

HEP

Eggprodukt (EP)

TRANSITT

26. juni Nr. 978 2009

Vedtak om å akkreditere Markedshøyskolen Campus Kristiania som høyskole

Hjemmel: Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 26. juni 2009 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–1 første ledd jf. § 1–2 annet ledd. Fremmet av Kunnskapsdepartementet. Kunngjort 10. juli 2009 kl. 14.00.

Med hjemmel i § 1–2 annet ledd i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler får Markedshøyskolen Campus Kristiania fra 1. juli 2009 status som høyskole med fullmakter etter lovens § 3–3 annet ledd.

26. juni Nr. 979 2009

Vedtak om endring i statutter for krigskorset

Hjemmel: Fastsatt ved Kronprinsreg.res. 26. juni 2009. Fremmet av Forsvarsdepartementet. Kunngjort 10. juli 2009 kl. 14.00.

Statutter 23. mai 1941 nr. 1 for krigskorset skal lyde:

§ 1. Krigskorset kan utdeles for personlig innsats i kamp eller lignende bedrift til norske eller utenlandske sivile og militære som under krig eller væpnet konflikt på særlig fremragende måte har utmerket seg ved personlig tapperhet eller ved ledelsen av en troppeavdeling, fartøy eller flyavdeling under kamp.

§ 2. Krigskorset er Olavskorset i bronse med riksvåpenet i korsets midte. Over korset er en krans, i hvis ender båndet er festet. Båndet er i Orlogs- og Handelsflaggets farger: rødt, hvitt og blått i samme forhold som i flagget. Krigskorsets bånd er forsynt med sverd.

§ 3. Krigskorset bæres av norske borgere på venstre side av brystet foran alle andre dekorasjoner. På uniform kan en i stedet for korset bære båndstripe.

§ 4. Krigskorset utdeles av H.M. Kongen i Statsråd etter innstilling. Innstilling til Krigskorset for norske statsborgere fremmes av Forsvarsdepartementet. For utlendinger, så vel militære som sivile, fremmes innstilling av Utenriksdepartementet.

§ 5. I forslag om dekorering skal gis en fullstendig fremstilling av de handlinger eller den virksomhet som ligger til grunn for forslaget

§ 6. Med Krigskorset skal følge et diplom hvori gis en kort angivelse av de handlinger eller den virksomhet som ligger til grunn for utdelingen.

§ 7. Krigskorset kan utdeles bare en gang til en og samme person. Men hvis en som har Krigskorset igjen utmerker seg slik at han på nytt gjør seg fortjent til å få det, blir båndet forsynt med et nytt sverd hver gang.

§ 8. Dekorasjonen er personlig eiendom og skal derfor ikke leveres tilbake ved vedkommendes død. Korset kan utdeles post mortem og overlates nærmeste etterlatte til oppbevaring.

§ 9. Hvis en som har Krigskorset viser seg uverdigg til å bære det, kan H.M. Kongen i Statsråd frata ham korset.

30. juni Nr. 980 2009

Meddelelse om endring av EØS-henvisning i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med aviær influensa i Kroatia og Sveits

Hjemmel: Meddelelse fra Mattilsynet 30. juni 2009, jf. forskrift 16. september 2008 nr. 1022 om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med aviær influensa i Kroatia og Sveits. Kunngjort 10. juli 2009 kl. 14.00.

Vedtak 2009/494/EF, som erstatter vedtak 2008/555/EF, ble 27. juni 2009 innlemmet i EØS-avtalen vedlegg I, innledende del nr. 8 med ikrafttredelse 1. juli 2009. Vedtak 2009/494/EF erstatter vedtak 2008/555/EF i EØS-henvisningsfeltet i forskrift 16. september 2008 nr. 1022 om særskilte beskyttelsestiltak i forbindelse med aviær influensa i Kroatia og Sveits.

3. juli Nr. 981 2009

Forskrift om endring i forskrift om skipsutstyr (skipsutstyrsforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Sjøfartsdirektoratet 3. juli 2009 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 2, § 9, § 32 og § 45, jf. delegeringsvedtak 16. februar 2007 nr. 171, delegeringsvedtak 31. mai 2007 nr. 590 og delegeringsvedtak 29. juni 2007 nr. 849, lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter § 21, § 23, § 24, § 25 og § 39, jf. delegeringsvedtak 27. november 1998 nr. 1095, delegeringsvedtak 29. juni 2007 nr. 849, delegeringsvedtak 1. desember 1998 nr. 4532, delegeringsvedtak 31. mai 2007 nr. 591, delegeringsvedtak 25. juni 2007 nr. 719 og delegeringsvedtak 29. juni 2007 nr. 849. Videre fastsatt med hjemmel i lov 16. juni 1994 nr. 20 om tekniske kontrollorgan som har til oppgave å gjennomføre samsvars vurderingar § 7, jf. delegeringsvedtak 8. januar 1980 nr. 1 og delegeringsvedtak 10. desember 1998 nr. 1568.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XXXII nr. 1 og vedlegg XIII nr. 56d (direktiv 96/98/EF endret ved direktiv 98/85/EF, direktiv 2001/53/EF, direktiv 2002/75/EF, direktiv 2002/84/EF og direktiv 2008/67/EF). Kunngjort 10. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 29. desember 1998 nr. 1455 om skipsutstyr (skipsutstyrsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd skal lyde:

- (1) Forskriften gjelder for norske skip, med de presiseringer som fremgår av andre til niende ledd.

§ 2 nytt syvende ledd skal lyde:

- (7) Forskriften gjelder i tillegg for hurtiggående passasjerfartøy i innenriks fart.

§ 2 nåværende syvende og åttende ledd nye blir åttende og niende ledd.

§ 3 første ledd bokstav q skal lyde:

- q) *EØS:* Det europeiske økonomiske samarbeidsområdet. EØS omfatter EU-landene Belgia, Bulgaria, Danmark, Den tsjekkiske republikk, Estland, Finland, Frankrike, Hellas, Irland, Italia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxembourg, Malta, Nederland, Polen, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spania, Storbritannia, Sverige, Tyskland, Ungarn, Østerrike, og EFTA-landene Island, Liechtenstein og Norge.

§ 16 andre ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Utstyr oppført i vedlegg A som «Nytt produkt 2008», samt utstyr som i vedlegg A er anmerket i kolonne 1 som Ex. A.2/(09) x.y og som er produsert før 21. juli 2009 i henhold til typegodkjenningprosedyrer som gjaldt ikke senere enn 20. juli 2009, kan frem til 20. juli 2011 markedsføres og anbringes om bord.

II

Endringene trer i kraft straks.

Vedlegg A skal lyde:

Vedlegg A. Utstyr som det finnes detaljerte prøvingsstandarder for i internasjonale dokumenter

Kommentarer som gjelder for hele vedlegg A

- a. Generelt: I tillegg til de internasjonale prøvingsstandarder som er uttrykkelig nevnt, er det i de relevante konvensjoner fastsatt visse bestemmelser som skal etterprøves ved typeprøvingen (typegodkjenningen) i henhold til modulene for samsvarsvurdering i vedlegg B.
- b. Kolonne 1: For utstyr som i kolonne 1 er angitt med «Ex A.2/(09) x.y (hvor x.y representerer to tall separert med punktum), vises det til § 16 i forskriften her vedrørende salg og anbringelse om bord av utstyr produsert før 21. juli 2009 i en overgangsfase.
- c. Kolonne 2: For utstyr som er merket «Nytt produkt 2002» i dette vedlegg vises det til § 16 i denne forskrift vedrørende salg og anbringelse om bord av utstyr produsert før 20. februar 2002 i en overgangsfase.
For utstyr som er merket «Nytt produkt 2003» i dette vedlegg vises det til § 16 i denne forskrift vedrørende salg og anbringelse om bord av utstyr produsert før 23. mars 2003 i en overgangsfase.
For utstyr som er merket «Nytt produkt 2008» i dette vedlegg vises det til § 16 i denne forskrift vedrørende salg og anbringelse om bord av utstyr produsert før 21. juli 2009 i en overgangsfase.
- d. Kolonne 3: Når det vises til at produktet er «midlertidig fjernet» medfører dette at det ikke er krav til rattmerking. Slike produkter er midlertidig fjernet da det ikke foreligger internasjonale prøvingsstandarder for disse produktene. Når internasjonale prøvingsstandarder er utarbeidet for produktet, vil det igjen bli ført opp på listen, og det vil da være krav til rattmerking av produktet.
- e. Kolonne 3: Når det vises til at produktet er «slettet», medfører dette at krav til rattmerking for dette produkt opphører.
- f. Kolonne 5: Hvor det er referert til en IMO-resolusjon (Res.), kommer kun prøvingsstandardene inntatt i vedlegg(ene) til resolusjonen til anvendelse.
- g. Kolonne 5: Det er de til en hver tid gjeldende internasjonale konvensjoner og prøvingsstandarder som kommer til anvendelse. Av hensyn til korrekt identifisering av relevante standarder, skal testrapporter, samsvarssertifikater og samsvarserklæringer identifisere den anvendte prøvingsstandard og dens versjon.
- h. Kolonne 5: Hvor to sett internasjonale prøvingsstandarder er oppført, adskilt med ordet «eller», oppfylder hvert sett samtlige prøvingskrav for å dekke IMOs prestasjonsnormer. Prøving i henhold til det ene settet er tilstrekkelig for å vise overensstemmelse med kravene som fremgår av de internasjonale dokumentene. Hvor standarder er separert med komma «,», skal alle angitte referanser legges til grunn.
- i. Kolonne 6: Hvor bokstaven «H» er angitt, betyr dette samsvarsmodule H samt EU-sertifikat for designundersøkelse.
- j. Krav inntatt i vedlegget her, kan ikke påberopes som fritaksgrunn for utstyrsinstallasjoner påkrevet i henhold til internasjonale konvensjoner (SOLAS/MARPOL) inntatt i gjeldende norsk rett.

1. Redningsutstyr

Nr.	Betegnelse	SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»	Gjeldende SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)	Internasjonale prøvingsstandarder	Moduler for samsvarsvurdering
1	2	3	4	5	6
1.1	Livbøyer	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/7.1 – Reg. III/34, – IMO Res.MSC.36(63)- (1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA- koden) I, II, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ. 980	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F
1.2	Posisjonsgivende lys til redningsutstyr. a. Til livbåter og mann-overbord-båter b. Til livbøyer c. Til redningsvester	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/7, – Reg. III/22, – Reg. III/26, – Reg. III/32, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res.	– IMO Res. MSC.81 (70), med unntak for krav til batteri som spesifisert i EN 394 (1993) som kun gjelder for lys til redningsvester.	B+D B+E B+F

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1.3	Røyksignaler for livbøyer	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	MSC.48(66)-(LSA-Code) II, IV, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.885, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F
1.4	Redningsvester	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, II, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70), med unntak for krav til batteri som spesifisert i EN 394 (1993) som kun gjelder for lys til redningsvester.	B+D B+E B+F
1.5	Redningsdrakter og beskyttelsesdrakter – isolerte eller uisolerte	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/7, – Reg. III/22, – Reg. III/32, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, II, – IMO Res. MSC 97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F
1.6	Redningsdrakter og beskyttelsesdrakter karakterisert som redningsvester	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/7, – Reg. III/22, – Reg. III/32, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1.7	Termiske beskyttelsesmidler	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	MSC.48(66)-(LSA-Code) I, II, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F
1.8	Fallskjermlys (pyrotekniske)	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, II, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F
1.9	Håndbluss (pyrotekniske)	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, II, – IMO Res. MSC 97(73)-(2000 HSC Code) 8 – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F
1.10	Flytende røyksignaler (pyrotekniske)	– Reg. III/4, – Reg. X/3	– Reg. III/34, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, III, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F
1.11	Linekastende apparater (pyrotekniske)	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/18, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, VII,	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
			– IMO Res. MSC 97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.		
1.12	Oppblåsbare redningsflåter	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/13, – Reg. III/21, – Reg. III/26, – Reg. III/31, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, IV, – IMO Res. MSC 97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.811, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F
1.13	Stive redningsflåter	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/21, – Reg. III/26, – Reg. III/31, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48((66)-(LSA-Code) I, IV, – IMO Res. MSC 97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.811, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70), – IMO MSC/Circ.1006.	B+D B+E B+F
1.14	Automatisk selvrettende redningsflåter	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/26, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, IV, – IMO Res. MSC 97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.809, ¹ inkludert tillegg 1, – IMO MSC/Circ.811, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70), – IMO MSC/Circ.809 inkludert tillegg 1, – IMO MSC/1006.	B+D B+E B+F
1.15	Overbygde vendbare redningsflåter	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/26, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994	– IMO Res. MSC.81 (70), – IMO MSC/Circ.809 inklusive tillegg 1, – IMO MSC/1006.	B+D B+E B+F

Nr.	Betegnelse	SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegod- kjenning»	Gjeldende SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO- Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)	Internasjonale prøvingsstandarder	Moduler for samsvars- vurdering
1	2	3	4	5	6
1.16	Friflyt-arrangement for redningsflåter (hydrostatisk utløserenheter)	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	HSC Code) 8, vedlegg 10, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA- Code) I, IV, – IMO Res. MSC 97(73)-(2000 HSC Code) 8, vedlegg 11, – IMO MSC/Circ.809, ¹ inkludert tillegg 1, – IMO MSC/Circ.811, – IMO MSC/Circ.980. – Reg. III/13, – Reg. III/26, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA- Code) I, IV, – IMO Res. MSC 97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.811, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F
1.17	Livbåter	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/21, – Reg. III/31, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA- Code) I, IV, – IMO Res. MSC 97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70), – IMO MSC/Circ.1006.	B+D B+F G
1.18	Faste mann- overbord-båter	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/21, – Reg. III/31, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA- Code) I, V, – IMO Res. MSC 97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70), – IMO MSC/Circ.1006.	B+D B+F G
1.19	Oppblåste mann- overbord-båter	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/21, – Reg. III/31,	– IMO Res. MSC.81 (70), – ISO 15372 (2000).	B+D B+F

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
			– Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA- Code) I, V, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.		G
1.20	Hurtiggående mann-overbord- båter	– Reg. III/4.	– Reg. III/26, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA- Code) I, V, – IMO MSC/Circ.809, ¹ inkludert tillegg 1, – IMO MSC/Circ.980, – IMO MSC/Circ.1016, – IMO MSC/circ.1094.	– IMO Res. MSC.81 (70), – IMO MSC/Circ.1006, – ISO 15372 (2000).	B+D B+F G
1.21	Utsettingsarrange- ment med daviter	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/23, – Reg. III/33, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA- Code) I, VI, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F G
1.22	Friflyt utsettingsarrange- ment	– Flyttet til A.2/1.3			
1.23	Frittfall utsettingsarrange- ment	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/16, – Reg. III/23, – Reg. III/33, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA- Code) I, VI, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F G

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
1.24	Utsettingsarrangement, livbåter (daviter)	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III//12, – Reg. III/16, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, VI, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F G
1.25	Utsettingsarrangement, hurtiggående mann-overbord-båt (daviter)	– Reg. III/4.	– Reg. III/26, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, VI, – IMO MSC/Circ.809, ¹ inkludert tillegg 1, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70)	B+D B+E B+F G
1.26	Utsettingsarrangement til – livbåter og mann-overbord-båter og – redningsflåter Som utsettes ved wirefall	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/16, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, IV, VI, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+F B+E
1.27	Marine evakuerings-systemer (MES)	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/15, – Reg. III/26, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, VI, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.81 (70)	B+D B+F G
1.28	Utstyr til ombordtaking av overlevende (Means of rescue)	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/26, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, VI,	– IMO Res. MSC.81 (70), – MSC/Circ.810.	B+D B+F

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
			– IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.		
1.29	Innskipningsledere	– Flyttet til A.2/1.4			
1.30	Lysreflekterende materialer	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, – IMO Res. MSC.97((73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. A.658(16).	B+D B+E B+F G
1.31	Toveis VHF-radiotelefon-apparater	– Flyttet til A.1/5.17 og 5.18.			
1.32	Radartransponder SART (9 GHz)	– Flyttet til A.1/4.18.			
1.33	Radarreflektor til livbåter og mann-overbord-båter	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, IV, V, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.164(78), – IMO MSC/Circ.980.	– EN ISO 8729 (1998).	B+D B+E B+F G
1.34	Kompass til livbåter og mann-overbord-båter	– Flyttet til A.1/4.23.			
1.35	Bærbart brannslukkingsutstyr til livbåter og mann-overbord-båter	– Flyttet til A.1/3.38.			
1.36	Motor til livbåter og mann-overbord-båter	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/34, – IMO Res. MSC.48((66)-(LSA-Code) IV, V.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F
1.37	Motor til mann-overbord-båter – påhengsmotor	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/34, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) V.	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F
1.38	Søkelys til bruk i livbåter og mann-overbord-båter	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994	– IMO Res. MSC.81 (70).	B+D B+E B+F

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
	«Nytt produkt 2002»		HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) IV, V, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, – IMO MSC/Circ.980.		
1.39	Åpne vendbare redningsflåter. «Nytt produkt 2002»	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, vedlegg 10, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, vedlegg 11, – IMO MSC/Circ.980.	– IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) vedlegg 10, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, vedlegg 11	B+D B+F
1.40	Mekanisk losheis	– Reg. V/23.	– Reg. V/23, – IMO Res. A.889 (21), – IMO MSC/Circ.773, – IMO MSC/Circ.980	– ISO 799 (2004).	B+D B+E B+F
1.41	Vinsjer for redningsflåter og redningsbåter. «Nytt produkt 2008»	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/16 – Reg. III/17, – Reg. III/23, – Reg. III/24, – Reg. III/34, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code) I, VI, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8.	– IMO Res. MSC.48(66)-(LSA-Code), – IMO Res. MWC.81(70).	B+D B+E B+F G
1.42	Losleider «Nytt produkt 2008»	– Reg. V/23, – Reg. X/3.	– Reg. V//23, – IMO Res. A.889(21), – IMO MSC/Circ.528/revisjon 1.	– ISO 799 (2004).	B+D B+E B+F G

2. Hindring av havforurensing

Nr.	Betegnelse	MARPOL 73/78-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegod- kjenning»	Gjeldende MARPOL 73/78-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO- Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)	Internasjonale prøvningsstandarder	Moduler for samsvars- vurdering
1	2	3	4	5	6
2.1	Oljefiltreringsutstyr (for et oljeinnhold i spillvannet på høyst 15 ppm)	Anneks I, Reg. 16 (4) Anneks I, Reg. 16 (5) – Revidert Anneks I, Reg. 14.6, – Revidert Anneks I, Reg. 14.7.	– Anneks I, Reg. 16(1), – Anneks I, Reg. 16(2), – Revidert Anneks I, Reg. 14.1, – Revidert Anneks I, Reg. 14.2, – Revidert Anneks I, Reg. 14.3.	– IMO Res. MEPC.60 (33), – IMO Res. MEPC.107(49).	B+D B+E B+F
2.2	Detektorer for grensen mellom olje og vann	– Anneks I, Reg. 15 (3) (b), – Revidert Anneks I, Reg. 32.	– Anneks I, Reg. 15(3)(b), – Revidert Anneks I, Reg. 32.	– IMO Res. MEPC.5 (XIII).	B+D B+E B+F
2.3	Oljemålere/oljefiltreringsutstyr	– Anneks I, Reg. 16 (5), – Revidert Anneks I, Reg. 14.7.	– Anneks I, Reg. 16(1) og (2), – Revidert Anneks I, Reg. 14.1 og 14.2.	– IMO Res. MEPC.60 (33), – IMO Res. MEPC.107(49).	B+D B+E B+F
2.4	Behandlingsenheter, som skal settes på eksisterende oljevannsepareringsutstyr (for et oljeinnhold i spillvannet på høyst 15 ppm)	– Slettet.			
2.5	Overvåkings- og kontrollsystem for oljeutslipp fra oljetankskip	– Anneks I, Reg. 15 (3)(a), – Revidert Anneks I, Reg. 31.2, – Revidert Anneks I, Reg. 31.3.	– Anneks I, Reg. 15(3), – Revidert Anneks I, Reg. 31.2, – Revidert Anneks I, Reg. 31.3, – Revidert Anneks I, Reg. 31.4.	– IMO Res. MEPC.108((49).	B+D B+E B+F
2.6	Kloakkrenseanlegg	– Anneks IV, Reg. 9.	– Anneks IV, Reg. 9.	– IMO Res. MEPC.2(VI).	B+D B+E B+F
2.7	Forbrenningsanlegg om bord	– Anneks VI, Reg. 16 (2)(a), – Anneks VI, Reg. 16.	– Anneks VI, Reg. 16 (2) (a), – Anneks VI, Reg. 16.	– IMO Res. MEPC.76(40).	B+D B+E B+F G

3. Brannbeskyttelse

Kommentarer som gjelder for del 3 – Brannbeskyttelse

Kolonne 5: Hvor det for en utstyrsbetegnelse foreligger mer enn en prøvningsstandard som angitt i kolonne 5, skal selskapet som utfører testene sørge for at de relevante prøvningsstandardene anvendes slik at produktet tilfredsstillende krav som følger av internasjonale konvensjoner (SOLAS/MARPOL).

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
3.1	Underlag for dekkbelegg	– Reg. II–2/4, – Reg. II–2/6, – Reg. X/3.	– Reg. II–2/4, – Reg. II–2/6, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– IMO Res. A.653(16) – IMO Res. A.687(17), – IMO MSC.61(67)-(FTP Code), – IMO MSC/Circ.916, – IMO MSC/Circ.1004.	B+D
3.2	Bærbare brannsluknings-apparater	– Reg. II–2/10, – Reg. X/3 – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 4.	– Reg. II–2/10, – Reg. II–2/19, – Reg. II–2/20, – IMO Res. A.951(23), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 4.	– EN 3–3 (1994), – EN 3–6 (1995) inkludert A.1 (1999), – EN 3–7(2004).	B+D B+E B+F
3.3	Brannmannsutstyr: Beskyttelsesklær	– Reg. II–2/10, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 3.	– Reg. II–2/10, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 3.	– EN 469 (2006), – EN 531 (1995), – EN 531/A1 (1998), – EN 1486 (1996). Eller – ISO 15538 (2001).	B+D B+E B+F
3.4	Brannmannsutstyr: Støvler	– Reg. II–2/10, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 3.	– Reg. II–2/10, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 3.	– EN ISO 20344 (2004), – EN ISO 20345 (2004)	B+D B+E B+F
3.5	Brannmannsutstyr: Hansker	– Reg. II–2/10, – Reg. X//3, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 3.	– Reg. II–2/10, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 3.	– EN 659 (2003), – EN 60903 (2002) (kun for ledningsevne).	B+D B+E B+F
3.6	Brannmannsutstyr: Hjelm	– Reg. II–2/10, – Reg. X/3,	– Reg. II–2/10, – IMO Res.	– EN 443 (1997).	B+D B+E

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
		– IMO Res. MSC.98(73)-(FSSHSC Code) 3.	MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 3.		B+F
3.7	Selvstendig trykkluft åndedrettsapparat ²	– Reg. II-2/10, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSSHSC Code) 3.	– Reg. II-2/10, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 3.	– EN 136 (1998), – EN 137 (2007).	B+D B+E B+F
3.8	Røykhjelm eller røykmaske som blir forsynt fra luftpumpe og luftslange ²	– Reg. X/3. ³	– IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– EN 14593–1 (2005), – EN 14593–2 (2005), – EN 14594 (2005).	B+D B+E B+F
3.9	Sprinklersystem komponenter for innredningen, arbeidsrom og kontrollrom ekvivalent til det som er referert til i SOLAS 74 Reg. II-2/12.	– Reg. II-2/7, – Reg. II-2/10, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 8.	– Reg. II-2/7, – Reg. II-2/9, – Reg. II-2/10, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 8.	– IMO Res. A.800((19).	B+D B+E B+F G
3.10	Dyser til fast installerte sprinkleranlegg til maskinrom	– Flyttet til A.2/3.11			
3.11	Brannsikre skiller av klasse «A» og «B» a) «A»-klasse skiller, b) «B»-klasse skiller.	Klasse «A»: – Reg. II-2/3.2, Klasse «B»: – Reg. II-2/3.4.	– Reg. II-2/9, og Klasse «A»: – Reg. II-2/3.2. Klasse «B»: – Reg. II-2/3.4.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTPB+D Code), – IMO MSC/Circ.1120.	B+E B+F
3.12	Anordninger som skal forhindre at ild sprer seg til lastetanker i oljetankskip	– Reg. II-2/4, – Reg. II-2/16.	– Reg. II-2/4, – Reg. II-2/16.	– EN 12874 (2001), – ISO 15364 (2000), – IMO MSC/Circ.677, – IMO MSC/Circ.1009.	B+F
3.13	Ubrennbare materialer	– Reg. II-2/3, – Reg. X/3.	– Reg. II-2/3, – Reg. II-2/5, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7,	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTPB+D Code), – IMO MSC/Circ.1120.	B+E B+F

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
			– IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.		
3.14	Andre materialer enn stål til rør som skal gå gjennom skiller av klasse «A» og «B»	– Reg. II–2/9.	– Reg. II–2/9.	– IMO Res. A.754(18), – IMO Res. MSC.61(67)-(FTP Code), – IMO MSC/Circ.1120.	B+D B+E B+F
3.15	Andre materialer enn stål til rør som fører olje eller brennolje – rør og koblinger – ventiler – fleksible rørarrangementer	– Reg. II–2/4, – Reg. X/3.	– Reg. II–2/4, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, 10, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.10.	– IMO Res. A.753(18), – ISO 15540 (1999), – ISO 15541 (1999)	B+D B+E B+F
3.16	Brannører	– Reg. II–2/9.	– Reg. II–2/9.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTP+B Code).	B+E B+F
3.17	Kontrollsystem komponenter for brannører ⁴	– Reg. II–2/9, Reg. X/3.	– Reg. II–2/9, – IMO Res. MSC.36((63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTP+B Code).	B+E B+F
3.18	Overflatematerialer og dørkbelegg med lav flammesprednings- evne. ⁵ – Finer – Malingssystemer Dørkbelegg Rørisolasjons- deksler – Lim benyttet ifbm. konstruksjon av klasse «B» og «C» skiller. – Eksplosjonsskille (kanaler)	– Reg. II–2/3, – Reg. II–2/5, – Reg. II–2/6, – Reg. II–2/9, – Reg. X/3.	– Reg. II–2/3, – Reg. II–2/5, – Reg. II–2/6, – Reg. II–2/9, – IMO Res. MSC.36((63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTP+B Code), – IMO MSC/Circ.916, – IMO MSC/Circ.1004, – IMO MSC/Circ.1036, – IMO MSC/Circ.1120, – ISO 1716 (2002) ⁶	B+E B+F
3.19	Forheng, gardiner og andre opphengte tekstiler	– Reg. II–2/3, – Reg. II–2/9, – Reg. X/3.	– Reg. II–2/3, – Reg. II–2/9, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTP+B Code).	B+E B+F
3.20	Polstrede møbler	– Reg. II–2/3, – Reg. II–2/5, – Reg. II–2/9, – Reg. X/3.	– Reg. II–2/3, – Reg. II–2/5, – Reg. II–2/9, IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7,	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTP+B Code).	B+E B+F

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
			– IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.		
3.21	Sengeutstyr (Betegnelsen vedrører krav inntatt i SOLAS)	– Reg. II–2/3, – Reg. II–2/9, – Reg. X/3.	– Reg. II–2//3, – Reg. II–2/9, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTPB+D Code).	B+E B+F
3.22	Brannspjeld	– Reg. II–2/9.	– Reg. II–2/9.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTPB+D Code), – IMO MSC/Circ.1120.	B+E B+F
3.23	Ubrennbare kanalgjennomføringer i A»-klasse skiller	Flyttet til A.1/3.26.			
3.24	Elektriske kabelgjennomføringer i A»-klasse skiller	Flyttet til A.1/3.26.			
3.25	Klasse «A» og «B» brannsikre vinduer og lysventiler	– Reg. II–2/9.	– Reg. II–2/9, – IMO MSC/Circ.847, – IMO MSC/Circ.1120.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTPB+D Code), – IMO MSC/Circ.1120, – IMO MSC/Circ.1036, – IMO MSC/Circ.1120.	B+E B+F
3.26	Gjennomføringer i «A»-klasse skiller – elektriske kabelgjennomføringer, – rør, trunker, m.m. «Nytt produkt 2002»	– Reg. II–2/9.	– Reg. II–2/9.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTPB+D Code), – IMO MSC/Circ.1120.	B+E B+F
3.27	Gjennomføringer i B»-klasse skiller – elektriske kabelgjennomføringer – rør, trunker, kanaler m.m. «Nytt produkt 2002»	– Reg. II–2/9.	– Reg. II–2/9.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTPB+D Code), – IMO MSC/Circ.1120.	B+E B+F
3.28	Sprinkleranlegg (Begrenset til sprinklerhoder) «Nytt produkt 2002»	– Reg. II–2/7, – Reg. II–2/10, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 8.	– Reg. II–2/10, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 8.	– ISO 6182–1 (2004). Eller, – EN 12259–1 (1999).	B+D B+E B+F
3.29	Brannslanger «Nytt produkt 2002»	– Reg. II–2/10, – Reg. X/3.	– Reg. II–2/10, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000	– EN ISO15540 (2004).	B+D B+E B+F

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
3.30	Bærbart oksygen analyse- og gassdeteksjonsutstyr «Nytt produkt 2002»	– Reg. II–2/4, – Reg. VI/3.	HSC Code) 7. – Reg. II–2/4, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 15.	– EN 60945 (2002) – IEC 60092–504 (2001) – IEC 50533 (1999) Gjeldende for: a) Kategori 1 (sikkert område) – EN 50104 (2002) inkludert endring av 2004 Oksygen – EN 61779–1 (2000), – EN 61779–4 (2000). b) Kategori 2 (eksplosiv gassatmosfære) EN 50104 (2002) inkludert endring av 2004 Oksygen, – EN 61779–1 (2000), – EN 61779–4 (2000), – IEC 60079–0 (2004), – IEC 60079–1 (2003), – IEC 60079–10 (2002), – IEC 60079–11 (2006), – IEC 60079–15 (2005), – IEC 60079–26 (2006).	B+D B+E B+F
3.31	Fast installerte sprinkleranlegg til hurtiggående fartøy «Nytt produkt 2002»	– Reg. X/3.	– IMO MSC/Circ.912, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– IMO Res. MSC.44(65).	B+D B+E B+F G
3.32	Brannhemmende materialer (unntatt møbler) til hurtiggående fartøy «Nytt produkt 2002»	– Reg. X/3.	– IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTPB+D Code).	B+E B+F
3.33	Brannhemmende materialer til møbler til hurtiggående fartøy «Nytt produkt 2002»	– Reg. X/3.	– IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTPB+D Code).	B+E B+F
3.34	Brannsikre skiller til hurtiggående fartøy «Nytt produkt 2002»	– Reg. X/3.	– IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTPB+D Code).	B+E B+F
3.35	Branndører om bord på hurtiggående fartøy «Nytt produkt 2002»	– Reg. X/3.	– IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– IMO Res. A.754(18), – IMO Res. MSC.61(67)-(FTPB+D Code).	B+D B+E B+F
3.36	Brannspjeld om bord på	– Reg. X/3.	– IMO Res. MSC.36(63)-(1994	– IMO Res. A.754(18), – IMO Res. MSC.61(67)-(FTPB+D	B+D

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
	hurtiggående fartøy «Nytt produkt 2002»		HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	Code).	B+F
3.37	Gjennomføringer i brannsikre skiller på hurtiggående fartøy – elektriske kabelgjennomføringer – rør, trunker, kanaler m.m «Nytt produkt 2002»	– Reg. X/3.	– IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– IMO Res. A.754(18), – IMO Res. MSC.61(67)-(FTP Code).	B+D B+E B+F
3.38	Bærbart brannslukkingsutstyr til livbåter og mann-overbord-båter	– Reg. III/4, – Reg. X/3.	– Reg. III/34, – IMO Res. A.951(23), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, – IMO Res. MSC.48((66)-(LSA-Code) I, IV, V, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8.	– EN 3–3 (1994), – EN 3–6 (1995), – EN 3–6 A1 (1999), – EN 3–7 (2004).	B+D B+E B+F
3.39	Dyser til ekvivalente vann baserte brannslukkings-systemer for maskinroms-områder kategori «A» og lastepumperom. «Nytt produkt 2002»	– Reg. II–2/10.	– Reg. II–2/10, – IMO Res. MSC.97(73)-(FSS Code) 7.	– IMO MSC/Circ.1165.	B+D B+E B+F
3.40	Lavt sittende ledelys (LLL) (kun komponenter) «Nytt produkt 2003»	– Reg. II–2/13, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 11.	– Reg. II–2/13, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 11.	– IMO Res. A.752 (18). Eller – ISO 15370 (2001).	B+D B+E B+F G
3.41	Fluktmasker (EEBD) ⁷ «Nytt produkt 2003»	– Reg. II–2/13.	– Reg. II–2/13.3.4, – Reg. II–2/13.4.3, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 3, – IMO MSC/Circ.849.	– EN 402(2003), – EN 1146 (2005), – EN 13794 (2002).	B+D B+E B+F
3.42	Nøytralgasssystem komponenter «Nytt produkt 2003»	– Reg. II–2/4.	– Reg. II–2/4, – IMO Res. A.567((14), – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 15,	– IMO MSC/Circ.353, – IMO MSC/Circ.450 revisjon 1, – IMO MSC/Circ.485.	B+D B+E B+F G

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
			– IMO MSC/Circ.847 Korreksjon 1, – IMO MSC/Circ.1120		
3.43	Dyser for slukkesystemer for frityrgrYTE (automatisk eller manuell) ⁸ «Nytt produkt 2003»	– Reg. II–2/1, – Reg. II–2/10, – Reg. X/3	– Reg. II–2/1.2.2.3, – Reg. II–2/10.6.4, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.	– ISO 15371 (2000).	B+D B+E B+F G
3.44	Brannmannsutstyr: Sikkerhetsline «Nytt produkt 2003»	– Reg. II–2/10, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSSHSC Code) 3.	– Reg. II–2/10, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 3.	– IMO Res. MSC.61(67)-(FTP+B Code), – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS+B Code). ⁹	B+D B+E
3.45	Ekvivalente faste gass-slukningssystem komponenter for maskinrom og lastepumperom «Nytt produkt 2003»	– Reg. II–2/10, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSSHSC Code) 5.	– Reg. II–2/10, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 5, – IMO MSC/Circ.848.	– IMO MSC/Circ.848.	B+D B+E B+F
3.46	Ekvivalente faste gass-sluknings system komponenter for maskinrom (aerosol systemer) «Nytt produkt 2003»	– Reg. II–2/10, – Reg. X//3, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSSHSC Code) 5, – IMO MSC/Circ.1007.	– Reg. II–2/10, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 5, – IMO MSC/Circ.1007.	– IMO MSC/Circ.1007.	B+D B+E B+F
3.47	Konsentrat for faste slukkingssystem som bruker høyekspansivt skum i maskinrom og pumperom. ¹⁰ «Nytt produkt 2003»	– Reg. II–2/10.	– Reg. II–2/10, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 6.	– IMO MSC/Circ.670.	B+D B+E B+F G
3.48	Faste vannbaserte brannsluknings-	– Reg. II–2/1, – Reg. II–2/10,	– Reg. II–2/1, – Reg. II–2//10,	– IMO MSC/Circ.913.	B+D B+E

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
	system komponenter for bruk i kategori A maskinrom «Nytt produkt 2003»	– Reg. X/3. Se note 11	– IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7.		B+F
3.49	Dyser for faste vannforstøvnings brannsluknings anlegg for spesial kategori-rom, ro-ro lasterom, ro-ro rom og lasterom for kjøretøy «Nytt produkt 2003»	Flyttet til A.2/3.2			
3.50	Kjemikaliebestandige beskyttelsesklær «Nytt produkt 2003»	Flyttet til A.2/3.9			
3.51	Faste	– Reg. II-2/7,	– Reg. II-2/7.2.2,	Kontroll og utstyr for	B+D
Ex	branneteksjon og	– Reg. X/3,	– Reg. II-2/7.4,	indikering.	B+E
A.2/ (09)	brannvarslings	– IMO Res.	– Reg. II-2/7.4.1,	Elektriske installasjoner om	B+F
3.5,	(alarm) systemer	MSC.98(73)-(FSS	– IMO Res.	bord på skip:	
A.2/ (09)	for	Code) 9.	MSC.36(63)-(1994	– EN 54-2 (1997) inkludert	
3.6,	kontrollstasjoner,		HSC Code) 7,	AC(1999) og A1(2006).	
A.2/ (09)	arbeidsområder,		– IMO Res.	Strømforsyningsutstyr:	
3.7,	innredning,		MSC.97(73)-(2000	– EN 54-4 (1997) inkludert	
A.2/ (09)	maskinrom og		HSC Code) 7,	AC((1999), A1(2002) og	
3.16,	ubemannet		– IMO Res.	A2(2006).	
A.2/ (09)	maskinroms-		MSC.98(73)-(FSS	Varmesensor – Punktfølere:	
3.17.	områder		Code) 9.	– EN 54-5 (2000) inkludert	
				A1(2002).	
				Røyksensor – Punktfølere:	
				– EN 54-7 (2000) inkludert	
				A1(2002) og A2(2006).	
				Flammesensor – Punktfølere:	
				– EN 54-10(2002) inkludert	
				A1(2005).	
				Manuelle varslingssteder:	
				– EN 54-11(2001) inkludert	
				A1(2005).	
				Samt for tilhørende elektriske	
				og elektroniske installasjoner	
				om bord på skip:	
				– IEC 60092-504 (2001),	
				– IEC 60533 (1999).	
				– EN 1866 (1998).	B+D
3.52 Ex.	Faste og	– Reg. II-2/10,	– Reg. II-2/4		
A.2/ (09)	transportable	– Reg. X/3,	– Reg. II-2/10,	Eller,	B+E
3.1	brannslukkere	– IMO Res.	– Reg. X/3,	– ISO 11601 (1999).	B+F
		MSC.98(73)-(FSS	– IMO Res.		
		Code) 4.	MSC.36(63)-(1994		
			HSC Code) 7,		
			– IMO Res.		
			MSC.97(73)-(2000		

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
			HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 4.		
3.53 Ex. A.2/ (09) 3.18	Alarmeringsutstyr	– Reg. II–2/7, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 9.	– Reg. II–2/7, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 7, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 9.	Sirener – EN 54–3 (2001) inkludert A1(2002) og A2(2006), – IEC 60092–504 (2001) – IEC 60533 (1999).	B+D B+E B+F
3.54	Fast utstyr for oksygenanalyser og gassdeteksjon «Nytt produkt 2008»	– Reg. VI/3.	– Reg. II–2/4, – IMO Res. MSC.98(73)-(FSS Code) 15.	– EN 60945 (2002), – IEC 60092–504 (2001), – IEC 60533 (1999), Vedrørende: a) Kategori 4: (sikkert område): – EN 50104 (2002) inkludert AMD 2004 Oksygen, – EN 61779–1 (2000), – EN 61779–4 (2000). b) Kategori 3: (eksplosiv gassatmosfære): – EN 50104 (2002) inkludert AMD 2004 Oksygen, – EN 61779–11 (2000).	B+D B+E B+F

4. Navigasjonsutstyr

Kommentarer som gjelder for del 4, navigasjonsutstyr

Kolonne 4: Angitte ITU-henvisninger er inntatt og referert til i de internasjonale konvensjonene (SOLAS/MARPOL) og relevante resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.) fra IMO.

Kolonne 5: Hvis det henvises til EN/IEC 61162, skal det kontrolleres at den relevante prøvingsstandard omfatter den gjeldende del av EN/IEC 61162.

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
4.1	Magnetkompass	– Reg. V/18.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.382(X), – IMO Res. A.694(17).	– EN ISO 449 (1999), – EN ISO 694 (2001), – ISO 1069 (1973), – ISO 2269 (1992), – EN 60945 (2002). Eller, – ISO 449 (1997), – ISO 694 (2000), – ISO 1069 (1973), – ISO 2269 (1992),	B+D B+E B+F G

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
4.2	Elektromagnetisk kursgiver (THD) (tidligere elektromagnetisk kompass)	– Reg. V/18, – Reg. V/19, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.116(73).	– IEC 60945 (2002). – EN 60945 (2002), – EN 61162 series, – ISO 22090–2 (2004), inkludert Rettelse 2005. Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 serien, – ISO 22090–2 (2004), inkludert rettelse 2005.	B+D B+E B+F G
4.3	Gyrokompass	– Reg. V/18.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.424(XI), – IMO Res. A.694((17).	– EN ISO 8728 (1998), – EN 60945 (2002), – EN 61162 serien. Eller, – ISO 8728 (1997), – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 serien.	B+D B+E B+F G
4.4	Radarutstyr	Flyttet til A.1/4.34, A.1/4.35 og A.1/4.36.			
4.5	Automatisk radarplotteanlegg (ARPA)	Flyttet til A.1/4.34.			
4.6	Ekkolodd	– Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.224(VII), – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.36((63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– EN ISO 9875 (2001), – EN 60945 (2002), – EN 61162 serien. Eller, – ISO 9875 (2000), – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 serien.	B+D B+E B+F G
4.7	Farts- og distansemåleanlegg (Logg) (SDME)	– Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.824(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– EN 60945 (2002), – EN 61023 (1999), – EN 61162 serien. Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61023 (1999), – IEC 61162 serien.	B+D B+E B+F G
4.8	Rorindikator, omdreining- og stigningsindikator	Oppsplittet i tre utstyrsbetegnelser og flyttet til A.1/4.20, A.1/4.21 og A.1/4.22.			

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
4.9	Indikator for svingehastighet	Flyttet til A.2/4.26			
4.10	Radiopeileapparat	Slettet.			
4.11	Loran-C utstyr	– Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. – MSC.36(63)-(1994 HSC Code) A.818(19), – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.818(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– EN 60945 (2002), – EN 61075 (1993), – EN 61162 serien. Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61075 (1991), – IEC 61162 serien.	B+D B+E B+F G
4.12	Chayka utstyr	– Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. – MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.694 (17), – IMO Res. A.818 (19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– EN 60945 (2002), – EN 61075 (1993), – EN 61162 serien. Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61075 (1991), – IEC 61162 serien.	B+D B+E B+F G
4.13	Decca navigasjonsutstyr	Slettet.			
4.14	GPS utstyr	– Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.819(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code), – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code), – IMO Res. MSC.112(73).	– EN 60945 (2002), – EN 61108–1 (2003), – EN 61162 serien. Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61108–1 (2003), – IEC 61162 serien.	B+D B+E B+F G
4.15	GLONASS utstyr	– Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.113(73).	– EN 60945 (2002), – EN 61108–2 (1998), – EN 61162 serien. Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61108–2 (1998), – IEC 61162 serien.	B+D B+E B+F G
4.16	Selvstyreanlegg – HCS (tidligere autopilot)	– Reg. V/18.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.342(IX), – IMO Res.	– EN ISO 11674 (2001), – EN 60945 (2002), – EN 61162 serien. Eller,	B+D B+E B+F G

Nr.	Betegnelse	SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»	Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)	Internasjonale prøvingsstandarder	Moduler for samsvars-vurdering
1	2	3	4	5	6
			A.694(17).	– ISO 11674 (2000), – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 serien.	
4.17	Mekanisk losheis	Flyttet til A.1/1.40.			
4.18	Radartransponder SART (9GHz)	– Reg. III/4, – Reg. IV/14, – Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. III/6, – Reg. IV/7, – IMO Res. A.530(13), – IMO Res. A.802(19), – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, 14, – ITU-R M.628-3(11/93).	– EN 60945 (2002), – EN 61097-1 (1993). Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61097-1 (1992).	B+D B+E B+F G
4.19	Radarutstyr til hurtiggående fartøy «Nytt produkt 2002»	Flyttet til A.1/4.37.			
4.20	Rorindikator	Flyttet til A.1/4.27			
4.21	Propell omdreining-indikator	Flyttet til A.1/4.28			
4.22	Stigningsindikator	Flyttet til A.1/4.29			
4.23	Kompass til livbåter og mann-overbord-båter	– Reg. III/4, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. III/34, – IMO Res. MSC.48(66)-(LSA Code) IV, V, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, 13.	– EN ISO 613 (2001) – ISO 10316 (1990). Eller, – ISO 613 (2000), – ISO 10316 (1990).	B+D B+E B+F G
4.24	Automatisk radarplotteanlegg (ARPA) til hurtiggående fartøy	Flyttet til A.1/4.37.			
4.25	Programmerbart selvstyreanlegg (ATA)	Flyttet til A.1/4.35.			
4.26	Programmerbart selvstyreanlegg (ATA) til hurtiggående fartøy	Flyttet til A.1/4.38.			
4.27	Elektronisk plotteanlegg (EPA)	Flyttet til A.1/4.36			

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
4.28	Integrert brosystem	Flyttet til A.1/4.30			
4.29	Ferdskriver (VDR) «Nytt produkt 2003»	– Reg. V/18, – Reg. V/20, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/20, – IMO Res. A.694 (17), – IMO Res. A.861 (20), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– EN 60945 (2002), – EN 61162 Serien, – EN 61996 (2001). Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 Serien, – IEC 61996 (2000).	B+D B+E B+F G
4.30	Elektronisk kart- og informasjonssystem (ECDIS) med reservesystem, og Raster kartsystem (RCDS) «Nytt produkt 2003»	– Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.817(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97((73)-(2000 HSC Code) 13. Sluttnote ¹²	– EN 60945 (2002), – EN 61162 Serien, – EN 61174 (2001–12). Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 Serien, – IEC 61174 (2001–10).	B+D B+E B+F G
4.31	Gyrokompas for hurtiggående fartøy «Nytt produkt 2003»	– Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.821(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– ISO 16328 (2001), – EN 60945 (2002), – EN 61162 Serien. Eller, – ISO 16328 (2001), – IEC 60945 (2002), – EN 61162 Serien.	B+D B+E B+F G
4.32	Automatisk identifikasjonssystem (AIS) «Nytt produkt 2003»	– Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.694 (17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.74(69), – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13, – ITU-R M. 1371–1(10/00). ¹³	– EN 60945 (2002), – EN 61162 Serien, – EN 61993–2 (2001). Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 Serien, – IEC 61993–2 (2001).	B+D B+E B+F G
4.33	Selvstyringsanlegg ¹⁴ «Nytt produkt 2003»	– Reg. V/18, – Reg. X/3.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.74(69).	– EN 60945 (2002), – EN 61162 Serien, – EN 62065 (2002). Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 Serien, – IEC 62065 (2002).	B+D B+E B+F G

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
4.34	Radarutstyr med automatisk radarplotteanlegg (ARPA).	– Reg. V/18.	– Reg. V//19. – IMO Res. A.278(VIII), – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.823(19), – IMO Res. MSC.64(67), – ITU-R M. 628–3(11/93), – ITU-R M. 1177–3(06/03).	– EN 60872–1 (1998), – EN 60936–1 (2000), – EN 60936–1 A1 (2002), – EN 60945 (2002), – EN 61162 Serien. Eller, – IEC 60872–1 (1998), – IEC 60936–1 Utgave 1.1 (2002), – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 Serien. (1996).	B+D B+E B+F G
4.35	Radarutstyr med automatisk plottingsutstyr (ATA). «Nytt produkt 2002»	– Reg. V/18.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.278(VIII), – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.64(67), – ITU-R M. 628–3(11/93), – ITU-R M. 1177–3(06/03).	– EN 60872–2 (1999), – EN 60936–1 (2000), – EN 60936–1 A1 (2002), – EN 60945 (2002), – EN 61162 Serien. Eller, – IEC 60872–2 (1998), – IEC 60936–1 Utgave 1.1 (2002), – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 Serien. (1996).	B+D B+E B+F G
4.36	Radarutstyr med elektronisk plottehjelp (EPA). «Nytt produkt 2002»	– Reg. V/18.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.278(VIII), – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.64(67), – ITU-R M. 628–3(11/93), – ITU-R M. 1177–3(06/03).	– EN 60872–3 (2001), – EN 60936–1 (2000), – EN 60936–1 A1 (2002), – EN 60945 (2002), – EN 61162 Serien. Eller, – IEC 60872–3 (2000), – IEC 60936–1 Utgave 1.1 (2002), – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 Serien. (1996).	B+D B+E B+F G
4.37	Radarutstyr med automatisk radarplotteanlegg (ARPA) for hurtiggående fartøy. «Nytt produkt 2002»	– Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– IMO Res. A.278(VIII), – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.820(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.64(67), – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13, – ITU-R M. 628–3(11/93), – ITU-R M. 1177–3(06/03).	– EN 60872–1 (1998), – EN 60936–2 (1999), – EN 60945 (2002), – EN 61162 Serien. Eller, – IEC 60872–1 (1998), – IEC 60936–2 (1998), – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 Serien.	B+D B+E B+F G
4.38	Radarutstyr med automatisk	– Reg. X/3, – IMO Res.	– IMO Res. A.278(VIII),	– EN 60872–2 (1999), – EN 60936–2 (1999),	B+D B+E

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
	plottingsutstyr (ATA) for hurtiggående fartøy. «Nytt produkt 2002»	MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.820(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.64(67), – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13, – ITU-R M. 628–3(11/93), – ITU-R M. 1177–3(06/03).	– EN 60945 (2002), – EN 61162 Serien. Eller – IEC 60872–2 (1998), – IEC 60936–2 (1998), – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 Serien.	B+F G
4.39	Radarreflektor. «Nytt produkt 2003»	– Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.164(78).	– EN ISO 8729 (1998), – EN 60945 (2002). Eller, – ISO 8729 (1997), – IEC 60945 (2002).	B+D B+E B+F G
4.40 Ex. A.2/ (09) 4.2	Selvstyringssystem for hurtiggående fartøy	– Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.822(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– ISO 16329 (2003), – EN 60945 (2002), – EN 61162 serien. Eller, – ISO 16329 (2003), – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 serien.	B+D B+E B+F G
4.41 Ex. A.2/ (09) 4.3	Utstyr for utsendelse av kursinformasjon (THD) basert på informasjon fra globale navigasjonssatellitt systemer (GNSS metode)	– Reg. V//18, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.116(73).	– ISO 22090–3 (2004), – EN 60945 (2002), – EN 61162 serien. Eller, – ISO 22090–3 (2004), – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 serien.	B+D B+E B+F G
4.42 Ex. A.2/ (09) 4.5	Søkelys for hurtiggående fartøy	– Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– ISO 17884 (2004), – EN 60945 (2002). Eller, – ISO 17884 (2004), – IEC 60945 (2002).	B+D B+E B+F G

Nr.	Betegnelse	SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»	Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)	Internasjonale prøvingsstandarder	Moduler for samsvars-vurdering
1	2	3	4	5	6
4.43 Ex. A.2/ (09) 4.6	Nattsynststyr for hurtiggående fartøy	13. – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– IMO Res.A.694(17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.94(72), – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– ISO 16273 (2003), – EN 60945 (2002). Eller, – ISO 16273 (2003), – IEC 60945 (2002).	B+D B+E B+F G
4.44 Ex. A.2/ (09) 4.12	Mottaker for differensielle korreksjoner: DGPS, DGLONASS	– Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V//19, – IMO Res. A.694 (17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.114(73).	– EN 60945 (2002), – EN 61108–1 (2003), – EN 61108–2 (1998), – IEC 61108–4 (2004), – EN 61162 serien. Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61108–1 (2002), – IEC 61108–2 (1998), – IEC 61108–4 (2004), – IEC 61162 serien.	B+D B+E B+F G
4.45 Ex. A.2/ (09) 4.21	Kartanlegg for skipsradar	– Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.817(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.64(67), – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– EN 60936–3 (2002), – EN 60945 (2002), – EN 61162 serien. Eller, – IEC 60936–3 (2002), – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 serien.	B+D B+E B+F G
4.46 Ex. A.2/ (09) 4.22	Utstyr for utsendelse av kursinformasjon (THD) basert på informasjon fra gyrokompass.	– Reg. V/18, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13.	– Reg. V/19, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 13, – IMO Res. MSC.116(73).	– ISO 22090–1 (2002), – EN 60945 (2002), – EN 61162 serien. Eller, – ISO 22090–1 (2002), – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 serien.	B+D B+E B+F G
4.47	Forenklet ferdskriver (S-VDR) «Nytt produkt 2008»	– Reg. V/20.	– Reg. V/20, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.163(78).	– EN 60945(2002), – EN 61162 serien, – IEC 61996–2 (2006). Eller, – IEC 60945 (2002), – IEC 61162 serien, – IEC 61996–2 (2006).	

5. Radiokommunikasjonsutstyr

Kommentarer som gjelder for del 5 – Radiokommunikasjonsutstyr

Kolonne 4: Angitte ITU-henvisninger er inntatt og referert til i de internasjonale konvensjonene (SOLAS//MARPOL) og relevante resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.) fra IMO.

Kolonne 5: I tilfelle motstrid mellom krav inntatt IMO MSC/Circ.862 og angitte internasjonale prøvingsstandarder for angjeldende utstyr, skal IMO MSC/Circ.862 ha forrang.

Kolonne 6: Hvor det henvises til EN/IEC 61162, skal det kontrolleres at den relevante prøvingsstandarden omfatter den gjeldende del av EN/IEC 61162.

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
5.1	VHF-radioanlegg, som kan sende og motta DSC og radiotelefonifoni	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14.	– Reg. IV/7, – Reg. X/3, – IMO Res. A.385(X), – IMO Res. A.524(13), – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.803(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO MSC/Circ.862, – IMO COMSAR Circ.32, – ITU-R M.489–2 (10/95), – ITU-R M.493–10 (05/00), – ITU-R M.541–8 (10/97), – ITU-R M.689–2 (11/93).	– ETSI ETS 300 162–1 V1.4.1B+D (2005–05), – ETSI EN 300338 V1.2.1 (1999–04), – ETSI EN 300828 V1.1.1 (1998–03), – ETSI EN 301925 V1.1.1 (2002–09), – EN 60945 (2002), – IEC 61097–3 (1994), – IEC 61097–7 (1996), – EN 61162 serien, – IMO MSC/Circ.862.	B+D B+E B+F G
5.2	VHF DSC-vaktmottaker	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14.	– Reg. IV/7, – Reg. X/3, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.803(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO COMSAR Circ.32, – ITU-R M.489–2 (10/95), – ITU-R M.493–10 (05/00), – ITU-R M.541–8 (10/97).	– ETSI EN 300338 V1.2.1 (1999–04), – ETSI EN 300828 V1.1.1 (1998–03), – ETSI EN 301033 V1.2.1 (2005–05), – EN 60945 (2002), – IEC 61097–3 (1994), – IEC 61097–8 (1998).	B+D B+E B+F G

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
5.3	NAVTEX-mottaker	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)- (1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)- (2000 HSC Code) 14.	– Reg. IV/7, – Reg. X/3, – IMO Res. A.694((17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.148(77), – IMO COMSAR Circ.32, – ITU-R M.540–2 (06/90), – ITU-R M.625–3 (10/95).	– ETSI EN 300 065–1 V1.1.3 (2005–5), – ETSI EN 301011 V1.1.1 (1998–09), – EN 60945 (2002), – IEC 61097–6 (2005–12).	B+D B+E B+F G
5.4	EGC-mottaker	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)- (1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)- (2000 HSC Code) 14.	– Reg. IV/7, – Reg. X/3, – IMO Res. A.570(14), – IMO Res. A.664(16), – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO COMSAR Circ.32.	– ETSI ETS 300460 Ed.1 (1996–05), – ETSI ETS 300 460/ A1 (1997–11), – ETSI EN 300829 V1.1.1 (1998–03), – EN 60945 (2002), – IEC 61097–4 (1994).	B+D B+E B+F G
5.5	HF-radioutstyr for mottak av marin sikkerhetsinformasjon (MSI) (HF-NBDP-radiotelex-mottaker)	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)- (1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)- (2000 HSC Code) 14.	– Reg. IV/7, – Reg. X/3, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.699(17), – IMO Res. A.700(17), – IMO Res. A.806(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO COMSAR Circ.32, – ITU-R M.491–1 (07/86), – ITU-R M.492–6	– ETSI ETS 300067 Utgave 1 (1990–11), – ETSI ETS 300 067/ A1 Utgave 1 (1993–10), – EN 60945 (2002), – EN 61162 Serien.	B+D B+E B+F G

Nr.	Betegnelse	SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»	Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)	Internasjonale prøvingsstandarder	Moduler for samsvars-vurdering
1	2	3	4	5	6
			(10/95), – ITU-R M.540–2 (06/90), – ITU-R M.625–3 (10/95), – ITU-R M.688 (06/90).		
5.6	406 MHz EPIRB (COSPAS-SARSAT)	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14.	– Reg. IV/7, – Reg. X/3, – IMO Res. A.662(16), – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.696(17), – IMO Res. A.810(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO MSC/Circ.862, – IMO COMSAR Circ.32, – ITU-R M.633–2 (05/00), – ITU-R M.690–1 (10/95).	– ETSI EN 300066 V 1.3.1 (2001–01), – EN 60945 (2002), – IEC 61097–2 (2002), – IMO MSC/Circ.862. ¹⁵	B+D B+E B+F G
5.7	L-bånd EPIRB (INMARSAT)	Flyttet til A.2/5.6			
5.8	2182 kHz vaktmottaker	Slettet.			
5.9	Totone alarmsignalgenerator	Slettet.			
5.10	MF-radioanlegg som kan sende og motta DSC og radiotelefon ¹⁶	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14.	– Reg. IV/9, – Reg. IV/10, – Reg. X/3, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.804(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO COMSAR Circ.32, – ITU-R M.493–10 (05/00), – ITU-R M.541–8	– ETSI EN 300338 V1.2.1 (1999–04), – ETSI ETS 300 373–1 V1.2.1 (2002–10), – EN 60945 (2002), – IEC 61097–3 (1994), – IEC 61097–9 (1997), – EN 61162 serien, – IMO MSC/Circ.862.	B+D B+E B+F G

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
5.11	MF DSC-vaktmottaker	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14.	(10/97). – Reg. IV/9, – Reg. IV/10, – Reg. X/3, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.804(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO COMSAR Circ.32, – ITU-R M.493–10 (05/00), – ITU-R M.541–8 (10/97), – ITU-R M.1173 (10/95).	– ETSI EN 300338 V1.2.1 (1999–04), – ETSI EN 301033 V1.2.1 (2005–05), – EN 60945 (2002), – IEC 61097–3 (1994), – IEC 61097–8 (1998).	B+D B+E B+F G
5.12	Inmarsat-B SES	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14.	– Reg. IV/10, – Reg. X/3, – IMO Res. A.570(14), – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.808(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO MSC/Circ.862, – IMO COMSAR Circ.32.	– EN 60945 (2002), – IEC 61097–10 (1999), – IMO MSC/Circ.862.	B+D B+E B+F G
5.13	Inmarsat-C SES	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14.	– Reg. IV/10, – Reg. X/3, – IMO Res. A.570(14), – IMO Res. A.664 (16), ¹⁷ – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.807(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14,	– ETSI ETS 300460 Utgave 1 (1996–05), – ETSI ETS 300 460/A1 (1997–11), – ETSI EN 300829 V1.1.1 (1998–03), – EN 60945 (2002), – IEC 61097–4 (1994), – EN 61162 serien, – IMO MSC/Circ.862.	B+D B+E B+F G

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
			– IMO MSC/Circ.862, – IMO COMSAR Circ.32.		
5.14	MF/HF-radioanlegg, som kan sende og motta DSC, NBDP (radiotelex) og radiotelefon ¹⁸	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14.	– Reg. IV/10, – Reg. X/3, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.806(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO MSC/Circ.862, – IMO COMSAR Circ.32, – ITU-R M.476–5 (10/95), – ITU-R M.491–1 (07/86), – ITU-R M.492–6 (10/95), – ITU-R M.493–10 (05/00), – ITU-R M.541–8 (10/97), – ITU-R M.625–3 (10/95), – ITU-R M.1173 (10/95).	– ETSI ETS 300067 Utgave 1 (1990–11), – ETSI ETS 300 067/ A1 Utgave 1 (1993–10), – ETSI EN 300338 V1.2.1 (1999–04), – ETSI ETS 300 373–1 V1.2.1 (2002–10), – EN 60945 (2002), – IEC 61097–3 (1994), – IEC 61097–9 (1997), – EN 61162 serien, – IMO MSC/Circ.862.	B+D B+E B+F G
5.15	MF/HF DSC-vaktmottaker	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14.	– Reg. IV/10, – Reg. X/3, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.806(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO COMSAR Circ.32, – ITU-R M.493–10 (05/00), – ITU-R M.541–8 (10/97).	– ETSI EN 300338 V1.2.1 (1999–04), – ETSI EN 301033 V1.2.1 (2005–05), – EN 60945 (2002), – IEC 61097–3 (1994), – IEC 61097–8 (1998).	B+D B+E B+F G
5.16	Aeronautisk toveis VHF-radioanlegg	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code)	– Reg. IV/7, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994	– ETSI EN 301688 V1.1.1 (2000–07), – EN 60945 (2002).	B+D B+E B+F G

<i>Nr.</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»</i>	<i>Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)</i>	<i>Internasjonale prøvingsstandarder</i>	<i>Moduler for samsvars-vurdering</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
		14, – IMO Res. MSC.97(73)- (2000 HSC Code) 14.	HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97((73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.80(70), – IMO COMSAR Circ.32, – ICAO konvensjonen, Anneks 10, Radiobestemmelser.		
5.17	Transportabelt toveis VHF-radiotelefonapparat til livbåter	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)- (1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97((73)- (2000 HSC Code) 14.	– Reg. III/6, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, 14, – IMO Res. MSC.149((77), – ITU-R M.489–2 (10/95), – ITU-R M.542.1 (07/82).	– ETSI EN 300225 V1.4.1 (2004–12), – EN 300828 V1.1.1 (1998– 03), – EN 60945 (2002), – IEC 61097–12 (1996).	B+D B+E B+F G
5.18	Fastmontert toveis VHF-radiotelefonapparat til livbåt	– Reg. IV/14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)- (1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97((73)- (2000 HSC Code) 14.	– Reg. III/6, – IMO Res. A.694(17), – IMO Res. A.809(19), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 8, 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 8, 14, – ITU-R M.489–2 (10/95).	– ETSI EN 301466 V1.1.1 (2000–11), – EN 60945 (2002), – IEC 61097–12 (1996).	B+D B+E B+F G
5.19	Inmarsat-F SES Ex. A.2/ (09) 5.3	– Reg. IV//14, – Reg. X/3, – IMO Res. MSC.36(63)- (1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)- (2000 HSC Code) 14.	– Reg. IV/10, – IMO Res. A.570 (14), – IMO Res. A.808 (19), – IMO Res. A.694 (17), – IMO Res. MSC.36(63)-(1994 HSC Code) 14, – IMO Res. MSC.97(73)-(2000 HSC Code) 14, – IMO MSC/Circ.862, – IMO COMSAR Circ.32.	– EN 60945 (2002), – IEC 61097–13 (2003), – IMO MSC/Circ.862.	B+D B+E B+F G

6. Utstyr som kreves i henhold til COLREG 72

Nr.	Betegnelse	SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer der det kreves «typegodkjenning»	Gjeldende SOLAS 74-Regel (Reg.) med endringer samt de relevante IMO-Resolusjoner (Res.) og sirkulærer (Circ.)	Internasjonale prøvingsstandarder	Moduler for samsvars-vurdering
1	2	3	4	5	6
6.1	Navigasjonslantern – COLREG	Annex I/14.	– Annex I/14,	– EN 14744 (2005),	B+D
Ex. A.2/ er			– IMO Res.	– EN 60945 (2002).	B+E
(09) 6.1			A.694(17).		B+F
					G

- IMO MSC/Circ.809 er kun gjeldende dersom utstyret skal anbringes om bord på ro-ro passasjerskip.
- For bruk ved ulykker som involverer farlig last kreves en overtrykksmaske.
- Ikke inkludert i reglene i nytt kapittel II-2 (IMO Res. MSC.99 (73)) eller FSS koden (IMO Res. MSC.98 (73)).
- Når uttrykket komponenter er brukt i kolonne nr. 2 kan dette bety at en enkelt komponent, en gruppe av komponenter eller hele systemet skal testes for å forsikre at de internasjonale kravene er oppfylt.
- Overflater referert til i SOLAS Regel II-2/5 og 2/6 i kolonne nr. 3 og 4 gjelder overflater på skott, dekk, dørkbelegg, skottpanel og himlinger hvor relevant. Kravene beskrevet i disse regler er ikke ment å gjelde for plastikkør, elektriske kabler og møbler (ref. MSC/Circ.965).
- Dersom overflatematerialet skal ha en bestemt maksimal kaloriverdi, måles denne i henhold til ISO 1716.
- Skip konstruert før 1. juli 2002 skal oppfylle kravene i SOLAS Regel II-2/2.13.4 (IMO Res. MSC.99(73)) jf. SOLAS Regel II- 2/1.2.2 ikke senere enn datoen for første besiktelse etter 1. juli 2002.
- Skip konstruert før 1. juli 2002 skal oppfylle kravene i SOLAS Regel II-2/10.6.4 (IMO Res. MSC.99 (73)) kun når nytt utstyr installeres jf. SOLAS Regel II-2/1.2.2.3.
- Denne standarden gjelder kun for skip konstruert på eller etter 1. juli 2002.
- Faste slukkingssystem som bruker høyekspansivt skum i maskinrom og pumperom må fortsatt testes med det godkjente konsentrat til administrasjonens tilfredshet.
- Passasjerskip med en bruttotonnasje lik eller større enn 2000, unntatt hurtiggående passasjerskip, konstruert før 1. juli 2002 skal oppfylle kravene i SOLAS Regel II-2/10.5.6 (IMO Res. MSC.99 (73)) ikke senere enn 1. oktober 2005 jf. SOLAS Regel II-2/1.2.2.4.
- ECDIS reservesystem og RCDS gjelder kun når reservefunksjonaliteten er inkludert i ECDIS-systemet. Det skal fremgå av modul B sertifikatet om disse mulighetene ble gjenstand for testing.
- ITU-R M.1371-1 Annex 3 skal kun gjelde i overensstemmelse med kravene i IMO Res. MSC.74 (69).
- Utstyret skal virke tilfredsstillende ved minimums manøvreringshastighet og opp til 30 knop.
- IMO MSC/Circ.862 gjelder kun for en eventuell fjernaktiveringsanordning, ikke selve EPIRB.
- I henhold til IMOs og ITUs beslutninger, er ikke kravene til totone alarmsignalgenerator og sending i H3E lenger gjort gjeldende i prøvingsstandardene.
- Kun gjeldende hvor Inmarsat CSES inneholder EGC-funksjonene.
- I henhold til IMOs og ITUs beslutninger, er ikke kravene til totone alarmsignalgenerator og sending i H3E lenger gjort gjeldende i prøvingsstandardene.

6. juli Nr. 982 2009

Forskrift om endring i forskrift om vern av sårbare habitater i internasjonalt farvann

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartement 6. juli 2009 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressurser (havressurslova) § 16. Kunngjort 10. juli 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 14. desember 2004 nr. 1653 om vern av sårbare habitater i internasjonalt farvann gjøres følgende endringer:

§ 2 område 6 skal lyde:

Område 6. Hatton Bank i et område avgrenset av følgende koordinater:

59° 26' N, 14° 30' V

59° 12' N, 15° 08' V

59° 01' N, 17° 00' V

58° 50' N, 17° 38' V

58° 30' N, 17° 52' V

58° 30' N, 18° 22' V

58° 03' N, 18° 22' V

58° 03' N, 17° 30' V

57° 55' N, 17° 30' V

57° 45' N, 19° 15' V

58° 30' N, 18° 45' V

58° 47' N, 18° 37' V

59° 05' N, 17° 32' V
59° 16' N, 17° 20' V
59° 22' N, 16° 50' V
59° 21' N, 15° 40' V

§ 2 område 7 bokstav a skal lyde:

a) Nord-vest Rockall

57° 00' N, 14° 53' V
57° 37' N, 14° 42' V
57° 55' N, 14° 24' V
58° 15' N, 13° 50' V
57° 57' N, 13° 09' V
57° 50' N, 13° 14' V
57° 57' N, 13° 45' V
57° 49' N, 14° 06' V
57° 29' N, 14° 19' V
57° 22' N, 14° 19' V
57° 00' N, 14° 34' V
56° 56' N, 14° 36' V
56° 56' N, 14° 51' V

§ 2 område 7 ny bokstav d skal lyde:

d) Sør-vest Rockall

56° 24' N, 15° 37' V
56° 21' N, 14° 58' V
56° 04' N, 15° 10' V
56° 51' N, 15° 37' V
56° 10' N, 15° 52' V

II

Endringene trer i kraft straks.

6. juli Nr. 983 2009

Forskrift om selskapets opplysningsplikt før og etter generalforsamlingen i visse allmennaksjeselskaper

Hjemmel: Fastsatt av Justis- og politidepartementet 6. juli 2009 med hjemmel i lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) § 5–11b nr. 2 og 3, jf. delegeringsvedtak 26. juni 2009 nr. 877.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 10g (direktiv 2007/36/EF). Kunngjort 10. juli 2009 kl. 14.00.

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder allmennaksjeselskaper med aksjer som er opptatt til notering på regulert marked, jf. lov 29. juni 2007 nr. 74 om regulerte markeder § 3, som ligger i eller har virksomhet i EØS-området.

§ 2. Opplysninger i innkallingen til generalforsamling

I tillegg til kravene som følger av allmennaksjeloven § 5–10, skal innkallingen til generalforsamling inneholde en tydelig og nøyaktig beskrivelse av fremgangsmåten som aksjeeierne må følge for å kunne delta og stemme på generalforsamlingen. Dette omfatter opplysninger om:

- a) aksjeeierne rettigheter etter allmennaksjeloven § 5–11, i den grad disse rettighetene kan utøves etter at innkallingen er sendt ut, og aksjeeierne rettigheter etter allmennaksjeloven § 5–15 første ledd, samt fristene for å utøve disse rettighetene. Det er tilstrekkelig å opplyse om fristene for når disse rettighetene kan utøves, dersom innkallingen inneholder en henvisning til nærmere opplysninger om rettighetene på selskapets nettsider,
- b) fremgangsmåten for å avgi stemme ved fullmakt, særlig hvilke skjemaer som da skal benyttes, og under hvilke omstendigheter selskapet godtar elektroniske meldinger om valg av fullmektig innenfor rammen av allmennaksjeloven § 5–2 annet ledd, jf. § 18–5 annet ledd,
- c) fremgangsmåten for å avgi stemme elektronisk eller per brev etter allmennaksjeloven § 5–8a og § 5–8b hvis det er adgang til slik stemmegivning.

Innkallingen skal også angi hvor og hvordan man kan finne den fullstendige teksten til dokumentene og forslagene til beslutninger omhandlet i § 3 første ledd bokstav c og d, og den skal oppgi adressen til nettstedet der opplysningene nevnt i § 3 vil bli gjort tilgjengelige.

§ 3. Opplysninger til aksjeeierne på selskapets internettsider før generalforsamlingen

Senest fra den 21. dagen før dagen for generalforsamlingen og frem til og med dagen for generalforsamlingen skal selskapet holde følgende opplysninger tilgjengelige for selskapets aksjeeiere på selskapets internettsider:

- a) innkallingen, jf. allmennaksjeloven § 5–10,
- b) det samlede antallet aksjer og stemmeretter på datoen for innkallingen, herunder det samlede antallet for hver aksjeklasse der selskapets aksjer er inndelt i to eller flere aksjeklasser,
- c) dokumentene som skal legges frem på generalforsamlingen,
- d) forslag til beslutning eller, når det ikke er foreslått at generalforsamlingen skal treffe beslutning, en uttalelse fra styret om hvert punkt på den foreslåtte dagsordenen for generalforsamlingen,
- e) eventuelle skjemaer som skal brukes for å stemme ved fullmakt eller for å stemme per brev, med mindre disse skjemaene er sendt direkte til hver enkelt aksjeeier.

Forslag til beslutning som er satt frem av en aksjeeier etter allmennaksjeloven § 5–11, skal legges ut på selskapets internettsider så snart som praktisk mulig etter at selskapet har mottatt forslaget.

Dersom skjemaene nevnt i første ledd bokstav e av tekniske årsaker ikke kan gjøres tilgjengelige på selskapets internettsider, skal selskapet angi på sine internettsider hvordan man kan få tak i skjemaene i papirform. Selskapet skal i så fall sende skjemaene kostnadsfritt per post til alle aksjeeiere som ber om det.

Dersom innkallingen til generalforsamlingen i samsvar med reglene i verdipapirhandelloven § 6–17 sjette ledd eller allmennaksjeloven § 5–11b nr. 1 annet punktum sendes ut senere enn 21 dager før generalforsamlingen, forkortes tidsrommet i første ledd tilsvarende.

§ 4. Offentliggjøring av avstemningsresultater

Selskapet skal innen 15 dager etter generalforsamlingen offentliggjøre utfallet av avstemningene på generalforsamlingen, jf. allmennaksjeloven § 5–16 annet ledd, på sine internettsider.

§ 5. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 3. august 2009.

8. mai Nr. 984 2009**Forskrift om endring i forskrift om studier ved Universitetet for miljø- og biovitenskap**

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) 8. mai 2009 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–3, § 3–4, § 3–5, § 3–8, § 3–10 og § 4–2. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

I

I forskrift 15. juni 2006 nr. 1367 om studier ved Universitetet for miljø- og biovitenskap gjøres følgende endringer:

§ 4–2 skal lyde:

§ 4–2. Instituttene oppretter og nedlegger emner etter nærmere regler fastsatt av studienemnda.

§ 13–3 skal lyde:

§ 13–3. Studieretten til det studieprogram studenten er tatt opp til, termineres:

- når studenten oppfyller kravene for tildeling av vitnemål for fullført grad
- dersom det i løpet av ett år ikke har funnet sted aktivitet i form av avlagte studiepoeng, innvilget permisjonssøknad eller delstudier i utlandet
- når studenten er 60 studiepoeng etter normert studieprogresjon
- når studenten selv skriftlig bekrefter at han/hun trekker seg fra studieprogrammet før det er fullført.

Studenter som er tatt opp til enkeltemner får en begrenset studierett i opp til ett år utover normert tid for emnene.

Den som har mistet studieretten, kan søke om nytt optak.

II

Endringene trer i kraft 1. august 2009.

8. mai Nr. 985 2009**Forskrift om endring i forskrift om eksamen ved Universitetet for miljø- og biovitenskap**

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) 8. mai 2009 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–3, § 3–4, § 3–5, § 3–8, § 3–10 og § 4–2. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

I

I forskrift 15. juni 2006 nr. 1366 om eksamen ved Universitetet for miljø- og biovitenskap gjøres følgende endringer:

§ 5–7 skal lyde:

§ 5–7. Eksaminander med behov for særordninger ved eksamen må kontakte studieavdelingen for å klarlegge sitt behov for hjelpemidler etc. Behovet skal dokumenteres med attest fra lege eller annen relevant sakkyndig.

§ 8–4 skal lyde:

§ 8–4. Alle 400-emner som gis ved UMB skal bedømmes med «bestått» – «ikke bestått».

§ 8–5 skal lyde:

§ 8–5. Hvis to sensorer ikke blir enige om karakterfastsetting, skal sensureringen suppleres med en tredje sensor. Karakteren fastsettes av sensorgruppen i fellesskap.

§ 10–1 skal lyde:

§ 10–1. Sensuren skal foreligge innen 3 uker (15 arbeidsdager) etter avlagt eksamen med mindre universitetsstyret selv har fastsatt en lengre frist. Samme frist gjelder for sensur som følge av klage.

For masteroppgave (30 studiepoeng) og masteroppgave (60 studiepoeng) er sensurfristen 6 uker (30 arbeidsdager) fra fastsatt innleveringsfrist med mindre universitetsstyret selv har fastsatt en lengre frist.

II

Endringene trer i kraft 1. august 2009.

3. juni Nr. 986 2009

Forskrift om studier og eksamen ved Politihøgskolen

Hjemmel: Fastsatt av styret ved Politihøgskolen 3. juni 2009 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–3, § 3–4, § 3–5, § 3–8, § 3–9, § 3–10, § 3–11, § 4–2, § 4–5, § 4–7, § 5–2 og § 5–3, lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) kapittel IVa og forskrift 16. desember 2005 nr. 1576 om delvis innlemming av Politihøgskolen under lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

Kapittel I. Generelle bestemmelser

§ 1. Virkeområde

Bestemmelsene i denne forskriften gjelder studier og eksamen ved Politihøgskolen.

Dersom bestemmelsene i denne forskrift ikke er i samsvar med Rammeplan for Bachelor – Politiutdanning, vedtatt av Politihøgskolens styre 9. februar 2006 og Justis- og politidepartementet 10. juli 2007, gjelder bestemmelsene i rammeplanen foran denne forskriften.

§ 2. Definisjoner

<i>Student</i>	Med student menes i denne forskrift en person som er tatt opp til studier ved Politihøgskolen i samsvar med gjeldende opptakskrav.
<i>Studierett</i>	Med studierett menes retten til å følge alle typer undervisning, veiledning, praksis, mv. som følger av det studieprogram vedkommende er tatt opp til.
<i>Privatist</i>	Person som går opp til eksamen etter lov om universiteter og høyskoler § 3–10 uten å være tatt opp ved studiet.
<i>Studieprogram</i>	Utdanningsløp som er definert gjennom fagplaner eller studieplaner og som fører frem til en avsluttende eksamen eller grad.
<i>Rammeplan</i>	En nasjonal plan som beskriver mål, omfang, innhold, organisering og vurderingsordning i et studium. Rammeplan ved Politihøgskolen fastsettes av Justis- og politidepartementet.
<i>Fagplan</i>	Plan for utdanning som reguleres av nasjonal rammeplan. Fagplanen beskriver mer detaljert mål, innhold, organisering, vurdering og pensum av utdanning som er regulert ved rammeplan. Fagplaner skal være godkjent av høgskolens styre.
<i>Studieplan</i>	Plan som beskriver målgruppe, opptakskrav, mål, innhold, organisering og arbeidsmåter, vurdering og pensum i studier som ikke er regulert gjennom nasjonalt gjeldende rammeplan. Studieplaner gjelder videreutdanninger med studiepoeng og skal være godkjent av høgskolens styre.
<i>Kursplan</i>	Plan med nærmere beskrivelse av målgruppe, opptakskrav, mål, innhold, organisering og arbeidsmåter, vurdering og pensum i kurs på etter- og videreutdanning som ikke har studiepoeng. Kursplaner skal være godkjent av rektor.
<i>Studiepoeng</i>	Studiepoeng er mål på arbeidsomfang i studiet, der et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng.

<i>Fag</i>	Samling av beslektede emner som er samlet under en felles fagbetegnelse.
<i>Emne</i>	Minste studiepoenggivende enhet som kan inngå i et fag, en emnegruppe, et studieprogram eller en grad.
<i>Emnegruppe</i>	Kombinasjon av emner fra et eller flere fag/fagområder som gjennom fag- og eller studieplaner er definert som en samlet enhet.
<i>Utdanningsplan</i>	Utdanningsplan er en avtale som inngås mellom høyskolen og den enkelte student.
<i>Arbeidskrav</i>	Krav som må være godkjent for å bestå et fag, emne eller emnegruppe. Arbeidskrav kan bestå av obligatoriske innleveringer, muntlige framlegg, deltagelse i undervisning, ferdighetsprøver og liknende, som ikke utgjør en del av eksamen. Arbeidskrav vurderes som bestått eller ikke-bestått.
<i>Eksamen/vurdering</i>	Formell prøving av studentens kunnskaper og ferdigheter når resultatet skal inngå på vitnemålet/karakterutskriften eller innregnes i en karakter på vitnemålet/karakterutskriften. En eksamen/vurdering kan omfatte flere deksamener, og i så fall skal fagplan/studieplan gi opplysninger om den innbyrdes vektning av disse deksamener.
<i>Ny eksamen</i>	Den prøve som arrangeres for studenter som har hatt gyldig fravær ved ordinær eksamen, bekreftet ved legeerklæring eller annen tilfredsstillende dokumentasjon.
<i>Utsatt eksamen</i>	Den prøve som arrangeres for studenter som ikke har bestått ordinær eksamen.
<i>Mappevurdering</i>	Mappevurdering er vurdering av tekster eller andre produkter som studentene utarbeider i løpet av faget/emnet. Vurdering kan skje underveis i emnet og som formell sluttvurdering. Prosessen for utvalg av produkter til formell sluttvurdering og kravene til produktene som inngår i denne, skal fremgå av fag-/studieplan.

Kapittel II. Studierett, utdanningsplan, permisjon, studieåret

§ 3. Studierett og studieprogresjon

1. Den som har akseptert tilbud om studieplass har studierett i henhold til den normerte studietid for det aktuelle hel- eller deltidsstudiet han/hun er tatt opp til. En student som ikke fyller betingelser som er knyttet til det enkelte studieprogram ved studiestart, mister studieretten.
2. Studenten må betale semesteravgift samt godkjenne utdanningsplan. Har studenten ikke utdanningsplan må han semesterregistrere seg hvert semester innen gjeldende frister for å beholde studieretten.
3. Studieretten kan opphøre dersom:
  - a. Studenten ikke overholder tilfredsstillende progresjon i studiet (dvs. mer enn 2 års forsinkelse i forhold til normert studietid, gjelder både heltids- og deltidsstudier).
  - b. Studenten har brukt opp sine forsøk til eksamen eller praksisperiode i henhold til fag- eller studieplan og til forskrift om studier og eksamen ved Politihøgskolen.
  - c. Studenten ikke har avlagt og bestått noen eksamener i løpet av de to siste studieår, og ikke har hatt permisjon.
  - d. Studenten ikke er skikket til tjeneste i politiet, jf. politilovens § 24c.
  - e. Studenter i videreutdanning eller i høyere grads studier som opptrer grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen, jf. politilovens § 24c.
4. Tap eller midlertidig tap av studierett vedtas:
  - a. I henhold til punkt 3d etter behandling i Skikkethetsnemnda og vedtak i styret, jf. politilovens § 24c.
  - b. I henhold til punkt 3e etter vedtak i styret ved høyskolen, jf. politilovens § 24c.

§ 4. Utdanningsplan

1. Studenter som er tatt opp til studier av minst 60 studiepoengs varighet skal ha en utdanningsplan.
2. Utdanningsplanen skal inneholde bestemmelser om høyskolens ansvar og forpliktelser overfor studenten, og studentens ansvar og forpliktelser overfor høyskolen og medstudenter.
3. Utdanningsplanen skal være satt opp slik at studenten skal kunne gjennomføre planlagt studium på normert tid som heltids- eller deltidsstudent.
4. Studenten skal godkjenne utdanningsplanen innen fastsatte frister.
5. Godkjenning av utdanningsplanen er å anse som endelig undervisnings- og eksamensmelding og en forutsetning for at studenten gis status som student. Utdanningsplanen fastsettes av studenten og høyskolen i fellesskap, innenfor rammen av fag- eller studieplan for det programmet studenten er tatt opp til.

§ 5. Permisjon

1. En student som får barn under studiene, skal gis rett til permisjon fra studiene under svangerskap og til omsorg for barn, jf. lov om universiteter og høyskoler § 4–5. Permisjon kan også gis ved sykdom, førstegangstjeneste og FN-tjeneste. Permisjonen vil ikke inngå i tidsberegning for forsinkelse, jf. § 6 (3a).

2. For permisjon av øvrige grunner må studenten ha gjennomført studier innenfor det aktuelle studieprogrammet i minst ett studieår. Det gis permisjon for inntil ett år. Permisjonen vil inngå i tidsberegning for forsinkelse, jf. § 6 (3a).
3. Det kan normalt gis permisjon for inntil ett år. I ekstraordinære tilfeller gis det mulighet for å søke om ytterligere ett års forlenget permisjon. Permisjon gis bare for ett år av gangen. Maksimal permisjon som kan innvilges er to år.
4. Leder Studieavdelingen, i samråd med aktuell studieleder/seksjonsleder, avgjør søknad om permisjon.
5. Studenten har rett til å gjenoppta sine studier på tilsvarende nivå som før permisjonen, men utdanningsplanen må tilpasses gjeldende fag-/studieplan. Dersom det i mellomtiden er gjort vesentlige endringer i fag- eller studieplan, gjelder retten til å fullføre etter den opprinnelige fag- eller studieplan i ett år etter at endringen er blitt gjort gjeldende.
6. Dersom en student ønsker å ta enkeltksamener i permisjonstiden, må det betales semesteravgift for det aktuelle semesteret.

§ 6. Studieåret

Studieåret begynner medio august og avsluttes ultimo juni, jf. lov om universiteter og høyskoler § 3–8 første ledd.

Kapittel III. Oppmelding og vilkår for å gå opp til eksamen og praksis

§ 7. Vilkår for å gå opp til eksamen

1. For å gå opp til eksamen må studenten ha godkjent sin utdanningsplan innen de frister som er fastsatt av høgskolen.
2. For å gå opp til eksamen må studenten ha betalt semesteravgift innen fastsatt frist.

§ 8. Privatist

1. Person uten studierett til studieprogram ved høgskolen, men med adgang til å ta eksamen etter lov om universiteter og høyskoler, må fylle vilkår for å gå opp til eksamen i henhold til lovens § 3–10.
2. Privatister skal betale eksamensvederlag i samsvar med høgskolestyrets bestemmelser om dette. I tillegg skal de betale semesteravgift.
3. Privatister må melde seg opp til eksamen innen fastsatte frister. Dokumentasjon av generell og eventuell spesiell studiekompetanse må vedlegges oppmeldingen.

§ 9. Oppmelding til eksamen

1. Studenter melder seg normalt selv opp til ordinær eksamen ved å godkjenne utdanningsplanen sin. Studenter som ikke har utdanningsplan blir, innenfor normal studieprogresjon, vanligvis automatisk oppmeldt til ordinær eksamen.
2. Studenter på etter- og videreutdanning som følger normert studieprogresjon, blir automatisk meldt opp til eksamen.
3. Studenter som tar ny eller utsatt eksamen, må selv melde seg opp innen nærmere fastsatte frister.
4. Studenten er selv ansvarlig for å holde seg orientert om tid og sted for eksamen.

§ 10. Antall forsøk til eksamen

En student har ikke anledning til å framstille seg til eksamen i samme fag, kurs eller emne mer enn tre ganger. I særlige tilfeller kan høgskolestyret gi dispensasjon for et fjerde og siste eksamensforsøk.

§ 11. Vurdering av praksis og antall forsøk

1. For praksisperioden i bachelorutdanningen skal det foretas avsluttende vurdering i forhold til målene for praksis. Vurderingen skal bygge på vurdering underveis og eventuelle arbeidskrav. Vurderingsresultatet skal være underskrevet av student og praksisansvarlig.
2. Studentene i bachelorutdanningen har rett til veiledning og tilbakemelding, slik at han/hun er orientert om hvordan han/hun fungerer i forhold til målene for praksisperioden. Dersom det på et tidspunkt i praksisperioden er tvil om studenten vil oppnå målene og bestå vurderingen, skal studenten gis skriftlig beskjed om dette snarest og senest innen 8 uker før praksisperiodens avslutning. Før varslet gis, skal det gjennomføres et møte mellom de berørte parter (student, studieleder, praksisansvarlig).
3. Dersom det er reist tvil om en student vil bestå, må studenten vise tilfredsstillende praksis den siste del av perioden for å få bestått.
4. Får en student ikke bestått i praksisperioden, må praksisperioden eller deler av denne tas om igjen for studenten kan påbegynne 3. studieår. Får studenten vurdert praksisperioden til «ikke bestått» to ganger, må studiet avbrytes.
5. Dersom det foreligger særskilte grunner, kan studenten søke høgskolestyret om å få tilrettelagt en tredje og siste praksisperiode.
6. Dersom det etter varseltidspunktet (jf. pkt. 2) fremkommer opplysninger som er av en slik art at det utvilsomt ville føre til at praksisperioden ble underkjent hvis det hadde vært kjent tidligere, skal det likevel kunne føre til at praksisperioden blir vurdert til ikke bestått.

7. Innholdet i punkt 1–6 gjelder både bachelorutdanningen og etter- og videreutdanninger med praksis. For etter- og videreutdanninger skal studenten varsles i rimelig tid før praksisperiodens avslutning, hvis det er tvil om at studenten vil bestå praksis.

§ 12. *Fritak fra eksamen*

1. En student kan etter søknad få fritak for eksamen eller prøve når det kan dokumenteres at vedkommende har bestått tilsvarende eksamen/prøve ved samme eller annen høyskole/universitet. Det kan også innvilges fritak på grunnlag av annen relevant eksamen/prøve på tilsvarende nivå. Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak. Søknad om fritak blir vurdert av lærer og aktuell studieleder, jf. lov om universiteter og høyskoler § 3–5.
2. En student kan etter søknad få fritak for arbeidskrav når det kan dokumenteres at vedkommende har bestått tilsvarende arbeidskrav ved samme eller annen institusjon. Søknad om fritak behandles av lærer og studieleder på aktuelt studiested.
3. Søknad om fritak sendes Studieavdelingen innen fastsatt frist. Fritak for eksamen skal framgå av karakterutskrift med angivelse av grunnlaget for fritaket.
4. Klage på avslag om fritak fra eksamen kan sendes høgskolens klagenemnd.

Kapittel IV. Gjennomføring av eksamen

§ 13. *Avvikling av eksamen*

Studentenes kunnskaper og ferdigheter skal prøves på en upartisk og faglig betryggende måte. Det skal fremgå klart av fag-, studie- eller kursplan hvilke eksamener og vurderinger studenten skal ta underveis og fremgangsmåten ved fastsetting av karakter, herunder innbyrdes vektning av deleksamener mv.

§ 14. *Eksamens- og vurderingsformer*

Følgende eksamens- eller prøveformer kan benyttes: skriftlig eksamen under tilsyn, skriftlig hjemmeeksamen, mappevurdering, muntlig eksamen, praktiske prøver eller kombinasjoner av disse og arbeidskrav.

§ 15. *Ordinær eksamen*

Ordinær eksamen gjennomføres med den vurderingsform og i det semester som er angitt i fag- eller studieplan.

§ 16. *Ny og utsatt eksamen*

1. Studenter som har gyldig fravær fra en ordinær eksamen, har rett til utsatt eksamen. Som gyldig fravær regnes sykdom eller annen dokumentert, tvingende fraværsgrunn. Dokumentasjon på fravær skal leveres til Studieavdelingen innen en uke etter at eksamen ble påbegynt. Studieavdelingen avgjør om fravær fra eksamen kan godkjennes som gyldig fravær.
2. Studenter som ikke har bestått ordinær eksamen, har rett til å fremstille seg til ny eksamen.
3. Studenter som ikke gjennomfører eller ikke består ny eller utsatt eksamen, har ikke krav på å gå opp på nytt før ved neste ordinære eksamen. Dette gjelder også studenter som har hatt gyldig fravær ved ny eller utsatt eksamen.
4. Ny og utsatt eksamen gjennomføres normalt i påfølgende semester.
5. Ny og utsatt skriftlig eksamen under tilsyn gjennomføres normalt ved Politihøgskolens studiesteder i Oslo, Bodø, Kongsvinger og Stavern.

§ 17. *Fravær fra eksamen, trekk og levering av blank besvarelse*

1. Dersom sykdom forhindrer studenten i å møte til eksamen må legeerklæring, som omfatter eksamensdagen, foreligge for at det skal regnes som gyldig fravær. I så fall blir det ikke regnet som ett eksamensforsøk. Dersom det er umulig å framlegge legeerklæring på eksamensdagen, må den leveres eller poststemples senest en uke etter eksamensdagen.
2. En student som ikke møter til eksamen til fastsatt tid, registreres som «ikke møtt». Dette teller som ett eksamensforsøk.
3. Studenter som velger å avbryte eksamen, uten å levere oppgavebesvarelse, skal undertegne skjema for trekk hos eksamensinspektør og levere tilbake oppgaven og alt utlevert materiale. Trekk regnes som ett eksamensforsøk.
4. En student som blir syk under eksamen kan velge å trekke seg eller levere besvarelsen til sensur. Velger studenten å trekke seg signeres skjema for trekk og studenten har da brukt ett eksamensforsøk dersom det ikke leveres legeerklæring (jf. første ledd).
5. For studenter som leverer blankt blir oppgavebesvarelsen behandlet som trekk, og studenten har da brukt ett eksamensforsøk. En besvarelse er å anse som trukket når studenten har undertegnet på skjema for trekk.
6. Privatist eller student, oppmeldt til eksamen, kan trekke sin oppmelding på studentweb senest 14 dager før eksamensdato.

§ 18. *Hjelpemidler*

Tillatte hjelpemidler til eksamen skal fremkomme i fagplaner og på høgskolens elektroniske læringsplattform ved semesterstart for bachelorutdanningen og ved studiestart på etter- og videreutdanningene. Det skal være ført opp på forsiden av eksamensoppgaven hvilke hjelpemidler som tillates brukt under eksamen.

§ 19. Gjennomføring av skriftlig eksamen under tilsyn

1. Studenten skal være på plass i eksamenslokalet senest 15 minutter før eksamen tar til. Ved eksamener i juridiske fag må studenten være på plass i eksamenslokalet senest 30 minutter før eksamen tar til. For sent frammøte kan føre til at studenten ikke får avlegge eksamen. Dersom forsinkelsen skyldes forhold studenten selv ikke har kontroll over, kan vedkommende gis adgang til eksamenslokalet, men ikke senere enn 30 minutter etter at eksamen er begynt.
2. Ved adgang til eksamenslokalet må vesker og yttertøy plasseres på anvist sted. Bare skrivesaker samt tillatte hjelpemidler tas med til anvist plass. Det er studentens eget ansvar å sørge for å skaffe seg de tillatte hjelpemidlene. Lån av hjelpemidler fra andre studenter er ikke tillatt.
3. Studenten må vise studentlegitimasjon eller annen gyldig legitimasjon med foto og signere kandidatliste for å få kandidatnummer tildelt. Studenter som ikke kan legitimere seg, får ikke adgang til eksamen.
4. Det er ikke tillatt å bruke mobiltelefon, mp3-spiller, ipod eller andre elektroniske kommunikasjonsmidler under eksamen, heller ikke å bringe disse med til anvist plass.
5. Det er ikke tillatt med noen form for kommunikasjon mellom studentene under eksamen. Dersom studenten har spørsmål, skal henvendelse skje til en av eksamensinspektørene.
6. De første 30 minutter etter at oppgaven er utlevert har studentene ikke adgang til å trekke seg fra eksamen eller forlate eksamenslokalet.
7. Under eksamen har studenten ikke tillatelse til å forlate eksamenslokalet uten i følge med eksamensinspektør.
8. Politihøgskolen bruker innføringsark med gjennomslag. Besvarelsen må derfor skrives med kulepenn slik at kopiene er leselige. Studentene får 15 minutter ekstra tid til å fylle ut headingen og å ordne arkene. Originalene og første kopi skal heftes sammen og leveres inn, mens siste kopi beholdes av studenten. Dersom tiden ikke strekker til og det blir levert inn kladdeark, kan studenten ikke regne med at disse blir kopiert opp. Sensorene avgjør om kladd unntaksvis kan godtas som besvarelse.
9. Studenten har selv ansvar for å føre sitt kandidatnummer, dato, fagets navn, totalt antall ark på innføringsarkene. Arkene må være nummererte. Det er ikke tillatt å begynne å skrive på arkene før eksamensoppgaven er delt ut. Studenter som vil levere blankt, må levere ett innføringsark hvor headingen er fullstendig utfylt.
10. Studenten blir sittende på sin plass til eksamensbesvarelsen er levert og kontrollert. Innleverte besvarelser kan ikke leveres tilbake uansett hvilken grunn som anføres. Etter innlevering må studenten forlate eksamenslokalet.
11. Studenter som unnlater å følge reglene fastsatt i denne paragraf, eller forstyrrer medstudenter i eksamenssituasjonen, kan av eksamensansvarlig bortvises fra eksamenslokalet.

§ 20. Hjemmeeksamen

1. Besvarelsen skal være levert eksamensansvarlig eller postlagt innen det tidspunkt som er bestemt. Hvis eksamensbesvarelsen postlegges, må det foreligge dokumentasjon fra postverket på at den er postlagt innen innleveringsfristen.
2. Besvarelsen skal sendes/leveres i 2 eksemplarer. Studenten må selv sørge for å ha en kopi. Besvarelsen skal ikke påføres navn, men kandidatnummer som er utdelt før eller ved utlevering av oppgaven.
3. Ved krav om elektronisk innlevering leveres besvarelsen bare elektronisk.
4. Studenten skal vise gyldig legitimasjon ved utlevering av oppgaven på høgskolen.
5. Studenter har ikke krav på å få returnert eventuelle vedlegg til sine eksamensbesvarelser.
6. Ved innlevering av skriftlige arbeider skal, dersom ikke annet er spesifisert, kilder oppgis (internett, tidsskrift, bok, personlig meddelelse mfl.). Avvik fra denne regel kan anses som fusk eller forsøk på fusk.

§ 21. Tilrettelegging av eksamen og alternativ vurderingsformer

1. Studenter som av medisinske eller andre grunner nevnt i denne paragraf har behov for tilrettelegging av eksamen eller alternativ vurderingsform i forbindelse med eksamen, må søke om dette innen fastsatte frister. Behovet må dokumenteres med legeerklæring eller erklæring fra andre sakkyndige. Erklæringen må inneholde en nærmere begrunnelse for tilrettelegging eller alternativ vurderingsform i eksamenssituasjonen.
Behovet må dokumenteres før hver eksamensperiode/semester. For kroniske lidelser kan det gjøres unntak fra dette.
2. Søknader om tilrettelegging av eksamen behandles av Studieavdelingen. Søknader om alternativ vurderingsform behandles av leder for Studieavdelingen i samråd med aktuell studieleder/seksjonsleder og faglærer.
3. Det kan innvilges ekstra tid ved skriftlig eksamen. Studenter som får godkjent utvidet tid ved skriftlig eksamen med tilsyn innvilges inntil 30 minutter for skriftlige eksamener som varer til og med fire timer. For eksamener med en varighet av mer enn fire timer innvilges 1 time ekstra tid.
4. Studenter som får godkjent utvidet tid ved hjemmeeksamen, gis inntil 48 timers ekstra tid, inklusive eventuelt lørdag og helligdag.
5. Studenter med dysleksi eller andre lese-/skriveproblemer kan etter ønske få vedlagt sine besvarelser en anonymisert attest som bekrefter dette. Studenter med dysleksi, som kan legge frem attest på dette, får tilrettelagt eksamen med utvidet tid (jf. punkt 3) og pc. Muntlig eksamen som erstatning for skriftlig eksamen

kan vurderes etter søknad. Det er en forutsetning for innvilgelse av søknad om muntlig eksamen at denne vurderingsformen finnes å være forsvarlig ut fra de krav som må stilles til utøvere av polityrket.

6. Studenter som benytter pc under skriftlig eksamen med tilsyn, skal benytte høgskolens pc-er, som på forhånd er klargjort for eksamensbruk av IT-seksjonen.
7. Høgskolen er ikke ansvarlig for tap av tekst eller data som følge av strømbrudd eller feil ved maskinen. Studenten må selv sørge for å ta nødvendige sikkerhetskopier underveis.
8. Studenter med norsk som fremmedspråk kan få innvilget ekstra tid til eksamen det første studieåret de er studenter ved høgskolen.
9. Søknad om tilrettelegging av eksamen må framsettes innen fastsatt frist.

§ 22. Eksamen etter tidligere ordninger

1. Ved endring av fag-/studieplan på lavere nivå har studenten rett til å gå opp til ny eller utsatt eksamen etter gammelt pensum og eksamensform i ett år etter at nytt pensum eller ny ordning ble innført.
2. For fag/emner/kurs på lavere nivå som opphører gjelder følgende ordning:
Dersom det etter siste ordinære eksamen og én ny eller utsatt eksamen fortsatt gjenstår studenter som ikke har bestått eller har hatt gyldig fravær, vil det arrangeres en tredje og siste eksamen. Slik tredje eksamen skal arrangeres innen ett år etter siste ordinære eksamen. Høgskolestyret eller den instans det delegerer til, kan gi dispensasjon fra denne fristen dersom en student med gyldig fravær ikke har fått framstilt seg til ovennevnte eksamen.
3. For emner på masternivå har en student rett til å gå opp til ny eller utsatt eksamen i gammelt pensum og eksamensform i ett år etter at nytt pensum eller ny ordning ble innført. Dersom emnet opphører kan studenten gå opp etter det pensum og den eksamensordning som gjaldt ved ordinær eksamen i inntil to år.

Kapittel V. Sensur, klage og fusk

§ 23. Sensur

1. Høgskolen skal sørge for at studentenes kunnskaper og ferdigheter skal prøves på en upartisk og faglig betryggende måte.
2. Ved eksamen eller prøve, der resultatet inngår på vitnemål, karakterutskrift eller kursbevis, oppnevner høgskolestyret eller den instans de delegerer til sensorer etter forslag fra avdelingsleder i samråd med faglærere/faggruppe.
3. Minst to sensorer, hvorav minst en ekstern, benyttes i sensurarbeid ved eksamen/prøver der vurderingsresultatet skal framgå på vitnemål, karakterutskrift eller kursbevis. Sensorene kan benyttes i utforming av oppgaver, i fastsetting av vurderingskriterier og/eller i vurdering av enkeltprestasjoner.
4. Dersom det er en ekstern sensor ved eksamen, fastsettes karakteren i fellesskap av intern og ekstern sensor. Dersom eksamenskommisjonen ikke kommer til enighet om en karakter, skal ekstern sensor avgjøre karakteren.
5. Ny sensurering etter klage skal foretas av nye sensorer, jf. bestemmelsene i § 25, Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting.
6. Sensuren skal foreligge innen 3 uker etter eksamen, hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid, jf. lov om universiteter og høyskoler § 3–9 fjerde ledd.
7. Sensur på avsluttende masteroppgave skal foreligge innen to måneder etter innlevering.
8. For fag hvor eksamen er sammensatt av en skriftlig prøve med muntlig etterprøving/justering av karakteren, skal sensur av skriftlig prøve foreligge senest 48 timer før muntlig prøve. En student som ikke har bestått skriftlig prøve, kan ikke framstille seg til muntlig prøve.
9. Resultater fra eksamen kunngjøres på studentweb.
10. Styret kan fastsette utfyllende bestemmelser for sensurering.

§ 24. Karaktersystem

1. Ved eksamen skal det benyttes bestått/ikke bestått eller bokstavkarakterer etter en skala fra A til F, hvor A er beste karakter, E er dårligste ståkarakter og F er ikke bestått. Bokstavkarakterene har følgende betegnelse og generell beskrivelse:

Karakter	Betegnelse	Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	God	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	Nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	Tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer.

<i>Karakter</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier</i>
F	Ikke bestått	Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet. Prestasjon som ikke tilfredsstillende de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

2. Dersom en student har bestått samme eksamen mer enn én gang, gjelder beste karakter.
3. Ved fastsetting av endelig karakter på bakgrunn av flere deksamener, må alle deksamener være bestått for at studenten kan få endelig karakter. Ved deksamener som skal inngå i beregningen av en samlet karakter, skal det benyttes samme karakterskala.
4. Bokstavkarakterene er gitt tallverdier som benyttes ved fastsetting av sammenlagt karakter. Tallverdiene er følgende: A–5, B–4, C–3, D–2, E–1. Tallverdiene regnes ut med én desimal som avrundes til nærmeste hele tall. Beregningsregel for samlet karakter skal være opplyst i fag- eller studieplan.
5. Bruken av vurderingsuttrykket Bestått/Ikke bestått skal i utdanninger på minst 60 studiepoengs samlet ikke overstige halvparten av studiets omfang i fullført grad.

§ 25. *Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting*

1. Studenten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om begrunnelse framsettes umiddelbart etter at karakteren er meddelt.
2. Ved annen bedømmelse er fristen tre uker fra karakteren ble kunngjort. Begrunnelse skal normalt gis innen 3 uker etter at studenten har bedt om det.
3. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg. Der flere sensorer har vurdert samme besvarelse, avgjør sensorene seg imellom hvem som skal gi begrunnelse.
4. Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være tilgjengelige for studentene etter at karakteren er fastsatt.
5. Studenten kan klage skriftlig over karakterfastsettingen innen tre uker etter at resultatet er kunngjort. Dersom studenten har bedt om begrunnelse eller klaget over formelle feil ved eksamen løper klagefristen etter denne paragraf fra studenten har fått begrunnelse eller endelig avgjørelse av klagen foreligger.
6. Ved klage over karakterfastsetting vil eksamen bli sensurert av to nye sensorer, hvorav minst en ekstern. Ved ny karakterfastsetting kan endring skje både til gunst og ugunst for klager. Hvis den endelige karakter er fastsatt på grunnlag av både skriftlig og muntlig prøve, og klager får medhold i klage på sensuren over den skriftlige del av eksamen, holdes ny muntlig prøve til fastsetting av endelig karakter.
7. Ved løpende vurdering er det klagerett når endelig karakter er fastsatt, med mindre annet er nedfelt i fagplan eller studieplan.
8. Bedømmelse av muntlige prøver, vurdering av praksisopplæring og andre prestasjoner som ikke lar seg etterprøve, kan ikke påklages. Bare formelle feil ved vurderingen, og skriftlige arbeidskrav som er vurdert til ikke bestått, kan påklages.
9. Svar på klage skal normalt være gitt innen to uker etter at klagen er framsatt. For klage på karakter på avsluttende masteroppgaver er ny sensurfrist tre uker. Karakterfastsetting ved ny sensurering kan ikke påklages.

§ 26. *Klage over formelle feil ved eksamen*

Klage over formelle feil ved eksamen behandles av høgskolens styre. Fristen for å klage er tre uker etter at studenten er eller burde vært kjent med det forhold som begrunner klagen. Slik klage skal framsettes skriftlig og være begrunnet. Får studenten medhold i at det er begått feil og at dette kan ha hatt betydning for studentens prestasjon eller bedømmelsen av denne, kan det bestemmes at det skal foretas ny sensurering eller holdes ny eksamen eller prøve.

§ 27. *Fusk*

1. Dersom det under eksamen eller sensurering oppstår mistanke om fusk eller forsøk på fusk, skal studenten straks gjøres oppmerksom på at han/hun vil bli rapportert. Dette gjelder også for studenter som eventuelt yter hjelp. Ved skriftlig eksamen under tilsyn kan studenten velge om han/hun vil fortsette eller avbryte eksamen. Fusk eller forsøk på fusk ved hjemmeeksamen eller obligatoriske arbeidskrav kan være kopiering eller avskrivning av litteratur, publiserte oppgaver, etc. uten henvisninger. Det gjelder også dersom besvarelsen er preget av manglende selvstendighet i arbeidet, for eksempel fordi besvarelsen er svært lik en annen/andre besvarelser, eller fordi den åpenbart er utført av andre enn studenten.
2. Konsekvenser av fusk eller forsøk på fusk reguleres av lov om universiteter og høyskoler og behandles av høgskolens klagenemnd, jf. § 4–7, politilovens § 24c og forskrift om skikkethet, utvisning, bortvisning og utestengning ved Politihøgskolen.

§ 28. *Annullering av eksamen eller annen vurdering*

Klagenemnda kan annullere eksamen eller annen vurdering som beskrevet i lov om universiteter og høyskoler § 4–7.

*Kapittel VI. Grader, vitnemål, karakterutskrift og kursbevis***§ 29. Grader**

Politihøgskolen tildeler bachelorgrad av 180 studiepoengs omfang og mastergrad av 120 studiepoengs omfang.

§ 30. Bachelorgrad – Politiutdanning

Graden bachelor oppnås på grunnlag av bestått eksamen i fag, emner eller emnegrupper med minimum 180 studiepoengs omfang.

Grunnlaget for bachelorgraden ved Politihøgskolen er:

Treårig politiutdanning etter rammeplan fastsatt av Justis- og politidepartementet.

§ 31. Godkjenning av politiutdanning i forhold til bachelorgrad

Tidligere gjennomført 3-årig politihøgskoleutdanning kan ikke konverteres til en bachelorgrad.

Politihøgskolens rektor avgjør søknader om godkjenning av tidligere politiutdanning, eventuelt av politiutdanning fra utenlandsk institusjon, som faglig jevn god med bachelorgrad, jf. § 3–4 i lov om universiteter og høyskoler.

§ 32. Mastergrad – Politivitenskap

For å få tildelt mastergrad av 120 studiepoengs omfang må kravene som er fastsatt i forskrift 1. desember 2005 nr. 1392 om krav til mastergrad være oppfylt.

Mastergrad i politivitenskap oppnås på grunnlag av bestått eksamen i emner fastsatt i studieplanen. I tillegg må studenten ha bestått det selvstendige arbeidet med masteroppgaven.

Grunnlaget for mastergraden ved Politihøgskolen er:

Studieplan – master i politivitenskap, fastsatt av Politihøgskolens styre.

§ 33. Vitnemål, karakterutskrifter og kursbevis

1. Vitnemål utstedes etter avsluttet bachelorutdanning med vurdering som skikket for polititjeneste, etter avsluttet mastergrad og etter fullført videreutdanning.
2. Sammen med vitnemål for bachelorgrad og mastergrad utstedes Diploma Supplement.
3. Kursbevis utstedes etter utdanning uten studiepoeng.
4. Deler av utdanning eller ikke fullførte grader dokumenteres med karakterutskrift.
5. Rektor fastsetter utformingen av vitnemål og kursbevis.

§ 34. Utfyllende regler

Politihøgskolens styre kan gi utfyllende regler innenfor rammen av denne forskrift.

§ 35. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra 1. august 2009. Fra samme dato oppheves forskrift 19. april 2007 nr. 545 om eksamen ved Politihøgskolen og forskrift 7. februar 2006 nr. 260 om bachelorgraden ved Politihøgskolen.

1. juli Nr. 987 2009**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen og Skagerrak i 2009**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirktoratet 1. juli 2009 med hjemmel i forskrift 18. desember 2008 nr. 1417 om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen og Skagerrak i 2009 § 25. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

I

I forskrift 18. desember 2008 nr. 1417 om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen og Skagerrak i 2009 gjøres følgende endring:

§ 13 første ledd skal lyde:

Fartøy som har adgang til å delta i lukket gruppe kan fiske og lande følgende kvanta:

<i>Hjemmelslengde</i>	<i>Kvotefaktor</i>	<i>Maksimalkvote (tonn)</i>	<i>Herav garantert (tonn)</i>
Under 7,0 meter	1	8	5,5
7,0–7,99 meter	2	16	11
8,0–8,99 meter	3	24	16,5
9,0–9,99 meter	4	32	22
10,0–10,99 meter	5	40	27,5
11,0–11,99 meter	6	48	33
12,0–12,99 meter	7	56	38,5
13,0–13,99 meter	8	64	44
14,0–14,99 meter	9	72	49,5
15,0–15,99 meter	10	80	55
16,0–16,99 meter	11	88	60,5

<i>Hjemmelslengde</i>	<i>Kvotefaktor</i>	<i>Maksimalkvote (tonn)</i>	<i>Herav garantert (tonn)</i>
17,0–17,99 meter	12	96	66
18,0–18,99 meter	13	104	71,5
19,0–19,99 meter	14	112	77
20,0–20,99 meter	15	120	82,5
21,0–21,35 meter	16	128	88

II

Endringen trer i kraft straks.

1. juli Nr. 988 2009

Delegering av myndighet til Direktoratet for naturforvaltning etter naturmangfoldloven § 63, § 64 og § 65

Hjemmel: Fastsatt av Miljøverndepartementet 1. juli 2009 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 63, § 64 og § 65, jf. delegeringsvedtak 19. juni 2009 nr. 705. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

Tilsynsmyndighet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 63, § 64 og § 65 er ved kgl.res. 19. juni 2009 nr. 705 lagt til Miljøverndepartementet.

De nevnte tilsynshjemlene i naturmangfoldloven skal lette gjennomføringen av de gjøremål tilsynsmyndigheten er pålagt etter loven. Lov 21. juni 1996 nr. 38 om statlig naturoppsyn etablerte Statens naturoppsyn som ansvarlig for å bevare de nasjonale miljøverdiene gjennom tilsyn med de lovene som er regnet opp i lovens § 2. I forbindelse med vedtakelsen av ny naturmangfoldlov ble også § 2 i lov om statlig naturoppsyn endret slik at Statens naturoppsyn også skal føre kontroll med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av naturmangfoldloven blir overholdt. Statens naturoppsyn er en del av Direktoratet for naturforvaltning. Departementet ser det derfor som naturlig og hensiktsmessig at myndigheten legges til Direktoratet for naturforvaltning.

Miljøverndepartementets tilsynsmyndighet etter naturmangfoldloven § 63, § 64 og § 65 delegeres med dette til Direktoratet for naturforvaltning med virkning fra 1. juli 2009.

2. juli Nr. 989 2009

Delegering av myndighet til den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk etter helsepersonelloven § 29 første ledd og forvaltningsloven § 13d første ledd

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 2. juli 2009 med hjemmel i lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 29 første ledd og lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13d første ledd. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

Det følger av lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 29 første ledd at departementet kan bestemme at opplysninger kan eller skal gis til bruk i forskning, og at det kan skje uten hinder av taushetsplikt etter § 21. Av bestemmelsens andre ledd fremkommer at departementet kan delegere myndighet etter første ledd til den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk.

Av lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13d første ledd følger at når det finnes rimelig og ikke medfører uforholdsmessig ulempe for andre interesser, kan departementet bestemme at et forvaltningsorgan kan eller skal gi opplysninger til bruk i forskning, og at dette skal skje uten hinder av organets taushetsplikt etter § 13. Det følger av forskrift 15. desember 2006 nr. 1456 til forvaltningsloven (forvaltningsforskriften) § 8 bokstav c at myndighet etter forvaltningsloven § 13d første ledd kan delegeres fra Helse- og omsorgsdepartementet til den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk for så vidt gjelder opplysninger som er underlagt taushetsplikt etter helseregisterloven § 15, jf. forvaltningsloven § 13.

Etter en helhetsvurdering har departementet funnet det hensiktsmessig at vurdering av om det skal gis dispensasjon fra taushetsplikt for opplysninger til bruk i forskning, foretas av den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk.

Helse- og omsorgsdepartementet delegerer med dette myndighet til den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk etter lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 29 første ledd og lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13d første ledd, jf. forskrift 15. desember 2006 nr. 1456 til forvaltningsloven (forvaltningsforskriften) § 8 bokstav c.

Slik myndighet har frem til nå vært delegert til Helsedirektoratet. Etter endring i forvaltningslovsforskriften § 8 bokstav c, jf. forskrift 26. juni 2009 nr. 868, har departementet etter 1. juli 2009 ikke lenger hjemmel til å delegerer myndighet etter forvaltningsloven § 13d første ledd til Helsedirektoratet. Helsedirektoratet har således ikke lenger myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra taushetsplikt med hjemmel i forvaltningsloven § 13d første ledd. Med herværende vedtak om delegering av myndighet til den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig

forskningsetikk, opphører videre Helsedirektoratets myndighet til å treffe vedtak om dispensasjon fra taushetsplikt med hjemmel i helsepersonelloven § 29 første ledd.

6. juli Nr. 990 2009

Forskrift om endring i forskrift om livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning og forskrift om skadeforsikringsselskapers kapitalforvaltning

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 6. juli 2009 med hjemmel i lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven) § 6–6 annet ledd, jf. § 7–10 fjerde ledd, jf. delegeringsvedtak 30. juni 2006 nr. 777. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

I

I forskrift 17. desember 2007 nr. 1457 om livsforsikringsselskapers og pensjonsforetaks kapitalforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 3–3 tredje ledd nr. 2 skal lyde:

2. fordringer som omfattes av § 3–1 første ledd nr. 1, nr. 2 og nr. 6 med unntak for lån til eller lån garantert av kommuner,

§ 4–2 tredje ledd skal lyde:

En særskilt investeringsvalgportefølje, jf. første ledd nr. 3, skal settes sammen enten i henhold til verdipapirfondloven § 4–6 til § 4–9 så langt de passer, eller i henhold til kravene i forskriften kapittel 3.

§ 6–1 nytt fjerde ledd skal lyde:

Selskapet skal overholde den kvantitative plasseringsgrensen som følger av § 3–3 annet ledd for fordringer som omfattes av § 3–1 første ledd nr. 3 innen 1. oktober 2009. Kredittilsynet kan frem til 1. januar 2010 gjøre unntak fra den kvantitative plasseringsbegrensningen som følger av § 3–3 annet ledd for fordringer som omfattes av § 3–1 første ledd nr. 3.

II

I forskrift 17. desember 2007 nr. 1456 om skadeforsikringsselskapers kapitalforvaltning gjøres følgende endringer:

§ 3–1 første ledd nr. 20 skal lyde:

20. aksjer, eierandeler, fordringer, andeler i verdipapirfond og lignende eiendeler, som ikke omfattes av nr. 1 til og med nr. 19. Det er et vilkår at eiendeler som nevnt i første punktum kan realiseres på kort sikt. Dette vilkåret gjelder likevel ikke andeler i verdipapirfond eller lignende eiendeler, eller omsettelige verdipapirer utstedt av finansinstitusjon etablert i Norge, kredittinstitusjon etablert i stat innenfor EØS-området eller forsikringsselskap etablert i stat innenfor EØS-området.

§ 3–2 første ledd skal lyde:

Eiendeler som omfattes av § 3–1 nr. 20 skal til sammen ikke utgjøre mer enn 7 prosent av forsikringsmessige avsetninger til dekning av forpliktelser i kollektivporteføljen. Ved beregningen etter første punktum kan selskapet se bort fra aksjer i finansinstitusjon jf. lov 10. juni 1988 nr. 40 (finansieringsvirksomhetsloven) § 1–3, i samme konsern som selskapet. Som finansinstitusjon regnes her også verdipapirforetak, forvaltningsforetak for verdipapirfond og eiendomsmeglingsforetak etablert i Norge. Kredittilsynet kan gi nærmere regler om sammensetningen av eiendeler som omfattes av § 3–1 nr. 20, herunder begrense andelen som kan investeres i spesialfond eller lignende eiendeler.

§ 4–1 tredje ledd oppheves.

III

Endringene trer i kraft straks.

7. juli Nr. 991 2009

Forskrift om endring i forskrift om deklarasjon av næringsinnhold

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 7. juli 2009 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 første ledd og § 10 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 53 (direktiv 2008/100/EF). Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

I

I forskrift 21. desember 1993 nr. 1386 om deklarasjon av næringsinnhold gjøres følgende endringer:

I hjemmelsfeltets EØS-henvisningsfelt tilføyes: direktiv 2008/100/EF som endringsdirektiv i EØS-avtalen vedlegg II kap. XII, punkt 53.

§ 3 første ledd nr. 14 skal lyde:

14. kostfiber: karbohydratpolymerer med tre eller flere monomerenheter, som verken fordøyes eller absorberes i tynntarmen hos mennesker, og som tilhører følgende kategorier:
- spiselige karbohydratpolymerer, som forekommer naturlig i matvaren, som den inntas.
  - spiselige karbohydratpolymerer, som er utvunnet fra matvarens råvarer ved hjelp av fysiske, enzymatiske eller kjemiske metoder, og som har en positiv fysiologisk virkning, som er dokumentert ved generelle vitenskapelige bevis.
  - spiselige syntetiske karbohydratpolymerer, som har en positiv fysiologisk virkning, som er dokumentert ved generelle anerkjente vitenskapelige bevis.

§ 10 ny nr. 8 skal lyde:

8. For kostfiber: 2 kcal/g – 8 kJ/g

§ 10 ny nr. 9 skal lyde:

9. For erytritol: 0 kcal/g – 0 kJ/g

Vedlegg I skal lyde:

Vedlegg I. Vitaminer og mineraler det kan gis påstander om og som kan deklarerer

<i>Vitaminer</i>	<i>Referanseverdier som skal legges til grunn ved merking</i>
Vitamin A ¹	800 µg
Tiamin	1,1 mg
Riboflavin	1,4 mg
Vitamin B ₆	1,4 mg
Vitamin B ₁₂	2,5 µg
Folacin	200 µg
Niacin ²	16 mg
Pantotensyre	6 mg
Biotin	50 µg
Vitamin C	80 mg
Vitamin D	5 µg
Vitamin E ³	12 mg
Vitamin K	75 µg

<i>Mineraler</i>	<i>Referanseverdier som skal legges til grunn ved merking</i>
Kalsium	800 mg
Fosfor	700 mg
Magnesium	375 mg
Jern	14 mg
Sink	10 mg
Jod	150 µg
Klorid	800 mg
Kalium	2000 mg
Kobber	1 mg
Mangan	2 mg
Fluorid	3,5 mg
Selen	55 µg
Krom	40 µg
Molybden	50 µg

1. I retinolekvivalenter = 1 µg retinol eller 6 µg -karoten.
2. I niacinekvivalenter = 1 mg niacin eller 60 mg tryptofan.
3. I α-tokoferolekvivalenter = 1 mg D-α-tokoferol.

II

Endringene trer i kraft straks.

7. juli Nr. 992 2009**Forskrift om hindring av spredning av fremmede organismer via ballastvann og sedimenter fra skip (ballastvannforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Miljøverndepartementet 7. juli 2009 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 2, § 6, § 31, § 32 og § 33. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

*Kapittel 1. Generelle bestemmelser***§ 1. Virkeområde**

Forskriften gjelder i norsk territorialfarvann, herunder i territorialfarvannet rundt Svalbard og Jan Mayen, og i norsk økonomisk sone for alle skip som er bygget for å føre ballastvann. Som skip regnes også neddykkbare fartøy og flyttbare innretninger under transport.

Forskriften gjelder ikke for:

- a) skip som utelukkende går i norsk territorialfarvann og norsk økonomisk sone,
- b) skip med permanent ballastvann i forseglede tanker og
- c) skip som er mindre enn 50 meter med maksimalt 8 kubikkmeter ballastvannkapasitet, som benyttes utelukkende for rekreasjon, i konkurransesammenheng eller som hovedsakelig benyttes til letings- og redningsoperasjoner. Slike skip skal likevel skifte ut ballastvann utenfor havnefarvann og så langt fra kysten som praktisk mulig.

§ 2. Definisjoner

I denne forskriften betyr:

- a) *Ballastvann:* Vann, medregnet suspendert stoff, tatt om bord på et skip for å kontrollere skipets styrlast, slagside, dypgang, stabilitet eller spenninger i skroget.
- b) *Ballastvannkapasitet:* Samlet volumetrisk kapasitet i tanker, rom eller områder på et skip som brukes til å føre, ta inn eller slippe ut ballastvann, herunder flerbrukstanker, flerbruksrom eller flerbruksområder utformet slik at de kan føre ballastvann.
- c) *Sedimenter:* Bunnfall fra ballastvann.

§ 3. Unntak

Forskriften gjelder ikke når utilsiktet utslipp eller inntrengning av ballastvann og sedimenter skjer som følge av skade på et skip eller et skips utstyr, og alle rimelige forholdsregler er tatt for å hindre eller minske utslippet før og etter skaden, eller etter utslippet ble oppdaget.

Forskriftens krav om håndtering av ballastvann og sedimenter gjelder ikke i nødssituasjoner når inntak eller utslipp av ballastvann og sedimenter er nødvendig av hensyn til skipets sikkerhet, de ombordværendes helse eller for å redde liv til sjøs.

Sjøfartsdirektoratet kan i særskilte tilfeller med økt risiko for introduksjon av fremmede arter, for eksempel ved algeoppblomstringer, fastsette strengere krav til håndtering av ballastvann og sedimenter enn hva som følger av denne forskriften.

§ 4. Fravik

I enkelttilfeller kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad gi fravik fra forskriftens krav. Spesielle grunner må gjøre fraviket nødvendig, og fraviket må være sikkerhetsmessig forsvarlig. Fraviket må ikke være i strid med internasjonal overenskomst Norge har sluttet seg til.

*Kapittel 2. Krav til håndtering av ballastvann***§ 5. Håndtering av ballastvann**

Skip som skal slippe ut ballastvann, og som har tatt dette opp fra områder utenfor regionen i vedlegg 1 punkt 1.1, eller fra et annet område innen regionen enn det området det skal slippes ut i, skal håndtere ballastvannet ved utskifting, rensing eller levering til mottaksanlegg i henhold til dette kapitlet.

§ 6. Utskifting av urensset ballastvann

Ved utskifting av ballastvann skal minst 95 prosent av volumet i samtlige av de ballastvanntanker som skal benyttes ved havneanløp skiftes ut. Gjennompumping av tre ganger volumet i hver ballastvanntank er likestilt med dette kravet.

Urenset ballastvann kan kun slippes ut på havdyp over 200 meter minst 200 nautiske mil fra nærmeste land. Dersom dette ikke er mulig, kan ballastvann slippes ut på havdyp over 200 meter minst 50 nautiske mil fra nærmeste land. Nærmeste land måles fra grunnlinjen der territorialfarvannet beregnes.

I havområder der avstanden fra land eller dyp ikke oppfyller kriteriene i andre ledd, skal ballastvann skiftes ut i utskiftingsområder som er inntatt i vedlegg 1 punkt 1.2 til forskriften.

Kravene i andre og tredje ledd gjelder ikke dersom skipet må avvike fra sin planlagte reise eller blir unødig forsinket. Ballastvann kan likevel ikke slippes ut i havner og indre farvann.

Kravene i andre og tredje ledd skal ikke gjelde dersom skipsføreren med rimelig grunn finner at utskiftningen vil sette sikkerheten eller stabiliteten til skipet, mannskapet eller passasjerene i fare på grunn av dårlig vær, utformingen av eller påkjenningene på skipet, utstyrssvikt eller annet ekstraordinært forhold.

§ 7. Rensing av ballastvann

Dersom rensing benyttes skal ballastvannet renses med teknologi som er godkjent i henhold til IMOs retningslinjer før det slippes ut.

Renset ballastvann som slippes ut, skal inneholde færre enn 10 levedyktige organismer pr. kubikkmeter større enn eller lik 50 mikrometer i minstemål, og færre enn 10 levedyktige organismer pr. milliliter mindre enn 50 mikrometer i minstemål og større enn eller lik 10 mikrometer i minstemål.

Utslipet av indikatorbakterier skal ikke overstige følgende konsentrasjoner:

- a) *Vibrio cholerae* O1 og O139 (toksigene kolerabakterier): mindre enn 1 kolonidannende enhet (kde) pr. 100 milliliter eller mindre enn 1 kde pr. 1 gram (våtvekt) dyreplanktonprøver
- b) *Escherichia coli* (*E. coli*; tarmbakterie): mindre enn 250 kde pr. 100 milliliter
- c) Intestinale enterokokker (tarmbakterier): mindre enn 100 kde pr. 100 milliliter.

Kravene i første til tredje ledd gjelder ikke for skip som deltar i et program for utprøving av ny ballastvannteknologi de første fem årene etter at skipet har installert slik teknologi eller skulle ha installert godkjent ballastvannteknologi. Programmet må være godkjent i henhold til IMOs retningslinjer.

§ 8. Levering av ballastvann til mottaksanlegg

Dersom ballastvann leveres til mottaksanlegg skal det skje til et mottaksanlegg i henhold til forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 20.

§ 9. Plan for håndtering av ballastvann og sedimenter fra ballastvanntanker

Ethvert skip skal ha om bord en plan for håndtering av ballastvann og sedimenter.

Planen skal være spesifikk for det enkelte skip og inneholde en detaljert beskrivelse av hvilke tiltak og rutiner som skal treffes for å oppfylle forskriftens krav for håndtering av ballastvann og sedimenter.

Det skal framgå av planen hvilke offiserer om bord som har ansvaret for at planen gjennomføres på en forsvarlig måte.

Planen skal være skrevet på arbeidsspråket til skipet. Dersom det brukes et annet språk enn engelsk, fransk eller spansk, skal det ligge ved en oversettelse til et av disse språkene.

Planen skal være godkjent i henhold til IMOs retningslinjer.

§ 10. Ballastvanndagbok

For norske skip skal ballastvanndagbok føres i samsvar med forskrift 15. september 1992 nr. 693 om innretning og føring av dagbøker på skip og flyttbare innretninger.

§ 11. Besiktelse og sertifisering

Norske skip som benytter teknologi for rensing av ballastvann og med bruttotonnasje på 400 eller mer, skal besiktes og sertifiseres av Sjøfartsdirektoratet. Dette kravet gjelder ikke for flyttbare innretninger.

Kapittel 3. Avsluttende bestemmelser

§ 12. Ikrafttredelse

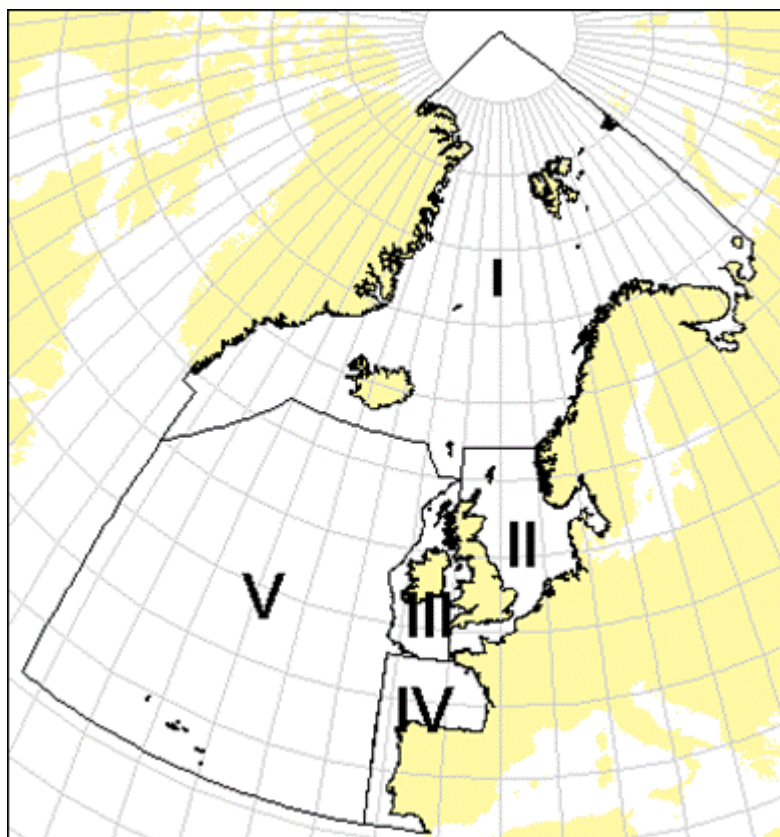
Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2010.

Vedlegg 1

1.1 Region for opptak av ballastvann:

Regionen består av følgende områder;

- I: Barentshavet, Norskehavet,
- II: Nordsjøen,
- III: Irskesjøen,
- IV: Biskaya med farvannene rundt Den iberiske halvøy, og
- V: Det nordlige Atlanterhav

Koordinater for regionen og områdene;

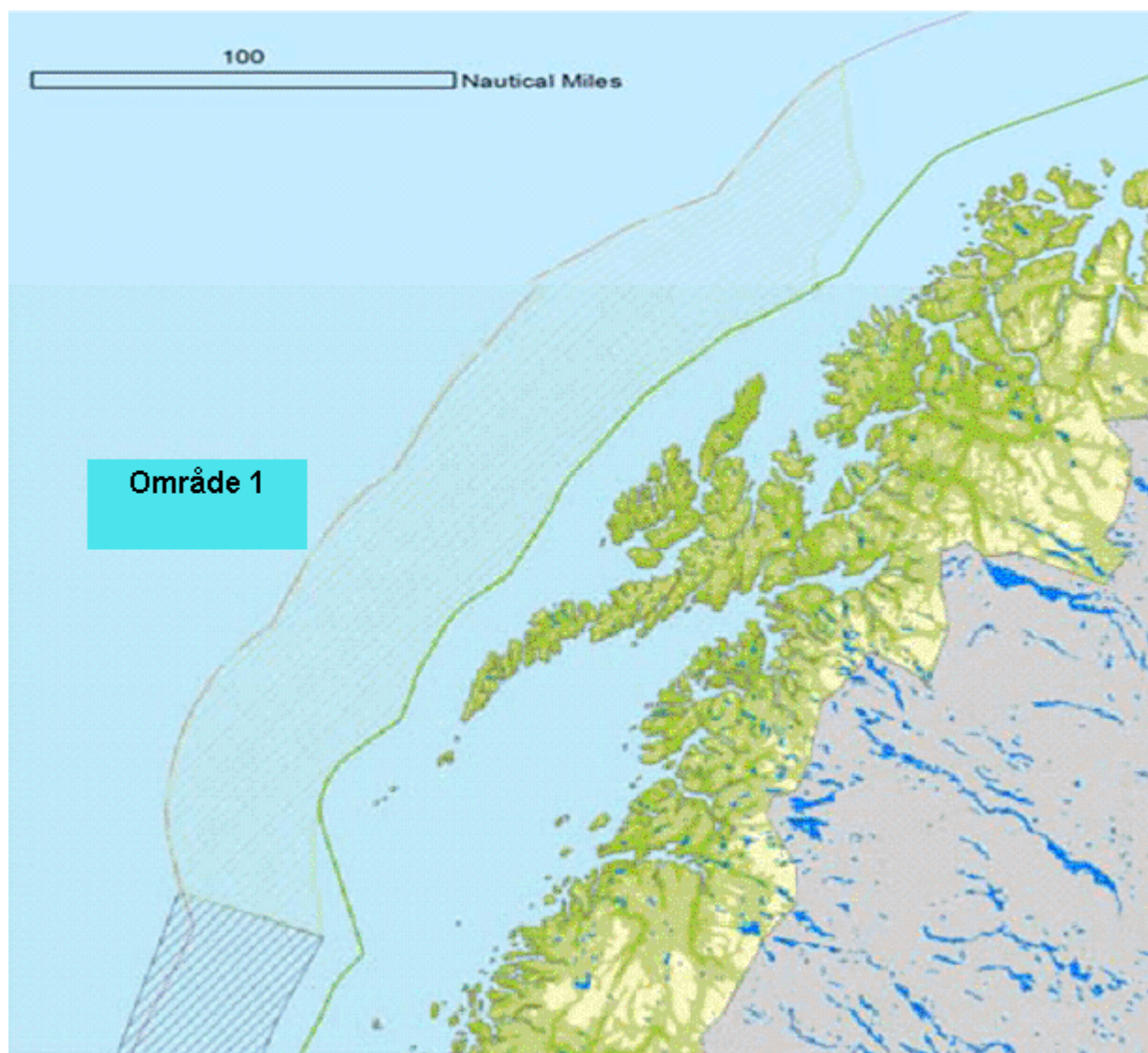
<i>Område</i>	<i>Grense i nord</i>	<i>Grense i øst</i>	<i>Grense i sør</i>	<i>Grense i vest</i>
<i>Område I</i> Barentshavet Norskehavet	Nordpolen	Ø 51° fra Nordpolen til den russiske kysten, videre sør langs den russiske og den norske kysten til N 62°	Fra norske kysten vestover langs N 62° til V 05° Fra N 62° V 05° sørover langs V 05° til N 60° Fra N 60° V 05° vestover langs N 60° til V 08° Fra N 60° V 08° nordvestover til N 62° til V 10° Fra N 62° til V 10° vestover til N 62° til V 30° Fra N 62° V 30° : trekk en linje til St. Johns Newfoundland (N 47° V 53°) Linjen vil krysse V 42° nær N 55° Fra N 59° V 42° til N 59° V 44°	Sør for N 59° : V 42° Nord for N 59° : V 44° og kystlinjen til Grønland
<i>Område II</i> Nordsjøen	N 62°	I Kattegat, nordover ved linjen fra Hasenore Hoved (DK) til Gniben Odde (DK) og fra Gilbjerg Hoved (DK) til Kullen (S) For øvrig kystlinjen til Norge, Danmark, Tyskland, Nederland, Belgia og Frankrike	N 48° fra kysten av Bretagne til N 48° V 05° og den V 05°	britiske kystlinje
<i>Område III</i> Irskesjøen	Omtrentlig utgangspunkt: der 200-meters dybdekanturen krysser N 60° noe øst for V 05°	V 05° og vestkysten av Storbritannia fra N 60° til N 48°	Fra N 48° V 05° til N 48° V 07°	Følger 200 meters dybdekanturen vest for V 05° langs vestkysten av Skottland og Irland fra N 60° til N 48° V 11°
<i>Område IV</i> Biskaya med	N 48°	Kysten til Frankrike, Spania og Portugal	N 36°	

Område	Grense i nord	Grense i øst	Grense i sør	Grense i vest
farvannene rundt den Iberiske halvøy				
Område V	Svarer til grensen i sør for område I fra N 60° V 08°	Svarer til grensen i vest for områdene III og IV og den tilknyttede seksjonen N 48° mellom N 48° V 07° og N 48° V 11°	N 36°	V 42°
Det nordlige Atlanterhav				

1.2 Utskiftingsområder for ballastvann

Områder for utskifting av urensset ballastvann:

1. *Røst-Tromsø*: Området er avgrenset sørover av område 2. Mot kysten er grensen langs territorialgrensen (12 nm). Vest er området avgrenset 50 nm fra kysten. Nordlig grense går ved Tromsøflaket.

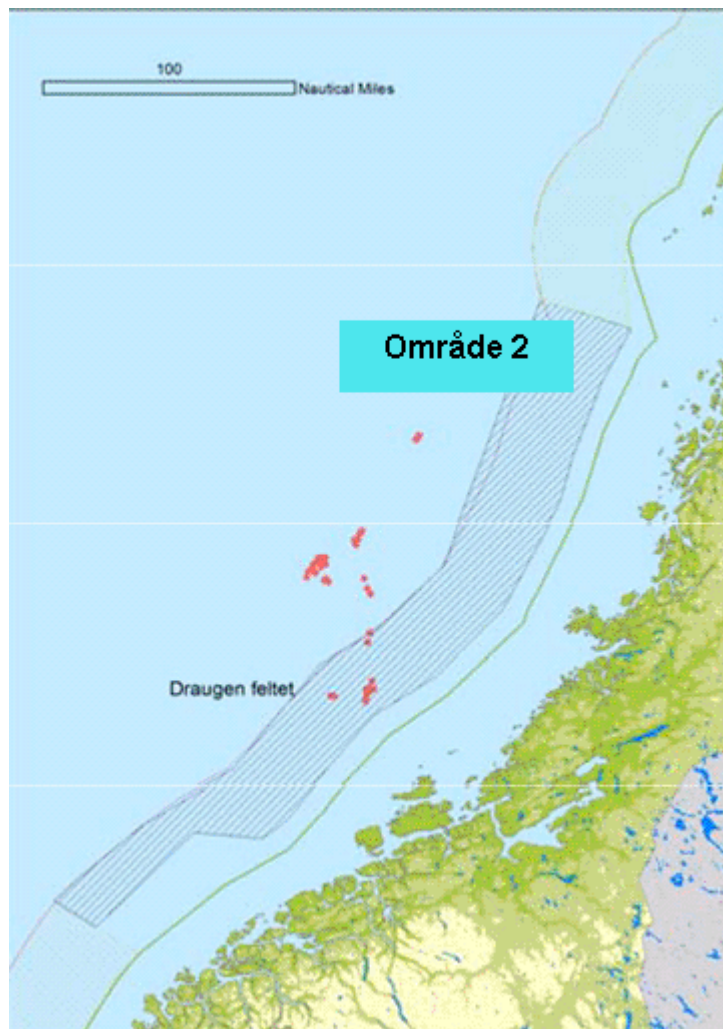

Utskiftingsområde 1: Røst-Tromsøflaket. Rød linje markerer avstand 50 nm fra land, grønn linje viser norsk territorialgrense.

Nord	Øst	Nord	Øst
67° 2'	009° 52'	69° 52'	016° 47'
67° 25'	009° 40'	69° 41'	016° 44'
67° 51'	009° 52'	69° 31'	015° 43'
68° 13'	010° 43'	69° 14'	014° 46'
68° 45'	011° 22'	68° 51'	013° 53'
68° 54'	011° 58'	68° 28'	013° 51'
69° 16'	012° 32'	68° 18'	012° 41'
69° 38'	013° 24'	68° 1'	012° 71'

<i>Nord</i>	<i>Øst</i>	<i>Nord</i>	<i>Øst</i>
69° 59'	014° 29'	67° 49'	012° 9'
70° 12'	015° 36'	67° 35'	011° 25'
70° 54'	017° 11'	67° 24'	011° 18'
70° 12'	017° 24'	66° 52'	011° 23'

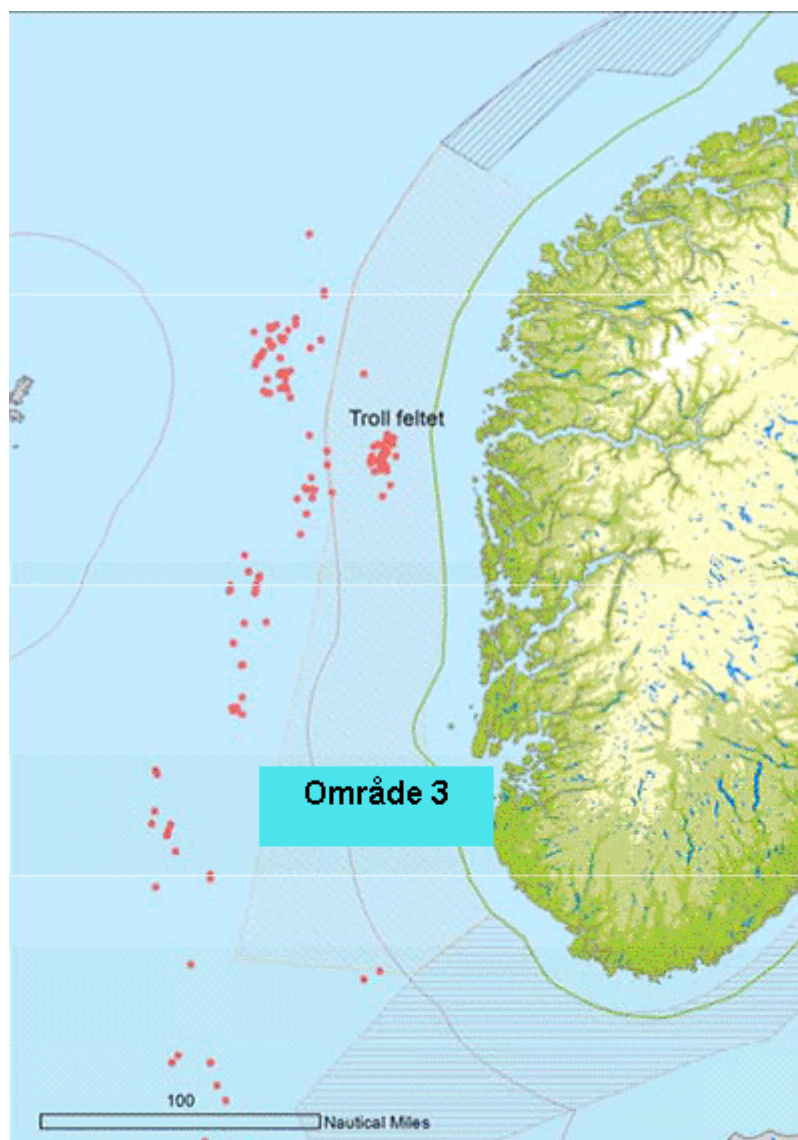
2. *Norskehavet*: Utskiftingsområdet er avgrenset sørover av Møreplataet. Mot kysten er grensen lagt langs 20 nm, mens det er avgrenset 50 nm vestover.

Utskiftingsområde 2: Norskehavet: Rød linje representerer avstand 50 nm fra land, grønn linje viser 12 nm. Røde punkter viser oljeinstallasjoner.

<i>Nord</i>	<i>Øst</i>
62° 35'	004° 13'
62° 41'	003° 34'
63° 16'	004° 40'
63° 43'	005° 55'
64° 28'	006° 59'
64° 43'	007° 43'
65° 12'	008° 41'
67° 2'	009° 52'
66° 52'	011° 23'
66° 26'	010° 56'
65° 43'	010° 28'
64° 59'	009° 43'
64° 28'	008° 45'
64° 10'	007° 49'
63° 29'	006° 48'
63° 18'	006° 26'
63° 17'	005° 26'

3. *Vestlandskysten*: Området er avgrenset sør- og vestover av forekomsten av offshoreinstallasjoner. Mot kysten er grensen lagt langs 12 nm. I nord er grensen satt der Møreplatået begynner.

Utskiftingsområde 3: Vestlandskysten. Rød linje representerer avstand 50 nm fra land, mens grønn linje viser 12 nm (norsk territorialgrense). Punkter viser oljeinstallasjoner på norsk sokkel.

<i>Nord</i>	<i>Øst</i>
57° 44'	002° 53'
60° 27'	003° 6'
60° 59'	002° 46'
61° 47'	002° 51'
62° 41'	003° 35'
62° 26'	004° 53'
61° 40'	004° 7'
61° 1'	004° 6'
59° 39'	004° 41'
59° 16'	004° 27'
58° 58'	004° 58'
58° 14'	005° 40'
57° 49'	004° 49'

8. juli Nr. 993 2009**Delegering av myndighet til skattekontoret etter ligningsloven § 9–12 nr. 1, svalbardskatteloven § 5–3 første ledd, folketrygdloven § 24–4 sjette ledd og lov om avgift på arv og visse gaver § 46 annet ledd**

Hjemmel: Fastsatt av Skattedirektoratet 8. juli 2009 med hjemmel i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 9–12 nr. 1, lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard (svalbardskatteloven) § 5–3 første ledd, lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 24–4 sjette ledd og lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 46 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2008 nr. 1479. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

I

Skattedirektoratets myndighet etter ligningsloven § 9–12 nr. 1, svalbardskatteloven § 5–3 første ledd, folketrygdloven § 24–4 sjette ledd og arveavgiftsloven § 46 annet ledd, jf. Finansdepartementets delegeringsvedtak 19. desember 2008 nr. 1479, delegeres til skattekontoret.

II

Delegeringen under I trer i kraft straks.

9. juli Nr. 994 2009**Forskrift om endring i forskrift om utøvelse av fisket i sjøen**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 9. juli 2009 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressurser (havressurslova) § 16. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

I

I forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen gjøres følgende endring:

Nåværende § 45 første ledd oppheves, og annet, tredje, fjerde og femte ledd blir til § 45 første, annet, tredje og fjerde ledd.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2010.

9. juli Nr. 995 2009**Forskrift om endring i forskrift til privatskolelova**

Heimel: Fastsett av Kunnskapsdepartementet 9. juli 2009 med heimel i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) § 3–1 femte ledd. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

I

I forskrift 14. juli 2006 nr. 932 til privatskolelova blir det gjort følgjande endring:

§ 11–1 skal lyde:

§ 11–1. Inntak av vaksne søkarar utan rett

Vidaregåande skoler som driv verksemd etter privatskolelova kan som hovudregel ikkje ta inn vaksne søkarar utan rett til vidaregåande opplæring, jf. privatskolelova § 3–1 andre ledd første punktum. Følgjande skolar kan likevel ta inn vaksne søkarar utan rett til vidaregåande opplæring:

1. Vidaregåande skolar som gir yrkesretta opplæring som ikkje blir gitt ved vidaregåande offentlege skolar, jf. privatskolelova § 6A–3 andre ledd
2. Særskilde skolar for funksjonshemma, jf. privatskolelova § 3–1 andre ledd andre punktum.

I tillegg kan desse skolane ta inn vaksne søkarar utan rett til vidaregåande opplæring:

Danielsen Intensivgymnas med inntil 186 elevar
Gjennestad gartnerskole med inntil 58 elevar
Aglo vidaregåande skole med inntil 43 elevar
Bybroen vidaregåande skole med inntil 95 elevar
Danielsen vidaregåande skole med inntil 19 elevar
Handelsinstituttet med inntil 69 elevar
Handverksskolen med inntil 15 elevar
Hogersens vidaregåande skole med inntil 27 elevar
Kristen vidaregåande skole – Nordland med inntil 40 elevar
Kristen vidaregåande skole i Trøndelag (KVT) med inntil 21 elevar
Lukas Stiftelsen vidaregåande skole med inntil 74 elevar

Natur vidaregåande skole med inntil 89 elevar
Nordborg Kristen vidaregåande skole med inntil 13 elevar
Norsk Fotterapeutskole med inntil 28 elevar
Oslo Sanitetsforenings hjelpepleierskole med inntil 36 elevar
Plus-Skolen med inntil 44 elevar
Tomb Jordbruksskole med inntil 21 elevar
Tveit vidaregåande skule med inntil 3 elevar
Tyrifjord vidaregåande skole med inntil 13 elevar
Uldals vidaregåande skole med inntil 65 elevar
Val vidaregåande skole med inntil 9 elevar
Vensmoen Helsefagutdanning med inntil 10 elevar
Vinterlandbruksskolen på Jæren med inntil 21 elevar
Vinterlandbruksskolen i Ryfylke med inntil 17 elevar
Wang Handelsskole og Gymnas med inntil 45 elevar
Østfold Møbelsnekkerskole med inntil 15 elevar
Øya vidaregåande skole med inntil 7 elevar.

II

Endringa trer i kraft 1. august 2009.

9. juli Nr. 996 2009

Forskrift om endring i forskrift til lov om register for frivillig virksomhet

Hjemmel: Fastsatt av Kultur- og kirke departementet 9. juli 2009 med hjemmel i lov 29. juni 2007 nr. 88 om register for frivillig virksomhet § 21. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

I

I forskrift 15. oktober 2008 nr. 1214 til lov om register for frivillig virksomhet gjøres følgende endringer:

§ 3 skal lyde:

Enheten kan velge å registrere opplysning om sitt bankkontonummer. Enheter som ønsker å være omfattet av grasrotandelsordningen, skal registrere opplysning om sitt bankkontonummer, jf. § 2 andre ledd i forskrift 27. februar 2009 nr. 238 om grasrotandel. Enheter som velger å registrere opplysning om sitt bankkontonummer er ansvarlig for at opplysningen til enhver tid er oppdatert i Frivillighetsregisteret.

§ 4 nytt tredje ledd skal lyde:

Enheten kan også melde at den ønsker å være omfattet av grasrotandelsordningen, jf. § 2 i forskrift 27. februar 2009 nr. 238 om grasrotandel. I så fall skal det i meldingen erklæres at enheten etter den meldepliktiges oppfatning oppfyller vilkårene for å kunne delta i grasrotandelsordningen. Registerfører skal likevel kontrollere om enheten oppfyller vilkårene.

II

Endringene trer i kraft straks.

9. juli Nr. 997 2009

Forskrift om regulering av fisket etter blålange i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 9. juli 2009 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressurser (havressurslova) § 15, § 16 andre ledd og § 36. Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

§ 1. Generelt forbud

Det er forbudt å fiske og lande blålange i Norges økonomiske sone.

§ 2. Bifangst

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan blålange fiskes og landes som bifangst i annet fiske.

§ 3. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskriften og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendig for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

§ 4. Straff

Den som fortsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften kan straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressurser § 61, § 62, § 64 og § 65. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 5. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks og gjelder inntil 31. desember 2009.

10. juli Nr. 998 2009**Forskrift om posisjonerings- og ankringsystemer på flyttbare innretninger (ankringsforskriften 09)**

Hjemmel: Fastsatt av Sjøfartsdirektoratet 10. juli 2009 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 9, § 14, § 21, § 45, § 47 og § 51, jf. delegeringsvedtak 16. februar 2007 nr. 171 og delegeringsvedtak 31. mai 2007 nr. 590.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XIX nr. 1 (direktiv 98/34/EF). Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

Kapittel 1. Generelle bestemmelser**§ 1. Virkeområde**

- (1) Denne forskrift gjelder for innretninger som er registrert eller som skal registreres i norsk skipsregister.
- (2) For innretninger som har fått sertifikat, jf. forskrift 4. september 1987 nr. 855 om anmeldelse av nybygg, besiktelse og sertifisering m.v. av flyttbare innretninger § 6, utstedt i henhold til forskrift 4. september 1987 nr. 857 om ankrings-/posisjoneringssystemer på flyttbare innretninger gjelder forskriften her, med unntak av § 14 og § 16, først ved fornyelse av sertifikatet.
- (3) Dersom sertifikatet ikke opprettholdes i henhold til tidligere gjeldende forskrift 4. september 1987 nr. 857 om ankrings-/posisjoneringssystemer på flyttbare innretninger vil sertifikatet bli trukket tilbake. I tilfelle sertifikatet blir trukket tilbake skal forskriften her komme til anvendelse.

§ 2. Definisjoner

I denne forskrift betyr

- a) *anerkjent klasseinstitusjon*: Klasseinstitusjon som departementet har inngått overenskomst med i medhold av skipssikkerhetsloven § 41:
  1. American Bureau of Shipping (ABS)
  2. Bureau Veritas (BV)
  3. Det Norske Veritas (DNV)
  4. Germanischer Lloyd (GL)
  5. Lloyds Register of Shipping (LR)
- b) *ekstremt vær*: Definisjonen av «Extreme weather» i ISO 19901–7 (2005), A.6.4.2.2, gjelder tilsvarende. Kombinasjon av 100 års bølger og vind sammen med 10 års strøm kan benyttes dersom det ikke finnes mer nøyaktig data på lokasjon
- c) *innretning*: Flyttbar plattform, herunder boreskip, som har utstyr for boring etter undersjøiske petroleumsforekomster, og flyttbar plattform til annet bruk enn boring etter undersjøiske petroleumsforekomster
- d) *inntil*: Innretninger ligger inntil en konstruksjon når:
  1. gangveien mellom innretningen og konstruksjonen er tilkoblet, eller
  2. innretningen står i fare for å drive inn i konstruksjonen etter bortfall av alle liner i verste hjørne. Kriteriet er at bortfall av alle liner i verste hjørne gir én eller flere sikkerhetsfaktorer, som blir under 1,0, eller
  3. når avstanden mellom innretning og konstruksjon kan bli mindre enn 10 m, når en har tatt hensyn til transientbevegelsen etter bortfall av alle liner i verste hjørne
- e) *MOU-klasseinstitusjon*: Anerkjent klasseinstitusjon som det er inngått tilleggsoverenskomst med om å utføre kontroll og besiktigelse mv. av flyttbare innretninger. Disse institusjoner er:
  1. American Bureau of Shipping (ABS)
  2. Det Norske Veritas (DNV)
  3. Lloyds Register of Shipping (LR)Etter anmodning kan Sjøfartsdirektoratet i hvert enkelt tilfelle benytte andre anerkjente klasseinstitusjoner til å utføre kontrolloppgaver på flyttbare innretninger
- f) *rederiet*: Definisjonen av rederiet i skipssikkerhetsloven § 4 gjelder tilsvarende
- g) *sertifisert*:
  - (1) Vedrørende utstyr og materialer: Utstyr som tilfredsstillers angitte krav, eller materialer som er i henhold til anerkjent standard, og som er sertifisert, godkjent eller typegodkjent av:
    1. teknisk kontrollorgan,
    2. akkreditert sertifiseringsorgan,
    3. anerkjent klasseinstitusjon,
    4. annen offentlig eller privat institusjon som anerkjennes av Sjøfartsdirektoratet, eller
    5. administrasjonen i et land som har ratifisert sjøsikkerhetskonvensjonen (SOLAS)
  - (2) Vedrørende arbeidsutførelse: Personell som i henhold til regelkrav skal ha spesielle kvalifikasjoner for å utføre bestemte arbeidsoppgaver, og som er sertifisert av:
    1. anerkjent klasseinstitusjon,
    2. akkreditert sertifiseringsorgan, eller

3. annen offentlig eller privat institusjon som anerkjennes av Sjøfartsdirektoratet

- h) *sikkerhetsstyringssystem*: Alle systematiske tiltak som rederiet skal iverksette for å sikre at virksomheten planlegges, organiseres, utøves og vedlikeholdes i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet og lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten.

§ 3. Gjensidig aksept

(1) Når denne forskrift stiller krav om at en bestemt utrustning, materiale, anordning, eller type utstyr og lignende, skal anskaffes eller være på en innretning, eller det stilles bestemte krav til bygging eller design, skal Sjøfartsdirektoratet tillate annen løsning forutsatt at det dokumenteres gjennom prøving eller på annen måte at den aktuelle løsningen er minst like effektiv som det som kreves i forskriften.

(2) Sjøfartsdirektoratet skal akseptere resultater av prøver som er utført ved anerkjente prøvingsinstitusjoner, herunder prøvingsinstitusjoner i øvrige EØS-land. Forutsetningen er at prøvene gir passende og tilfredsstillende garanti av teknisk, fagmessig og uavhengig art.

§ 4. Fravik

I enkelttilfeller kan Sjøfartsdirektoratet etter skriftlig søknad fravike forskriftens krav. Spesielle grunner må gjøre fraviket nødvendig og fraviket må være sikkerhetsmessig forsvarlig. Fravik må ikke være i strid med internasjonal overenskomst Norge har sluttet seg til.

§ 5. Dokumentasjon

Rederiet skal kunne dokumentere at forskriftens krav er oppfylt. På forespørsel skal dokumentasjon sendes eller kunne forevises Sjøfartsdirektoratet. Dokumentasjonsinnholdet, omfanget, typen og tidspunktet for oversendelse fastsettes av Sjøfartsdirektoratet.

Kapittel 2. Tekniske krav**§ 6. Generelle design- og funksjonskrav**

- (1) Ankrings- og posisjoneringssystemet skal holde innretningen i posisjon.
- (2) Det skal velges de tekniske løsningene som etter en enkeltvis og samlet vurdering og behov for fremtidig vedlikehold, gir de beste resultatene.
- (3) Systemet skal dimensjoneres for å tåle belastningene som de valgte løsninger medfører.
- (4) Alt utstyr skal tilrettelegges for å enkelt kunne vedlikeholdes og funksjonsprøves.
- (5) Ingen enkeltfeil, inkludert enkelt operatørfeil, skal kunne føre til en svikt eller utrasing.
- (6) Alle komponenter i ankrings- og posisjoneringssystemet skal være sertifisert av en MOU-klasseinstitusjon.
- (7) Kjetting skal som minimum være produsert etter DNV CN 2.6 (1985) eller tilsvarende.
- (8) Komponentene i ankrings- og posisjoneringssystemet skal leveres med produsentens anbefaling til vedlikehold og eventuell designlevetid.

§ 7. Ankervinsj

(1) Ankervinsjen skal dimensjoneres for alle forhold som innretningen planlegges å brukes under jf. § 17 annet og tredje ledd, samt ha den trekraften som trenges for å prøve ankersystemets holdekraft statistisk i henhold til § 17 første ledd, dog ikke lavere enn 300 tonn.

(2) Ved belastning lik ankerlinens bruddstyrke skal ikke karakteristisk spenning i vinsjen eller fundamentene overskride 90 % av materialets flytegrense.

(3) Dimensjoneringen av vinsj med hensyn til trekraft og bremsesystemer skal ta utgangspunkt i delesirkel ved kabelardrift og tredje linelag ved trommelutførelse.

(4) For vinsjer uten pal, eller der pal ikke er i samsvar med § 8, gjelder:

Når vinsjen er parkert skal minst to uavhengige holdebremsesystemer være innkoplet til enhver tid. Samlet statistisk holdekraft skal minst tilsvare 120 % av bruddstyrken til den aktuelle ankerlinen. Den svakeste bremsen skal kunne holde minst 60 % av nevnte bruddstyrke.

(5) For vinsjer med pal, og der pal er i samsvar med § 8, gjelder:

Når vinsjen er parkert skal det, i tillegg til pal, være minst ett holdebremsesystem innkoplet til enhver tid. Samlet statistisk holdekraft skal minst tilsvare bruddstyrken til den aktuelle ankerlinen.

(6) Når vinsjen opereres skal minst to uavhengige bremsesystemer være tilgjengelig til enhver tid. Det skal være et dynamisk bremsesystem som hensiktsmessig skal kunne stoppe aktuelle kombinerte belastninger fra ankerlinen og ankerhåndteringsfartøy under utkjøring med maksimal hastighet, jf. syvende og niende ledd. Dimensjonerende spenning i vinsjen og alle komponenter som blir belastet under oppbremsing skal ved disse belastningene ikke overskride 85 % av materialets minste spesifiserte flytegrense eller 80 % av materialets bruddstyrke. Den dynamiske bremsen skal om nødvendig ha et kjølesystem.

(7) Dynamisk bremsesystem skal kunne håndtere en fart på 1,5m/s og 100 tonn påkjent last. Ved svikt i dynamisk bremskraft skal man kunne stoppe ved hjelp av statisk brems, jf. tolvte ledd.

(8) Det skal dokumenteres og oppgis i operasjonsmanualen de hastighets- og belastningskarakteristikker som bremsesystemet kan tillates å bli utsatt for under utkjøring.

(9) Når ankervinsjens bremsesystem er tilsatt skal bremskraften ikke påvirkes av enkeltfeil i krafttilførsel eller kontrollsystem. Ved svikt i krafttilførselen under kjøring av vinsjen, skal en restbremskraft på minst 50 % av linens

bruddstyrke øyeblikkelig og automatisk tilsettes. Bremskraften skal opprettholdes frem til krafttilførsel og kontrollsystem er i funksjon.

(10) Bremsene skal kunne utløses ved hjelp av lagret energi i løpet av 15 sekunder slik at en i et nødtilfelle vil få en kontrollert utløsning og frigjøring av hele ankerlinen (nødutløsning). Dette skal være mulig fra kontinuerlig bemannet kontrollrom. Det skal være et sikringssystem (f.eks. beskyttelseslokk) som forhindrer utilsiktet utløsning. Ankerlinen skal ikke kunne punktere skroget ved nødutløsning eller føre til annen eskalering av hendelsen.

(11) Det skal ikke være mulig å løse ut ankerliner når stigerør er innkoplet til innretningen. Det skal være et eget sikringssystem som forhindrer dette. Nødutløsning skal imidlertid være mulig med stigerør tilkoplet etter manuell oppheving av forannevnte sikringssystem. Risikoanalyse i henhold til Sjøfartsdirektoratets til enhver tid gjeldende forskrift om risikoanalyse skal avgjøre om det er behov for frakoplingsmekanisme for stigerør, og under hvilke dimensjonerende ulykkeshendelser slik frakopling er nødvendig.

(12) Under nødutløsning skal det være mulig å tilsette de statiske bremsene en gang og deretter utløse dem igjen kontrollert. Dette ved en utfiringshastighet på minst 2,5 meter i sekundet og en minimumslast i ankerlinen på 100 tonn.

(13) Det skal være et system som effektivt hindrer muligheten for at gnister antenner gass ved nødutløsning. Det skal kunne dokumenteres at systemet har tilstrekkelig effekt, også ved tap av generator for hoved- og nødkraft.

(14) Ankerlinene skal kunne slippes ut i sin helhet ved den mest ugunstige krengevinkelen etter skade, jf. forskrift 20. desember 1991 nr. 878 om stabilitet, vanntett oppdeling og vanntette/værtette lukningsmidler på flyttbare innretninger § 21.

(15) Eventuelle innfestninger for ankerlinene om bord skal ikke ha større styrke enn at ankerlinen kan dra av festet uten å skade innretningen.

(16) Ankersystemet skal være slik at det oppstår minst mulig tilleggsbelastninger i ankerlinen ut over de rene strekkbelastningene.

(17) Ankervinsjens kontrollsystem er et sikkerhetskritisk system og skal være i samsvar med forskrift 22. desember 1993 nr. 1239 om risikoanalyse på flyttbare innretninger § 22.

(18) Ankervinsjen skal leveres med sertifikat fra MOU-klasseinstitusjon som dokumenterer

- a) produsent, typebenevnelse og produksjonsdato
- b) ankerlinetype og dimensjon/lengde som vinsjen er konstruert for
- c) statiske bremseholdekrefter
- d) bremsekapasitet under utkjøring som spesifisert i syvende ledd ovenfor
- e) restbremsekraft som tilsettes etter svikt i krafttilførsel under kjøring
- f) ankervinsjens maksimale trekraft (steilekraft)
- g) maksimum innkjøringshastighet(er) som funksjon av strekk i ankerlinen (bør gis i tabell eller kurveform).

§ 8. *Kjetting-/ståltaustoppere og palmekanisme*

Kjetting-/ståltaustoppere og palmekanisme skal ikke hindre en eventuell nødutløsning i samsvar med § 7 tiende ledd, og skal kunne utløses både fra et sikkert sted ved selve vinsjen og fra et kontinuerlig bemannet kontrollrom. Kjetting-/ståltaustoppere og palmekanisme skal ha statisk holdekraft tilsvarende minimum 120 % av bruddstyrken til den aktuelle ankerlinen.

§ 9. *Ledeskiver*

(1) Den karakteristiske spenningen i ledeskiven samt ledeskivens feste til skroget skal ikke overskride 80 % av materialets minste spesifiserte flytespenning når ankerlinen er belastet opp til brudd i mest ugunstig retning i henhold til operasjonsmanualen. Overbelastning av ledeskiven skal ikke forårsake skrogskader.

(2) Kjettingledeskiver skal minst ha 7 lommer og sporbredde må ikke overstige 1,7 ganger kjettingdiameteren.

(3) Ledeskiver skal, innenfor det som er praktisk og teknisk mulig, ha en vedlikeholdsfri opplagring og være utformet slik at gnissing mellom ankerlinen og andre konstruksjoner, samt unødig knekk på ankerlinen, unngås.

(4) Ledeskiver skal gi minst mulig tillegsspenninger i ankerlinen. Største tillatte slitasje og friksjon skal spesifiseres i operasjonsmanualen.

(5) Det skal være enkel tilkomst til ledeskivene for prøving av funksjonalitet til havs. For permanent oppankrede innretninger skal det i tillegg være mulig å skifte ledeskiver til havs.

§ 10. *Dynamisk posisjonering*

Dersom innretningen skal holde posisjon ved hjelp av dynamisk posisjonering skal systemet være sertifisert av anerkjent klasseinstitusjon i henhold til MSC/Circ 645 «Guidelines for dynamic positioning» av 6. juni 1994 eller tilsvarende standard. Valg av utstyrsklasse skal baseres på hvilke konsekvenser tap av posisjon vil gi ved de operasjoner innretningen skal utføre.

§ 11. *Trusterassistert forankring*

Dersom innretningen skal holde posisjon ved hjelp av trusterassistert forankring skal systemet være i samsvar med ISO 19901-7 (2005). Systemet for automatisk trusterassistert forankring skal være sertifisert av anerkjent klasseinstitusjon.

§ 12. Manøvrering, instrumentering, skilting og alarmer

(1) Ankervinsjene skal kunne opereres fra et godt beskyttet manøvreringshus ved selve vinsjen. Fra manøvreringshuset skal det være mulig å ha oversikt over ankerhåndteringsfartøyet, ankerlinene, ankervinsj og ankerkjetting/ståltastoppere/pal slik at sikker ut- og innkjøring kan utføres. Huset skal være plassert slik at det ikke blir truffet av ankerlinen ved utløsning av hele lengden.

(2) Ved det lokale manøvreringspanelet for vinsjen skal det som et minimum være instrumenter for avlesing av ankerlinehastighet og linestrek, samt utlagt lengde. Instrumentene skal være påført aktuelle faregrenser og gi de alarmer som er nødvendig for sikker bruk.

(3) Det skal være et kommunikasjonssystem mellom kontinuerlig bemannet kontrollrom og manøvreringshuset ved vinsjen. Lydnivået i manøvreringshuset skal være slik at kommunikasjonen kan skje uten problemer. Lydnivå skal ikke overstige 75 dBA. Det skal ikke være nødvendig å slippe manøvrerhender for å betjene kommunikasjonssystemet.

(4) Kontinuerlig bemannet kontrollrom skal ha instrumenter for avlesning av utlagt lengde, samt kontinuerlige målinger og loggføring av linestrek. Linestrek skal automatisk lagres og historikken skal være tilgjengelig for minimum de siste 30 døgn. Minimum frekvens for logging av linestrek er to ganger i sekundet. Instrumentene skal være påført aktuelle faregrenser (høyt og lavt strek) og gi de alarmer som er nødvendig for sikker bruk (både visuell alarm og lydalarm).

(5) Dersom vinsjene kan opereres fra kontinuerlig bemannet kontrollrom skal det også her finnes instrumenter for avlesing av ankerlinehastighet. Et fjernovervåkningssystem (i farger og god oppløsning) skal gjøre det mulig å ha oversikt over ankerhåndteringsfartøyet, ankerlinene, ankervinsj og ankerkjetting/ståltastoppere/pal slik at sikker ut- og innkjøring kan utføres. Instrumentene skal være påført aktuelle faregrenser og gi de alarmer som er nødvendig for sikker bruk.

(6) Ved fjernoperasjon eller fjernutløsning skal det være dedikert lyd- og lyssignal ved hver vinsj for varsling av roterende maskineri. Der fjernoperasjon eller -utløsning av vinsjen kan gjøres, skal det skiltes at varsling skal foretas for fjernoperasjon av vinsjen.

§ 13. Prøving av nytt ankringssystem

Før ankringssystemet tas i normal bruk for første gang skal følgende utføres og dokumenteres

- a) funksjonsprøver uten belastning av alle ankervinsjer, kjetting-/ståltastoppere, pal og bremses o.l.
- b) kalibrering av instrumenter
- c) trykkprøving av hydrauliske systemer
- d) utkjøring av alle ankerliner under høyeste hastighet og strek i ankerlinen, for prøving av vinsjens dynamiske bremskapasitet
- e) prøving av nødutløsning av alle kjetting-/ståltastoppere, pal og bremses under belastning
- f) kontrollert utkjøring, stopp og videre utkjøring av ankerline ved hjelp av lagret energi, jf. § 7 tiende ledd
- g) kontroll av ankervinsjens maksimale trekraft
- h) kontroll av restbremskraft etter svikt i krafttilførselen
- i) funksjons- og redundansprøving av eventuelt trusterassistert system eller dynamisk posisjoneringssystem
- j) tap på grunn av friksjon i ledeskiver må måles og dokumenteres for hver enkelt innretning og hver enkelt ankerline
- k) kontroll og kalibrering av målesystemer for ankerlinestrek

Kapittel 3. Forankringsanalyse**§ 14. Innholdet i analysen**

(1) Det skal dokumenteres at det valgte forankringssystemet gir en forsvarlig og sikker oppankring der innretningen skal brukes.

(2) De forutsetninger, beregningsmetoder og naturforhold som blir benyttet, samt resultatet av beregningene, skal fremgå i en forankringsanalyse. Det skal kunne dokumenteres at det valgte beregningsprogrammet er anvendelig for det aktuelle ankersystem og på aktuell lokasjon.

(3) Det kreves at de data som behøves for forankringsanalysen forefinnes og er kvalitetssikret og verifisert ved kalibrerte data fra modellforsøk. Dette gjelder vind-, strøm-, bølgedrift, masse- og dempingskoeffisienter og transferfunksjoner. Dette skal også gjøres ved ombygginger som vesentlig endrer forutsetningene for bevegelseskaraktistikken.

(4) Beregningene skal utarbeides i henhold til den metodikk som er angitt i ISO 19901-7 (2005). Forutsetninger og sikkerhetsfaktorer som angitt i Annex B.2 i standarden skal benyttes i analysen. I tillegg gjelder følgende

- a) det skal for alle innretninger også analyseres for operasjonstilstanden. Man skal tilfredsstill sikkerhetsfaktorene for konsekvensklasse 3
- b) dersom man ønsker å fortsette operasjon med én line ute av drift må fortsatt alle krav til sikkerhetsfaktorer tilfredsstilles, inkludert intaktkravet
- c) innretninger som har produksjonstekniske installasjoner, utstyr for lagring, transport eller overføring av hydrokarboner til tankskip, eller ligger inntil annen innretning skal bruke tabell B.2 i ISO 19901-7 (2005) Annex B. Beregninger av tolinebrudd kan basere seg på 10-års vær. Dersom operasjon i konsekvensklasse 3

skal avsluttes før 10-års vær nås, kan beregning av tolinebrudd baseres på den maksimale operasjonstilstanden. Det skal utføres bevegelsesberegninger for innretningen og nærliggende konstruksjon med hensyn på avdrift og kollisjonsfare. Beregningene skal utføres for ekstremt vær og med største enkeltfeil for henholdsvis innretning og for nærliggende flytende konstruksjon. Etter slik hendelse skal minste avstand mellom innretning og nærliggende flytende konstruksjon ikke være mindre enn 10 meter

- d) det skal i alle analyser benyttes 100 års returperiode for værkrefter som beskrevet i ISO 19901–7 (2005), A.6.4.2.2. For ikke-permanente oppankringer kan sesongdata benyttes. Det skal gjøres dynamiske analyser
- e) tabell B.3 i ISO 19901–7 (2005) Annex B erstattes med følgende: 6

	<i>Konsekvensklasse</i> 3	<i>Konsekvensklasse</i> 2	<i>Konsekvensklasse</i> 1
Intakt	1.90	1.80	1.50
Énlinebrudd	1.30	1.20	1.10
Énlinebrudd, transient	1.10	1.10	1.05

- f) det skal analyseres for verste værretning for hver line, og det skal ikke brukes sektorer med større utstrekning enn 30 grader
- g) alle analyser skal ha et sammendrag som viser eventuelle fravik fra regelverket, og operasjonelle forhold eller forutsetninger som er av spesiell betydning eller hjelp om bord. Dette inkluderer maksimal transient bevegelse
- h) trustere kan benyttes som hjelpemiddel til å redusere ankerlinekreftene i henhold til ISO 19901–7 (2005), med følgende presiseringer
1. dersom innretningen har et automatisk system, men benytter dette manuelt, godskrives 70 % av netto trusterkapasitet
  2. manuelt fjernstyrt trust godskrives ikke for innretninger som ligger inntil annen konstruksjon
- i) i intakttilstand tillates ikke vertikale laster på ankerlinen ved det punkt der ankerlinen penetrerer havbunnen. Etter enkeltfeil, eller ved dobbeltfeil når det er krav til beregning av dette, kan begrensede vertikale laster tillates når angrepsvinkelen (α) ved det punkt ankerlinen penetrerer havbunnen er mindre enn 50 % av den beregnede vinkel for ankerlinens innsjakling i ankeret (θ), jf. DNV-RP-E301 app f (2000)
- j) en innretning er i nærheten av (Vicinity jf. ISO 19901–7 (2005) Annex B) dersom det ikke er tid å evakuere selve innretningen og nærliggende installasjoner/konstruksjoner i løpet av tiden det tar å drive dit under de rådende værforhold. Man er kun i nærheten for de kondisjoner hvor været kommer i kritisk sektor med hensyn til kollisjon mellom innretningene.

Kapittel 4. Operasjon av ankringsystemet

§ 15. Vedlikehold av ankringsystemet

- (1) Komponentene i ankrings- og posisjoneringssystemet skal inspiseres og vedlikeholdes slik at de kan utføre sine definerte funksjoner i alle faser av levetiden. Komponentene skal inspiseres, vedlikeholdes og resertifiseres i samsvar med leverandørens anbefalinger og i henhold til MOU-klasseinstitusjonens regler. I tillegg gjelder følgende
- a) kjettinger som er 20 år eller eldre skal resertifiseres ved hver mellomklassing (2,5 år) ved bruk av magnetpulverprøving (MPI) eller tilsvarende på alle tilgjengelige flater i kjettingens totale lengde. Det samme gjelder for kjettinger der mer enn 10 % av kjettingstolpene er løse med et gap på mer enn 0,5 mm
  - b) for kjettinger der dokumentasjonen avdekker en feilhistorikk, jf. DNV-OSS-101 (april 2009) Ch. 3 Sec. 4 L404 siste ledd, skal kjettingen resertifiseres årlig ved bruk av 100 % NDT. Dette gjelder også for kjetting som er mindre enn 20 år gammel
  - c) det skal etter gjentatt (mer enn én) kaldpressing av løse stolper utføres ultralydkontroll eller tilsvarende av alle relevante tilgjengelige flater
  - d) ledskivenes slitasje og friksjon skal prøves årlig, og gjennomgå en utvidet prøving hvert 5. år, for verifikasjon med § 9 fjerde ledd og § 13 første ledd bokstav j.
- (2) At komponenter i et ankrings- og posisjoneringssystem har gyldige sertifikater, fritar ikke fra å undersøke hvorvidt systemene, og tilhørende komponenter, fortsatt er egnet til bruk, avdekke eventuelle mangler og iverksette nødvendige tiltak.
- (3) Instrumenter/utstyr som benyttes for overvåking av ankrings- og posisjoneringssystemene, skal kontrolleres, kalibreres og funksjonsprøves i samsvar med anvisninger fra leverandør, ved mistanke om unøyaktige målinger eller defekt utstyr, og minst en gang årlig. Kalibrering og funksjonsprøving skal utføres i slikt omfang at korrekt angivelse er sikret over hele bruksområdet, med ikke mer enn ± 5 % feilmargen av påkjent last.
- (4) Festing av utstyr på ankerline skal utføres av personell med nødvendig dokumentert opplæring til å utføre slikt arbeid.
- (5) Rederiet skal påse og plattformsjefen skal medvirke til, og kunne dokumentere, at de ansvarlige for ankerhåndtering og posisjonering har fått nødvendig opplæring i funksjon og betjening av ankrings- og posisjoneringssystemet. Kravet til opplæring omfatter også øvrig personell som inspiserer eller vedlikeholder, samt overvåker eller bruker utstyr og instrumenter relatert til ankrings- og posisjoneringssystemet.

§ 16. Gjennomføring av ankringsoperasjon

(1) Ankerhåndtering skal ikke påbegynnes dersom plattformsjef eller førere av ankerhåndteringsfartøy finner at værforholdene er, eller kan bli, så dårlige at sikkerheten til mannskap, innretning eller ankerhåndteringsfartøy kommer i fare eller at værforholdene kan overstige de kriterier som er lagt til grunn i planleggingen. Etter oppstart av ankringsoperasjonen skal endringer som kan påvirke operasjonen og sikkerheten kommuniseres fortløpende mellom de involverte.

(2) Planlegging av ankringsoperasjonen skal som et minimum omfatte beregning og analyse av krefter som kan oppstå på flyttbar innretning, ankerhåndteringsfartøy og ankringsutstyr, inkludert miljølaster som vind, bølger og havstrømmer. Sammen med relevant personell fra andre aktører skal det gjøres risikovurderinger for å avdekke kritiske forhold ved forankringsprosessen, inkludert samhandlingen med ankerhåndteringsfartøy. Klare prosedyrer for operasjonen skal utarbeides, og oppmerksomhetssoner og avbruddskriterier skal defineres. Kommunikasjon mellom flyttbar innretning og de andre involverte i operasjonen skal være planlagt og operasjonen skal innledes med en felles oppstartsmøte.

(3) De ansvarlige for ankerhåndtering og posisjonering skal kontinuerlig kontrollere om oppankringen er i henhold til forutsetninger i analysen. Det skal videre være et system for dokumentasjon av at driften er sikker og i samsvar med kravene i denne forskrift og forutsetninger i ankrings- og posisjoneringsberegninger.

(4) Nødvendig informasjon for sikker bruk av ankrings- og posisjoneringssystemet skal være gitt i operasjonsmanualen. Konsekvensene av svikt i ankrings- og posisjoneringssystemet skal være kjent. Nødvendige retningslinjer for operasjon av systemene skal være gitt slik at sikkerheten er ivaretatt og kravene i denne forskrift til enhver tid er oppfylt. Ankrings- og posisjoneringsberegninger skal være tilgjengelig og innholdet skal være kjent for involvert personell. Analysen skal legges til grunn når beslutninger vedrørende ankrings- og posisjoneringssystemet tas.

(5) Innretningen skal ha nok ankerline om bord til å kunne forhale seg bort fra lokasjonen i en eventuell nødssituasjon.

§ 17. Operasjon av ankringssystemet

(1) Ved bruk av dreggeanker og plateanker anses holdekraften som verifisert når ankerlinene er prøvebelastet slik at ISO 19901-7 (2005) B.2.3.8 er tilfredsstillt. Kravet til prøvestrekk kan reduseres dersom følgende ivaretas

- a) kravene i § 14 opprettholdes også etter dregging av en hvilken som helst line. Dreggeanalyser skal utføres i samsvar med DNV-RP-E301 eller tilsvarende og inkludere en sikkerhetsfaktor på 1,25 i forhold til skjærstyrken i aktuell sjøbunn. De geotekniske data som ligger til grunn for analysene skal være representative for det aktuelle området. Dersom området ikke er homogent skal det i analysen benyttes stedsspesifikke geotekniske data for hver ankerlokasjon, og
- b) dette ikke fører til økt risiko for nærliggende konstruksjoner, og
- c) det skal verifiseres at ankrene er satt riktig på bunn.

(2) Ankerlinestrekke i operasjonstilstanden skal ved bruk av dreggeanker og plateanker aldri være større enn prøvet ankerholdekraft. Operasjon skal avsluttes før ankerlinestrekke overskrider prøvet ankerholdekraft. Dette skal gjenspeiles i frakoplingsverdiene i operasjonsmanualene.

(3) Når det opereres inntil andre konstruksjoner tillates ikke høyere linestrekke enn 80 % av prøvet ankerholdekraft. Innretningen skal ha nødvendig vinsjarrangement og tilstrekkelig vinsjkraft på loside til at innretningen kan trekkes bort under de mest ugunstige værforhold innretningen kan operere under.

(4) Ved hver ankerhåndtering skal hver ankervinsj, kjetting-/ståltaustopper, ledeskive, instrumentering o.l. kontrolleres, og hele ankerlinen inspiseres visuelt. Ved hver utsetting skal anker, bøyer, synkeelement m.m. inspiseres visuelt. Resultatet skal innføres i dekkdagboken eller dokumenteres på annen måte.

(5) På hver nye lokasjon skal det foretas en funksjonsprøving av posisjoneringssystemet. Resultatet skal innføres i dekkdagboken eller dokumenteres på annen måte.

(6) Nødutløsningssystemet for alle bremses skal ved hjelp av lagret energi og med belastning funksjonsprøves ved hver ny oppankring. Dersom det kan dokumenteres å gi et pålitelig resultat, er det akseptabelt at funksjonene kan verifiseres gjennom fysisk fullskalasimulering. Det skal minst hvert 2,5 år utføres funksjonsprøving uten hjelp av simulering. Resultatet innføres i dekkdagboken eller dokumenteres på annen måte.

(7) Ankervinsjens overrislingsanlegg for kjetting og kabelar skal prøves ved hver ny oppankring. Resultatet innføres i dekkdagboken eller dokumenteres på annen måte.

(8) Det skal, både om bord på innretningen og på dens landorganisasjon, finnes en oppdatert oversikt for hver komponent i ankringssystemet. Denne skal inneholde alder, kvalitet, bruddstyrke, produksjons sertifikat, inspeksjons sertifikat, eventuell resertifiseringstidspunkt og resertifiseringsorgan for de ulike komponentene i ankringssystemet. De ulike delene skal ha sporbar identifikasjon slik at det til enhver tid kan vises hvor hver enkelt komponent er i bruk. Det skal også kunne spores hvor de har vært i bruk tidligere, og hva som tidligere har skjedd under bruk med hensyn til utskiftinger, vedlikehold, inspeksjoner, brudd m.m.

Kapittel 5. Avsluttende bestemmelser**§ 18. Ikrafttredelse**

- (1) Forskriften trer i kraft 1. september 2009.

(2) Forskrift 4. september 1987 nr. 857 om ankrings-/posisjoneringssystemer på flyttbare innretninger oppheves fra 1. september 2009.

10. juli Nr. 999 2009

Forskrift om sammensetning og merking av næringsmidler til personer med glutenintoleranse

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 10. juli 2009 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 første ledd og § 10 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII etter nr. 54zzzz, i nr. 54zzza (forordning (EF) nr. 41/2009). Kunngjort 14. juli 2009 kl. 13.55.

§ 1. Gjennomføring av forordning (EF) nr. 41/2009

EØS-avtalen, vedlegg II kap. XII etter punkt 54zzzz, i punkt 54zzza (forordning (EF) nr. 41/2009) om sammensetning og merking av næringsmidler til personer med glutenintoleranse gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg II, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 2. Tilsyn m.m.

Mattilsynet fører tilsyn med at bestemmelsene i forskriften og enkeltvedtak fastsatt med hjemmel i forskriften blir oppfylt, jf. matloven § 23. Mattilsynet kan fastsette enkeltvedtak for å sikre at bestemmelsene i forskriften blir oppfylt, herunder om smittesanering, stenging, virksomhetskarantene og tvangsmulkt, jf. matloven § 23 til § 26.

§ 3. Dispensasjon

Mattilsynet kan i særskilte tilfelle dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 4. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller bestemmelser og vedtak gitt i medhold av den, er straffbart i henhold til matloven § 28.

§ 5. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.

Forordning (EF) nr. 41/2009

For å lese forordning (EF) nr. 41/2009 se her:

Dansk versjon.

25. juni Nr. 1002 2009

Forskrift om endring i forskrifter som følge av forskrift 25. juni 2009 nr. 977 om endring i forskrift om helsemessige betingelser ved import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 25. juni 2009 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 23 tredje ledd.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I innledende del nr. 7 (forordning (EF) nr. 1291/2008 og forordning (EF) nr. 411/2009). Kunngjort 17. juli 2009 kl. 12.55.

I

I forskrift 18. oktober 1999 nr. 1163 om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland gjøres følgende endring:

§ 3 fotnote 1 skal lyde:

- 1 Forskrift 8. juli 2003 nr. 931 om honning, forskrift 18. august 1994 nr. 833 for produksjon mv. av eggprodukter, forskrift 6. april 1995 nr. 353 om hygiene ved produksjon og frambud m.v. av kjøttprodukter og enkelte andre produkter av animalsk opprinnelse, forskrift 21. mars 1995 nr. 265 om hygiene og kontroll m.v. ved produksjon og omsetning av ferskt fjørfekjøtt, forskrift 2. februar 1996 nr. 133 om hygiene og kontroll mv ved produksjon og omsetning av viltkjøtt, forskrift 30. juni 1995 nr. 636 om produksjon og omsetning av rå melk, varmebehandlet melk og melkebaserte produkter m.v., kvalitetsforskrift 14. juni 1996 nr. 667 for fisk og fiskevarer, forskrift 25. april 1994 nr. 320 om kjøttkontroll og omsetning m.v. av ferskt kjøtt, forskrift 2. februar 1996 nr. 132 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning mv. av kaninkjøtt og kjøtt av oppdrettsvilt, forskrift 23. desember 1998 nr. 1470 om krav til kvernet kjøtt og tilberedt kjøtt og hygiene ved produksjon m.v., forskrift 18. desember 2008 nr. 1510 om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater, forskrift 3. juli 2008 nr. 784 om import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter av landpattedyr fra tredjestater, forskrift 17. juni 2008 nr. 819 om omsetning av akvakulturdyr og produkter av akvakulturdyr, forebygging og bekjempelse av smittsomme sykdommer hos akvatiske dyr, forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige vilkår for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum og forskrift 30. mars 2004 nr. 595 om forebygging av, kontroll med og utryddelse av spongiforme encefalopater (TSE).

II

I forskrift 23. desember 1998 nr. 1470 om krav til kvernet kjøtt og tilberedt kjøtt og hygiene ved produksjon mv. gjøres følgende endringer:

§ 10 nr. 3 skal lyde:

3. være produsert av ferskt kjøtt som oppfyller forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum, forskrift 18. desember 2008 nr. 1510 om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater, forskrift 3. juli 2008 nr. 784 om import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter av landpattedyr fra tredjestater.

§ 17 nr. 3 skal lyde:

3. være produsert av ferskt kjøtt som oppfyller forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum, forskrift 18. desember 2008 nr. 1510 om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater, forskrift 3. juli 2008 nr. 784 om import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter av landpattedyr fra tredjestater.

§ 30 fotnote 1 skal lyde:

- 1 Forskrift 9. september 2005 nr. 1045 om generelle dyrehelsemessige betingelser for produksjon, bearbeiding, omsetning og import fra tredjeland av næringsmidler av animalsk opprinnelse til konsum, forskrift 18. desember 2008 nr. 1510 om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater og forskrift 3. juli 2008 nr. 784 om import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter av landpattedyr fra tredjestater.

III

I forskrift 2. februar 1996 nr. 133 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av viltkjøtt gjøres følgende endring:

§ 35h fotnote 1 skal lyde:

- 1 Forskrift 18. desember 2008 nr. 1510 om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater og forskrift 3. juli 2008 nr. 784 om import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter av landpattedyr fra tredjestater.

IV

I forskrift 6. april 1995 nr. 353 om hygiene ved produksjon og frambud m.v. av kjøttprodukter og enkelte andre produkter av animalsk opprinnelse gjøres følgende endring:

§ 59a fotnote 1 skal lyde:

- 1 Forskrift 18. desember 2008 nr. 1510 om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater og forskrift 3. juli 2008 nr. 784 om import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter av landpattedyr fra tredjestater.

V

I forskrift 2. februar 1996 nr. 132 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning mv. av kaninkjøtt og kjøtt av oppdrettsvilt gjøres følgende endring:

§ 10d fotnote 1 skal lyde:

- 1 Forskrift 18. desember 2008 nr. 1510 om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater og forskrift 3. juli 2008 nr. 784 om import av ferskt kjøtt og kjøttprodukter av landpattedyr fra tredjestater.

VI

I forskrift 21. mars 1995 nr. 265 om hygiene og kontroll mv. ved produksjon og omsetning av ferskt fjørfekjøtt gjøres følgende endring:

§ 66a nr. 1 skal lyde:

1. komme fra tredjeland eller en region av tredjeland som er oppført på liste over godkjente land som er tatt inn i forskrift 18. desember 2008 nr. 1510 om import og transitt av fjørfe og visse fjørfeprodukter fra tredjestater.

VII

Endringene trer i kraft straks.

10. juli Nr. 1003 2009

Forskrift om endring i midlertidig forskrift om irakere som tidligere har hatt midlertidig og begrenset arbeidstillatelse i Norge

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 10. juli 2009 med hjemmel i lov 24. juni 1988 nr. 64 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) § 8 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 30. juni 2006 nr. 761. Kunngjort 17. juli 2009 kl. 12.55.

I

I midlertidig forskrift 24. februar 2005 nr. 165 om irakere som tidligere har hatt midlertidig og begrenset arbeidstillatelse i Norge gjøres følgende endringer:

Ny § 2c skal lyde:

§ 2c. Det kan, i medhold av utlendingsloven § 8 annet ledd, gis arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse til irakiske borgere som

- a) har hatt arbeidstillatelse etter § 2 og senere ikke har fått tillatelsen fornyet,
- b) har, etter søknad etter forskriften her, hatt tillatelse i medhold av utlendingsloven § 8 annet ledd, og senere ikke har fått tillatelsen fornyet, eller
- c) etter søknad etter forskriften her, i 2006 fikk behandlingen av søknad om arbeidstillatelse stilt i bero før Utlendingsdirektoratet fattet vedtak i saken, og senere har fått avslag på søknaden eller søknaden ikke er ferdig behandlet.

Første gangs søknad om arbeids- eller oppholdstillatelse etter første ledd må fremmes før 1. oktober 2009. Fristen gjelder ikke for personer som først faller inn under vilkårene i første ledd etter 1. oktober 2009. Slik søknad skal fremmes fra riket og gjennom politiet, jf. utlendingsforskriften § 11 sjette ledd. Dersom det er fremmet søknad om foreløpig tillatelse etter § 2b, skal denne søknaden også behandles som søknad om tillatelse etter første ledd.

Foreløpig tillatelse etter § 2b gjelder frem til søknad om tillatelse etter første ledd er avgjort i første instans. Dersom en søknad etter bestemmelsen her er avslått i første instans, gjelder den foreløpige tillatelsen fortsatt, dersom klage fremsettes og gis oppsettende virkning.

Det skal ikke gis arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse etter bestemmelsen her dersom utlendingen kan utvises etter utlendingsloven § 29.

Det er et vilkår for tillatelse at søkerens identitet er kjent. Ved behandling av søknad etter første ledd anses identiteten kjent blant annet når søkeren fremlegger irakisk pass som er anerkjent av norske myndigheter som reisedokument, med mindre det er konkrete holdepunkter for at slikt pass bygger på uriktige opplysninger. Det er videre et vilkår for tillatelse etter første ledd at søkeren var i riket 18. mars 2009. Det gjøres unntak for kravet til underhold og bolig, jf. utlendingsforskriften § 19 og § 20.

Tillatelse etter første ledd kan gis for ett år, jf. utlendingsforskriften § 15 første ledd, og kan fornyes i medhold av utlendingsloven § 11. Tillatelsen kan tilbakekalles, jf. utlendingsloven § 13. Tillatelsen danner grunnlag for bosettingstillatelse, jf. utlendingsloven § 12, og kan danne grunnlag for arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse for familiemedlemmer, jf. utlendingsforskriften § 22 og § 24.

§ 4 tredje ledd skal lyde:

§ 2, § 2a, § 2b, § 2c og § 3 opphører å gjelde 1. januar 2015.

II

Endringene trer i kraft 27. juli 2009.

10. juli Nr. 1004 2009**Forskrift om endring i forskrift om fangst av kongekrabbe utenfor kvoteregulert område**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 10. juli 2009 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevende marine ressurser (havressurslova) § 16 og § 34. Kunngjort 17. juli 2009 kl. 12.55.

I

I forskrift 6. august 2004 nr. 1147 om fangst av kongekrabbe utenfor kvoteregulert område gjøres følgende endring:

§ 7 annet ledd skal lyde:

Fartøy som deltar i fangsten i henhold til § 3 i områder øst for Ø 26° 00' og utenfor linjen som nevnt i § 1 pkt. c), og som ikke er underlagt sporing som nevnt i første ledd, skal være utstyrt med typegodkjent automatisk identifikasjonssystem (AIS, klasse A eller B). Systemet skal holdes i gang til enhver tid, med mindre internasjonale avtaler, regler eller standarder åpner for beskyttelse av navigasjonsopplysninger.

II

Endringen trer i kraft 1. august 2009.

10. juli Nr. 1005 2009**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2009**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 10. juli 2009 med hjemmel i forskrift 17. desember 2008 nr. 1505 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2009 § 35. Kunngjort 17. juli 2009 kl. 12.55.

I

I forskrift 17. desember 2008 nr. 1505 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2009 gjøres følgende endringer:

§ 7 første ledd skal lyde:

Fartøy med torsketråltillatelse og med kvotefaktor 1,00 kan fiske og lande en fartøykvote på inntil 776 tonn torsk og hyse uten kvotebegrensning hvorav hvert fartøy har en garantert hysekvote på 400 tonn.

§ 8 første til tredje ledd skal lyde:

Fartøy med torsketråltillatelse og som er registrert som fabrikktrålere, kan fiske og lande inntil 1 574 tonn sei, hvorav 775 tonn er garanterte.

Fartøy med torsketråltillatelse og som er registrert som ferskfisk- og rundfrystrålere, kan fiske og lande inntil 1 193 tonn sei, hvorav 587 tonn er garanterte.

Fartøy med torsketråltillatelse og som er registrert som småtrålere, kan fiske og lande inntil 690 tonn sei, hvorav 340 tonn er garanterte.

§ 9 første ledd skal lyde:

Fartøy med seitråltillatelse kan fiske og lande følgende kvoter av sei:

<i>Kvotefaktor</i>	<i>Maksimalkvote</i>	<i>Herav garantert kvote</i>
0,35	794	391
0,75	1 702	838
0,85	1 928	950
1,00	2 269	1 117

§ 17 skal lyde:

§ 17. Fiske etter torsk

Fartøy med adgang til å delta kan fiske følgende kvanta torsk (tonn):

<i>Hjemmelslengde</i>	<i>Kvotefaktor</i> <i>2009</i>	<i>Maksimalkvote</i> <i>st.l. under 11 m</i>	<i>Herav garantert</i> <i>st.l. under 11 m</i>	<i>Maksimalkvote</i> <i>st.l. over 11 m</i>	<i>Herav garantert</i> <i>st.l. over 11 m</i>
under 7 meter	1,18	ubegrenset	21,0	ubegrenset	18,5
7–7,9	1,4	ubegrenset	25,0	ubegrenset	21,9
8–8,9	1,66	ubegrenset	29,6	ubegrenset	26,0
9–9,9	2,03	ubegrenset	36,2	ubegrenset	31,8
10–10,9	2,2	ubegrenset	39,2	ubegrenset	34,4
11–11,9	2,99	57,2	44,0	54,6	42,0
12–12,9	3,55	67,9	52,2	64,8	49,9
13–13,9	4,3	82,2	63,3	78,5	60,4
14–14,9	4,9	93,7	72,1	89,5	68,8
15–15,9	5,78	110,5	85,0	105,5	81,2
16–16,9	6,43	123,0	94,6	117,4	90,3
17–17,9	7,1	135,8	104,5	129,6	99,7
18–18,9	7,84	149,9	115,3	143,1	110,1
19–19,9	8,5	162,6	125,0	155,2	119,4
20–20,9	9,09	173,8	133,7	165,9	127,6
21–21,9	8,75	155,1	119,3	153,6	118,1
22–22,9	9,13	161,8	124,5	160,3	123,3
23–23,9	9,49	168,2	129,4	166,6	128,1
24–24,9	9,86	174,8	134,5	173,1	133,1
25–25,9	10,15	179,9	138,4	178,2	137,0
26–26,9	10,53	186,7	143,6	184,8	142,2
27–27,9	10,82	191,8	147,5	189,9	146,1

Maksimalkvotene i første ledd beregnes uten hensyn til torsk som er fisket i medhold av bifangstordningen i tredje ledd.

Det er ikke adgang til å fiske bifangst av torsk utover fartøykvoten. Fra og med 15. april 2009 er det likevel adgang til å ha inntil 30 % bifangst av torsk ved landing i fisket etter andre arter. Bifangsten regnes i rund vekt per

uke basert på summen av alle sluttседler/landingssедler undertegnet i tidsrommet fra mandag kl. 00 til søndag kl. 24. Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket etter torsk som bifangst når det kvantum som er avsatt til bifangst er beregnet oppfisket.

Kvoteenheten for torsk framgår av følgende tabell:

<i>Hj.lengde</i>	<i>St.lengde</i>	<i>Kvoteenhet (maksimalkvote)</i>	<i>Kvoteenhet (garantert)</i>
Under 11 m	Under 11 m	Fritt fiske	17,8377
	Over 11 m	Fritt fiske	15,6469
11–14,9 m	Under 11 m	19,1253	14,7118
	Over 11 m	18,2560	14,0431
15–20,9 m	Under 11 m	19,1249	14,7114
	Over 11 m	18,2555	14,0427
21–27,9 m	Under 11 m	17,7267	13,6359
	Over 11 m	17,5529	13,5023

II

Endringene trer i kraft straks.

13. juli Nr. 1006 2009

Forskrift om endring i forskrift om utøvelse av fisket i sjøen

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 13. juli 2009 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressursar (havressurslova) § 16. Kunngjort 17. juli 2009 kl. 12.55.

I

I forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen gjøres følgende endring:

§ 43 nr. 16 ny bokstav d skal lyde:

- d) Ved fiske av sei til egen husholdning gjelder følgende minstemål for 32 cm hele landet

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2010.

13. juli Nr. 1007 2009

Forskrift om endring i forskrift om morsmelkerstatning og tilskuddsblandinger

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 13. juli 2009 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 første ledd og § 10 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54zzzv (direktiv 2006/141/EF endret ved forordning (EF) nr. 1243/2008). Kunngjort 17. juli 2009 kl. 12.55.

I

I forskrift 13. august 2008 nr. 936 om morsmelkerstatning og tilskuddsblandinger gjøres følgende endringer:

I EØS-henvisningsfeltet tilføyes forordning (EF) nr 1243/2008 som endrer direktiv 2006/141/EF.

I vedlegg 3 punkt 3 Aminosyrer og andre nitrogenforbindelser skal første punkt på listen lyde:

L-arginin og dens hydroklorid¹

- ¹ L-arginin og dens hydroklorid skal benyttes under fremstilling av morsmelkerstatning som refereres til i kapittel II § 5 fjerde ledd.

Vedlegg 6 tilføyes nytt punkt 4 som skal lyde:

4. Protein kvalitet

Referanseverdier for essensielle og betinget essensielle aminosyrer i morsmelk, uttrykt i mg pr. 100 kJ and 100 kcal, er følgende:

	<i>Per 100 kJ¹</i>	<i>Per 100 kcal</i>
Arginin	16	69
Cystein	6	24
Histidin	11	45

	<i>Per 100 kJ¹</i>	<i>Per 100 kcal</i>
Isoleucin	17	72
Leucin	37	156
Lysin	29	122
Metionin	7	29
Fenylalanin	15	62
Treonin	19	80
Tryptofan	7	30
Tyrosin	14	59
Valin	19	80

¹ 1 kJ = 0,239 kcal.

II

Endringene trer i kraft straks.

13. juli Nr. 1008 2009

Forskrift om endring i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2009–2010

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 13. juli 2009 med hjemmel i lov 3. juni 2005 nr. 37 om utdanningsstøtte kapittel II. Kunngjort 17. juli 2009 kl. 12.55.

I

I forskrift 18. februar 2009 nr. 232 om tildeling av utdanningsstøtte for undervisningsåret 2009–2010 gjøres følgende endringer:

§ 8–4 skal lyde:

§ 8–4. Tidsramme for ph.d.-utdanning i utlandet

Grensen på åtte år utvides med inntil to år for søkere som tar ph.d.-utdanning i utlandet.

Det gis ikke støtte i mer enn ti år selv om søkeren blir forsinket. Det blir gjort unntak for søker som blir forsinket på grunn av sykdom, på grunn av at søkeren har fått barn i utdanningsperioden eller på grunn av nedsatt funksjonsevne.

§ 11–3 tredje ledd skal lyde:

For søkere som får støtte etter annen del, inkluderer den første utbetalingen i hvert halvår 10 prosent av støttebeløpet for resten av halvåret. Stipend til dekning av nødvendig individuelt utstyr utbetales sammen med den første støtteterrinen i undervisningsåret.

§ 35–3 skal lyde:

§ 35–3. Begrensning ved helsefaglig utdanning

Det gis støtte til helsefaglig utdanning som er innenfor et fagområde som krever autorisasjon i Norge, jf. lov om helsepersonell mv. § 48. Det gis ikke støtte til medisintutdanning utenfor Europa, USA, Canada og Australia.

II

Endringene trer i kraft undervisningsåret 2009–2010.

16. juli Nr. 1009 2009

Forskrift om endring i forskrift om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjerene om identiteten til det flyselskapet som skal utføre en flyreise (svartelistingsforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Luftfartstilsynet 16. juli 2009 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 9–1, § 10–42, § 15–3, § 15–4 og § 16–1 og forskrift 4. desember 2007 nr. 1353 om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjerene om identiteten til det flyselskapet som skal utføre en flyreise (svartelistingsforskriften) § 3 nr. 3.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 66zab (forordning (EF) nr. 474/2006 endret ved forordning (EF) nr. 910/2006, forordning (EF) nr. 1543/2006, forordning (EF) nr. 235/2007, forordning (EF) nr. 787/2007, forordning (EF) nr. 1043/2007, forordning (EF) nr. 1400/2007, forordning (EF) nr. 331/2008, forordning (EF) nr. 715/2008 og forordning (EF) nr. 1131/2008 og forordning (EF) nr. 298/2009 og forordning (EF) nr. 619/2009). Kunngjort 17. juli 2009 kl. 12.55.

I

I forskrift 4. desember 2007 nr. 1353 om flyselskaper som er underlagt driftsforbud og om plikt til å informere passasjerene om identiteten til det flyselskapet som skal utføre en flyreise (svartelistingsforskriften) gjøres følgende endring:

§ 1 tredje ledd nytt nr. 11 skal lyde:

11. forordning (EF) nr. 619/2009 av 13. juli 2009.

II

Endringen trer i kraft straks.

Forordning (EF) nr. 619/2009

Til forskriftens vedheng tilføyes følgende:

For å lese forordning (EF) nr. 619/2009 se her:

0 Engelsk versjon.

24. april Nr. 1010 2009

Delegering av myndighet etter havne- og farvannsloven § 6 første ledd til å fastsette forskrift om midlertidige farvannsrestriksjoner

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 24. april 2009 med hjemmel i lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 6 første ledd og delegeringsvedtak 11. april 2008 nr. 337. Kunngjort 3. august 2009 kl. 13.20.

Kystverkets hovedkontor gis myndighet til å fastsette forskrifter med hjemmel i lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 6 første ledd om midlertidig bruk eller forbud mot bruk av avgrensede farvann.

Fiskeri- og kystdepartementet kan gi instruks om forståelsen av bestemmelsen.

16. juli Nr. 1011 2009

Forskrift om endring i forskrift om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 16. juli 2009 med hjemmel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og § 18. Kunngjort 3. august 2009 kl. 13.20.

I

I forskrift 18. juli 2008 nr. 815 om tilskudd til miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

Forskriften gjelder for tiltak i utvalgte områder i Buskerud, Hedmark, Rogaland og Sogn og Fjordane.

II

Endringen trer i kraft fra og med 1. juli 2009.

24. juli Nr. 1012 2009

Forskrift om endring i forskrift om fangst av ål i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 24. juli 2009 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 3. august 2009 kl. 13.20.

I

I forskrift 25. juni 2009 nr. 847 om fangst av ål i 2009 gjøres følgende endring:

§ 4 første ledd bokstav c skal lyde:

- c) fartøyet og eier må ha registrert landing av ål ved norske fiskemottak før 1. januar 2009. Dersom slik eier mellom 1. januar 2009 og 25. juni 2009 har skiftet ut fartøy som har registrert landing av ål ved norske fiskemottak før 1. januar 2009, stilles det likevel ikke krav om at fartøyet som kommer til erstatning for det utskiftede fartøyet, har registrert landing av ål ved norske fiskemottak før 1. januar 2009.

II

Endringen trer i kraft straks.

24. juli Nr. 1013 2009**Forskrift om endring i forskrift om nærmere bestemmelser om tillatte vekter og dimensjoner for offentlig veg**

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 24. juli 2009 med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 13 og delegeringsvedtak 24. november 1980 nr. 1, jf. forskrift 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy § 5–2 nr. 2 bokstav a.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 14 (direktiv 85/3/EØF sist endret ved direktiv 92/7/EØF og erstattet av direktiv 96/53/EF) og nr. 15a (direktiv 2002/7/EF). Kunngjort 3. august 2009 kl. 13.20.

I

I forskrift 20. januar 2009 nr. 78 om nærmere bestemmelser om tillatte vekter og dimensjoner for offentlig veg gjøres følgende endringer:

Punkt 9 bokstav a skal lyde:

- a) Tillatt aktuell totalvekt for modulvogntog på offentlig vei:

Modulvogntog inntil 25,25 meter kan ha maks 60 tonn når avstanden fra første til siste aksel i vogntoget er minst 19 meter.

Punkt 10 skal lyde:

10. Vegliste riksveger for modulvogntog med lengde inntil 25,25 meter og totalvekt inntil 60 tonn

Fram til 1. juni 2011 kan modulvogntog med lengde inntil 25,25 meter og totalvekt inntil 60 tonn kjøre på følgende riksveger:

<i>Vegnr.</i>	<i>Bruksklasse</i>	<i>Maks. totalvekt tonn</i>	<i>Tillatt vogntoglengde i meter</i>	
<i>Vinter</i>				
	Generelt	Bk10	60	25,25
Rv. 893	Riksgrensen Øvre Neiden–Neiden X E6	Bk10	60	25,25
E6	X Rv. 893 Neiden til Hurtigrutekaia i Kirkenes med arm til Linjgodsterminalen på Hesseng	Bk10	60	25,25
E8	Riksgrensen Helligskogen–X E6 Skibotn	Bk10	60	25,25
E6	X E8/E6 Skibotn nordover til Skibotnterminalen	Bk10	60	25,25
E6	X E8/E6 Skibotn sørover til Nallovuohppa (omlastningsplass)	Bk10	60	25,25
E12	Riksgrensen Umbukta–Mo i Rana X E12/E6/Rv. 12	Bk10	60	25,25
Rv. 12	Mo i Rana X E12/E6–X Kv. 1386 Vikaåsen	Bk10	60	25,25
E6	Riksgr. v/Svinesund–X Rv. 190 Ekeberg tunnelen–Berger X Kv. Bølerveien	Bk10	60	25,25
Rv. 2	Riksgr. v/Magnor–X Rv. 175 Gjemselund bru	Bk10	60	25,25
Rv. 175	X Rv. 2 Gjemselund bru–X Kv. Norvald Strands veg	Bk10	60	25,25
Rv. 21	X E6 Svinesundsparken–X Halden Rv. 22	Bk10	60	25,25
Rv. 22	X Rv. 21–Ohms plass	Bk10	60	25,25
Rv. 111	X E6 Årum–X Kv. Øraveien	Bk10	60	25,25
Rv. 111	X E6 Årum–X Rv. 111/Rv. 128 Hafslund	Bk10	60	25,25
Rv. 111/Rv. 118	X Rv. 111/Rv. 118 Hafslund–X Rv. 111/Rv. 118 Dondern	Bk10	60	25,25
Rv. 111	X Rv. 111/Rv. 118 Dondern–X Kv. Til Rudskogen Næringspark	Bk10	60	25,25
Rv. 109	E6 Alvim–X Kv. Evjebekkveien	Bk10	60	25,25
Rv. 118	E6 X Årvoll–X Kv. Årvollskogen	Bk10	60	25,25
Rv. 19	X E6 Patterød–Moss fergekai X Kv. Strandgata	Bk10	60	25,25
Rv. 120	E6 X Patterød–nyoppført X Kv. Tørfestveien (Vanem næringsområde)	Bk10	60	25,25
Rv. 155	X E6–Elsa Enger transport AS Enebakk	Bk10	60	25,25
Rv. 150	Ulvensplitten X E6–X Rv. 163 Økern	Bk10	60	25,25
Rv. 163	X Rv. 150 Økern–X Kv. Jernkroken	Bk10	60	25,25
Rv. 191	X Rv. 163 Nyland–X E6 Trosterud m/arm til Alfaset postterminal/Alnabruterminalen	Bk10	60	25,25
Rv. 190	X E6 Alnabru–X E18 Sørenga	Bk10	60	25,25
E18	X Rv. 190 Sørenga–Bispelokket X Privat veg–Havnevegen	Bk10	60	25,25

<i>Vegnr.</i>		<i>Bruksklasse</i>	<i>Maks. totalvekt tonn</i>	<i>Tillatt vogntoglengde i meter</i>
				<i>Vinter</i>
Rv. 159	X E6 Karihaugen–X Rv. 22	Bk10	60	25,25
Rv. 163	X Rv. 159 Visperud til Postterminalen, Robsrud	Bk10	60	25,25
Rv. 22	X Rv. 159–X Kv. Leiravegen	Bk10	60	25,25

II

Endringene trer i kraft straks.

30. juli Nr. 1014 2009

Forskrift om endring i forskrift til opplæringslova og forskrift til privatskolelova

Heimel: Fastsett av Kunnskapsdepartementet 30. juli 2009 med heimel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 2–3 tredje ledd og lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskott (privatskolelova) § 2–3 andre ledd. Kunngjort 3. august 2009 kl. 13.20.

I

I forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringslova blir det gjort følgjande endring:

Ny § 1–1a skal lyde:

§ 1–1a. Rett til fysisk aktivitet

Elevar på 5.–7. årstrinn skal jamleg ha fysisk aktivitet utanom kroppsøvningsfaget. Tilsaman skal dette utgjere 76 timar innanfor 5.–7. årstrinn, jf. fag- og timefordelinga.

Den fysiske aktiviteten skal tilretteleggjast slik at alle elevar, utan omsyn til funksjonsnivå, kan oppleve glede, meistring, fellesskap og variasjon i skoledagen.

Reglane om individuell vurdering i kapittel 3 og reglane om krav til pedagogisk kompetanse for undervisningspersonale i kapittel 14 gjeld ikkje. Elles gjeld opplæringslova med tilhøyrande forskrifter.

II

I forskrift 14. juli 2006 nr. 932 til privatskolelova blir det gjort følgjande endring:

Nytt kapittel 2A skal lyde:

Kapittel 2A. Fysisk aktivitet

§ 2A–1. Rett til fysisk aktivitet

Elevar på 5.–7. årstrinn skal jamleg ha fysisk aktivitet utanom kroppsøvningsfaget. Tilsaman skal dette utgjere 76 timar innanfor 5.–7. årstrinn, jf. fag- og timefordelinga.

Den fysiske aktiviteten skal tilretteleggjast slik at alle elevar, utan omsyn til funksjonsnivå, kan oppleve glede, meistring, fellesskap og variasjon i skoledagen.

Reglane om individuell vurdering i kapittel 3 og reglane om krav til pedagogisk kompetanse for undervisningspersonale i privatskolelova § 4–2 gjeld ikkje. Elles gjeld privatskolelova med tilhøyrande forskrifter.

III

Endringane trer i kraft 1. august 2009.

1. april Nr. 1017 2009

Forskrift om studier og eksamen ved Høgskolen i Staffeldtsgate

Hjemmel: Fastsett av Styret for Høgskolen i Staffeldtsgate 1. april 2009 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–3, § 3–5, § 3–6, § 3–9 og § 3–10. Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder for alle studier og emner ved Høgskolen i Staffeldtsgate, og den omfatter eksamener, prøver, vurdering av praksis og annen vurdering ved Høgskolen når resultatet inngår på vitnemål eller karakterutskrift, eller inngår som beregningsgrunnlag for disse.

§ 2. Definisjoner

1. Loven

I denne sammenheng lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler.

2. *Studieløp/Studieprogram*
Flerårig studium som fører fram til en grad eller yrkesutdanning.
  3. *Studieplan*
Plan som gir en nærmere beskrivelse av mål, innhold og organisering av det enkelte studium ved Høgskolen.
  4. *Fag-/emnebeskrivelse*
Oversikt over innhold, omfang, mål, vurderingsformer o.l. av et fag/emne som inngår på vitnemål eller karakterutskrift.
  5. *Emne*
Minste studiepoenggivende enhet med avsluttende vurdering.
  6. *Emnegruppe*
Kombinasjon av emner fra ett eller flere fag som gjennom en studieplan er definert til å utgjøre en samlet enhet.
  7. *Studiepoeng*
Omfanget av et fag eller emne i Høgskolens studieplaner måles i studiepoeng. 60 studiepoeng tilsvarer ett fullt studieår for heltidsstudenter.
  8. *Eksamen eller deleksamen*
Prøve som inngår i grunnlaget for karakterfastsetting for et emne eller alene gir grunnlag for fastsettelse av karakter i emnet.
  9. *Intern prøving*
Prøve, innleveringsarbeid, prosjektarbeid eller andre krav som må være godkjent som bestått eksamen for studenten kan gå opp til eksamen i et emne, men der resultatet ikke inngår i grunnlaget for endelig karakter.
  10. *Student*
Person som gjennom opptak i henhold til lovens § 3–6 og § 3–7, er tatt opp til studier ved Høgskolen og har betalt semesteravgift.
  11. *Privatist*
Person som går opp til eksamen etter lovens § 3–10 uten å være tatt opp ved studiet.
  12. *Eksamenskandidat*
Student eller privatist som går opp til eksamen.
  13. *Utdanningsplan*
Avtale mellom den enkelte student og Høgskolen som skal sikre et forpliktende forhold mellom studenten og Høgskolen.
Utdanningsplanen viser til de lover og forskrifter som regulerer forholdet mellom student og høgskole, og gir informasjon om det faglige innholdet og oppbyggingen av studiet.
  14. *Gyldig fravær*
Sykdom dokumentert med legeattest eller annen dokumentert tvingende fraværsgrunn.
  15. *Beslutningsmyndighet*
I saker der beslutningsmyndighet er lagt til Høgskolen, treffes avgjørelser av rektor eller den han gir fullmakt. Der beslutningsmyndighet er lagt til styret selv, kan myndigheten ikke delegeres til lavere nivå.
- § 3. Studietilbud og grader**
1. Studieløpet *Menighet, organisasjon og ledelse (MOL)* er et 3-årig studieprogram av 180 studiepoengs omfang. Fullført studieprogram med godkjent resultat gir rett til graden bachelor i Menighet, organisasjon og ledelse.
  2. Studieløpet *Musikk, menighet og ledelse (MML)* er et 4-årig studieprogram av 240 studiepoengs omfang. Gjennomført studieprogram med godkjent resultat etter de 3 første årene gir rett til graden bachelor i Musikk, menighet og ledelse. Det fjerde året er en musikkfaglig påbygning/videreutdanning tilsvarende 60 studiepoeng.
  3. Emnegruppen *Jødisk-kristne studier* er et selvstendig studium som gir 30 studiepoeng.
- § 4. Opptak**
1. For opptak og rangering til studiene gjelder generelt de regler som er fastsatt av departementet i forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høyere utdanning og i endringer av denne.
  2. For opptak til studieløpet *Musikk, menighet og ledelse (MML)* kreves bestått praktisk og teoretisk opptaksprøve, jf. departementets forskrift § 4–9. Studieplanene kan gi utfyllende regler om opptakskrav, herunder eventuelle faglige minstekrav.
  3. Ved opptak skal det tilstrebes tilnærmet balanse mellom kjønnene. Det underrepresenterte kjønn kan gis en kvote på 2/5 av plassene; jf. departementets forskrift § 7–1.
  4. Det kan gis betinget opptak der søker mangler deler av opptaksgrunnlaget forutsatt at dette skyldes forhold utenfor søkers kontroll. Manglende eksamen/eksamener må være dokumentert fullført og bestått i løpet av 1. semester for at studentene skal beholde studieretten.
Betinget opptak kan også gis der søkerne kvalifiserer seg i løpet av vårsemesteret det året de søker. Forutsetningen er at de kvalifiserer seg før studiet påbegynnes.
Tildelt studieplass kan reserveres til året etter når Høgskolen finner at det foreligger tungtveiende grunner.
  5. Styret selv fastsetter antall studieplasser.

6. Søknad om opptak skal sendes Høgskolen i Staffeldtsgate innen 15. april hvis ikke annet fastsettes av styret.
Dersom det er ledige studieplasser etter ordinært opptak, tas søknader i mot også etter søknadsfristen og behandles fortløpende.
7. For opptak til 2., 3. eller 4. studieår skal studiekravene fra forrige studieår være oppfylt og alle eksamener gjennomført og eventuelle opptaksprøver være bestått innen utløpet av påfølgende semester. Ved ikke bestått eksamen eller gyldig fravær gis mulighet for å gå opp til ny eksamen i henhold til § 7–6.

§ 5. *Permisjon*

1. Studenter med utdanningsplan som ikke ønsker å benytte sin studierett kommende semester, skal innen fristen for bekreftelse av utdanningsplanen gi melding til Høgskolen om fraværet. Melding gis på den måten Høgskolen bestemmer.
2. Ved fravær inntil to semestre innvilges permisjon uavhengig av grunn, forutsatt at studenten har gitt melding i rett tid.
3. Ved fravær på mer enn to semestre, skal studenten sende skriftlig begrunnet søknad om permisjon.
4. Studenter som får barn under studiene, har rett til permisjon etter lovens § 4–5.

§ 6. *Studierett. Tap av studierett*

1. Studieretten gjelder det studieprogram eller emne/emnegruppe som studenten er tatt opp til. Studierett innebærer rett til deltakelse i undervisning i samsvar med studieplan/emnebeskrivelse og rett til å gjennomføre eksamen i henhold til den vurderingsform som er fastsatt. Videre gir det rett til utdanningsplan, veiledning, praksisopplæring og bruk av andre ressurser ved Høgskolen.
2. Høgskolen kan innføre plassbegrensning ved valgfrie emner, så fremt studentene sikres plass ved alternative emner slik at de kan fullføre studiet på normert tid.
3. Høgskolen kan gi studenter rett til å følge undervisningen og ta eksamen ved emner som ikke er del av studieprogrammet.
4. Høgskolen kan vedta regler om påbudt fram møte ved studiestart, herunder om registrering, gyldig forfall, fram møte til obligatorisk undervisning, mv.
5. Studieretten kan tapes dersom studenten unnlater å registrere seg, opprette utdanningsplan, møte til obligatorisk undervisning, søke permisjon eller overføring av studieplassen til et senere år eller semester. Vedtak om tap av studierett gjøres av Høgskolen.

§ 7. *Adgang til eksamen*

1. Studenter som er tatt opp til et studium, fag eller emne ved Høgskolen og som har oppfylt studiekravene som er satt i studieplanene samt betalt eksamensavgift, har rett til å gå opp til de eksamener og prøver som inngår i studiet, faget eller emnet.
2. Studenter som er tatt opp til et studium av ett års varighet (60 sp.) eller mer, skal godkjenne individuell utdanningsplan for å ha rett til å framstille seg til eksamen.
3. Andre som oppfyller de generelle og eventuelt spesielle opptakskrav og andre krav for å gå opp til eksamen, har rett til å gå opp til eksamen etter nærmere regler (lovens § 3–10). Høgskolen avgjør om vilkår for å avlegge eksamen er innfridd.
4. Det er ikke anledning til å framstille seg til eksamen, inklusive ny eksamen, i samme fag/emne mer enn tre ganger. I særlige tilfeller kan styret gi dispensasjon for et fjerde eksamensforsøk. Når en student har avlagt eksamen på nytt, gjelder den beste karakteren.
5. For ikke bestått praksis, gis det adgang til å ta praksisperioden én gang til.
6. Eksamen avholdes normalt i det semesteret undervisningen i faget/emnet avsluttes. Ved eksamen gjelder det pensum som er fastsatt i fag-/emnebeskrivelsen. Høgskolen kan vedta at det skal holdes ny eksamen med adgang for studenter som ikke har bestått eksamen eller som har gyldig fravær ved ordinær eksamen. Dersom det arrangeres ny eksamen, er det også adgang for studenter som ønsker å forbedre sitt eksamensresultat. I de utdanninger hvor videre deltakelse i studiet er avhengig av bestått eksamen i fag/emne, har studenter som ikke har bestått eksamen, rett til å gå opp til ny eksamen.
7. En student kan beholde studieplassen i 50 % tid utover normert studietid eller det som er avtalt gjennom individuell utdanningsplan i følge lovens § 4–2, dog minst ett år.
Høgskolen kan etter søknad fra studenten gjøre unntak fra denne bestemmelsen.
8. Når en student ikke fullfører studiet/faget/emnet innen normert studietid, og det i mellomtiden er gjort vesentlige endringer i studieplan, gjelder retten til å fullføre etter den opprinnelige studieplan i ett år etter at endringen ble gjort gjeldende.
9. For emner som opphører, gjelder følgende særordning: Dersom det etter siste ordinære eksamen og én utsatt/ny eksamen i et emne fremdeles gjenstår studenter med ikke bestått eller gyldig fravær, kan det etter søknad avholdes en tredje og siste eksamen. Slik tredje eksamen skal avholdes innen ett år etter siste ordinære eksamen. Styret eller det organ det delegerer det til kan dispensere fra dette dersom en student med gyldig fravær ikke har fått anledning/mulighet til å framstille seg til ovennevnte eksamen.

§ 8. Oppmelding til eksamen, annullering av oppmelding

1. Høgskolen fastsetter hvilke fag/emner i et ordinært studieforløp som skal ha kollektiv oppmelding. Dette skal framgå av studieplaner.
2. I fag/emner hvor oppmelding ikke skjer kollektivt, er studenten selv ansvarlig for å melde seg opp på fastsatt skjema innen 1. oktober i høstsemesteret og 1. mars i vårsemesteret.
3. Annullering av eksamensoppmelding må skje skriftlig og være skolen i hende senest to uker før eksamen i vedkommende fag. Studenter som trekker seg etter angitt frist eller ikke møter, regnes for å ha fremstilt seg til eksamen dersom gyldig fravær ikke foreligger. Eventuelt gyldig fravær skal være dokumentert og være levert/poststemplet så raskt som mulig og senest innen tre virkedager etter eksamen.
4. Studenten er selv ansvarlig for å holde seg orientert om tid og sted for eksamen og om oppmeldingsfrister.
5. Privatister skal betale semesteravgift og eksamensavgift i samsvar med vedtak av styret selv og innen fastsatt frist. Privatister blir meldt til eksamen når semesteravgift og eksamensavgift er betalt.

§ 9. Hjelpemidler

Oversikt over tillatte hjelpemidler ved de ulike eksamener fastsettes av Høgskolen og skal være kunngjort i god tid før eksamen. Det skal fremgå av oppgaveteksten hvilke hjelpemidler som er tillatt.

Det tillates ikke brukt utstyr (PC eller kalkulator) som kan opprette samband eller på annet vis kan kommunisere internt i eksamenslokalet eller med omverdenen.

§ 10. Eksamen under særlige vilkår

1. Studenter som av medisinske eller andre grunner nevnt i denne paragraf har behov for særordninger i forbindelse med eksamen, må søke Høgskolen om dette innen 1. oktober i høstsemesteret og 1. mars i vårsemesteret. Dersom det oppstår akutte behov, kan det gjøres unntak fra søknadsfristen. Behovet må dokumenteres med legeattest eller attest fra andre sakkyndige. Attesten må inneholde en nærmere begrunnelse for hvorfor det er behov for særordning i eksamenssituasjonen.

Det skal normalt søkes for hver eksamensperiode, men dersom grunnlaget for særordningen er av permanent karakter, kan det gjøres unntak for dette.

2. Det kan innvilges inntil 25 % (maksimum 1 time) utvidet tid ved skriftlig skoleeksamen når behov for dette er dokumentert. Ved hjemmeeksamen kan det gis inntil 48 timers utvidelse av tiden inklusive eventuell lørdag og helligdag.
3. Høgskolen kan fastsette at enkelte eksamener kan foregå på engelsk.
4. Det kan gis tillatelse til at alternative eksamensformer kan benyttes for studenter som på grunn av varige lidelser eller funksjonshemninger ikke kan gå opp til eksamen med ordinær eksamensform.
5. Studenter med dysleksi eller andre lese-/skriveproblemer kan etter ønske få vedlagt sine besvarelser en attest som bekrefter dette.
6. I særlige tilfeller kan andre ordninger innvilges etter søknad så langt det er praktisk gjennomførlig.

§ 11. Vurderingsform

1. Følgende vurderingsformer kan benyttes hver for seg eller i kombinasjon:
  - skriftlig prøve med tilsyn
  - hjemmeoppgave, semesteroppgave, prosjektoppgave, essay eller lignende
  - muntlig prøve eller presentasjon
  - praktiske prøver og arbeider
  - praksis
  - framsyninger/framføringer, f.eks. konserter
  - mappevurdering
  - løpende vurdering
  - prosjekt-/seminararbeid eller rapport.

Eksamen kan arrangeres individuelt eller i grupper.

Bare skriftlige arbeider eller andre arbeider som er av en slik art at vurderingen lar seg etterprøve, kan inngå i en mappe. Skriftlig skoleeksamen kan ikke inngå i mappe. Det fastsettes én felles karakter for alle beståtte arbeider som inngår i en mappe. Hvis ikke alle arbeidene skal inngå i grunnlaget for fastsetting av karakter, skal det framgå av emnebeskrivelsen hvordan utvelgelsen av tellende arbeider skal skje.

2. Vurderingsformen skal framgå av studieplan.
3. Vurderingsuttrykk er gradert karakter eller bestått/ikke bestått.

Beskrivelse av de graderte karakterene:

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Beskrivelse</i>
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Viser stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon som ligger over gjennomsnittet. Viser evne til selvstendighet.
C	God	Gjennomsnittlig prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder.
D	Nokså god	Prestasjon under gjennomsnittet, med en del vesentlige mangler.

<i>Symbol</i>	<i>Betegnelse</i>	<i>Beskrivelse</i>
E	Tilstrekkelig	Prestasjon som tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller minimumskravene.

4. I fag/emner hvor endelig karakter fastsettes på grunnlag av flere delkarakterer, regnes gjennomsnittkarakteren ut ved hjelp av følgende tallverdier: A = 5, B = 4, C = 3, D = 2, E = 1. Karakteren F har ingen tallverdi. Det benyttes vanlige avrundingsregler.

Alle delprøver må være vurdert til bestått (A–E) for at det kan gis samlet karakter i emnet.

5. Resultatet fra en eksamen kunngjøres ved oppslag og/eller via Høgskolens studentnett. Studenten er selv ansvarlig for å gjøre seg kjent med sensuren. Høgskolen er ikke ansvarlig for eventuelle feil og misforståelser som oppstår ved evt. muntlig beskjed om eksamensresultat.

§ 12. *Evaluering av vurderingsordningen*

Ekstern evaluering av vurderingsordningen, jf. lovens § 3–9, kan gjennomføres for deler av et studium/studieprogram eller for ett eller flere studium/studieprogram samlet. Det skal gjennomføres ekstern evaluering av vurderingsordningen innen alle studier og studieprogram minimum hvert 5. år.

Styret fastsetter nærmere retningslinjer for ekstern evaluering av vurderingsordningen der dette også sees i sammenheng med rutiner i kvalitetssikringssystemet.

§ 13. *Gjennomføring av eksamen*

Gjennomføring av skriftlig skoleeksamen

1. Eksamenskandidatene skal møte i eksamenslokalet senest 15 minutter før eksamen tar til. Eksamenskandidater som kommer for sent, kan få adgang til eksamen dersom det kan bringes på det rene at ingen eksamenskandidater i det aktuelle eksamensemnet har forlatt sitt eksamenslokale eller at eksamensoppgraden kan være gjort kjent på annen måte.
2. Eksamenskandidatene skal vise gyldig studentlegitimasjon eller annen gyldig legitimasjon med bilde og signere kandidatliste.
3. Kladdark kan ikke leveres inn som del av besvarelsen.
4. Ansvarlig faglærer eller dennes stedfortreder skal være tilgjengelig under eksamen.
5. Studenter som trekker seg under eksamen på grunn av sykdom eller annen tvingende grunn, må levere/poststemple dokumentasjon så raskt som mulig og senest innen tre virkedager etter eksamen.

Gjennomføring av muntlig eksamen

1. Opplegg for muntlig eksamen skal gjøres kjent for studentene i god tid før eksamen.
2. Eksamenskandidatene kan gis anledning til å forberede seg på et bestemt tema på forhånd. Forberedelse kan skje med eller uten hjelpemidler.
3. Individuell muntlig eksamen skal normalt ikke vare lenger enn 45 min.
4. Dersom muntlig eksamen gjennomføres i gruppe, skal sensorene påse at alle eksamens-kandidatene i gruppa eksamineres i et omfang som gir tilstrekkelig grunnlag for karakterfastsetting.
5. Sensorene i fellesskap er ansvarlig for planlegging og gjennomføring av muntlig eksamen i henhold til bestemmelser i denne forskriften, emnebeskrivelsen og eventuelle retningslinjer fastsatt av Høgskolen.

Gjennomføring av vurderingsmappe og andre vurderingsformer

Det henvises til retningslinjer fastsatt i studieplanen.

§ 14. *Sensur*

1. Høgskolen oppnevner sensorer.
2. Det skal benyttes enten intern og ekstern sensor eller to interne sensorer til bedømmelsen av eksamenskandidater.
3. Høgskolen oppnevner en klagekommisjon når konkrete behov oppstår.
4. Den eksterne sensor kan ikke være tilsatt ved eller ha undervisningsoppdrag ved Høgskolen eller i regi av Høgskolen i det studieåret eksamenen holdes.
5. Ved valg av sensorer skal minst ett av følgende krav tilfredssettes:
  - tilsetningsforhold som høgskolelektor/amanuensis eller høyere på en statlig høgskole universitet eller privat høgskole med eksamensrett i de aktuelle fag
  - ha dokumentert relevant vitenskapelig kompetanse på samme nivå
  - ha erfaring som sensor i tilsvarende fag ved universitet/statlig høgskole
  - gjennom yrkespraksis være særlig kvalifisert innen vedkommende fag.
6. Den som påtar seg sensoroppdrag, påtar seg samtidig å være sensor til eventuell ny og utsatt eksamen i samme fag/emne.
7. Ved sensureringen skal kommisjonen så langt mulig søke å bli enige om karakterfastsettelsen. Dersom slik enighet ikke oppnås, skal en 3. sensor trekkes inn.
8. Frist/dato for sensur av skriftlige eksamener er 3 uker etter avlagt eksamen hvis ikke særlige grunner i enkelttilfelle taler for noe annet. Dette må i så fall opplyses til studentene innen sensurfristens utløp.

For praktiske og muntlige eksamener blir sensur kunngjort når alle kandidatene har avlagt eksamen.

9. Studentene skal informeres om når sensur faller samtidig med at tidspunkt for eksamen blir kunngjort.

§ 15. *Fusk*

1. Som fusk eller forsøk på fusk ved eksamen eller intern prøving regnes bl.a.:
  - å ha ulovlige hjelpemidler tilgjengelig under eksamen
  - å presentere andres arbeid som sitt eget
  - å sitere kilder eller på annen måte benytte kilder i skriftlige arbeider uten tilstrekkelige kildehenvisninger
  - å ha skaffet seg adgang til eksamen ved å ha fusket ved intern prøving eller ved på uriktig grunnlag å ha fått godkjenning for deltakelse ved obligatorisk undervisning eller andre obligatoriske aktiviteter
  - å benytte ureglementert samarbeid mellom eksamenskandidater eller grupper
  - å handle i strid med denne forskriften eller retningslinjer for den enkelte eksamen.
2. En student kan anses å ha fusket eller forsøkt å fuske fra det tidspunkt eksamen eller intern prøving er påbegynt. Eksamen eller intern prøving anses normalt å være påbegynt når oppgavetekst er utlevert eller problemformulering godkjent.
3. Dersom det oppstår mistanke om fusk eller forsøk på fusk under eksamen eller intern prøving, skal eksamenskandidaten underrettes om at forholdet vil bli rapportert. Eksamenskandidaten har rett til å fullføre eksamen eller prøvingen.
4. Konsekvenser av fusk eller forsøk på fusk reguleres av lovens § 4–7 og § 4–8.

§ 16. *Vitnemål og karakterutskrift*

Høgskolen utsteder vitnemål for fullført grad eller yrkesutdanning. For øvrige studier utstedes karakterutskrift.

Det kan gis hovedkarakter for studieprogram. Dersom det gis hovedkarakter, skal det framgå av studieplanen hvordan denne fastsettes.

§ 17. *Fritak*

1. Søknader om fritak for eksamen eller prøve etter loven § 3–5 avgjøres av Høgskolen.
2. Fritak fra obligatorisk undervisning gis bare dersom studentene kan dokumentere tilsvarende kunnskaper.

§ 18. *Dispensasjon*

Styret kan gi dispensasjon fra forskriften.

§ 19. *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft 1. august 2009.

Fra samme tid oppheves forskrift 7. desember 2005 nr. 1714 om studier og eksamen ved Høgskolen i Staffeldtsgate.

19. juni Nr. 1018 2009

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 19. juni 2009 med hjemmel i forskrift 17. desember 2008 nr. 1505 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2009 § 35. Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

I

I forskrift 17. desember 2008 nr. 1505 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2009 gjøres følgende endringer:

§ 12 annet ledd skal lyde:

Fartøy med spesiell tillatelse til å drive fiske etter sei med not (seinotkonsesjon) har kvotefaktor 5,64 og en maksimalkvote på 2 603 tonn hvorav 666 tonn er garantert.

§ 17 siste ledd skal lyde:

Kvoteenheten for torsk fremgår av følgende tabell:

<i>Hj.lengde</i>	<i>St.lengde</i>	<i>Kvoteenhet (maksimalkvote)</i>	<i>Kvoteenhet (garantert)</i>
Under 11 m	Under 11 m	Fritt fiske/(23,1890)*	17,8377
	Over 11 m	Fritt fiske/(20,3410)*	15,6469
11–14,9 m	Under 11 m	19,1253	14,7118
	Over 11 m	18,2560	14,0431
15–20,9 m	Under 11 m	19,1249	14,7114
	Over 11 m	18,2555	14,0427
21–27,9 m	Under 11 m	17,7267	13,6359
	Over 11 m	17,5529	13,5023

* Kvoteenhet for strukturerte kvoter tilhørende hjemmelslengde under 11 meter og som tilhører fartøy med hjemmelslengde over 11 meter.

II

Endringene trer i kraft straks.

1. juli Nr. 1019 2009

Forskrift om endring i forskrift til privatskolelova

Heimel: Fastsett av Kunnskapsdepartementet 1. juli 2009 med heimel i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) § 2–3 andre ledd. Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

I

I forskrift 14. juli 2006 nr. 932 til privatskolelova blir det gjort følgjande endringar:

Kapittel 3 skal lyde:

Kapittel 3. Individuell vurdering i grunnskolar og i vidaregåande opplæring

I. Generelle føresegner

§ 3–1. Rett til vurdering

Elevar i grunnskolar og vidaregåande opplæring som driv verksemd etter privatskolelova, har rett til vurdering etter reglane i dette kapitlet. Denne retten gjeld ikkje elevar i vidaregåande skolar som gir yrkesretta opplæring som ikkje blir gitt ved offentlege vidaregåande skolar, jf. privatskolelova kapittel 6A. Retten til vurdering inneber både ein rett til undervegsvurdering og sluttvurdering og ein rett til dokumentasjon av opplæringa.

Elevar i skolar som er godkjende på grunnlag av ei anerkjend pedagogisk retning, og som nyttar alternative vurderingsformer godkjende av departementet, har rett til vurdering etter skolen sitt system for vurdering. Det same gjeld internasjonale skolar. Skolane må likevel følgje § 3–2, § 3–3, § 3–5, § 3–8 til § 3–12, § 3–13 første og andre ledd, § 3–15, § 3–36 til § 3–41 og § 3–44 til § 3–46. Elles gjeld føresegnene i kapitlet her så langt dei passar, dersom ikkje anna er fastsett i godkjenninga.

Det skal vere kjent for eleven kva som er måla for opplæringa og kva som blir vektlagt i vurderinga av hennar eller hans kompetanse. Det skal vere kjent for eleven kva som er grunnlaget for vurdering og kva som blir vektlagt i vurderinga i orden og i åtferd.

Skolen sitt styre har ansvaret for at eleven sin rett til vurdering blir oppfylt, jf. privatskolelova § 5–2.

§ 3–2. Formålet med vurdering

Formålet med vurdering i fag er å fremje læring undervogs og uttrykkje kompetansen til eleven undervogs og ved avslutninga av opplæringa i faget. Vurderinga skal gi god tilbakemelding og rettleiing til elevane.

Undervegsvurdering skal brukast som ein reiskap i læreprosessen, som grunnlag for tilpassa opplæring og bidra til at eleven aukar kompetansen sin i fag.

Sluttvurderinga skal gi informasjon om kompetansen til eleven ved avslutninga av opplæringa i faget.

Formålet med vurdering i orden og i åtferd er å bidra i sosialiseringprosessen til eleven, skape eit godt psykososialt miljø og gi informasjon om eleven sin orden og åtferd.

Undervegsvurdering og sluttvurdering skal sjåast i samanheng for å betre opplæringa. Kunnskap om elevens utvikling i fag, orden og åtferd gjennom undervegsvurdering gir læraren grunnlag for å fastsetje standpunktkarakter i fag, orden og åtferd.

§ 3–3. Grunnlaget for vurdering i fag

Grunnlaget for vurdering i fag er dei samla kompetansemåla i læreplanane for fag slik dei er fastsette i den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3.

I vurderinga i fag skal ikkje føresetnadene til den enkelte, fråvær eller andre forhold knytte til ordenen og åtferda til eleven trekkjast inn. I grunnskolen skal det i faget kroppsoving i vurderinga leggjast vekt på både oppnådd kompetanse og føresetnadene til eleven. I vidaregåande opplæring skal ikkje elevens føresetnader trekkjast inn i vurderinga i faget kroppsoving.

Læraren skal så langt råd er, skaffe tilstrekkeleg grunnlag for å vurdere kompetansen til eleven, slik at retten eleven har etter § 3–1, blir oppfylt. Det gjeld òg dersom stort fråvær eller andre særlege grunnar gjer vurdering vanskeleg. Eleven skal møte til og delta aktivt i opplæringa slik at læraren får grunnlag for å vurdere eleven sin kompetanse i faget. Stort fråvær, manglande deltaking i planlagde vurderingssituasjonar eller andre særlege grunnar kan føre til at grunnlaget for halvårsvurdering med karakter eller standpunktkarakter manglar.

§ 3–4. Karakterar i fag mv.

I grunnskolen til og med 7. årstrinnet skal det berre givast vurdering utan karakterar.

Frå 8. årstrinn og i vidaregåande opplæring skal vurdering også givast med talkarakterar. Det skal brukast talkarakterar på ein skala frå 1 til 6. Berre heile talkarakterar skal brukast.

Dei enkelte karaktergradene har dette innhaldet:

- a) karakteren 6 uttrykkjer at eleven har framifrå kompetanse i faget

- b) karakteren 5 uttrykkjer at eleven har mykje god kompetanse i faget
- c) karakteren 4 uttrykkjer at eleven har god kompetanse i faget
- d) karakteren 3 uttrykkjer at eleven har nokså god kompetanse i faget
- e) karakteren 2 uttrykkjer at eleven har låg kompetanse i faget
- f) karakteren 1 uttrykkjer at eleven har svært låg kompetanse i faget.

I vidaregåande opplæring svarer bestått til karakterane 2 til 6. Departementet kan i spesielle tilfelle fastsetje ei anna grense for bestått. Fag med karakteren 1 i standpunkt er bestått når eksamenskarakteren er 2 eller betre. Det gjeld ikkje dersom eksamenskarakteren er for ein tverrfagleg eksamen.

Det kan gå fram av den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3, at det i enkelte fag skal brukast andre uttrykk enn talkarakterar. Dei andre uttrykka er:

- a) bestått/ikkje bestått: for å få karakteren bestått skal eleven ha vist tilfredsstillande kompetanse i faget
- b) delteke/ikkje delteke.

§ 3–5. *Grunnlaget for vurdering i orden og i åtferd*

Grunnlaget for vurdering i orden og i åtferd er knytt til i kva grad eleven opptrer i tråd med ordensreglementet til skolen.

Grunnlaget for vurdering i orden er knytt til om eleven er førebudd til opplæringa, og korleis arbeidsvanane og arbeidsinnsatsen til eleven er. Det inneber mellom anna om eleven er punktleg, følger opp arbeid som skal gjerast, og har med nødvendig læremiddel og utstyr.

Grunnlaget for vurdering i åtferd er knytt til korleis eleven oppfører seg overfor medelevar, lærarar og andre tilsette i og utanfor opplæringa. Det inneber mellom anna om eleven viser omsyn og respekt for andre.

Vurderinga av orden og åtferd skal haldast åtskild frå vurderinga av eleven sin kompetanse i fag.

I vurderinga i orden og i åtferd skal det takast omsyn til føresetnadene eleven har. Til vanleg skal det ikkje leggjast avgjerande vekt på enkelthendingar; unntaket er dersom enkelthendinga er særleg klanderverdig eller grov. Fråvær kan føre til nedsett karakter i anten orden eller i åtferd.

§ 3–6. *Karakterar i orden og i åtferd*

I grunnskolen skal det til og med 7. årstrinnet berre givast vurdering utan karakter i orden og i åtferd.

Frå 8. årstrinnet og i vidaregåande opplæring skal vurderinga i orden og i åtferd givast med karakterar. I orden og i åtferd skal då desse karakterane nyttast:

- a) God (G): vanleg god orden og vanleg god åtferd
- b) Nokså god (Ng): klare avvik frå vanleg orden og frå vanleg åtferd
- c) Lite god (Lg): i ekstraordinære tilfelle ved store avvik frå vanleg orden og frå vanleg åtferd.

§ 3–7. *Varsling*

Eleven og foreldra skal varslast skriftleg dersom det er tvil om eleven kan få halvårsvurdering med karakter eller standpunkt-karakter i eitt eller fleire fag fordi det ikkje er grunnlag for fastsetjing av karakter.

Eleven og foreldra skal også varslast skriftleg dersom det er fare for at eleven i halvårsvurdering eller i standpunkt-karakter kan få karakteren nokså god (Ng) eller lite god (Lg) i orden eller i åtferd.

Varsalet skal givast utan ugrunna opphald. Varsalet skal gi eleven høve til å skaffe grunnlag for halvårsvurdering med karakter og standpunkt-karakter, eller gi eleven høve til å forbetre karakteren i orden eller åtferd. Det same gjeld der det blir gitt ei anna godkjend vurdering.

Etter at eleven har fylt 18 år, skal foreldra ikkje varslast.

§ 3–8. *Dialog om anna utvikling*

Eleven har rett til jamleg dialog med kontaktlæraren om utviklinga i lys av privatskolelova § 1–1 andre ledd og den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3.

§ 3–9. *Kontakt med heimen i grunnskolen*

Skolen skal halde kontakt med foreldra gjennom opplæringsåret.

Foreldra har minst to gonger i året rett til ein planlagd og strukturert samtale med kontaktlæraren om korleis eleven arbeider dagleg, og eleven sin kompetanse i faga i den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3. I tillegg skal kontaktlæraren samtale med foreldra om utviklinga til eleven i lys av privatskolelova § 1–1 andre ledd og den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3. Samtalen skal klargjere korleis eleven, skolen og foreldra skal samarbeide for å leggje til rette for læringa og utviklinga til eleven. Eleven kan vere med i samtalen med foreldra. Når eleven har fylt 12 år, har han eller ho rett til å vere med i samtalen. Det skal alltid sendast skriftleg melding når foreldra ikkje møter til samtale.

Når skolen eller heimen meiner det er formålstenleg, kan skriftleg melding nyttast i tillegg.

§ 3–10. *Privatistar*

Skolar som driv verksemd etter privatskolelova, kan ikkje arrangere eksamen for privatistar.

II. *Undervegsvurdering*

§ 3–11. Underevgsvurdering

Underevgsvurdering skal brukast som ein reiskap i læreprosessen, som grunnlag for tilpassa opplæring og bidra til at eleven aukar kompetansen sin i fag, jf. § 3–2. Underevgsvurderinga skal gis løpande og systematisk og kan vere både munnleg og skriftleg.

Underevgsvurderinga skal innehalde grunnleggjande informasjon om kompetansen til eleven og skal givast som meldingar med sikte på fagleg utvikling.

Eleven har minst ein gong kvart halvår rett til ein samtale med kontaktlæraren om sin utvikling i forhold til kompetansemåla i faga. Samtalen kan gjennomførast i samband med halvårsvurderinga utan karakter, jf. § 3–13 og i grunnskolen i samband med samtalen med foreldra etter § 3–9.

Læraren skal vurdere om eleven har tilfredsstillande utbytte av opplæringa, jf. privatskolelova § 3–6 og opplæringslova § 5–1 og § 5–4.

Elevar med individuell opplæringsplan skal både ha underevgsvurdering og rettleiing i samsvar med den opplæringsplanen som er utarbeidd for dei, jf. privatskolelova § 3–6 og opplæringslova § 5–5 første ledd. Elevar som er fritekne for vurdering med karakter etter § 3–19 skal ha underevgsvurdering utan karakter på grunnlag av måla i den individuelle opplæringsplanen så langt planen avvik frå læreplanen for faget.

Elevar som er fritekne frå vurdering med karakter etter § 3–20 til § 3–23 skal ha underevgsvurdering utan karakter i faget. Grunnlaget for vurdering er kompetansemåla i faget, jf. § 3–3.

§ 3–12. Eigenvurdering

Eigenvurderinga til eleven er ein del av underevgsvurderinga. Eleven skal delta aktivt i vurderinga av eige arbeid, eigen kompetanse og eiga fagleg utvikling.

§ 3–13. Halvårsvurdering i fag for elevar

Halvårsvurdering i fag er ein del av underevgsvurderinga og skal syne kompetansen til eleven i forhold til kompetansemåla i den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3. Ho skal også gi rettleiing om korleis eleven kan auke kompetansen sin i faget.

Det skal bli gitt halvårsvurdering utan karakter gjennom heile grunnopplæringa.

Frå 8. årstrinnet skal eleven ha halvårsvurdering utan karakter og halvårsvurdering med karakter. Halvårsvurderinga med karakter, eller anna godkjend vurdering, skal gi uttrykk for den kompetansen som er forventa på tidspunktet for vurderinga.

I grunnskolen skal halvårsvurderinga gjennomførast midt i opplæringsperioden på 8., 9. og 10. årstrinnet, og ved slutten av opplæringsåret på årstrinnet for fag som ikkje blir avslutta, jf. den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3.

I vidaregåande opplæring skal halvårsvurdering gjennomførast midt i opplæringsperioden på kvart årstrinn. I fellesfag, jf. § 3–45, skal elevane også ha halvårsvurdering med karakter, eller anna godkjend vurdering, på slutten av opplæringsåret dersom faget ikkje blir avslutta, jf. den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3.

Elevar som er fritekne frå vurdering med karakter etter § 3–19 til § 3–23 skal ha halvårsvurdering utan karakter. For elevar med fritak frå vurdering med karakter etter § 3–19 skal halvårsvurderinga utan karakter givast på grunnlag av måla i den individuelle opplæringsplanen så langt denne avvik frå læreplanen for faget.

Dagleg leiar har ansvaret for at faglæraren gjennomfører halvårsvurdering med og utan karakter. Dersom dagleg leiar er i tvil om reglane for halvårsvurdering er følgde, kan dagleg leiar be om ny fagleg vurdering før karakterane blir fastsette.

§ 3–14. Halvårsvurdering i orden og i åtferd for elevar

Halvårsvurdering i orden og i åtferd er ein del av underevgsvurderinga. Det skal givast halvårsvurdering utan karakter i orden og i åtferd i heile opplæringsløpet.

Frå 8. årstrinnet skal det givast halvårsvurdering også med karakter, eller anna godkjend vurdering, i orden og i åtferd. Halvårsvurdering med karakter skal fastsetjast midt i opplæringsperioden på 8., 9. og 10. årstrinnet og ved slutten av opplæringsåret så nær som etter 10. årstrinnet.

I vidaregåande opplæring i skole skal det givast halvårsvurdering med karakter midt i opplæringsperioden på kvart årstrinn. Det skal givast halvårsvurdering med karakter ved slutten av opplæringsåret dersom eleven ikkje avsluttar opplæringa i skole dette opplæringsåret. Når eleven avsluttar opplæringa i skole skal det fastsetjast standpunkt-karakter i orden og i åtferd etter § 3–18.

Kontaktlæraren skal gi halvårsvurdering i orden og i åtferd i samarbeid med dei andre lærarane til eleven.

§ 3–15. Kravet til dokumentering av underevgsvurderinga

Frå 8. årstrinnet skal alle elevar kvart halvår få halvårsvurdering med karakter, eller anna godkjend vurdering, i fag og i orden og i åtferd dokumentert skriftleg. Fråvær skal også dokumenterast kvart halvår.

Det skal kunne dokumenterast at underevgsvurdering er gitt, jf. § 3–11 til § 3–14.

III. Sluttvurdering

§ 3-16. Sluttvurdering i fag

Sluttvurderinga skal gi informasjon om kompetansen til eleven ved avslutninga av opplæringa i fag etter den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2-3 jf. § 3-3.

Sluttvurderingar i grunnskolen er standpunktkarakterar og eksamenskarakterar.

Sluttvurderingar i vidaregåande opplæring er standpunktkarakterar og eksamenskarakterar.

Sluttvurderingar er enkeltvedtak og kan påklagast etter reglane i kapittel 5.

Eksamen er særskilt regulert i § 3-24 til § 3-35.

Elevar i grunnopplæringa som har individuell opplæringsplan, skal vurderast etter dei samla kompetansemåla i læreplanen for faget, jf. § 3-3. Elevar i grunnskolen kan få fritak frå vurdering med karakter, jf. § 3-19. Dersom sluttvurdering ikkje er mogleg for ein elev i vidaregåande opplæring, skal eleven ha dokumentasjon ført i samsvar med § 3-45.

§ 3-17. Standpunktkarakterar i fag

Standpunktkarakterar er karakterar som blir gitt ved avslutninga av opplæringa i fag, jf. den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2-3, og som skal først på vitnemålet.

Standpunktkarakteren må baserast på eit breitt vurderingsgrunnlag som samla viser kompetansen eleven har i faget, jf. § 3-3. Eleven skal ha høve til å forbetre kompetansen sin i faget inntil standpunktkarakteren er fastsett. Eleven skal bli gjort kjend med kva det er lagt vekt på i fastsetjinga av hennar eller hans standpunktkarakter.

Standpunktkarakterar i fag med sentralt gitt eksamen skal fastsetjast seinast dagen før fellessensurmøtet.

Standpunktkarakterar i fag med lokalt gitt eksamen skal fastsetjast seinast dagen før skolen gjennomfører den første lokalt gitte eksamenen på det aktuelle trinnet innanfor utdaningsprogrammet.

Dagleg leiar har ansvaret for at faglærar set standpunktkarakter. Dersom dagleg leiar er i tvil om reglane for fastsetjing av standpunktkarakter er følgde, kan dagleg leiar krevje ei ny fagleg vurdering før karakterane blir fastsette og førte.

I dei tilfella der det ikkje er grunnlag for å setje standpunktkarakter, har dagleg leiar ansvaret for at det blir fatta enkeltvedtak om at standpunktkarakter ikkje skal bli gitt. For at det skal kunne gjerast enkeltvedtak om å ikkje gi karakter, skal eleven vere varsla, jf. § 3-7. Når det ikkje kan givast standpunktkarakter i grunnskolen på grunn av stort fråvær eller andre særlege grunnar, skal det ikkje først karakter på vitnemålet.

For elevar i grunnskolen som er fritekne for opplæringsplikt etter privatskolelova § 3-3 andre ledd, gjeld den siste halvårsvurderinga med karakter som standpunktkarakter, jf. § 3-39 og § 5-1.

§ 3-18. Standpunktkarakterar i orden og i åtferd

Elevar skal ha standpunktkarakterar i orden og i åtferd etter 10. årstrinnet. I vidaregåande opplæring skal elevar ha standpunktkarakter når dei avsluttar opplæringa i skole etter den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2-3.

Dagleg leiar har ansvaret for at standpunktkarakterar i orden og i åtferd blir fastsette etter drøfting i møte der lærarane til eleven er til stades. Endelege karakterar i orden og i åtferd skal fastsetjast etter at opplæringa er avslutta.

IV. Fritak frå vurdering med karakter**§ 3-19. Fritak frå vurdering med karakter for elevar med individuell opplæringsplan**

Når ein elev i grunnskolen får opplæring etter individuell opplæringsplan, avgjer foreldra om eleven skal ha vurdering med eller utan karakter. I fag der det blir gitt både skriftleg og munnleg karakter, kan foreldra også velje om eleven skal ha berre skriftleg eller munnleg karakter i faget. Dei som vel karakter i norsk skriftleg, kan velje karakter i den eine eller begge målformene. Valretten gjeld berre dersom enkeltvedtaket om spesialundervisning omfattar skriftleg sidemål.

Skolen sitt styre skal sørgje for at eleven og foreldra i grunnskolen får nødvendig rettleiing om kva val av vurdering utan og med karakter inneber for eleven.

Elevar i vidaregåande opplæring kan ikkje få fritak frå vurdering med karakter sjølv om dei har individuell opplæringsplan i eit fag.

§ 3-20. Fritak frå vurdering med karakter for minoritetsspråklege elevar i grunnskolen

Minoritetsspråklege elevar i grunnskolen som begynner opplæringa i Noreg siste halvdel av eit opplæringsår, er fritekne frå vurdering med karakterar i fag dette opplæringsåret, dersom foreldra ber om dette. Dette gjeld både halvårsvurdering med karakter og standpunktvurdering.

Skolen sitt styre skal sørgje for at eleven og foreldra i grunnskolen får nødvendig rettleiing om kva val av vurdering utan og med karakter inneber for eleven.

§ 3-21. Fritak frå vurdering med karakter i skriftleg sidemål

Elevar har mottatt særskild språkopplæring etter privatskolelova § 3-5 på 8., 9. eller 10. årstrinn i grunnskolen eller på Vg1, Vg2 eller Vg3 i vidaregåande opplæring, kan få fritak frå vurdering med karakter i skriftleg sidemål.

Når ein elev i grunnskolen og vidaregåande opplæring får opplæring etter individuell opplæringsplan, avgjer foreldra eller eleven om eleven skal ha vurdering med karakter i skriftleg sidemål. Valretten gjeld berre dersom enkeltvedtaket om spesialundervisning omfattar skriftleg sidemål.

Elevar i heile grunnopplæringa har også rett til fritak frå vurdering i skriftleg sidemål dersom dei:

- a) på grunn av sjukdom, skade eller dysfunksjon som er diagnostisert av ein sakkunnig, har problem med å greie begge målforma
- b) ikkje har gjennomgått ungdomstrinnet i norsk grunnskole
- c) fylte vilkåra for fritak frå opplæring eller vurdering i skriftleg sidemål i grunnskolen, men på grunn av dokumentert saksbehandlingsfeil likevel ikkje fekk fritak.

Skolen sitt styre skal stryke standpunktarakter eller eksamenskarakter i skriftleg sidemål dersom en elev som har fått innvilga fritak frå vurdering med karakter etter denne føresegna, likevel har fått vurdering i skriftleg sidemål.

§ 3–22. Fritak frå vurdering med karakter i den praktiske delen av faget kroppsøving i vidaregåande opplæring

Elevar i vidaregåande opplæring som ikkje kan følgje den ordinære opplæringa i den praktiske delen av kompetansemåla i kroppsøvingfaget, skal få tilrettelagd opplæring så langt dette er mogleg for eleven. Elevar skal få fritak frå vurdering med karakter i den praktiske delen av faget når den tilrettelagde opplæringa eleven får ikkje kan vurderast med karakter. Det blir ikkje gitt fritak frå vurdering med karakter i den teoretiske delen av faget.

§ 3–23. Fritak frå eksamen

Elevar som er fritakne for vurdering med karakter i fag som blir avslutta med eksamen, skal ikkje delta i eksamen i faget.

I grunnskolen kan dagleg leiar sjølv etter søknad frå foreldra frita elevar frå eksamen når det ligg føre tungtvegande grunnar.

V. Eksamen

§ 3–24. Generelle føresegner

Eksamen skal vere i samsvar med den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3.

Læreplanen i det enkelte faget fastset om og eventuelt når i opplæringsløpet det skal vere eksamen i faget. Det er òg fastsett i læreplanen for fag om eleven skal opp til eksamen i faget, eller om elevar kan trekkjast ut, kva slags eksamensform som skal nyttast, og om eksamen skal vere lokalt gitt eller sentralt gitt. Departementet fastset kor mange eksamenar det skal vere på 10. årstrinnet og på kvart årstrinn innanfor utdanningsprogramma eller programområda i vidaregåande opplæring.

Eksamen skal organiserast slik at eleven kan få vist kompetansen sin i faget. Eksamenskarakteren skal fastsetjast på individuelt grunnlag og gi uttrykk for kompetansen til eleven slik denne kjem fram på eksamen.

Skolen har plikt til å informere elevar som tek vidaregåande opplæring, om kva for reglar som gjeld for ny eksamen, utsett eksamen og særskild eksamen.

Det er ikkje ny eksamen, utsett eksamen eller særskild eksamen i grunnskolen.

§ 3–25. Melding av elevar til eksamen

Skolen melder til eksamen alle elevar som tek del i opplæringa i fag som blir avslutta med eksamen. Utdanningsdirektoratet fastset meldingsfristar og korleis melding til eksamen skal gå føre seg.

Elevar i vidaregåande opplæring må sjølve melde seg til ny eksamen, utsett eksamen og særskild eksamen, jf.

§ 3–31 til § 3–33. Meldinga skjer til skolen.

§ 3–26. Sentralt gitt eksamen

Ved sentralt gitt eksamen fastset Utdanningsdirektoratet korleis eksamen i det enkelte faget skal organiserast, korleis eksamensoppgåva skal vere, datoen for den enkelte eksamenen, og korleis sensurordningane skal vere.

Vertskommunen har ansvaret for å trekkje fag og elevar til sentralt gitt eksamen i grunnskolen og for den praktiske gjennomføringa av eksamen.

Vertsfylket har ansvaret for å trekkje fag og elevar til eksamen og for den praktiske gjennomføringa av eksamen for elevar i vidaregåande opplæring.

Utdanningsdirektoratet har ansvaret for trekking av fag og elevar til eksamen og den praktiske gjennomføringa av eksamen for skolar i utlandet.

Eleven skal få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før sjølve eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med. Utdanningsdirektoratet fastset dato for melding om trekkfag.

Prøvesvara ved sentralt gitt eksamen skal vurderast av to eksterne sensorar. Dersom det er usemje, skal karakteren avgjerast av ein oppmann.

§ 3–27. Lokalt gitt eksamen i grunnskolen

Vertskommunen har ansvaret for gjennomføringa av alle lokale eksamenar. Utdanningsdirektoratet har ansvaret for gjennomføringa av alle lokale eksamenar for grunnskolar i utlandet. Faglæraren har plikt til å utarbeide forslag til eksamensoppgåver.

Eleven skal få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før sjølve eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med.

Eksamen kan organiserast i to delar, der den første delen er ei førebuing og den andre delen er sjølve eksamen. Førebuingdelen kan vere på inntil 2 dagar og skal normalt ikkje inngå i vurderingsgrunnlaget.

Ramma for eksamen på eksamensdagen skal vere munnleg eksamen på inntil 30 minutt per elev.

Prøvesvara ved lokalt gitt eksamen skal vurderast av to sensorar. Éin av sensorane skal vere ekstern. Den andre sensoren kan vere faglæraren til eleven. Faglæraren har plikt til å delta i vurderinga som sensor. Dersom det er usemje om karakteren, avgjer den eksterne sensoren.

Ved eksamen som krev eksaminator, skal den eine sensoren vere eksaminator. Eksamineringa skal gi elevane høve til å syne kompetanse i så stor del av faget som mogleg. Dersom det er usemje om kva eleven skal prøvast i, er det den eksterne sensoren som avgjer.

§ 3–28. Lokalt gitt eksamen i vidaregåande opplæring

Vertsfylket har ansvaret for gjennomføringa av alle lokale eksamenar i utlandet. Faglæraren har plikt til å utarbeide forslag til eksamensoppgåver.

Eleven skal få vite kva fag han eller ho skal prøvast i, 48 timar før sjølve eksamen. Laurdagar, søndagar, høgtidsdagar og heilagdagar skal ikkje reknast med.

Eksamen kan organiserast i to delar, der den første delen er ei førebuing og den andre delen er sjølve eksamen. Førebuingdelen kan vere på inntil 2 dagar og skal normalt ikkje inngå i vurderingsgrunnlaget.

Rammene for eksamen på eksamensdagen skal vere:

- a) skriftleg eksamen – inntil 5 timar
- b) munnleg eksamen – inntil 30 minutt per elev
- c) munnleg-praktisk eksamen – inntil 45 minutt per elev
- d) praktisk eksamen – inntil 5 timar.

Prøvesvara ved lokalt gitt eksamen skal vurderast av to sensorar. Den eine sensoren skal vere ekstern. Den andre sensoren kan vere faglæraren til eleven. Faglæraren har plikt til å delta i vurderinga som sensor. Dersom det er usemje om karakteren, avgjer den eksterne sensoren. Som sensor ved lokalt gitt eksamen i programfag i yrkesfaglege utdanningsprogram kan det også oppnemnast ein fagarbeidar med praksis frå arbeidslivet.

Ved eksamen som krev eksaminator, skal den eine sensoren vere eksaminator. Eksamineringa skal gi elevane høve til å syne kompetanse i så stor del av faget som mogleg. Dersom det er usemje om kva eleven skal prøvast i, er det den eksterne sensoren som avgjer.

§ 3–29. Hjelpemiddel til eksamen

Eksamen kan organiserast med eller utan hjelpemiddel. Utdanningsdirektoratet fastset kva for hjelpemiddel som er tillatne i kvart fag ved sentralt gitt eksamen.

Ved lokalt gitt eksamen i grunnskolen fastsett vertskommunen kva hjelpemiddel som skal tillatast. Dei tillatne hjelpemidla må ikkje svekkje grunnlaget for å vurdere kompetansen til eleven.

Ved lokalt gitt eksamen i vidaregåande opplæring fastset vertsfylket kva hjelpemiddel som skal tillatast. Dei tillatne hjelpemidla må ikkje svekkje grunnlaget for å vurdere kompetansen til eleven.

§ 3–30. Særskild tilrettelegging av eksamen

Elevar med behov for særskild tilrettelegging skal kunne få lagt forholda til rette slik at dei kan få vist kompetansen sin ut frå kompetansemåla i fag i den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3. Tiltaka må vere tilpassa behova til eleven så langt råd er.

Tiltaka må ikkje føre til at eleven får fordelar framfor andre som ikkje får tilrettelegging ved eksamen. Tilrettelegginga må heller ikkje vere så omfattande at eleven ikkje blir prøvd i kompetansemåla i fag i den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3. Der det i kompetansemåla er kravd skriftlege, munnlege eller praktiske ferdigheiter, er det ikkje høve til å leggje til rette eksamen slik at desse ferdigheitene ikkje blir prøvde, når slik prøving er fastsett i eksamensforma for faget.

Dagleg leiar avgjer etter søknad kva for ordningar som skal nyttast for elevar. Avgjerda til dagleg leiar er eit enkeltvedtak som kan påklagast til fylkesmannen. Dagleg leiar kan krevje uttale frå ein sakkunnig instans. Særskild tilrettelegging av eksamen krev ikkje vedtak om spesialundervisning.

§ 3–31. Særskild eksamen for elevar i vidaregåande opplæring

Ein elev som får karakteren 1 i standpunktarakter i eit fag, har rett til særskild eksamen i faget dersom han eller ho ikkje er trekt ut til eksamen i faget. Det gjeld òg for fag der det ikkje blir halde eksamen ordinært.

Særskild eksamen blir normalt halden samtidig med utsett og ny eksamen.

§ 3–32. Ny eksamen for elevar i vidaregåande opplæring

Ein elev som får karakteren 1 ved ordinær eksamen, har rett til ny eksamen i faget ved første etterfølgjande eksamen. Eleven beheld standpunktarakter i faget.

Dersom eleven ikkje går opp til første etterfølgjande eksamen, må han eller ho ta faget som privatist, jf. forskrift til opplæringslova § 3–10, og standpunktavurderinga i faget fell bort.

§ 3–33. Utsett eksamen for elevar i vidaregåande opplæring

Ein elev som har dokumentert fråvær ved ordinær eksamen, eller dokumentert fråvær ved særskild eksamen eller ny eksamen, har rett til å framstille seg til første etterfølgjande eksamen. Eleven beheld standpunktarakter i faget.

Dersom eleven ikkje går opp til første etterfølgjande eksamen, må han eller ho ta faget som privatist, jf. opplæringslova § 3–10, og eventuell standpunktavurdering i faget fell bort.

Fråvær frå eksamen blir rekna som dokumentert når eleven er hindra frå å møte til eksamen, hindringa er uføreseieleg og han eller ho elles ikkje kan lastast for hindringa. Eleven må leggje fram dokumentasjon på dette.

Dersom ein elev har rett til utsett eksamen i trekkfag, skal trekkinga av fag gjerast på ny.

§ 3–34. Bortvising frå eksamen

Elevar skal ikkje hindre eller forstyrre gjennomføringa av eksamen. Dersom åtfërda til ein elev er i strid med denne føresegna, kan eleven, etter å ha blitt åtvåra, visast bort. Bortvising skal avgjerast av dagleg leiar sjølv og er eit enkeltvedtak som kan påklagast til fylkesmannen. Eleven skal ha høve til å uttale seg munnleg for dagleg leiar før dagleg leiar eventuelt fattar enkeltvedtaket om bortvising.

Dersom ein elev i vidaregåande opplæring får medhald i klagen, har han eller ho rett til ny eksamen ved første etterfølgjande eksamen.

§ 3–35. Annullering av eksamen

Dersom det er gjort formelle feil ved avviklinga av eksamen, eller dersom eksamen av anna årsak ikkje er avvikla i samsvar med føresegnene, kan Utdanningsdirektoratet annullere eksamen.

Dersom ein elev har vore oppe til eksamen i eit fag der han eller ho ikkje får standpunktkarakter, blir eksamen annullert.

Elevar i vidaregåande opplæring som har fått eksamen sin annullert av Utdanningsdirektoratet, har rett til å gå opp til ny eksamen ved første etterfølgjande eksamen. Utdanningsdirektoratet kan òg gi dispensasjon frå krava til vitnemål i § 3–40 dersom omsynet til elevane tilseier det.

Eksamen i eit fag kan annullerast dersom eleven har fuska eller forsøkt å fuske ved eksamen. Dette gjeld også dersom det er sensorane som oppdagar fusk eller forsøk på fusk. Spørsmålet om annullering av eksamen i faget skal avgjerast av dagleg leiar sjølv. Eleven skal ha høve til å uttale seg munnleg for dagleg leiar før dagleg leiar fattar enkeltvedtak om annullering av eksamen. Eleven har likevel rett til å fullføre eksamen på eksamensdagen. Enkeltvedtak om annullering av eksamen kan påklagast til fylkesmannen.

For elevar som får eksamen annullert på grunn av fusk eller forsøk på fusk, fell standpunktkarakteren bort.

Dersom eksamen i vidaregåande opplæring blir annullert på grunn av fusk eller forsøk på fusk, kan kandidaten gå opp til eksamen i faget som privatist, jf. forskrift til opplæringslova § 3–10, tidlegast eitt år etter den annullerte eksamenen.

VI. Dokumentasjon

§ 3–36. Rett til dokumentasjon

Alle som har fullført grunnopplæringa etter privatskolelova, har rett til å få opplæringa dokumentert. Elevar som har gått gjennom delar av opplæringa, har krav på å få denne dokumentert.

Utdanningsdirektoratet fastset dei formulara som skal nyttast.

Elevar i vidaregåande opplæring som oppnår ny(e) karakter(ar) i fag eller tek nye fag, har rett til ny dokumentasjon.

Dersom dokumentasjonen går tapt, skal det skrivast ut ny dokumentasjon som er så identisk som råd er, men dokumentasjonen skal ikkje tilbakedaterast.

§ 3–37. Forsvarleg system for føring av karakterar og fråvær

Kvar skole skal ha eit forsvarleg system for føring av karakterar, eller anna godkjend vurdering og fråvær, jf. privatskolelova § 5–2 første ledd.

Fråvær, halvårsvurdering med karakterar, standpunktkarakterar og eksamenskarakterar skal førast inn i systemet skolen bruker. Dette gjeld både karakterar i fag og karakterar i orden og åtfærd. Karakterane er fastsette når karakterane er førte inn.

Halvårsvurdering med karakter kan ikkje endrast etter at dei er gitt. Standpunktkarakterar og eksamenskarakterar kan endrast etter klage. Føringsfeil skal rettast og atterast av dagleg leiar.

Elevar som blir fritekne for opplæringsplikt etter opplæringslova § 2–1 fjerde ledd, skal framleis stå oppførte i systemet for føring av karakterar.

§ 3–38. Dispensasjon

Departementet kan i særlege tilfelle gi dispensasjon frå reglane om dokumentasjon i § 3–35 til § 3–44.

Særskild om retten til dokumentasjon av grunnskoleopplæringa

§ 3–39. Vitnemål i grunnskolen

Alle elevar skal ha vitnemål når dei fullfører grunnskoleopplæringa etter privatskolelova. Vitnemålet til eleven skal innehalde standpunktkarakterar, eksamenskarakterar, eller anna godkjend vurdering og fråvær.

Elevar med samisk i fagkrinsen skal ha vitnemål med norsk og samisk tekst.

For elevar som ikkje har fått standpunktkarakter i eitt fag fordi grunnlaget for vurdering manglar, skal det ikkje førast karakter i faget på vitnemålet. Det skal då førast på vitnemålet at vurdering ikkje var mogleg. Siste halvårsvurdering med karakter skal ikkje førast som standpunktkarakter.

Elevar som har hatt individuell opplæringsplan, skal få dette ført på vitnemålet dersom eleven eller foreldra ønskjer det.

Elevar som er heilt eller delvis fritekne for vurdering med karakterar, skal ha vitnemål som viser at eleven har fullført grunnskoleopplæringa.

§ 3–40. Føring av fråvær i grunnskolen

Frå og med 8. årstrinnet skal alt fråvær førast på vitnemålet. Fråvær skal førast i dagar og enkelttimar.

Eleven eller foreldra kan krevje at årsaka til fråværet blir ført på eit vedlegg til vitnemålet. Dette gjeld berre når eleven har lagt fram dokumentasjon på årsaka til fråværet.

Dersom det er mogleg, skal eleven leggje fram dokumentasjon av fråværet frå opplæringa på førehand.

For inntil 14 skoledagar i eit opplæringsår, kan eleven krevje at følgjande fråvær ikkje vert ført på vitnemålet:

- a) dokumentert fråvær som skyldast helsegrunnar
- b) innvilga permisjon etter opplæringslova § 3–13.

Særskilt om retten til dokumentasjon av vidaregåande opplæring

§ 3–41. Vitnemål i vidaregåande opplæring

Vitnemål blir gitt som dokumentasjon for bestått opplæringsløp som gir studie- og/eller yrkeskompetanse. Elevar som har samisk i fagkrinsen, skal ha vitnemål med norsk og samisk tekst.

For å få vitnemål må alle fag og eksamenar som skal stå på vitnemålet i samsvar med den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3, har bestått vidaregåande opplæring som gir generell studiekompetanse. Det er mogleg å føre karakterar som er oppnådde etter normal tid ved særskild eksamen etter § 3–31, utsett eksamen etter § 3–33 og ny eksamen etter § 3–34 og § 3–35.

Vitnemål for elevar skal skrivast ut av skolen der eleven fullfører og består opplæringa. Skolen er også ansvarleg for å skrive ut vitnemål til elevar som fullfører opplæringa, men først seinare består alle fag.

§ 3–42. Førstegongsvitnemål

Førstegongsvitnemål, jf. § 7–2 i forskrift 31. januar 2007 nr. 173 om opptak til høgare utdanning, blir gitt til den som ved utløpet av normal tid i tråd med fastsett opplæringsløp i den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3, har bestått vidaregåande opplæring som gir generell studiekompetanse. Det er mogleg å føre karakterar som er oppnådde etter normal tid ved særskild eksamen etter § 3–31, utsett eksamen etter § 3–33 og ny eksamen etter § 3–34 og § 3–35.

Førstegongsvitnemål kan berre skrivast ut éin gong til den personen det gjeld. Det gjeld likevel ikkje dersom vedkommande får endra karakter(ar) på grunnlag av klage.

Elevane kan få ført på førstegongsvitnemålet karakterar som er forbetra innan utløpet av normal tid. Det er mogleg å få ført på karakterar i fag som går utover minstekravet til studiekompetanse, og som er oppnådde innan utløpet av normal tid.

Kravet om gjennomført vidaregåande opplæring på normal tid kan etter søknad bli utvida til maksimalt fem år. Dette gjeld dersom det blir lagt fram skriftleg dokumentasjon på at eleven har vore fråverande frå opplæringa i ein lengre periode i løpet av eit opplæringsår på grunn av eitt eller fleire av desse forholda:

- a) vedkommande innanfor denne perioden gjennomfører internasjonal utveksling som medfører tap av opplæringstid
- b) vedkommande innanfor denne perioden gjennomfører folkehøgskole, verneplikt eller i minst seks månader av opplæringsåret utfører omsorgsarbeid
- c) vedkommande har hatt fråvær på grunn av langvarig sjukdom
- d) vedkommande har innanfor denne perioden fått innvilga søknad om omval etter privatskolelova § 3–3 fjerde ledd og opplæringslova § 3–1 fjerde ledd
- e) vedkommande har fått rett til ekstra opplæringstid etter reglane i opplæringslova § 3–1 femte ledd.

Føresegna gjeld og for elevar som hausten 2009 eller tidlegare er tekne inn til vidaregåande opplæring etter læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3 over fire år i en kombinasjon med ordinær treårig vidaregåande opplæring og idrettsutøving.

§ 3–43. Unntak for elevar frå vilkåra for å få vitnemål i yrkesfaglege utdanningsprogram

Elevar i yrkesfaglege utdanningsprogram som har følgd opplæringa, men ikkje bestått i inntil to av fellesfaga som inngår i fag- og timefordelinga for opplæringa, kan likevel i særskilde tilfelle få utferda vitnemål som gir yrkeskompetanse, men ikkje vitnemål som gir generell studiekompetanse. Samtykke til slikt unntak kan bli gitt etter søknad når eleven:

- a) har vore friteken for vurdering med karakter i faget/faga i grunnskolen
- b) har vore friteken for vurdering med karakter i faget/faga i den vidaregåande skolen
- c) har spesifikke lærevanskar, t.d. store lese- og skrivevanskar eller store matematikkvanskar. Slike vanskar kan også vurderast etter at standpunkt-karakter er sett eller eksamen har vore gjennomført.

I dei yrkesfaga der det er knytt offentleg nasjonal eller internasjonal sertifisering til eit utferda vitnemål, kan det ikkje gjerast unntak i strid med slike sertifiseringsføresegner.

Før søknader om unntak kan bli behandla, skal det ligge føre dokumentasjon som viser at vilkåra er oppfylte. Dokumentasjonen må vere av nyare dato. Før søknader om unntak etter første ledd bokstav c kan bli behandla, skal det ligge føre ei sakkunnig vurdering. Den pedagogisk-psykologiske tenesta skal sørge for å få utarbeidd slik vurdering.

Dagleg leiar avgjer søknad om unntak i samsvar med vilkåra. Eleven kan ikkje få førehandstilsegn om unntak etter denne paragrafen.

§ 3–44. *Kompetansebevis*

Kompetansebevis blir skrivne ut som dokumentasjon for vidaregåande opplæring i dei tilfella der vilkåra for å få vitnemål ikkje er oppfylte.

Kompetansebeviset skal vise kva for standpunkt- og eksamenskarakterar som er oppnådde. I fellesfag der det ikkje skal setjast standpunktkarakter på lågare nivå etter den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3, skal halvårsvurderinga med karakter som eleven får ved avslutning av opplæringsåret først på kompetansebeviset. Dette gjeld dersom eleven ikkje fullfører faget på nivået der den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3, fastset at standpunktkarakter skal givast. Det skal då først ein merknad om at karakteren som først er halvårsvurdering med karakter. Kompetansebevis blir også skrivne ut som dokumentasjon på gjennomgått opplæring i dei tilfella der eleven berre har fått opplæring i delar av eit fag.

For elevar skal kompetansebevis skrivast ut av skolen/skolane der eleven har oppnådd standpunkt- og eksamenskarakterar.

§ 3–45. *Føring av karakterar i fag på vitnemål og kompetansebevis*

For elevar skal berre standpunktkarakterar og eksamenskarakterar først på vitnemålet. Det er fastsett i den læreplanen skolen har fått godkjend etter privatskolelova § 2–3 når standpunktkarakter skal fastsetjast. Halvårsvurdering med karakter i fellesfag på lågare nivå skal ikkje først på vitnemålet.

I dei programfaga som har fleire nivå, skal alle standpunktkarakterar som er oppnådde på kvart nivå, først på dokumentasjonen.

Det er mogleg å få ført på vitnemålet karakterar i fag som går utover minstekravet til studie- eller yrkeskompetanse.

For elevar som får fritak frå vurdering jf. § 3–21, men ikkje fritak frå opplæring i skriftleg sidemål, skal det for skriftleg sidemål stå «Delteke» på vitnemålet eller kompetansebeviset, ikkje talkarakter.

For elevar i vidaregåande opplæring med individuell opplæringsplan som ikkje gir grunnlag for å fastsetje standpunktkarakter, jf. § 3–3 og § 3–17, skal kompetansen til eleven dokumenterast på kompetansebeviset.

§ 3–46. *Føring av fråvær i vidaregåande opplæring*

Alt fråvær for skal først på vitnemålet og kompetansebeviset. Fråvær skal først i dagar og enkelttimar.

Dagleg leiar kan avgjere om fråvær for den som er deltidselev, skal først i dagar og timar eller berre i timar. For elevar som skal ha kompetansebevis, skal fråvær først på kompetansebeviset.

Eleven kan krevje at årsaka til fråværet blir ført på eit vedlegg vitnemålet eller kompetansebeviset, dersom han eller ho legg fram dokumentasjon på årsaka til fråværet.

Dersom det er mogleg, skal eleven leggje fram dokumentasjon av fråværet frå opplæringa på førehand.

For inntil samanlagt 14 skoledagar i eit opplæringsår, kan ein elev krevje at følgjande fråvær ikkje blir ført på vitnemålet dersom det kan dokumenterast at fråværet skyldast:

- a) helse- og velferdsgrunnar
- b) arbeid som tillitsvald
- c) politisk arbeid
- d) hjelpearbeid
- e) lovpålagt oppmøte
- f) representasjon i arrangement på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Organisert studiearbeid og skoleadministrative gjeremål etter avtale med faglæraren eller dagleg leiar, skal ikkje reknast som fråvær.

Innanfor ramma av 14 skoledagar kan elevar som er medlemmer av andre trussamfunn enn Den norske kyrkja, krevje at inntil to dagar fråvær som er knytt opp mot ei religiøs høgtid, ikkje blir ført på vitnemålet.

Kapittel 4 skal lyde:

Kapittel 4. (For eventuell seinare bruk)

§ 5–1 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 5–13 første ledd første punktum skal lyde:

Ved klage på karakter i orden og i åtfærd skal kontaktlæraren til eleven og dagleg leiar, eller den skolen sitt styre har oppnemnt, gi fråsegn som saman med klagen skal sendast til klageinstansen.

II

Endringane trer i kraft 1. august 2009.

6. juli Nr. 1020 2009**Forskrift om endring i forskrift om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere**

Hjemmel: Fastsatt av Kultur- og kirkedepartementet 6 juli 2009 med hjemmel i Kongeriget Norges Grundlov 17. mai 1814 § 3 og Stortingets budsjettvedtak. Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

I

I forskrift 16. september 1998 nr. 936 om statens stipend og garantiinntekter for kunstnere gjøres følgende endring:

Punkt 7 tredje ledd skal lyde:

For billedkunstnere, kunsthåndverkere og fotografer som søker stipend, kan det settes som vilkår at søkeren sender inn arbeider til stipendutstillinger eller samtykker til andre former for offentliggjøring av innsendt materiale. Opplysning om slike vilkår skal fremgå av utlysningstekst og søknadsskjema.

II

Endringen trer i kraft straks.

17. juli Nr. 1021 2009**Forskrift om endring i forskrift til lov om toll og vareførsel (tollforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 17. juli 2009 med hjemmel i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) § 8–2, § 8–4 og § 8–5, jf. delegeringsvedtak 25. november 2008 nr. 1256. Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

I

I forskrift 17. desember 2008 nr. 1502 til lov om toll og vareførsel (tollforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 8–2–1 skal lyde:

§ 8–2–1. Frihandelsavtaler som Norge har inngått

Norge har inngått følgende frihandelsavtaler:

- a) avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen
- b) konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund
- c) handelsavtalen EF–Norge
- d) frihandelsavtalen EFTA–Canada
- e) frihandelsavtalen EFTA–Chile
- f) frihandelsavtalen EFTA–Egypt
- g) frihandelsavtalen EFTA–Israel
- h) frihandelsavtalen EFTA–Jordan
- i) frihandelsavtalen EFTA–Kroatia
- j) frihandelsavtalen EFTA–Libanon
- k) frihandelsavtalen EFTA–Makedonia
- l) frihandelsavtalen EFTA–Marokko
- m) frihandelsavtalen EFTA–Mexico
- n) interim frihandelsavtale EFTA–PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet
- o) frihandelsavtalen EFTA–Den sørafrikanske tollunion SACU
- p) frihandelsavtalen EFTA–Singapore
- q) frihandelsavtalen EFTA–Sør-Korea
- r) frihandelsavtalen EFTA–Tunisia
- s) frihandelsavtalen EFTA–Tyrkia
- t) frihandelsavtalen Norge–Færøyene.

§ 8–4–4 skal lyde:

§ 8–4–4. Vare fremstilt i sin helhet i Norge

- (1) Med unntak av tilfellene i tredje ledd anses følgende varer som fremstilt i sin helhet i Norge:
  - a) mineralsk råvare utvunnet av landets jord eller havbunn,
  - b) vegetabilsk råvare høstet her,
  - c) levende dyr født og alet her,
  - d) råvare av levende dyr alet her,
  - e) råvare fra jakt, fangst og fiske drevet her,
  - f) råvare fra sjøfiske og andre råvarer tatt opp av havet utenfor landets territorialfarvann av landets fartøyer,
  - g) vare fremstilt på landets fabrikkskip utelukkende av råvarer nevnt i bokstav f,
  - h) brukt gjenstand innsamlet her som bare er egnet for gjenvinning av råmaterialer,

- i) avfall og skrap fra produksjonsvirksomhet som har funnet sted her,
  - j) råvare utvunnet fra havbunnen eller havundergrunnen utenfor landets sjøterritorium, forutsatt at landet har enerett til å utnytte denne havbunn eller havundergrunn,
  - k) vare som er fremstilt i Norge utelukkende av varer nevnt i bokstav a til j.
- (2) Varer nevnt i første ledd bokstav f og g anses fremstilt i sin helhet i Norge dersom følgende vilkår er oppfylt:
- a) fartøyet er registrert eller anmeldt i Norge og fører norsk flagg,
  - b) fartøyet eies av statsborgere i Norge med over 50 prosent eierandel eller av et selskap med hovedsete her. Selskapets administrerende direktør, styrets eller representantskapets formann og flertallet av medlemmene i disse organer må være statsborgere her. For ansvarlige selskaper eller selskaper med begrenset ansvar må minst halvparten av kapitalen tilhøre landet eller offentlige sammenslutninger eller statsborgere i Norge,
  - c) fartøysfører og fartøyets offiserer er statsborgere i Norge, og
  - d) minst 75 prosent av besetningen er statsborgere i Norge.
- (3) I frihandelsavtalen EFTA–Canada anses følgende varer som fremstilt i sin helhet i Norge:
- a) mineralsk råvare utvunnet av landets jord eller havbunn,
  - b) vegetabilsk råvare høstet her,
  - c) levende dyr født og alet her,
  - d) råvare av levende dyr alet her,
  - e) råvare fra jakt, fangst og fiske drevet her,
  - f) råvare fra sjøfiske og andre råvarer tatt opp av havet, havbunnen eller havundergrunnen utenfor norsk territorium av et fartøy som er registrert, anmeldt eller listeført i Norge og fører norsk flagg eller av et fartøy på høyst 15 bruttotonn med tillatelse fra norske myndigheter,
  - g) vare fremstilt om bord på et fabrikkskip utelukkende av råvarer nevnt i bokstav f) forutsatt at slike fartøyer er registrert, anmeldt eller listeført i Norge og fører norsk flagg,
  - h) andre varer enn fisk, skalldyr og andre marine produkter, tatt eller utvunnet fra havbunnen eller havundergrunnen på norsk kontinentalsokkel eller i norsk økonomisk sone,
  - i) andre varer enn fisk, skalldyr og andre marine produkter, tatt eller utvunnet fra havbunnen eller havundergrunnen i områder utenfor et hvert lands kontinentalsokkel og økonomiske sone, av et fartøy som er registrert, anmeldt eller listeført i Norge og som fører norsk flagg, eller av Norge eller et foretak registrert i Norge,
  - j) brukt gjenstand innsamlet her som bare er egnet for gjenvinning av råmaterialer,
  - k) avfall og skrap fra produksjonsvirksomhet som har funnet sted her,
  - l) vare som er fremstilt i Norge utelukkende av varer nevnt i bokstav a til k.

§ 8–4–5 skal lyde:

§ 8–4–5. Tilstrekkelig bearbeiding i Norge – prosessliste

(1) Vilkårene i prosesslistene i frihandelsavtalene for at varer skal anses som tilstrekkelig bearbeidet gjelder som forskrift:

- a) [avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen](#) Vedlegg II, Protokoll 4
- b) [konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund \(EFTA\)](#) Tillegg II til Vedlegg A
- c) [handelsavtalen EF–Norge](#) Vedlegg II til Protokoll nr. 3
- d) [frihandelsavtalen EFTA–Canada](#) Tillegg I til Vedlegg C
- e) [frihandelsavtalen EFTA–Chile](#) Tillegg 2 til Vedlegg I
- f) [frihandelsavtalen EFTA–Egypt](#) Vedlegg II til Protokoll B
- g) [frihandelsavtalen EFTA–Israel](#) Vedlegg II til Protokoll B
- h) [frihandelsavtalen EFTA–Jordan](#) Vedlegg II til Protokoll B
- i) [frihandelsavtalen EFTA–Kroatia](#) Tillegg 2 til Vedlegg III
- j) [frihandelsavtalen EFTA–Libanon](#) Vedlegg II til Protokoll B
- k) [frihandelsavtalen EFTA–Makedonia](#) Vedlegg II til Protokoll B
- l) [frihandelsavtalen EFTA–Marokko](#) Vedlegg II til Protokoll B
- m) [frihandelsavtalen EFTA–Mexico](#) Tillegg 2 til Vedlegg I
- n) [interim frihandelsavtale EFTA–PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet](#) Vedlegg II til Protokoll B
- o) [frihandelsavtalen EFTA–Den sørafrikanske tollunion SACU](#) Tillegg 2 til Vedlegg V
- p) [frihandelsavtalen EFTA–Singapore](#) Tillegg 2 til Vedlegg I
- q) [frihandelsavtalen EFTA–Sør-Korea](#) Tillegg 2 til Vedlegg I
- r) [frihandelsavtalen EFTA–Tunisia](#) Vedlegg II til Protokoll B
- s) [frihandelsavtalen EFTA–Tyrkia](#) Vedlegg II til Protokoll B
- t) [frihandelsavtalen Norge–Færøylene](#) Tillegg II til Vedlegg 3.

(2) Dersom en opprinnelsesvare anvendes som råvare i fremstillingen av en ny vare, skal det ved vurderingen av vilkårene som er fastsatt i prosesslisten for den nye varen, ikke tas hensyn til råvare uten opprinnelse som er anvendt ved fremstillingen av den førstnevnte varen.

(3) Selv om vilkårene i første ledd ikke er oppfylt kan råvarer uten opprinnelse likevel brukes i fremstillingen av vare under tolltariffen kapittel 1 til 49 og 64 til 97 dersom

- a) deres totale verdi ikke overstiger 10 prosent av varens pris fra fabrikk, og
- b) enhver prosentsats fastsatt i prosesslisten for maksimal verdi av råvarer uten opprinnelse ikke overskrider gjennom anvendelsen av dette ledd.

(4) I frihandelsavtalen EFTA–Canada kan råvarens totale verdi etter tredje ledd være inntil 40 prosent av varens pris fra fabrikk dersom

- a) de ferdige varene klassifiseres under tolltariffen kapittel 1 til 38, 40 til 49 og 64 til 97, og
- b) anvendte råvarer uten opprinnelse klassifiseres i samme underposisjon eller posisjon som ikke er ytterligere oppdelt i underposisjoner, som ferdigvarene.

(5) I frihandelsavtalen EFTA–Canada kan garn eller vevnad uten opprinnelse brukes selv om vilkårene i første ledd ikke er oppfylt i fremstillingen av vare under tolltariffen kapittel 50 til 60, posisjon 63.01 til 63.05 og underposisjonene 63.07.10 og 63.07.90 dersom den totale vekten av alt garn eller vevnad ikke overstiger 10 prosent av varens totale vekt.

(6) I frihandelsavtalen EFTA–Canada får råvare fra sjøfiske og andre råvarer som er tatt fra havet, havbunnen eller havundergrunnen av et fartøy tilhørende en ikke-avtalepart opprinnelse dersom varen gjennomgår tilstrekkelig bearbeiding utenfor norsk territorium på et fabrikkskip registrert, anmeldt eller listeført i Norge, og som fører norsk flagg.

§ 8–4–6 skal lyde:

§ 8–4–6. Utilstrekkelig bearbeiding i Norge

(1) Med unntak av tilfellene i tredje ledd anses følgende som utilstrekkelig bearbeiding i Norge selv om vilkårene i § 8–4–5 er oppfylt:

- a) behandling som har til hensikt å holde varen i sin opprinnelige tilstand under transport eller lagring,
- b) frysing eller tining,
- c) deling eller sammenstilling av kolli,
- d) vasking, rensing, fjerning av støv, oksydering, olje, maling eller andre belegg,
- e) stryking eller pressing av tekstiler,
- f) enkel maling og polering,
- g) avskalling, hel eller delvis bleking, polering og glasering av korn og ris,
- h) farging av sukker eller fremstilling av sukkerbiter,
- i) skrelling, fjerning av steiner og skall av frukt, nøtter og grønnsaker,
- j) skjerping, enkel sliping eller enkel oppskjæring,
- k) sikting, utskilling, sammenstilling, sortering, klassifisering, gradering, tilpassing (innbefattet sammenstilling av varer til sortiment eller sett),
- l) enkel fylling i flasker, bokser, flakonger, sekker, etuier, esker, festing til plater eller planker, og all annen enkel emballering,
- m) anbringelse eller trykking av merker, etiketter, logoer eller andre lignende kjennemerker på varer eller deres emballasje,
- n) enkel blanding av varer, også av forskjellige slag,
- o) enkel montering av deler av artikler til en komplett artikkel eller demontering av varer til deler,
- p) slaktning av dyr,
- q) kombinasjon av to eller flere av de behandlinger som er angitt i bokstav a til p.

(2) Når det skal avgjøres om den bearbeiding som varen har gjennomgått skal anses som utilstrekkelig etter første ledd, skal alle behandlinger som er utført på varen vurderes samlet.

(3) I frihandelsavtalen EFTA–Canada er følgende bearbeiding å anse som utilstrekkelig:

- a) endret klassifisering i tolltariffen som følge av demontering av en vare i dens deler,
- b) endret klassifisering i tolltariffen som følge av endring av varens sluttbruk,
- c) endret klassifisering i tolltariffen som følge av utskillelse av en eller flere råvarer eller komponenter fra en kunstig blanding,
- d) endret klassifisering i tolltariffen som følge av innpakking eller ompakking av varen.

§ 8–4–9 skal lyde:

§ 8–4–9. Varer i sett

(1) Varer som etter tolltariffens alminnelige fortolkningsregler er i sett, anses som opprinnelsesvare dersom alle komponentene i settet er opprinnelsesvarer. Sett som består av både opprinnelsesvarer og varer uten opprinnelse, anses som opprinnelsesvare dersom verdien av varer uten opprinnelse ikke overstiger 15 prosent av settets pris fra fabrikk.

(2) I frihandelsavtalen EFTA–Canada anses varer som etter tolltariffens alminnelige fortolkningsregler er i sett som opprinnelsesvare dersom alle komponentene i settet, inkludert innpakkingsmaterialer og beholdere, er opprinnelsesvarer. Sett som består av både opprinnelsesvarer og varer uten opprinnelse, anses som opprinnelsesvare dersom

- a) minst en av komponentene i settet eller alle innpakkingsmaterialene og beholderne har opprinnelse, og
- b) verdien av varer uten opprinnelse ikke overstiger 25 prosent av settets pris fra fabrikk.

§ 8–4–11 skal lyde:

§ 8–4–11. Bearbeiding i utlandet før utførsel fra Norge

(1) Vare med opprinnelse i Norge mister sin opprinnelsesstatus dersom varen før utførsel fra Norge er bearbeidet i land som ikke er part i den aktuelle frihandelsavtalen eller omfattet av kumulasjonsreglene i den aktuelle frihandelsavtalen, jf. § 8–4–12.

- (2) Varen opprettholder likevel sin opprinnelse dersom
  - a) varen er omfattet av tolltariffen kapittel 1 til 49 og 64 til 97,
  - b) bearbeidingen i slike land ikke har tilført varen en total merverdi over 10 prosent av varens pris fra fabrikk,
  - c) varen under bearbeidingen ikke er tilført råvarer uten opprinnelse som overstiger presentsatsen fastsatt i prosesslisten tilknyttet den aktuelle frihandelsavtale, jf. § 8–4–5, og
  - d) det kan dokumenteres at varen som gjeninnføres tidligere er utført fra Norge.
- (3) Annet ledd gjelder ikke frihandelsavtalen EFTA–Canada.

§ 8–4–12 skal lyde:

§ 8–4–12. Opprinnelse som følge av kumulasjon

Følgende bestemmelser om kumulasjon i frihandelsavtalene gjelder som forskrift:

- a) [avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen](#) Protokoll 4, artikkel 2 og 3
- b) [konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund \(EFTA\)](#) Vedlegg A, artikkel 2 og 3
- c) [handelsavtalen EF–Norge](#) Protokoll 3, artikkel 2, 3 og 4
- d) [frihandelsavtalen EFTA–Canada](#) Vedlegg C, artikkel 2 og 21
- e) [frihandelsavtalen EFTA–Chile](#) Vedlegg I, artikkel 2 og 3
- f) [frihandelsavtalen EFTA–Egypt](#) Protokoll B, artikkel 2, 3 og 4
- g) [frihandelsavtalen EFTA–Israel](#) Protokoll B, artikkel 2, 3 og 4
- h) [frihandelsavtalen EFTA–Jordan](#) Protokoll B, artikkel 2, 3 og 4
- i) [frihandelsavtalen EFTA–Kroatia](#) Vedlegg III, artikkel 2 og 3
- j) [frihandelsavtalen EFTA–Libanon](#) Protokoll B, artikkel 2, 3 og 4
- k) [frihandelsavtalen EFTA–Makedonia](#) Protokoll B, artikkel 2 og 3
- l) [frihandelsavtalen EFTA–Marokko](#) Protokoll B, artikkel 2, 3 og 4
- m) [frihandelsavtalen EFTA–Mexico](#) Vedlegg I, artikkel 2 og 3
- n) [interim frihandelsavtale EFTA–PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet](#) Protokoll B, artikkel 2 og 3
- o) [frihandelsavtalen EFTA–Den sørafrikanske tollunion SACU](#) Vedlegg V, artikkel 2 og 3
- p) [frihandelsavtalen EFTA–Singapore](#) Vedlegg I, artikkel 2 og 3
- q) [frihandelsavtalen EFTA–Sør-Korea](#) Vedlegg I, artikkel 2 og 3
- r) [frihandelsavtalen EFTA–Tunisia](#) Protokoll B, artikkel 2, 3 og 4
- s) [frihandelsavtalen EFTA–Tyrkia](#) Protokoll B, artikkel 2, 3 og 4
- t) [frihandelsavtalen Norge–Færøyene](#) Vedlegg 3, artikkel 2, 3 og 4.

§ 8–4–14 fjerde og femte ledd skal lyde:

(4) Regnskapet for bokføringsmessig atskillelse skal enten føres slik at beholdningen av fremstilte varer regnskapsføres ved ferdigstillingen av varen eller ved at beholdningen av fremstilte varer regnskapsføres ved utstedelse av opprinnelsesbeviset tilknyttet varen.

(5) Søknad om tillatelse til bokføringsmessig atskillelse må i tillegg til opplysninger om vilkårene i tredje ledd inneholde opplysninger om

- a) produksjonsenheten ønsker å regnskapsføre fremstilte varer med opprinnelse i forbindelse med produksjon eller salg jf. fjerde ledd, og
- b) om produksjonsenheten ønsker å benytte § 8–4–5 tredje ledd i forbindelse med produksjonen (til og med 10 prosent råvarer uten opprinnelsesstatus).

§ 8–4–15 annet ledd skal lyde:

(2) Varen kan også transporteres gjennom andre lands territorier. Vilårene om dette i frihandelsavtalene gjelder som forskrift:

- a) [avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen](#) Protokoll 4, artikkel 12
- b) [konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund \(EFTA\)](#) Vedlegg A, artikkel 13

- c) [handelsavtalen EF–Norge](#) Protokoll 3, artikkel 12
- d) [frihandelsavtalen EFTA–Canada](#) Vedlegg C, artikkel 14
- e) [frihandelsavtalen EFTA–Chile](#) Vedlegg I, artikkel 12
- f) [frihandelsavtalen EFTA–Egypt](#) Protokoll B, artikkel 13
- g) [frihandelsavtalen EFTA–Israel](#) Protokoll B, artikkel 13
- h) [frihandelsavtalen EFTA–Jordan](#) Protokoll B, artikkel 13
- i) [frihandelsavtalen EFTA–Kroatia](#) Vedlegg III, artikkel 14
- j) [frihandelsavtalen EFTA–Libanon](#) Protokoll B, artikkel 13
- k) [frihandelsavtalen EFTA–Makedonia](#) Protokoll B, artikkel 13
- l) [frihandelsavtalen EFTA–Marokko](#) Protokoll B, artikkel 13
- m) [frihandelsavtalen EFTA–Mexico](#) Vedlegg I, artikkel 13
- n) [interim frihandelsavtale EFTA–PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet](#) Protokoll B, artikkel 13
- o) [frihandelsavtalen EFTA–Den sørafrikanske tollunion SACU](#) Vedlegg V, artikkel 12
- p) [frihandelsavtalen EFTA–Singapore](#) Vedlegg I, artikkel 14
- q) [frihandelsavtalen EFTA–Sør-Korea](#) Vedlegg I, artikkel 14
- r) [frihandelsavtalen EFTA–Tunisia](#) Protokoll B, artikkel 13
- s) [frihandelsavtalen EFTA–Tyrkia](#) Protokoll B, artikkel 13
- t) [frihandelsavtalen Norge–Færøyene](#) Vedlegg 3, artikkel 13.

§ 8–4–17 første ledd skal lyde:

(1) Ved utførsel av opprinnelsesvare kan det utstedes følgende dokumenter som dokumentasjon for varens opprinnelse:

- a) varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED, attestert av norske tollmyndigheter, jf. § 8–4–18, eller
- b) opprinnelseserklæring, jf. § 8–4–19 og § 8–4–20.

§ 8–4–19 skal lyde:

§ 8–4–19. Opprinnelseserklæring (fakturaerklæring)

- (1) Ved utførsel av opprinnelsesvare kan opprinnelseserklæring (fakturaerklæring) utferdiges av
- a) enhver eksportør dersom verdien av opprinnelsesvarer i sendingen ikke overstiger 50 000 norske kroner,
  - b) en godkjent eksportør uansett sendingens verdi, jf. § 8–4–20.
- (2) Ved utførsel til Canada, Singapore og Sør-Korea kan opprinnelseserklæring utferdiges av enhver eksportør uavhengig av sendingens verdi.
- (3) Opprinnelseserklæring om varens opprinnelse påføres utførselsfakturaen eller et annet handelsdokument. Erklæringen skal ha følgende ordlyd eller tilsvarende på et annet språk godkjent i den aktuelle frihandelsavtale: «Eksportøren av produktene omfattet av dette dokument erklærer at disse produktene, unntatt hvor annet er tydelig angitt, har norsk, eventuelt EØS, preferanseopprinnelse». Alternativet EØS-preferanseopprinnelse skal brukes når varen har opprinnelse i EØS og skal utføres til et EØS-land. Ved gjenutførsel av varer med opprinnelse i andre avtaleland, skal det respektive land angis som opprinnelsesland. Fakturaerklæringen skal underskrives av eksportøren eller en person som opptrer på vegne av eksportøren.
- (4) Det skal utferdiges opprinnelseserklæring for hver sending. I frihandelsavtalen EFTA–Canada kan det utferdiges opprinnelseserklæring for flere sendinger med identiske opprinnelsesvarer til samme importør innenfor en periode på tolv måneder.

§ 8–4–35 annet ledd skal lyde:

(2) Dersom vare med opprinnelse i et land som er medlem av Asean-gruppen bearbeides i et annet land i gruppen, skal varen anses å ha opprinnelse i det land hvor den siste bearbeidingen har funnet sted. Dette gjelder bare dersom verdiøkningen i dette landet er større enn den høyeste verdien av de anvendte varer med opprinnelse i hvert av de andre land i gruppen og den bearbeiding som har funnet sted i landet er mer omfattende enn de behandlingene som er nevnt i § 8–4–34. Med verdiøkning menes varens pris fra fabrikk fratrukket tollverdien av hvert av de anvendte opprinnelsesvarer fra andre land i gruppen.

§ 8–4–38 skal lyde:

§ 8–4–38. Direkte transport

- (1) Opprinnelsesvare som transporteres direkte mellom GSP-land og Norge opprettholder sin opprinnelse. Varene anses å være sendt direkte når de
- a) er transportert uten å passere gjennom andre lands territorium,
  - b) utgjør én sending og er transportert gjennom andre lands territorier enn det som tilhører vedkommende GSP-land, forutsatt at de har vært under tollmyndighetenes kontroll, og de der ikke har gjennomgått annen behandling enn lossing og lasting eller annen behandling med sikte på å bevare dem i god tilstand,
  - c) er transportert i rørledninger gjennom andre lands territorier,
  - d) har opprinnelse i en regional sammenslutning og er transportert gjennom territorium tilhørende andre land i den samme regionale sammenslutningen i tilfeller hvor § 8–4–35 anvendes, uansett om ytterligere bearbeidelse eller foredling finner sted der, eller

- e) er transportert gjennom territorium tilhørende Det europeiske fellesskap eller Sveits, med eller uten midlertidig lagring på disse territorier, og deretter er reeksportert til Norge eller det berørte GSP-land i sin helhet eller i form av delsendinger, forutsatt at de har vært under tollmyndighetenes kontroll, og at de der ikke har gjennomgått annen behandling enn nevnt i bokstav b.
- (2) Det er et vilkår for opprinnelse at det kan legges frem dokumentasjon for de forhold varene har vært oppbevart under i transittlandet.

Ny § 8-4-39 skal lyde:

§ 8-4-39. Utstillinger

- (1) Opprinnelsesvarer som er sendt fra et GSP-land for utstilling i et annet land, og som etter utstillingen blir innført til Norge, skal ved innførselen anses å ha opprinnelse i vedkommende GSP-land når
- a) en eksportør har sendt varen direkte fra GSP-landet til landet hvor utstillingen er holdt og har utstilt den der,
  - b) denne eksportøren har solgt eller på annen måte overdratt varene til en mottaker i Norge,
  - c) varene er blitt sendt direkte til Norge under utstillingen eller umiddelbart etterpå, i samme stand som da de ble sendt til utstillingen, og
  - d) varene ikke har vært brukt til andre formål enn demonstrasjon på utstillingen.
- (2) Det er et vilkår for opprinnelse at utstillingens navn og adresse er påført opprinnelsessertifikatet som nevnt i § 8-5-10 annet ledd bokstav a.
- (3) Utstillinger i butikker eller forretningslokaler til private formål med sikte på salg av utenlandske produkter omfattes ikke av bestemmelsen.

Nåværende § 8-4-39 til § 8-4-42 blir nye § 8-4-40 til § 8-4-43.

§ 8-5-4 skal lyde:

§ 8-5-4. Gyldighet av opprinnelsesbevis

- (1) Et opprinnelsesbevis er gyldig i fire måneder etter utstedelsen.
- (2) Tollmyndighetene kan likevel legge opprinnelsesbevis til grunn dersom
- a) varene har blitt fremlagt for tollmyndighetene innen fristens utløp eller oversittelse av fristen skyldes ekstraordinære omstendigheter og det ikke er grunn til å tvile på varenes opprinnelse,
  - b) det er mindre feil ved utformingen av opprinnelsesbeviset eller mindre uoverensstemmelser mellom opplysninger gitt i opprinnelsesbeviset og opplysninger gitt i dokumenter fremlagt for tollmyndighetene.

§ 8-5-5 annet ledd skal lyde:

- (2) Dersom tollmyndighetene ikke har mottatt svar på forespørsel til eksportlandets tollmyndighet innen ti måneder eller svaret ikke inneholder tilstrekkelig informasjon til å fastslå varenes opprinnelse, gis det ikke preferansetoll med mindre tollmyndighetene ikke finner grunn til å tvile på opprinnelsen. I frihandelsavtalen EFTA-Canada er fristen tolv måneder.

§ 8-5-10 annet ledd skal lyde:

- (2) Ved innførsel av vare fra GSP-land kan krav om preferansetoll dokumenteres med
- a) opprinnelsessertifikat formular A utstedt av eksportøren, og attestert av kompetente myndigheter i eksportlandet,
  - b) fakturaerklæring utferdiget av eksportøren, jf. § 8-5-11 første ledd,
  - c) erklæring om varenes opprinnelse fra importøren eller
  - d) erstatningssertifikat formular A utstedt av en eksportør og attestert av tollmyndighetene eller annen kompetent myndighet i Det europeiske fellesskap eller Sveits.

§ 8-5-13 annet ledd skal lyde:

- (2) Dersom tollmyndighetene ikke har mottatt svar på forespørsel til eksportlandets tollmyndighet innen ti måneder eller svaret ikke inneholder tilstrekkelig informasjon til å fastslå varenes opprinnelse, gis det ikke preferansetoll med mindre tollmyndighetene ikke finner grunn til å tvile på opprinnelsen.

Ny § 8-5-14 skal lyde:

§ 8-5-14. Krav til myndighetene i GSP-landet

- (1) Det er et vilkår for preferansetollbehandling at GSP-landet
- a) på forhånd gir norske tollmyndigheter opplysninger om hvilke myndigheter i GSP-landet som er autorisert til å utstede, attestere og verifisere opprinnelsesbevis, og
  - b) bistår norske tollmyndigheter med å kontrollere utstedte eller utferdigede opprinnelsesbevis.
- (2) Ved tyveri, tap eller ødeleggelse av et opprinnelsessertifikat formular A kan myndighetene i GSP-landet utstede et duplikat på grunnlag av de eksportdokumenter som foreligger.
- (3) Dersom et opprinnelsesbevis ikke ble utstedt på utførselstidspunktet på grunn av feil, utilsiktede forsømmelser eller andre spesielle forhold, eller det på tilfredsstillende måte overfor de kompetente myndigheter i GSP-landet kan godtgjøres at et utstedt opprinnelsesbevis av tekniske årsaker ikke ble akseptert ved innførselen, kan

myndighetene i GSP-landet utstede et opprinnelsestifikat formular A etter at produktene det refererer seg til er eksportert.

II

Endringene trer i kraft 17. juli 2009.

24. juli Nr. 1022 2009

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 24. juli 2009 med hjemmel i forskrift 17. desember 2008 nr. 1505 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2009 § 35. Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

I

I forskrift 17. desember 2008 nr. 1505 om regulering av fisket etter torsk, hyse og sei nord for 62° N i 2009 gjøres følgende endringer:

§ 12 første ledd skal lyde:

Fartøy som har adgang til å delta kan fiske og lande følgende kvanta sei

<i>Hjemmelslengde</i>	<i>Faktor</i>	<i>Maksimalkvote</i>	<i>Herav garantert kvote</i>
Under 15	1,00	601	188
15–20,99	1,50	902	177
21–22,99	2,03	1 220	240
23–25,99	2,43	1 460	287
26 meter og over	2,82	1 695	333

§ 12 annet ledd skal lyde:

Fartøy med spesiell tillatelse til å drive fiske etter sei med not (seinotkonsesjon) har kvotefaktor 5,64 og en maksimalkvote på 3 384 tonn hvorav 666 tonn er garantert.

II

Endringene trer i kraft straks.

29. juli Nr. 1023 2009

Forskrift om endring i generell forskrift for produksjon, import og frambud mv av kosmetikk og kroppspeleieprodukter

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 29. juli 2009 med hjemmel i lov 21. desember 2005 nr. 126 om kosmetikk og kroppspeleieprodukt m.m. (kosmetikklova) § 8, jf. delegeringsvedtak 29. desember 2005 nr. 1770.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XVI nr. 1 (direktiv 2008/123/EF). Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

I

I generell forskrift 26. oktober 1995 nr. 871 for produksjon, import og frambud mv av kosmetikk og kroppspeleieprodukter gjøres følgende endringer:

I EØS-henvisningsfeltet tilføyes følgende endringsdirektiv til direktiv 76/768/EØF:
direktiv 2008/123/EF.

I vedlegg IIa og VI er det gjort endringer. Vedleggene gjengis ikke her, men kan fås ved henvendelse til Mattilsynet, Felles postmottak, Postboks 383, 2381 Brumunddal, e-post postmottak@mattilsynet.no, kontakttelefon 06040, eller leses på Mattilsynets hjemmeside www.mattilsynet.no.

II

Endringene trer i kraft

- 8. oktober 2009 hva angår forbudet mot å anvende PABA som UV-filter
- 8. juli 2009 hva angår endret bestemmelse for UV-filter Diethylamino Hydroxybenzoyl Hexyl Benzoate.

29. juli Nr. 1024 2009**Forskrift om endring i generell forskrift for produksjon, import og frambud mv av kosmetikk og kroppspeieprodukter**

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 29. juli 2009 med hjemmel i lov 21. desember 2005 nr. 126 om kosmetikk og kroppspeieprodukt m.m. (kosmetikklova) § 8, jf. delegeringsvedtak 29. desember 2005 nr. 1770.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XVI nr. 1 (direktiv 2009/6/EF). Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

I

I generell forskrift 26. oktober 1995 nr. 871 for produksjon, import og frambud mv av kosmetikk og kroppspeieprodukter gjøres følgende endringer:

I EØS-henvisningsfeltet tilføyes følgende endringsdirektiv til direktiv 76/768/EØF:
direktiv 2009/6/EF.

I vedlegg IIa og III er det gjort endringer. Vedleggene gjengis ikke her, men kan fås ved henvendelse til Mattilsynet, Felles postmottak, Postboks 383, 2381 Brumunddal, e-post postmottak@mattilsynet.no, kontakttelefon 06040, eller leses på Mattilsynets hjemmeside www.mattilsynet.no.

II

Endringene trer i kraft

- 5. november 2009 hva angår reguleringer utenom den for toluen.
- 5. februar 2010 hva angår bestemmelsene for toluen.

29. juli Nr. 1025 2009**Forskrift om endring i generell forskrift for produksjon, import og frambud mv av kosmetikk og kroppspeieprodukter**

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 29. juli 2009 med hjemmel i lov 21. desember 2005 nr. 126 om kosmetikk og kroppspeieprodukt m.m. (kosmetikklova) § 8, jf. delegeringsvedtak 29. desember 2005 nr. 1770.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XVI nr. 1 (direktiv 2008/88/EF). Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

I

I generell forskrift 26. oktober 1995 nr. 871 for produksjon, import og frambud mv av kosmetikk og kroppspeieprodukter gjøres følgende endringer:

I EØS-henvisningsfeltet tilføyes følgende endringsdirektiv til direktiv 76/768/EØF:
direktiv 2008/88/EF.

I vedlegg IIa og III er det gjort endringer. Vedleggene gjengis ikke her, men kan fås ved henvendelse til Mattilsynet, Felles postmottak, Postboks 383, 2381 Brumunddal, e-post postmottak@mattilsynet.no, kontakttelefon 06040, eller leses på Mattilsynets hjemmeside www.mattilsynet.no.

II

Endringene trer i kraft 14. oktober 2009.

30. juli Nr. 1026 2009**Forskrift om endring i forskrift om utøvelse av fisket i sjøen**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 30. juli 2009 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressurser (havressurslova) § 16. Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

I

I forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen gjøres følgende endring:

§ 43 nr. 33 skal lyde:

33. Kongekrabbe i kvoteregulert område i Øst-Finnmark	13,7 cm

II

Endringen trer i kraft straks.

31. juli Nr. 1027 2009**Forskrift om endring i forskrift om gjennomføring av forordning (EF) nr. 2042/2003 av 20. november 2003 om kontinuerlig luftdyktighet for luftfartøyer og luftfartøyprodukter, -deler og -utstyr og om godkjenning av organisasjoner og personell som deltar i disse oppgaver (vedlikeholdsforskriften) og forskrift om gjennomføring av forordning (EF) nr. 1702/2003 av 24. september 2003 om fastsettelse av gjennomføringsregler for luftdyktighetssertifisering og miljøsertifisering for luftfartøyer og tilhørende produkter, deler og utstyr, og for sertifisering av konstruksjons- og produksjonsorganisasjoner (sertifiseringsforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Luftfartstilsynet 31. juli 2009 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 16–1 første ledd, jf. § 4–1, § 4–10 og § 15–4, jf. delegeringsvedtak 6. april 2001 nr. 321.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 66p (forordning (EF) nr. 1702/2003) og nr. 66q (forordning (EF) nr. 2042/2003) og EØS-komiteens beslutning nr. 70/2009. Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

I

I forskrift 24. mai 2005 nr. 462 om gjennomføring av forordning (EF) nr. 2042/2003 av 20. november 2003 om kontinuerlig luftdyktighet for luftfartøyer og luftfartøyprodukter, -deler og -utstyr og om godkjenning av organisasjoner og personell som deltar i disse oppgaver (vedlikeholdsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 1 nytt fjerde ledd skal lyde:

EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 66q (forordning (EF) nr. 1056/2008) av 27. oktober 2008 om endring av forordning (EF) nr. 2042/2003 om kontinuerlig luftdyktighet for luftfartøyer og luftfartøyprodukter, -deler og -utstyr og om godkjenning av organisasjoner og personell som deltar i disse oppgaver (vedlikeholdsforskriften) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg XIII, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 3 første ledd skal lyde:

(1) For luftfartøy som ikke er involvert i ervervsmessig lufttransport kan Luftfartstilsynet gi dispensasjon fra vedlegg I frem til 28. september 2009.

§ 3 nytt sjuende ledd skal lyde:

(7) For luftfartøy som ikke er involvert i ervervsmessig lufttransport, unntatt luftfartøy med MTOM større enn 5700 kg og helikoptere med mer enn en motor, kan Luftfartstilsynet gi dispensasjon fra kravene i Annex III (Part 66) i forhold til følgende regler:

- M.A.606(g) og M.A.801(b)2 i Annex I (Part M)
- 145.A.30(g) og (h) i Annex II (Part 145)

fram til 28. september 2010.

Nytt vedlegg 4 skal lyde:

Vedlegg 4. Forordning (EF) nr. 1056/2008

For å lese forordning (EF) nr. 1056/2008 se her:
Engelsk versjon.

II

I forskrift 24. mai 2005 nr. 461 forskrift om gjennomføring av forordning (EF) nr. 1702/2003 av 24. september 2003 om fastsettelse av gjennomføringsregler for luftdyktighetssertifisering og miljøsertifisering for luftfartøyer og tilhørende produkter, deler og utstyr, og for sertifisering av konstruksjons- og produksjonsorganisasjoner (sertifiseringsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 1 nytt sjuende ledd skal lyde:

EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 66p (forordning (EF) nr. 1057/2008) av 27. oktober 2008 om endring av forordning (EF) nr. 1702/2003 om fastsettelse av gjennomføringsregler for luftdyktighetssertifisering og miljøsertifisering for luftfartøyer og tilhørende produkter, deler og utstyr, og for sertifisering av konstruksjons- og produksjonsorganisasjoner (sertifiseringsforskriften) gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg XIII, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

Nytt vedlegg 7 skal lyde:

Vedlegg 7. Forordning (EF) nr. 1057/2008

For å lese forordning (EF) nr. 1057/2008 se her:
Engelsk versjon.

III

Endringene trer i kraft straks.

3. aug. Nr. 1028 2009**Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser (byggherreforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 3. august 2009 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 1–4 første, tredje og fjerde ledd, § 3–1 og § 4–1 sjette ledd.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg XVIII nr. 16b (direktiv 92/57/EØF). Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

*Kapittel 1. Innledende bestemmelser***§ 1. Formål**

Forskriftens formål er å verne arbeidstakerne mot farer ved at det tas hensyn til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser i forbindelse med planlegging, prosjektering og utførelse av bygge- eller anleggsarbeider.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for enhver arbeidsplass hvor det utføres midlertidig eller skiftende bygge- eller anleggsarbeid.

§ 3. Hvem forskriften retter seg mot

Byggherren, koordinatoren, den prosjekterende, arbeidsgiveren og enmannsbedriften skal sørge for at bestemmelsene i denne forskriften blir gjennomført. Det samme gjelder for byggherrens representant.

Dersom byggherren er forbruker, jf. § 4 bokstav d, gjelder kun § 10 om forhåndsmelding.

§ 4. Definisjoner

I forskriften menes med

- a) *bygge- eller anleggsarbeid*
  1. oppføring av bygninger
  2. innrednings-, utsmykkings- og installasjonsarbeid
  3. montering og demontering av prefabrikkerte elementer
  4. riving, demontering, ombygging og istandsetting
  5. sanering og vedlikehold
  6. alminnelig anleggsvirksomhet
  7. graving, sprengning og annet grunnarbeid
  8. annet arbeid som utføres i tilknytning til bygge- eller anleggsarbeid.
- b) *byggherre*: enhver fysisk eller juridisk person som får utført et bygge- eller anleggsarbeid.
- c) *byggherrens representant*: enhver fysisk eller juridisk person som skal utføre konkrete plikter etter denne forskriften på byggherrens vegne, i henhold til skriftlig avtale med byggherren.
- d) *forbruker*: en fysisk person som ikke hovedsakelig handler som ledd i næringsvirksomhet.
- e) *koordinator*: enhver fysisk eller juridisk person som sørger for koordinering av prosjektering eller utførelse på vegne av byggherren.
- f) *prosjekterende*: enhver fysisk eller juridisk person som har til oppdrag å tegne, beregne, planlegge eller beskrive hele eller deler av bygget eller anlegget som skal oppføres.
- g) *enmannsbedrift*: virksomhet som ikke sysselsetter arbeidstakere.

*Kapittel 2. Byggherrens plikter***§ 5. Generelle plikter**

Byggherren skal sørge for at hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplassen blir ivaretatt.

Under planlegging og prosjektering skal byggherren særlig ivareta sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved

- a) de arkitektoniske, tekniske eller organisasjonsmessige valg som foretas
- b) å beskrive og ta hensyn til de risikoforholdene som har betydning for arbeidene som skal utføres
- c) at det avsettes tilstrekkelig tid til prosjektering og utførelse av de forskjellige arbeidsoperasjoner.

Under utførelsen av arbeidene skal byggherren ivareta hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved koordineringen av virksomhetenes arbeid på bygge- eller anleggsplassen.

Byggherren skal sikre at pliktene som er pålagt koordinatoren, de prosjekterende, arbeidsgiverne og enmannsbedriftene i denne forskriften blir gjennomført.

§ 6. Risikoforhold

De risikoforholdene som avdekkes under planlegging og prosjektering skal innarbeides i tilbudsgrunnlaget, jf. § 5 andre ledd bokstav b.

§ 7. Plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

Før oppstart av arbeidet på bygge- eller anleggsplassen skal byggherren påse at det utarbeides en skriftlig plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø som beskriver hvordan risikoforholdene i prosjektet skal håndteres.

Planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø skal være lett tilgjengelig og gjøres kjent på arbeidsplassen. Planen skal oppbevares i seks måneder etter at bygge- eller anleggsarbeidet er avsluttet.

§ 8. Krav til planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø

Planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø skal bygge på risikovurderinger, tilpasses det aktuelle bygge- eller anleggsarbeidet og skal inneholde

- a) et organisasjonskart som angir rollefordelingen og entreprisformen
- b) en fremdriftsplan som beskriver når og hvor de ulike arbeidsoperasjoner skal utføres, jf. § 5 andre ledd bokstav c, hvor det tas hensyn til samordning av de forskjellige arbeidsoperasjonene
- c) spesifikke tiltak knyttet til arbeid som kan innebære fare for liv og helse, som blant annet
  1. arbeid nær installasjoner i grunnen
  2. arbeid nær høyspentledninger og elektriske installasjoner
  3. arbeid på steder med passerende trafikk
  4. arbeid hvor arbeidstakere kan bli utsatt for ras eller synke i gjørme
  5. arbeid som innebærer bruk av sprengstoff
  6. arbeid i sjakter, underjordisk masseforflytning og arbeid i tunneler
  7. arbeid som innebærer fare for drukning
  8. arbeid i senkekasser der luften er komprimert
  9. arbeid som innebærer bruk av dykkerutstyr
  10. arbeid som innebærer at personer kan bli skadet ved fall eller av fallende gjenstander
  11. arbeid som innebærer riving av bærende konstruksjoner
  12. arbeid med montering og demontering av tunge elementer
  13. arbeid som innebærer fare for helseskadelig eksponering for støv, gass, støy eller vibrasjoner
  14. arbeid som utsetter personer for kjemiske eller biologiske stoffer som kan medføre en belastning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, eller som innebærer et lov- eller forskriftsfestet krav til helsekontroll
  15. arbeid med ioniserende stråling som krever at det utpekes kontrollerte eller overvåkede soner
  16. arbeid som innebærer brann- og eksplosjonsfare.
- d) rutiner for avviksbehandling.

Byggherren skal sørge for å oppdatere planen fortløpende dersom det oppstår endringer som har betydning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.

§ 9. Forebyggende tiltak

Byggherren skal i forbindelse med arbeidet på den enkelte bygge- eller anleggsplassen særlig stille krav om

- a) at det treffes nødvendige tiltak for å sikre at uvedkommende ikke får atkomst til bygge- eller anleggsplassen
- b) at det tas hensyn til andre virksomheter på eller i nærheten av bygge- eller anleggsplassen
- c) god orden og fullt forsvarlige hygieniske forhold
- d) sikker atkomst til arbeidsplassene og sikre ferdselsveier
- e) avmerking og tilrettelegging av områder for lagring og oppbevaring av forskjellige materialer, særlig når det dreier seg om farlige materialer eller stoffer
- f) vedlikehold, kontroll før igangsettelse og kontroll av anlegg og utstyr, for å kunne rette opp feil som kan påvirke arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø
- g) lagring, håndtering og fjerning av avfall og farlige materialer
- h) forsvarlige arbeidstidsordninger
- i) tilfredsstillende personalrom
- j) forsvarlig innkvartering.

§ 10. Forhåndsmelding

Byggherren skal sørge for at det senest en uke før arbeidet igangsettes sendes en forhåndsmelding på fastsatt skjema til Arbeidstilsynet om bygge- eller anleggsarbeidet, dersom arbeidet vil vare utover 30 virkedager eller den forventede arbeidsmengde overstiger 500 dagsverk.

Dersom byggherren er forbruker skal forhåndsmeldingen sendes inn av den virksomheten som påtar seg å utføre bygge- eller anleggsarbeidet.

Forhåndsmeldingen skal settes opp synlig på bygge- eller anleggsplassen og oppdateres.

Forhåndsmeldingen skal inneholde følgende opplysninger:

- a) dato for oversendelsen
- b) bygge- eller anleggsplassens nøyaktige adresse
- c) byggherrens navn og adresse
- d) navn og adresse til byggherrens representant
- e) prosjektets art
- f) koordinatorens navn og adresse
- g) forventet dato for arbeidsstart på bygge- eller anleggsplassen

- h) forventet varighet av arbeidet på bygge- eller anleggsplassen
- i) forventet største antall arbeidstakere samtidig på bygge- eller anleggsplassen
- j) planlagt antall entreprenører og enmannsbedrifter
- k) angivelse av de entreprenører som allerede er valgt.

§ 11. Internkontroll

Byggherren skal stille krav om at virksomhetene driver et systematisk helse-, miljø og sikkerhetsarbeid, jf. forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften).

§ 12. Dokumentasjon for fremtidige arbeider

Byggherren skal sørge for at det utarbeides dokumentasjon for bygningen eller anlegget om de forhold som kan ha betydning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved fremtidige arbeider. Dokumentasjonen skal beskrive bygget eller anleggets konstruksjon og utforming, samt de byggeprodukter som er brukt. Beskrivelsen skal være i det omfang som er nødvendig for å ivareta sikkerhet, helse og arbeidsmiljø ved drift, vedlikehold, endring og riving.

§ 13. Utpeking og oppfølging av koordinator

Arbeidet med sikkerhet, helse og arbeidsmiljø skal koordineres dersom det er flere virksomheter på bygge- eller anleggsplassen samtidig eller etter hverandre. Byggherren skal i slike tilfeller utpeke en koordinator for hele prosjektet eller utpeke en for prosjekteringsfasen og en for utførelsesfasen, som på byggherrens vegne utfører koordineringen etter § 14 og § 15 i denne forskriften.

Byggherren kan selv velge å inneha rollen som koordinator. Utpeking av koordinator vil ikke fritta byggherren for sitt ansvar på området.

Byggherren skal før utpekingen av koordinator vurdere om den som utpekes har andre plikter som kan komme i konflikt med rollen som koordinator.

Byggherren skal gjennom en skriftlig avtale klargjøre hvilke plikter og fullmakter som koordinatoren skal ha. Byggherren skal jevnlig følge opp at koordinatoren oppfyller sine plikter.

Koordinatoren skal ha den nødvendige kunnskap om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, inkludert arbeidsmiljølovgivningen. Koordinatoren for utførelsesfasen skal i tillegg ha praktisk erfaring fra bygge- eller anleggsarbeid.

§ 14. Koordinering

Koordineringen i prosjekteringsfasen omfatter

- a) å koordinere prosjekteringen slik at hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø blir ivaretatt
- b) å sørge for utarbeidelsen av planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.

Koordineringen i utførelsesfasen omfatter

- a) å følge opp risikoforhold i byggherrens plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø
- b) å følge opp at det utarbeides tidsplaner som sikrer at det avsettes tilstrekkelig tid til utførelse av de forskjellige arbeidsoperasjoner
- c) å følge opp at arbeidsgivere og enmannsbedrifter gjennomfører planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø
- d) å koordinere arbeidsgivere og enmannsbedrifters arbeid som kan påvirke hverandre med hensyn til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø, inkludert samarbeidet mellom arbeidsgivere og enmannsbedrifter
- e) å se til at arbeidsgiver følger opp at kravene i § 9 gjennomføres
- f) å sørge for at det føres oversiktslister jf. § 15.

§ 15. Oversiktslister

Som ledd i koordineringen skal det føres en oversiktsliste over alle som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplassen. Oversiktslisten skal føres og kontrolleres daglig og inneholde følgende opplysninger

- a) navn og adresse på bygge- eller anleggsplassen
- b) navn på byggherren
- c) navn på arbeidsgivere eller enmannsbedrifter eller for innleide arbeidstakere navnet på innleievirksomheten
- d) organisasjonsnummer for registreringspliktige virksomheter
- e) navn og fødselsdato på alle som utfører arbeid på bygge- eller anleggsplassen.

Listene skal være tilgjengelige og skal på oppfordring vises til arbeidsgiveren, verneombudet og Arbeidstilsynet. Listene skal oppbevares i seks måneder etter at bygge- eller anleggsarbeidet er avsluttet.

§ 16. Gjennomføring av plikter på byggherrens vegne

Byggherren kan skriftlig avtale at en juridisk eller fysisk person på byggherrens vegne skal gjennomføre nærmere angitte plikter etter denne forskriften (byggherrens representant).

Byggherren skal vurdere om byggherrens representant har andre plikter som kan komme i konflikt med de oppgaver vedkommende skal gjennomføre på vegne av byggherren.

Kapittel 3. Den prosjekterendes plikter

§ 17. Generelle plikter

Den prosjekterende skal under utførelsen av sine oppdrag risikovurdere forhold knyttet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplassen. Hensynet til sikkerhet, helse og arbeidsmiljø skal ivaretas gjennom valg av arkitektoniske eller tekniske løsninger. De forhold som kan ha betydning for fremtidige arbeidere skal dokumenteres, jf. § 12.

Dersom det kan oppstå risikoforhold som krever spesifikke tiltak, jf. forskriften § 8 første ledd bokstav c, skal dette beskrives og meddeles byggherren.

Kapittel 4. Arbeidsgiverens og enmannsbedriftens plikter**§ 18. Generelle plikter**

Arbeidsgiveren og enmannsbedriften skal følge planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø og følge byggherrens eller koordinators anvisninger.

Arbeidsgiveren og enmannsbedriften skal planlegge arbeidets utførelse under hensyn til nødvendige risikovurderinger, og foreta løpende risikovurdering av identifiserte risikoområder i byggherrens plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø. De skal informere byggherren om risikoforhold som ikke er beskrevet i planen.

Arbeidsgiveren skal sørge for at de forebyggende tiltakene i § 9 gjennomføres.

Arbeidsgiveren skal innarbeide relevante deler av planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i virksomhetens system for internkontroll, jf. forskrift 6. desember 1996 nr. 1127 om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften). Innarbeidingen skal skje slik at planens bestemmelser kan identifiseres.

Arbeidsgiveren og enmannsbedriften skal informere byggherren om avvik fra planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø som kan ha betydning for arbeidstakernes sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.

§ 19. Informasjonsplikt

Arbeidsgiveren skal informere verneombudet om planen for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø før oppstart av bygge- eller anleggsarbeidet.

Arbeidstakerne og verneombudet skal på en forståelig måte informeres om alle tiltak som skal treffes om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplassen.

Kapittel 5. Straff**§ 20. Straff**

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller vedtak gitt i medhold av forskriften, eller medvirkning til dette, straffes i henhold til arbeidsmiljøloven kapittel 19.

Kapittel 6. Avsluttende bestemmelser**§ 21. Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser**

Forskriften trer i kraft 1. januar 2010.

Fra samme dato oppheves forskrift 21. april 1995 nr. 377 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser (byggherreforskriften).

For bygge- eller anleggsarbeid hvor Arbeidstilsynet har mottatt forhåndsmelding innen 1. januar 2010, kan byggherren i stedet velge å følge reglene i forskrift 21. april 1995 nr. 377 om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- og anleggsplasser (byggherreforskriften).

6. aug. Nr. 1029 2009**Forskrift om endring i forskrift om fangst av ål i 2009**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 6. august 2009 med hjemmel i forskrift 25. juni 2009 nr. 847 om fangst av ål i 2009 § 5. Kunngjort 7. august 2009 kl. 13.20.

I

I forskrift 25. juni 2009 nr. 847 om fangst av ål i 2009 gjøres følgende endring:

§ 3 nytt tredje ledd skal lyde:

Fra og med 10. august 2009 skal fanget ål som skal lagres innmeldes til de respektive salgslag hver fredag.

II

Endringen trer i kraft straks.

3. juli Nr. 1030 2009**Forskrift om oppheving av forskrift om tilsetting for tjenestemenn ved fylkesmannsembetene.
(Tilsettingsreglement.)**

Hjemmel: Fastsatt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet 3. juli 2009 med hjemmel i lov 4. mars 1983 nr. 3 om statens tjenestemenn m.m. § 23. Kunngjort 11. august 2009 kl. 13.10.

I

Forskrift 20. september 1982 nr. 3577 om tilsetting for tjenestemenn ved fylkesmannsembetene. (Tilsettingsreglement.) oppheves.

II

Forskriften trer i kraft straks.

28. juli Nr. 1031 2009**Forskrift om bruk av og orden i havner, Longyearbyen, Svalbard**

Hjemmel: Fastsatt av Longyearbyen lokalstyre 11. mai 2009 med hjemmel i forskrift 11. april 2008 nr. 342 om havner og farvann på Svalbard § 1 første ledd, gitt med hjemmel i lov 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 2 tredje ledd og § 16 fjerde ledd. Stadfestet av Kystverkets hovedkontor 28. juli 2009 i medhold av lovens § 10 første ledd, jf. delegeringsvedtak 15. oktober 2002 nr. 1162. Kunngjort 11. august 2009 kl. 13.10.

Forskriften trer i kraft 15. august 2009.

*Kap. I. Havnedistriktet og havnemyndighetene***§ 1-1. (Virkeområde)**

Forskriften her gjelder for Longyearbyen havnedistrikt med mindre annet er bestemt i de enkelte paragrafer.

Om et tiltak krever tillatelse fra statlig myndighet etter lov om havner og farvann eller forskrifter gitt i medhold av denne lov, er det ikke nødvendig med tillatelse etter forskriften.

§ 1-2. (havnestyret)

Som Longyearbyens lokalstyres styringsorgan har havnestyret ansvaret for, og oppsyn med all bruk av og virksomhet i havnedistriktet. Havnestyret fører kontroll med havneadministrasjonens virksomhet.

§ 1-3. (Havneadministrasjonen)

Havneadministrasjonen utøver Longyearbyen lokalstyres havnedrift. Havneadministrasjonen har det daglige tilsyn i havnedistriktet, og skal påse at havne- og farvannsloven samt forskrifter, enkeltvedtak og andre avgjørelser truffet i medhold av denne loven blir etterlevet.

Under utøvelsen av sine tilsyns- og håndhevelsesoppgaver skal havneadministrasjonens tjenestemenn bære uniform i de tilfeller havnestyret finner det nødvendig, og ha tjenestebevis. Dette skal vises av tjenestemenn som ikke bærer uniform når det forlanges.

§ 1-4. (Vedtak om bruk av sjø- og landområder)

Havnestyret kan nedlegge forbud mot bruk eller sette vilkår for bruk av sjø- og landområdene i havnedistriktet dersom:

- nyttetraffikken blir hindret
- fartøyers ferdsel innen havnedistriktet blir vanskeliggjort
- havnevirksomheten på land blir hindret
- visse bruksformer helt eller delvis utelukker hverandre
- vedtatte planer for bruken gjør dette nødvendig
- bruken kan volde fare eller skade.

Begrensningene skal ikke være større eller vare lengre enn det som er nødvendig.

I kurante tilfeller kan havneadministrasjonen nedlegge forbud eller sette vilkår som nevnt i foregående ledd. Det samme gjelder når det ikke er tid til å sammenkalle havnestyret før et nødvendig vedtak treffes.

§ 1-5. (Vilkår)

Til enhver tillatelse etter forskriften her kan havnestyret eller havneadministrasjonen fastsette vilkår.

§ 1-6. (Unntak)

Havnestyret og havneadministrasjonen kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra forskriften.

§ 1-7. (Delegering)

Havnestyret kan gi utfyllende bestemmelser til forskriften.

§ 1–8. (Sikkerhetskontroll)

Havnestyret eller havneadministrasjonen kan iverksette undersøkelse av personer og gods som befinner seg i havnedistriktet når hensynet til sikkerheten i skipsfarten krever det. Dette reduserer ikke det ansvar rederen har etter sjøfartslovgivningen.

§ 1–9. (Straff)

Overtredelse av forskriften her straffes med bøter etter havne- og farvannsloven § 28.

Kap. II. Fortøyning, opphold i havnen m.m.**§ 2–1. (Fortøyning, oppankring mv.)**

Havneadministrasjonen kan bestemme om, hvor og på hvilken måte et fartøy kan fortøye ved Longyearbyen lokalstyres anlegg. Fortøyning må ikke skje i bærende konstruksjonsdel for kai, bygning eller annen innretning. Havneadministrasjonen kan pålegge bruk av fortøyningsassistanse ved anløp til lokalstyrets anlegg.

Fortøyninger, varp eller spring må ikke uten tillatelse plasseres i eller utsettes over farled, eller stenge adkomsten til kaier, arealer eller på annen måte hindre ferdsele.

§ 2–2. (Karantene m.m.)

Fartøyer som går i utenriks fart eller kommer fra områder med farlige smittsomme sykdommer, skal straks etter fortøyning ved kai ta de nødvendige forholdsregler for å hindre at skadedyr kommer i land, etter havneadministrasjonens nærmere bestemmelser.

Fartøyer som ankommer til havnen med karanteneflagg eller som beordres undergitt karantene, skal ankre på anvist ankerplass hvor fartøyet skal bli liggende inntil det gis ordre eller tillatelse til å gå til en annen ankrings- eller fortøyningsplass.

Anvisning av eller ordre eller tillatelse til å gå til annen ankerplass eller fortøyningsplass gis av Longyearbyen lokalstyres helsemyndigheter gjennom havneadministrasjonen.

§ 2–3. (Flytting av fartøyer)

Havneadministrasjonen kan bestemme at et fartøy skal flyttes eller fjernes, dersom hensynet til trafikkforholdene eller havnens drift gjør dette nødvendig, eller det er fare for skade.

Fartøyer med største lengde over 20 meter skal alltid ha tilgjengelig, tilstrekkelig mannskap for å kunne utføre havneadministrasjonens pålegg etter første ledd med mindre havneadministrasjonen bestemmer annet. Havneadministrasjonen kan bestemme at dette også skal gjelde mindre fartøyer.

§ 2–4. (Taubåtassistanse)

Havneadministrasjonen kan pålegge et fartøy bruk av taubåt dersom dette er nødvendig av sikkerhetsmessige grunner eller av hensyn til den øvrige ferdsel.

§ 2–5. (Bruk av propell og maskineri)

Fartøy må ikke under opphold ved kai, bruke propell, herunder sidepropell, før umiddelbart før fartøyet skal gå. Under manøvrering til eller fra kai, skal det utvises forsiktighet slik at propellvannet ikke forårsaker skade på andre fartøyer eller havneanlegg. Det samme gjelder andre typer fremdrifts- og manøvreringsmidler.

Hjelpemaskineri som forstyrrer arbeidsforhold og omgivelser kan havneadministrasjonen pålegge stoppet.

Under opphold ved kai er bruk av fremdriftsmaskineri som forstyrrer omgivelsene forbudt.

§ 2–6. (Dekking av utløpsåpninger)

Under opphold ved kai skal fartøyer forsvarlig avstenge utløpsåpninger som vender mot kaien eller mot andre fartøyer i den utstrekning det er nødvendig for at spillvann, damp e.l. ikke skal være sjenende eller volde fare.

§ 2–7. (Røykutvikling)

Fartøyer i havnen må ikke forårsake sot eller røykutvikling som kan være til unødige sjenanse eller medføre skade.

§ 2–8. (Støyende arbeid o.l.)

Havneadministrasjonen kan forby rustbanking eller annet støyende arbeide på fartøyer i havnedistriktet.

Kap. III. Bruk av kommunens havnearealer og havneanlegg**§ 3–1. (Virkeområde med definisjon)**

Bestemmelsene i dette kapittel gjelder havnearealer og havneanlegg som eies eller disponeres av Longyearbyen lokalstyre eller av selskap og sammenslutning der lokalstyret eier 50 % eller mer, her benevnt lokalstyrets havnearealer og havneanlegg. Som havnearealer og havneanlegg regnes enhver bygning, innretning eller land- og sjøareale som brukes til havneformål.

§ 3–2. (Adgang til kommunens havnearealer og havneanlegg)

Havneadministrasjonen kan begrense eller forby adgangen til lokalstyrets havnearealer og havneanlegg.

§ 3–3. (Bruk av kommunens havnearealer og havneanlegg)

Enhver må rette seg etter de bestemmelser og pålegg som havneadministrasjonen gir i forbindelse med bruken av lokalstyrets havnearealer og havneanlegg.

Lokalstyrets havnearealer og havneanlegg må ikke uten havneadministrasjonens tillatelse brukes til virksomheter som faller utenom havnens normale aktiviteter.

§ 3-4. (*Handel, fabrikkdrift, lagring o.l.*)

Lokalstyrets havnearealer og havneanlegg må ikke uten tillatelse fra havneadministrasjonen brukes til handel, produksjon, auksjoner, omsetningsvirksomhet, lagring av varer o.l.

Likeledes må ikke lokalstyrets havnearealer brukes til friluftstilstelninger o.l. som opptar stor plass eller medfører sammenstimling av mennesker, uten tillatelse fra havneadministrasjonen.

§ 3-5. (*Lossing, lasting og transport*)

Lossing, lasting og transport må skje forsvarlig slik at lokalstyrets havnearealer og havneanlegg ikke påføres skader. Varer må ikke slepes på kai uten bruk av ruller eller traller og heller ikke styrtes fra kjøretøy, jernbanevogn eller fartøy uten forsvarlig underlag.

§ 3-6. (*Tungt godshåndteringsutstyr*)

Ved bruk av tungt godshåndteringsutstyr må grensene for belastning bestemt for arealet eller anlegget ikke overskrides.

§ 3-7. (*Frist for utførelse av laste- og lossearbeid*)

Havneadministrasjonen kan fastsette en rimelig frist for når lasting eller lossing skal være ferdig utført.

§ 3-8. (*Lagring av losse- og lastemateriell*)

Losse-, laste- og transportmateriell skal etter bruk fjernes eller settes bort på det sted havneadministrasjonen anviser.

§ 3-9. (*Oppbevaring av varer o.l.*)

Intet må opplegges på lokalstyrets kaier, lager eller arealer uten havneadministrasjonens tillatelse. Varer som tillates opplagt, skal oppta minst mulig areal. Disse må ikke komme nærmere kaikant enn 1 meter og nærmere kran eller jernbanespor enn 1,4 meter. Adkomsten til lager, fartøyer, fortøyningsinnretninger, innretninger av betydning for sikkerheten eller landingstrapper må ikke sperres.

Varer o.l. skal fjernes snarest mulig etter endt lossing og senest innen 48 timer, hvis havneadministrasjonen ikke tillater dem opplagt i lengre tid. Havneadministrasjonen kan flytte varene for eierens regning og risiko, når forholdene gjør det nødvendig.

Lokalstyret er ikke forpliktet til å inngjerde eller føre tilsyn med opplagte varer på sine kaier, lager eller arealer.

§ 3-10. (*Ut- eller ompakking av varer*)

Utpakking eller ompakking, bearbeiding o.l. som forurenser eller er til hinder for ferdselen eller arbeidet i havnen, er ikke tillatt på lokalstyrets havnearealer og havneanlegg uten tillatelse fra havneadministrasjonen.

§ 3-11. (*Fjerning av avfall*)

Den som har benyttet havnearealer eller havneanlegg til lossing eller lasting, plikter å fjerne avfall, emballasje, rester av last o.l. så snart som mulig etter at lossing eller lasting er avsluttet og senest innen arbeidstidens slutt eller til den tid havneadministrasjonen bestemmer. Avfall mv. må kun anbringes på anvist sted.

§ 3-12. (*Fjerning av kjøretøy*)

Kjøretøyer som er parkert i strid med parkeringsforbud eller på en slik måte at det er til ulempe for havnevirksomheten, kan fjernes av havneadministrasjonen for eierens regning og risiko.

§ 3-13. (*Varsel om skade*)

Den som har forårsaket skade på lokalstyrets havnearealer, havneanlegg eller innretninger, plikter snarest mulig å melde dette til havneadministrasjonen.

Kap. IV. Forskjellige bestemmelser

§ 4-1. (*Vrak mv. som kan volde fare eller skade*)

Vrak, synkeferdige fartøyer eller gjenstander som kan volde fare eller skade, må ikke føres inn i havnedistriktet uten etter tillatelse fra havneadministrasjonen.

§ 4-2. (*Sikring av fartøyer og gjenstander*)

Fartøyer og gjenstander må sikres slik at de ikke kan komme i drift eller på annen måte volde fare eller skade. Dersom fare eller skade likevel skulle oppstå, plikter eieren eller den ansvarlige straks å iverksette nødvendige tiltak for å hindre eller begrense faren eller skaden.

§ 4-3. (*Bruk av offentlige arealer til plassering av fartøyer m.m.*)

Uten tillatelse fra havneadministrasjonen må fartøyer eller gjenstander ikke plasseres på lokalstyrets havneanlegg og havnearealer. Det samme gjelder for plassering på andre av lokalstyrets arealer og offentlige arealer med mindre plasseringen er kortvarig.

§ 4-4. (Overlastede fartøyer)

Havneadministrasjonen kan nekte overlastede eller ikke sjødyktige fartøyer å forlate kai eller fortøyning, samt beordre slike fartøyer til nærmeste land eller kai.

§ 4-5. (Passering av flytende arbeidsredskaper m.m.)

Ved passering av mudderapparater, dykker- og arbeidsprammer, flåter o.l., eller hvor det pågår anleggsarbeide i og ved sjøen, skal det vises særlig aktsomhet. Passerende må om nødvendig holde godt unna og redusere hastigheten til minste styrefart slik at det ikke oppstår bølgeslag eller annen fare for skade.

§ 4-6. (Isbryting)

Utenfor de alminnelige benyttede skipsleiene, må ingen bryte råk eller lage annen åpning i isen som kan volde fare eller ulempe, uten at det er innhentet tillatelse fra havneadministrasjonen.

Havneadministrasjonen avgjør hva som kan regnes som alminnelig benyttet skipslei.

§ 4-7. (Dykkerarbeid m.m.)

Dykkerarbeid skal ikke finne sted uten etter tillatelse fra havneadministrasjonen.

Dykkerarbeid skal markeres med det internasjonale signalflagg «A» eller med tilsvarende merket skjerm. Om natten skal markeringen være belyst.

Bestemmelsen gjelder ikke der dykking av sikkerhetsmessige årsaker eller for å berge verdier, må skje før tillatelse er gitt. I slike tilfeller skal det snarest mulig foretas merking som nevnt i denne bestemmelsens annet ledd, og gis melding til havneadministrasjonen om dykkingen.

§ 4-8. (Bruk av eksplosive varer)

Eksplosive varer skal ikke brukes før det er gitt tillatelse fra havneadministrasjonen.

Kap. V. Supplerende bestemmelser**§ 5-1. (Forbud mot bruk av sidepropell)****§ 5-2. (Ferje- og fløttmannstrafikk)****§ 5-3. (Registrering av slepebåter, lektere o.l.)**

Den som disponerer losjiskip, lektere, slepebåter, vannbåter, bunkersbåter, verkstedbåter eller produksjonsfartøyer som bare skal anvendes innenfor havnedistriktet skal, innen utgangen av januar hvert år, melde fra til havneadministrasjonen for registrering og gi de opplysninger havneadministrasjonen ber om. Fartøyer av denne art som tas i bruk innen havnedistriktet i løpet av året, skal innen 8 dager etter at de er tatt i bruk meldes til havneadministrasjonen.

Dersom fartøy nevnt i foregående ledd ikke er påført registreringsnummer, kan det tildeles et nummer av havneadministrasjonen som også bestemmer hvordan nummeret skal påføres fartøyet. Det registeret havneadministrasjonen fører etter denne bestemmelse skal være offentlig.

§ 5-4. (Passering av broer, kanaler mv.)**§ 5-5. (Tillatelse til anlegg og innretninger)**

Ingen må innenfor havnedistriktet legge ut faste eller flytende anlegg eller innretninger slik som f.eks. flåter, kiosker, husbåter, losjiskip, fortøyningsinnretninger, merker, bøyer o.l. uten etter tillatelse fra havneadministrasjonen. Dette gjelder ikke dersom tiltaket er kortvarig og ikke vil være til ulempe for ferdsele eller andre brukere av området.

§ 5-6. (Vesentlige hindringer eller ulemper for ferdsele)

Når bruk av farvann kan skape vesentlige hindringer eller ulemper for den alminnelige ferdsele, skal det gis melding til havneadministrasjonen om bruken senest 24 timer før den iverksettes.

Havneadministrasjonen kan kreve at bruken ikke må skje uten tillatelse.

§ 5-7. (Arrangementer)

Arrangør eller ansvarlig for regattaer, båtstevner, fritidsbåtsamlinger eller andre arrangementer som kan være til ulempe for nyttetraffikken skal hvis mulig senest 24 timer før arrangementets begynnelse gi melding til havneadministrasjonen.

Havneadministrasjonen kan kreve at arrangementet ikke må skje uten tillatelse.

§ 5-8. (Dykking)**§ 5-9. (Motorisert ferdsele)****§ 5-10. (Luftputefartøyer)****§ 5-11. (Seilbrett)****§ 5-12. (Luftfartøyer)**

§ 5–13. (Opplag)

Fartøyer med største lengde over 20 meter, og som skal ligge i opplag i over en måned, skal meldes til havneadministrasjonen, som kan kreve at opplag ikke kan skje uten tillatelse.

Havneadministrasjonen kan forlange et opplagt fartøy flyttet eller fjernet.

Denne forskrift gjelder ikke fartøyer som omfattes av statlige forskrifter om opplag.

§ 5–14. (Forbud mot visse typer motorisert ferdsl)*Kap. VI. Avsluttende bestemmelser***§ 6–1. (Opphevelse)**

Fra det tidspunkt forskriften her trer i kraft oppheves tidligere forskrifter gitt i medhold av lov 24. juni 1933 nr. 8 om havnevesenet § 8 bokstav b og § 56.

§ 6–2. (Overgangsbestemmelser)

Tiltak det kreves tillatelse til etter disse forskrifter, og som allerede var foretatt uten tillatelse etter tidligere gjeldende lovgivning og forskrifter, kan kreves omgjort med 3 måneders varsel. Dersom det ikke er mulig å varsle eieren av anlegg eller innretning, kan disse fjernes uten varsel.

6. aug. Nr. 1032 2009**Forskrift om bruk av skipsarrest om bord på norske skip**

Hjemmel: Fastsatt av Sjøfartsdirektoratet 6. august 2009 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 9, § 15 og § 40 fjerde ledd, jf. delegeringsvedtak 16. februar 2007 nr. 171 og delegeringsvedtak 31. mai 2007 nr. 590 og Sjømannslov 30. mai 1975 nr. 18 § 49 tredje ledd, jf. delegeringsvedtak 27. desember 1988 nr. 4321. Kunngjort 11. august 2009 kl. 13.10.

§ 1. Virkeområde

Forskriften gjelder for norske skip som er utstyrt med minst et bestemt rom om bord beregnet til forvaring av personer (skipsarrest).

§ 2. Bruk av skipsarrest

(1) Skipsføreren kan beslutte å benytte skipsarrest overfor enhver person om bord når vilkårene i sjømannsloven § 49 annet ledd eller skipssikkerhetsloven § 40 første eller annet ledd foreligger.

(2) Vakthavende på bro skal straks varsles når skipsarresten tas i bruk.

(3) Rederiet skal sørge for at det er utarbeidet prosedyrer for bruk av skipsarrest, herunder for evakuering av arrestanten i en nødssituasjon.

§ 3. Utrustning mv.

(1) Skipsarresten skal være avmerket på skipets brannkontrolltegninger, ha forsvarlig nærhet til nødutgang, og i størst mulig grad være utformet og utstyrt på en slik måte at arrestanten ikke kan skade seg selv.

(2) Skipsarresten kan være utstyrt med teknisk utstyr i den grad det er nødvendig for å ivareta kommunikasjon og sikkerhet. Teknisk utstyr i skipsarresten skal bare benyttes for å ivareta den innsattes helseforhold. Slik overvåkning skal varsles med godt synlige oppslag ved inngangen til skipsarresten.

§ 4. Krav til journalføring

(1) Det skal føres en individuell arrestrapport for alle som blir satt i skipsarrest. I arrestrapporten skal følgende alltid noteres:

- a) Arrestantens navn og fødselsdato.
- b) Tidspunkt for innbringelse og løslatelse.
- c) Bakgrunnen for innbringelsen.
- c) Registrering av fratatte gjenstander.
- d) Opplysninger som skal anmerkes i henhold til § 5.

(2) Den innsattes navn, fødselsdato og tidspunkt for innbringelse og løslatelse skal også noteres i dekkssdagboken.

(3) Arrestanten skal ved løslatelse motta kopi av arrestrapporten.

§ 5. Tilsyn med arrestanten

(1) Før innsettelse i skipsarrest skal behovet for helsehjelp vurderes. Tidspunktet for eventuell helseundersøkelse og tiltak som følge av denne skal anmerkes i arrestrapporten.

(2) Arrestanten skal spørres om personer om bord på skipet bør informeres om hvor vedkommende befinner seg. Varsling skal skje dersom det er praktisk mulig. Varsling skal gjennomføres på en hensynsfull måte overfor den eller de som varsles, og på en måte som ikke er til sjenanse overfor andre passasjerer.

(3) Arrestanten skal anbringes slik at vedkommende ikke kommer til skade eller utsettes for unødige lidelser, og slik at andre ikke kan påføres skade. Den innsatte skal fratras gjenstander som kan benyttes til å skade seg selv eller andre.

(4) Rengjort madrass og tepper eller tilsvarende skal gjøres tilgjengelig. Dersom hensynet til den enkelte arrestant tilsier det, kan utlevering av tepper eller tilsvarende utsettes av sikkerhetsmessige grunner. Eventuell utsettelse skal anmerkes i arrestrapporten.

(5) Arrestanten skal tilbys nødvendig mat og drikke.

(6) Det skal føres tilsyn med arrestanten hver time, med mindre omstendighetene tilsier hyppigere tilsyn. Den som utfører tilsynet skal ved selvsyn kontrollere arrestantens situasjon, og kvittere med tidspunkt og signatur i arrestrapporten.

§ 6. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. september 2009.

7. aug. Nr. 1033 2009

Forskrift om endring i visse forskrifter om dyr av hestefamilien med hensyn til hestepass

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 7. august 2009 med hjemmel i lov 4. desember 1992 nr. 130 om husdyravl § 3 og lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 12, § 15, § 16, § 19 og § 23, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 16. januar 2004 nr. 93.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I kap. I innledende del nr. 7 (vedtak 96/510/EF), del 2.2 nr. 24 (vedtak 93/623/EØF endret ved vedtak 2000/68/EF), del 4.1 nr. 3 (direktiv 90/426/EØF) og del 8.1 nr. 2 (direktiv 90/426/EØF). Kunngjort 11. august 2009 kl. 13.10.

I

I forskrift 2. juni 2005 nr. 505 om velferd for hest gjøres følgende endringer:

Nytt EØS-henvisningsfelt skal lyde:

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg I nr. 24 (vedtak 93/623/EØF som endret ved vedtak 2000/68/EF).

§ 1 nytt annet punktum skal lyde:

Formålet med bestemmelsene i § 6 er i tillegg å sikre betryggende dokumentasjon av hest for å sikre god folkehelse.

§ 3 definisjon av hestepass oppheves.

Definisjon av helsekort i § 3 skal lyde:

Helsekort: Ordnet optegnelse over alle medisinske behandlinger ført av behandlende veterinær og hesteholder for den enkelte hest merket med hestens navn og registreringsnummer. Helsekortet skal være et vedlegg til hestepasset som omhandlet i § 6.

§ 6 skal lyde:

Alle hester skal ha hestepass og helsekort.

For hest som kan registreres i henhold til forskrift 13. januar 1999 nr. 67 om godkjente (reinavla/registrerte) dyr av hestefamilien følger krav til hestepass av samme forskrift § 6 jf. vedlegg 3.

Hestepass for annen hest skal utstedes på et formular for hestepass i ovennevnte forskrift vedlegg 3 og inneholde minst de opplysninger som kreves i passets kapittel I, II, III, IV og IX.

Hestepass omhandlet i tredje ledd skal etter søknad fra dyreholder utstedes av en av følgende instanser: Norsk Hestesenter, Norsk Varmblod eller Norsk Ponniavlsforening. Plikten til å utstede pass gjelder ikke dersom hesten allerede har pass eller søknad om pass for hesten allerede er fremmet overfor en av de to andre instansene. Pass skal ikke utstedes dersom hesten allerede har slikt dokument, men duplikateksemplar av pass kan likevel utstedes dersom nødvendig.

Hesteholder er ansvarlig for at hestens helsekort og pass er tilgjengelig for veterinær ved medisinsk behandling, og skal selv føre egenbehandling inn på helsekortet.

Ny § 32A skal lyde:

§ 32A. *Klage på vedtak om hestepass*

Enkeltvedtak fattet av Norsk Hestesenter, Norsk Varmblod og Norsk Ponniavlsforening med hjemmel i § 6 fjerde ledd jf. tredje ledd kan påklages til Mattilsynet, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kapittel VI. Klagen sendes til det organet som fattet vedtaket. Dersom vedtaksorganet ønsker å opprettholde vedtaket, oversendes klagen med en begrunnet innstilling til klageinstansen.

II

I forskrift 31. desember 1998 nr. 1488 om dyrehelsemessige vilkår for innførsel og utførsel av dyr av hestefamilien gjøres følgende endringer:

I EØS-henvisningsfeltet tilføyes følgende:

vedtak 93/623/EØF som endra ved vedtak 2000/68/EF, direktiv 90/426/EØF.

§ 3 nr. 8 oppheves.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Identifikasjonsdokument

Registrerte dyr av hestefamilien skal kunne identifiserast ved hjelp av eit identifikasjonsdokument som alltid skal følgje dyret. Slike dyr født etter 31. desember 1997 skal følgjast av eit hestepass i samsvar med krava i forskrift 13. januar 1999 nr. 67 om godkjente (reinavla/registrerte) dyr av hestefamilien § 6 jf. vedlegg 3.

Avls- og bruksdyr skal følgjast av eit hestepass som inneheld minst dei opplysningane som krevst i kapittel I, II, III, IV og IX i hestepasset nemnde i første ledd andre punktum.

Slaktedyrt som innførast frå tredjeland skal kunna identifiserast med ein minst 3 cm stort brennmerka «S» på hoven på venstre frambein.

III

I forskrift 13. januar 1999 nr. 67 om godkjente (reinavla/registrerte) dyr av hestefamilien gjøres følgende endringer:

I hjemmelsfeltets EØS-henvisninger tilføyes følgende vedtak:
vedtak 96/510/EF.

§ 1 nytt annet ledd skal lyde:

Formålet med kravet om hestepass er i tillegg å sikre god dyre- og folkehelse.

§ 2 nytt annet ledd skal lyde:

Forskriften gjelder ikke innførsel av dyr, sæd, egg eller embryo fra tredjeland til tekniske eller vitenskapelige forsøk som foretas under kontroll av myndighetene.

§ 6 skal lyde:

§ 6. Hestepass

For å kunne dokumentere dyrs opprinnelse og helsestatus skal det ved forflytning av registrerte dyr av hestefamilien både innenfor EØS og fra tredjeland, følge med et hestepass på et formular som er i samsvar med vedlegg 3 og som inneholder de opplysninger som fremgår av modellen.

Hestepasset skal være utstedt av en godkjent instans som i dyrets opprinnelsesland fører stamboken eller raseregisteret for det aktuelle dyr, eller annen instans som administrerer konkurranse- eller løpshester. Hestepasset kan følge registrerte dyr av hestefamilien født før 1. januar 1998, og skal følge registrerte dyr av hestefamilien født etter 31. desember 1997.

Nåværende § 8 blir ny § 7 og skal lyde:

§ 7. Dokumentasjon mv. ved inn- og utførsel av sæd, egg og embryo

Sæd, egg og embryo fra registrert dyr av hestefamilien skal ved innførsel fra eller utførsel til annen EØS-stat eller ved innførsel fra tredjeland følges av avstammings- og avlssertifikat i henhold til respektive modell vist i vedlegg 4 (4a–4c) utstedt av vedkommende lands myndighet. I stedet for å bruke sertifikat som vist i vedlegg 4 (4a–4c), kan de samme opplysninger tas med i andre dokumenter som følger med sæden, eggene eller embryoene. I slike tilfeller skal myndighetene ved følgende formulering bekrefte at de fastsatte opplysningene er tatt med i de aktuelle dokumentene: «Undertegnede bekrefter at disse dokumenter inneholder opplysningene nevnt i vedleggene 4a–4c i forskrift om godkjente (reinavla/registrerte) dyr av hestefamilien.»

Sæd som innføres fra tredjeland skal stamme fra dyr som har gjennomgått kontroll og individgransking og fått vurdert avlsverdi. Dersom sæden kommer fra et dyr som ikke har vært gjenstand for kontroll av ytelsesevne og vurdering av avlsverdi, kan den bare innføres i de mengder som er nødvendig for at godkjente instanser skal kunne gjennomføre offisielle tester.

Ny § 8A skal lyde:

§ 8A. Krav til drektighetssertifikat ved innførsel fra tredjeland

Registrert dyr av hestefamilien som er drektig skal ved innførsel fra tredjeland følges av drektighetssertifikat i overensstemmelse med modellen vist i vedlegg 5. I stedet for å bruke sertifikat som vist i vedlegg 5, kan de samme opplysninger tas med i andre dokumenter som følger dyret. I slike tilfeller skal myndighetene ved følgende formulering bekrefte at de fastsatte opplysningene er tatt med i de aktuelle dokumentene: «Undertegnede bekrefter at disse dokumenter inneholder de opplysninger som er nevnt i vedtak 96/510/EF».

Nåværende § 7 blir § 8.

§ 20 nytt annet ledd skal lyde:

Registrert dyr av hestefamilien og sæd, egg og embryo fra registrert dyr av hestefamilien som innføres fra eller utføres til annen EØS-stat eller innføres fra tredjeland, skal gjennomgå kontroll i henhold til forskrift 31. desember 1998 nr. 1484 om tilsyn og kontroll ved import og eksport av levende dyr, annet avlsmateriale og animalsk avfall

innen EØS, og ved import av levende dyr fra tredjestater eller forskrift 18. oktober 1999 nr. 1163 om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland. Denne kontrollen omfatter også den avlsmessige dokumentasjonen som skal følge dyrene, sæden, eggene eller embryoene. All nødvendig dokumentasjon må derfor foreligge på inn- eller utførselstidspunktet.

Vedlegg 3 skal lyde:

Vedlegg 3. Hestepass for registrerte dyr av hestefamilien

For å lese vedlegg 3 se her:

Vedlegg 4 overskriften skal lyde:

Vedlegg 4. Avstammings- og avlssertifikater for sæd, egg og embryo fra registrert dyr av hestefamilien

Nytt vedlegg 5 skal lyde:

Vedlegg 5. Drektighetssertifikat

For å lese vedlegg 5 se her:

IV

Endringene trer i kraft 1. oktober 2009.

10. aug. Nr. 1034 2009

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter tobis og øyepål i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 10. august 2009 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressurser (havressurslova) § 11, § 12 og § 16 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20. Kunngjort 11. august 2009 kl. 13.10.

I

I forskrift 18. desember 2008 nr. 1416 om regulering av fisket etter tobis og øyepål i 2009 gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd skal lyde:

Uten hinder av § 1 kan norske fartøy med adgang til å delta fiske og lande 127 170 tonn øyepål i perioden fra og med 1. mai til og med 1. oktober 2009.

§ 12 nytt tredje ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket etter øyepål når totalkvoten er beregnet oppfisket. Fiskeridirektoratet kan også stoppe fisket etter øyepål eller innføre områdebegrensninger dersom innblandingen av torsk, sei, hyse, breiflabb eller tobis i fangstene av øyepål overstiger de grenser som er fastsatt i utøvelsesforskriften av 22. desember 2004 nr. 1878 § 37, eller innblandingen av makrell overstiger 10 % i vekt i de enkelte fangster.

II

Endringene trer i kraft straks.

10. aug. Nr. 1071 2009

Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften) og opphevelse av forskrift om oppnevning og organisering av skatteutvalgene

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 10. august med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) § 15-1 tredje ledd fjerde punktum. Kunngjort 14. august 2009 kl. 13.30.

I

I forskrift 21. desember 2007 nr. 1766 til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 15-1-1, § 15-1-2, § 15-1-3 og § 15-1-4 skal lyde:

§ 15–1–1. Medlemmer og varamedlemmer i skatteutvalgene

(1) Fylkestingene oppnevner medlemmer og varamedlemmer til skatteutvalget for regionen. Ligningsloven § 2–5 og § 2–8 gjelder tilsvarende.

(2) Skattedirektoratet fastsetter hvor mange medlemmer og varamedlemmer det enkelte fylkesting skal oppnevne.

§ 15–1–2. Leder og nestleder

(1) Hvert skatteutvalg skal ha en leder og en nestleder.

(2) Skatteutvalgets leder oppnevnes av fylkestinget i det fylket hvor skattekontorets regionledelse har sitt sete.

(3) Det går på rundgang mellom de øvrige fylkestingene i regionen å oppnevne nestlederen av skatteutvalget. Skattedirektoratet bestemmer hvordan denne rulleringen skal skje.

§ 15–1–3. Organisering av skatteutvalgene i avdeling

(1) Skatteutvalget organiseres i avdelinger som består av tre medlemmer. Organiseringen besørges av lederen for skatteutvalget i samarbeid med skattekontoret.

(2) Skattekontoret fordeler saker mellom avdelingene.

§ 15–1–4. Skatteutvalgets avgjørelser

Skatteutvalgets avdelinger avgjør saker skriftlig eller i fulltallig møte. Avgjørelser treffes med simpelt flertall.

§ 19–2–5 skal lyde:

§ 19–2–5. Overgangsbestemmelse om oppnevning av skatteutvalgene

Første gangs oppnevning av skatteutvalgene gjelder frem t.o.m. fylkestingsvalget 2011.

II

Endringene under I trer i kraft straks. Fra samme tidspunkt oppheves § 15–1 annet ledd i skattebetalingsforskriften og forskrift 28. august 2008 nr. 961 om oppnevning og organisering av skatteutvalgene.

11. aug. Nr. 1072 2009**Forskrift om endring i forskrift om deklarasjon av næringsinnhold**

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 11. august 2009 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 første ledd og § 10 annet ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 53 (direktiv 2008/100/EF). Kunngjort 14. august 2009 kl. 13.30.

I

I forskrift 21. desember 1993 nr. 1386 om deklarasjon av næringsinnhold gjøres følgende endringer:

§ 8 annet ledd nye tredje og fjerde punktum skal lyde:

Referanseverdiene som fremkommer av vedlegg I A må anvendes fra 31. oktober 2012. Referanseverdiene som fremkommer av vedlegg I B kan anvendes for produkter omsatt frem til 31. oktober 2012.

§ 10 nr. 8 og nr. 9 skal lyde:

8. For kostfiber: 2 kcal/g – 8 kJ/g.¹

9. For erytritol: 0 kcal/g – 0 kJ/g.¹

¹ Fra 31. oktober 2012 må denne omregningsfaktoren anvendes.

Vedlegg I skal lyde:

Vedlegg I. Deklarasjon av vitaminer og mineraler

A. Vitaminer og mineraler det kan gis påstander om og som kan deklarerer.

<i>Vitaminer</i>	<i>Referanseverdier som skal legges til grunn ved merking</i>
Vitamin A ¹	800 µg
Tiamin	1,1 mg
Riboflavin	1,4 mg
Vitamin B ₆	1,4 mg
Vitamin B ₁₂	2,5 µg
Folacin	200 µg
Niacin ²	16 mg
Pantotensyre	6 mg
Biotin	50 µg
Vitamin C	80 mg
Vitamin D	5 µg

<i>Vitaminer</i>	<i>Referanseverdier som skal legges til grunn ved merking</i>
Vitamin E ³	12 mg
Vitamin K	75 µg

<i>Mineraler</i>	<i>Referanseverdier som skal legges til grunn ved merking</i>
Kalsium	800 mg
Fosfor	700 mg
Magnesium	300 mg
Jern	14 mg
Sink	15 mg
Jod	150 µg
Klorid	800 mg
Kalium	2000 mg
Kobber	1 mg
Mangan	2 mg
Fluorid	3,5 mg
Selen	55 µg
Krom	40 µg
Molybden	50 µg

- 1 I retinolekvivalenter = 1 µg retinol eller 6 µg β-karoten.
- 2 I niacinekvivalenter = 1 mg niacin eller 60 mg tryptofan.
- 3 I α-tokoferolekvivalenter = 1 mg D-α-tokoferol.

B. Vitaminer og mineraler det kan gis påstander om og som kan deklarerer. Referanseverdiene kan anvendes for produkter omsatt frem til 31. oktober 2012.

<i>Vitaminer</i>	<i>Referanseverdier som skal legges til grunn ved merking</i>
Vitamin A ¹	800 µg
Tiamin	1,4 mg
Riboflavin	1,6 mg
Vitamin B ₆	2 mg
Vitamin B ₁₂	1 µg
Folacin	200 µg
Niacin ²	18 mg
Pantotensyre	6 mg
Biotin	150 µg
Vitamin C	60 mg
Vitamin D	5 µg
Vitamin E ³	10 mg

<i>Mineraler</i>	<i>Referanseverdier som skal legges til grunn ved merking</i>
Kalsium	800 mg
Fosfor	800 mg
Magnesium	300 mg
Jern	14 mg
Sink	15 mg
Jod	150 µg

- 1 I retinolekvivalenter = 1 µg retinol eller 6 µg β-karoten.
- 2 I niacinekvivalenter = 1 mg niacin eller 60 mg tryptofan.
- 3 I α-tokoferolekvivalenter = 1 mg D-α-tokoferol.

II

Endringene trer i kraft straks.

11. aug. Nr. 1073 2009

Forskrift om endring i forskrift om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 11. august 2009 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven) § 9, § 14, § 21, § 27, § 28, § 29, § 30 og § 31 og lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 7, § 19, § 23, § 24, § 25, § 26, § 28 og § 32, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 14. august 2009 kl. 13.30.

I

I forskrift 22. juni 2009 nr. 961 om særskilte krav til akvakulturrelatert virksomhet i eller ved nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder gjøres følgende endring:

Vedlegg 1 grensen for nasjonal laksefjord i Førdefjorden skal være Ålaneset–Engelneset.

II

Endringen trer i kraft straks.

14. aug. Nr. 1074 2009**Delegering av myndighet til Helsedirektoratet etter forvaltningsloven § 13d første ledd**

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 14. august 2009 med hjemmel i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13d første ledd. Kunngjort 14. august 2009 kl. 13.30.

Helse- og omsorgsdepartementets myndighet etter forvaltningsloven § 13d første ledd til å bestemme at opplysninger kan eller skal gis til bruk for forskning uten hinder av taushetsplikten etter § 13, delegeres til Helsedirektoratet for så vidt gjelder opplysninger i saker på direktoratets ansvarsområde etter folketryktdloven.

Vedtaket trer i kraft 14. august 2009.

14. aug. Nr. 1075 2009**Meddelelse om endring av EØS-henvisning i lov om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. og forskrift om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v.**

Hjemmel: Meddelelse fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet 14. august 2009, jf. lov 14. desember 1973 nr. 61 om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. og forskrift 28. oktober 1998 nr. 999 om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. Kunngjort 18. august 2009 kl. 13.45.

I

Direktiv 80/987/EØF skal erstattes med direktiv 2008/94/EF i nevnte lov og forskrift.

II

Dette direktivet erstatter EØS-henvisningsfeltet i forskrift 28. oktober 1998 nr. 999 om statsgaranti ved konkurs m.v. samt i lov 14. desember 1973 nr. 61 om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v.

17. aug. Nr. 1076 2009**Forskrift om endring i forskrift om tvisteløsningsnemnd etter arbeidsmiljøloven**

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 17. august 2009 med hjemmel i forskrift 16. desember 2005 nr. 1569 om tvisteløsningsnemnd etter arbeidsmiljøloven § 7. Kunngjort 18. august 2009 kl. 13.45.

I

I forskrift 16. desember 2005 nr. 1569 om tvisteløsningsnemnd etter arbeidsmiljøloven gjøres følgende endringer:

§ 1 nytt sjettede ledd skal lyde:

(6) Tvisteløsningsnemnda skal innen 1. mars avgi virksomhetsberetning til departementet om nemndas virksomhet det foregående året.

§ 2 andre ledd oppheves.

II

Endringene trer i kraft straks.

17. aug. Nr. 1077 2009**Forskrift om endring i forskrift til lov om toll og vareførsel (tollforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 17. august 2009 med hjemmel i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) § 3–1 jf. delegeringsvedtak 25. november 2008 nr. 1256. Kunngjort 18. august 2009 kl. 13.45.

I

I forskrift 17. desember 2008 nr. 1502 til lov om toll og vareførsel (tollforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 3–2–1 tredje ledd skal lyde:

(3) Fører av fritidsfartøy er unntatt for plikten til å gå direkte til sted tollmyndighetene er stasjonert dersom føreren er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt i § 3-1-13 første ledd eller § 3-1-13 annet ledd bokstav b. Det er et vilkår for unntaket at det i fartøyet eller av medfølgende passasjerer bare medbringes tollfritt reisegods som nevnt i § 5-1-1 til § 5-1-3 og § 6-1-1 som kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter.

§ 3-2-3 annet ledd skal lyde:

(2) Pliktene i første ledd gjelder ikke dersom motorvognen er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten etter § 3-1-13 og § 3-1-14 og det i motorvognen eller av medfølgende passasjerer bare medbringes reisegods som er tollfritt etter § 5-1-1 til § 5-1-6 og § 6-1-1 og kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter.

§ 3-2-6 annet ledd skal lyde:

(2) § 3-1-18 annet til fjerde ledd og § 3-1-19 gjelder tilsvarende.

§ 3-3-1 femte ledd skal lyde:

(5) Fører av motorvogn eller fritidsfartøy som er unntatt for melde- og fremleggelsesplikt etter § 3-1-13 og § 3-1-14 er unntatt fra meldeplikt etter tolloven § 3-3. Det er et vilkår for unntaket at det i motorvognen eller av medfølgende passasjerer bare medbringes reisegods som er tollfritt etter § 5-1-1 til § 5-1-3 og § 6-1-1 og kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter.

§ 4-1-3 annet ledd skal lyde:

(2) § 3-1-18 annet til fjerde ledd og § 3-1-19 gjelder tilsvarende.

§ 4-10-2 sjuende ledd skal lyde:

(7) Kontanter og verdipapirer over beløpsgrensen i § 3-1-11 skal deklarerer ved bruk av skjema RD 0026.

§ 4-10-4 bokstav a skal lyde:

a) vare som er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt etter § 3-1-13 første og annet ledd og § 3-1-14 første, annet og tredje ledd,

§ 4-10-5 annet ledd skal lyde:

(2) § 3-1-18 annet til fjerde ledd og § 3-1-19 gjelder tilsvarende.

§ 4-11-2 første ledd skal lyde

(1) Vare som er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt ved utførsel etter § 3-1-15 er også unntatt fra deklareringsplikt.

§ 4-11-3 annet ledd skal lyde:

(2) § 3-1-18 annet til fjerde ledd og § 3-1-19 gjelder tilsvarende.

§ 4-13-1 første ledd skal lyde:

(1) Tollmyndighetene gir etter søknad tillatelse til elektronisk overføring av deklarasjon til tollmyndighetenes ekspedisjonssystem. Vilråene i § 3-1-18 annet ledd gjelder tilsvarende. Systemet skal være testet av søker og godkjent av tollmyndighetene.

§ 4-13-3 skal lyde:

§ 3-1-19 gjelder tilsvarende ved tilbaketrekking, suspensjon og endring av tillatelse til elektronisk overføring av deklarasjon. Tollmyndighetene kan endre vilråene i tillatelsen dersom det ansees nødvendig for å oppnå tilfredsstillende prosedyrer og kvalitet på meldingsutvekslingen.

§ 4-20-5 annet ledd skal lyde:

(2) § 3-1-18 annet til fjerde ledd og § 3-1-19 gjelder tilsvarende.

§ 4-22-1 annet ledd skal lyde:

(2) Ved søknad om tillatelse til forenklinger etter konvensjonen vedlegg I, artikkel 44 gjelder vilråene i § 3-1-18 annet ledd tilsvarende. Det er et vilkår for godkjenning som autorisert avsender eller mottaker etter konvensjonen vedlegg I artikkel 44 bokstavene d og e at tollmyndighetenes elektroniske transitteringssystem (TET) benyttes. Søker som skal godkjennes som autorisert mottaker må i tillegg ha tillatelse til å opprette og drive tollager. Søknad om å bli autorisert mottaker sendes tollmyndighetene der søkeren har fått tillatelse til tollager.

§ 4-22-1 tredje ledd (tidligere feilaktig benevnt fjerde ledd) skal lyde:

(3) § 3-1-19 gjelder tilsvarende ved tilbaketrekking, suspensjon og endring av tillatelser etter konvensjonen vedlegg I artikkel 44.

§ 4-23-10 annet ledd skal lyde:

(2) § 3-1-18 annet til fjerde ledd og § 3-1-19 gjelder tilsvarende.

§ 4-30-2 fjerde ledd skal lyde:

(4) Vilkårene i § 3-1-18 annet til fjerde ledd og § 3-1-19 gjelder tilsvarende for tillatelse til opprettelse og drift av tollager. Det er i tillegg et vilkår at tillatelsen er nødvendig for næringsvirksomheten.

§ 4-30-11 tredje ledd skal lyde:

(3) For vare som er lagret hos varemottaker, skal det legges frem en fullstendig utfylt deklarasjon innen ti dager etter registrering etter § 3-1-17. Varen kan før fristens utløp tilbakeføres tollagerholders lager.

§ 6-4-12 annet ledd skal lyde:

(2) § 3-1-19 om tilbaketrekking og endring gjelder tilsvarende for tillatelse til innenlandsk bearbeiding av landbruksvarer.

§ 8-4-14 sjuende ledd skal lyde:

(7) For tilbaketrekking og endring av tillatelsen gjelder § 3-1-19 tilsvarende.

§ 8-4-20 tredje ledd skal lyde:

(3) Vilkårene i § 3-1-18 annet ledd gjelder tilsvarende for tillatelser etter første og annet ledd. Det er i tillegg et vilkår at eksportøren

- a) ofte foretar utførsel av varer under en frihandelsavtale, og
- b) bruker skjema RD 0003 ved søknad om tillatelse.

§ 8-4-20 femte ledd skal lyde:

(5) For tilbaketrekking og endring av tillatelse gjelder § 3-1-19 tilsvarende.

§ 16-8-1 første ledd skal lyde:

(1) Betalingsmidler som etter overtredelse av § 3-1-11 er beslaglagt av tollmyndighetene etter tolloven § 16-13, skal leveres tilbake til den som hadde betalingsmidlene med seg ved inn- eller utførsel dersom inndragning ikke finner sted. Bot som er ilagt i forbindelse med overtredelse av bestemmelsene kommer til fradrag før tilbakelevering.

II

Endringene trer i kraft 17. august 2009.

17. aug. Nr. 1078 2009

Meddelelse om endring av EØS-henvisning i forskrift om garanti for arbeidsvederlag og hjemreise for arbeidstakere på skip registrert i norsk internasjonalt skipsregister

Hjemmel: Meddelelse fra Nærings- og handelsdepartementet 17. august 2009, jf. forskrift 18. februar 2005 nr. 146 om garanti for arbeidsvederlag og hjemreise for arbeidstakere på skip registrert i norsk internasjonalt skipsregister. Kunngjort 18. august 2009 kl. 13.45.

Meddelelse om endring av EØS-henvisning i forskrift 18. februar 2005 nr. 146 om garanti for arbeidsvederlag og hjemreise for arbeidstakere på skip registrert i norsk internasjonalt skipsregister:

Direktiv 80/987/EØF skal erstattes med direktiv 2008/94/EF i nevnte forskrift.

19. aug. Nr. 1079 2009

Ikrafttredelse av lov 27. februar 2009 nr. 9 om endringer i skattelova

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 19. august 2009 med hjemmel i lov 27. februar 2009 nr. 9 om endringer i skattelova del IV annet ledd. Kunngjort 19. august 2009 kl. 14.35.

Lov 27. februar 2009 nr. 9 om endringer i skattelova del II trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2009.

13. juli Nr. 1093 2009

Forskrift om endring i forskrift om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Miljøverndepartementet 13. juli 2009 med hjemmel i lov 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) § 4, jf. forskrift 5. august 1977 nr. 2 om gjennomføring av lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester og delegeringsvedtak 7. september 1990 nr. 730. Kunngjort 21. august 2009 kl. 13.25.

I

I forskrift 1. juni 2004 nr. 922 om begrensning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften) gjøres følgende endring:

I kapittel 3 skal ny § 3–26 lyde:

§ 3–26. Frostvæske som inneholder etylenglykol

Frostvæske med etylenglykol som produseres, importeres, eksporteres eller omsettes til privat bruk, skal tilsettes bitter smak i en konsentrasjon som forhindrer at produktet drikkes.

Frostvæske med etylenglykol som er gjort tilgjengelig for omsetning til privat bruk før 13. juli 2009, kan uten hensyn til kravene i første ledd omsettes frem til 15. november 2009.

II

Endringen trer i kraft straks.

17. aug. Nr. 1094 2009

Forskrift om endring i forskrift om sanksjoner mot Nord-Korea

Hjemmel: Fastsatt av Utenriksdepartementet 17. august 2009 med hjemmel i forskrift 15. desember 2006 nr. 1405 om sanksjoner mot Nord-Korea § 3, jf. Sikkerhetsrådets resolusjoner 1718 (2006) og 1874 (2009). Kunngjort 21. august 2009 kl. 13.25.

I

I forskrift 15. desember 2006 nr. 1405 om sanksjoner mot Nord-Korea gjøres følgende endringer:

§ 1 nr. 1 ny bokstav a skal lyde:

- a) våpen og relatert materiell av enhver type, samt reservedeler til slikt materiell.

§ 1 nr. 1 nåværende bokstaver a, b, c og d blir nye bokstaver b, c, d og e.

§ 1 nr. 1 (ny) bokstav d fotnote 3 skal lyde:

- 3 Listene finnes på sanksjonskomiteens hjemmeside: http://www.un.org/sc/committees//1718/xportimport_list.shtml.

§ 1 ny nr. 2 skal lyde:

2. Forbudet i nr. 1 bokstav a) omfatter ikke håndvåpen og relatert materiell. Lov 18. desember 1987 nr. 93 om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.v. får likevel anvendelse.

§ 1 nåværende nr. 2, 3 og 4 blir nye nr. 3, 4 og 5.

§ 1 (ny) nr. 5 skal lyde:

5. Det er forbudt for norske rettssubjekter og for enhver som befinner seg på norsk territorium å utveksle tjenester i form av finansiering eller finansiell bistand, teknisk trening eller bistand i forbindelse med anskaffelse, fremstilling, vedlikehold eller bruk av varer, materiell, utstyr eller teknologi nevnt i nr. 1 a) til d), med nordkoreanske statsborgere eller på nordkoreansk territorium.

§ 2 nr. 1 skal lyde:

1. Formuesgoder som tilhører eller direkte eller indirekte kontrolleres av personer eller enheter som er listeført av Sanksjonskomiteen for Nord-Korea eller av Sikkerhetsrådet, som oppført i vedlegg II til denne forskrift, skal fryses. Den som fryser et formuesgode skal straks underrette Utenriksdepartementet om dette.

Ny § 3 skal lyde:

§ 3. Det er forbudt for norske borgere å yte bunkringstjenester, som forsyning av brennstoff, og ytelse av andre tjenester til nordkoreanske skip dersom det er grunn til å anta de transporterer varer som omfattes av § 1, med mindre forsyning av slike tjenester er nødvendig av humanitære grunner.

Nåværende § 3 og § 4 blir nye § 4 og § 5.

Nytt vedlegg II skal lyde:

Vedlegg II. Fysiske og juridiske enheter omhandlet i § 2

Fysiske personer:

1. Yun Hojin:

Director of Namchongang Trading Corporation; oversees the import of items needed for the uranium enrichment program. (Additional information: born 13 October 1944; also known as Yun Hochin.)

2. Ri Jeson:

Director of the General Bureau of Atomic Energy (GBAE), chief agency directing DPRK's nuclear program; facilitates several nuclear endeavors including GBAE's management of Yongbyon Nuclear Research Center and Namchongang Trading Corporation. (Additional information: born 1938; also known as Ri Cheson.)

3. Hwang Sokhwa:

Director in the General Bureau of Atomic Energy (GBAE); involved in DPRK's nuclear program; as Chief of the Scientific Guidance Bureau in the GBAE, served on the Science Committee inside the Joint Institute for Nuclear Research.

4. Ri Hongsop:

Former director, Yongbyon Nuclear Research Center, oversaw three core facilities that assist in the production of weaponsgrade plutonium: the Fuel Fabrication Facility, the Nuclear Reactor, and the Reprocessing Plant. (Additional information: born 1940.)

5. Han Yuro:

Director of Korea Ryongaksan General Trading Corporation; involved in DPRK's ballistic missile program.

Juridiske personer:

1. KOREA MINING DEVELOPMENT TRADING CORPORATION

Beskrivelse: Primary arms dealer and main exporter of goods and equipment related to ballistic missiles and conventional weapons.

Beliggenhet: Central District, Pyongyang, DPRK.

Alias: CHANGGWANG SINYONG CORPORATION; EXTERNAL TECHNOLOGY GENERAL CORPORATION; DPRKN MINING DEVELOPMENT TRADING COOPERATION; «KOMID».

2. KOREA RYONBONG GENERAL CORPORATION

Beskrivelse: Defense conglomerate specializing in acquisition for DPRK defense industries and support to that country's militaryrelated sales.

Beliggenhet: Pot'onggang District, Pyongyang, DPRK; Rakwondong, Pothonggang District, Pyongyang, DPRK.

Alias: KOREA YONBONG GENERAL CORPORATION.

Tidligere kjent som: LYONGAKSAN GENERAL TRADING CORPORATION.

3. TANCHON COMMERCIAL BANK

Beskrivelse: Main DPRK financial entity for sales of conventional arms, ballistic missiles, and goods related to the assembly and manufacture of such weapons.

Beliggenhet: Saemul 1Dong Pyongchon District, Pyongyang, DPRK.

Tidligere kjent som: CHANGGWANG CREDIT BANK; f.k.a., KOREA CHANGGWANG CREDIT BANK.

4. NAMCHONGANG TRADING CORPORATION

Beskrivelse: Namchongang is a DPRK trading company subordinate to the General Bureau of Atomic Energy (GBAE). Namchongang has been involved in the procurement of Japanese origin vacuum pumps that were identified at a DPRK nuclear facility, as well as nuclear-related procurement associated with a German individual. It has further been involved in the purchase of aluminium tubes and other equipment specifically suitable for a uranium enrichment programme from the late 1990s. Its representative is a former diplomat who served as DPRK's representative for the IAEA inspection of the Yongbyon nuclear facilities in 2007. Namchongang's proliferation activities are of grave concern given the DPRK's past proliferation activities.

Beliggenhet: Pyongyang.

Alias: NCG; NAMCHONGANG TRADING; NAM CHON GANG CORPORATION; NOMCHONGANG RADING CO.; NAM CHONG GAN TRADING CORPORATION.

5. HONG KONG ELECTRONICS

Beskrivelse: Owned or controlled by, or acts or purports to act for or on behalf of Tanchon Commercial Bank and KOMID. Hong Kong Electronics has transferred millions of dollars of proliferation-related funds on behalf of Tanchon Commercial Bank and KOMID (both designated by the Committee in April 2009) since 2007. Hong Kong Electronics has facilitated the movement of money from Iran to the DPRK on behalf of KOMID.

Beliggenhet: Sanaee St., Kish Island, Islamic Republic of Iran.

Alias: HONG KONG ELECTRONICS KISH CO.

6. KOREA HYOKSIN TRADING CORPORATION

Beskrivelse: A DPRK company based in Pyongyang that is subordinate to Korea Ryonbong General Corporation (designated by the Committee in April 2009) and is involved in the development of weapons of mass destruction.

Beliggenhet: Rakwon-dong, Pothonggang District, Pyongyang.

Alias: KOREA HYOKSIN EXPORT AND IMPORT CORPORATION.

7. GENERAL BUREAU OF ATOMIC ENERGY (GBAE)

Beskrivelse: The GBAE is responsible for the DPRK's nuclear programme, which includes the Yongbyon Nuclear Research Center and its 5 MWe (25 MWt) plutonium production research reactor, as well as its fuel fabrication and reprocessing facilities. The GBAE has held nuclear-related meetings and discussions with the International Atomic Energy Agency. GBAE is the primary DPRK government agency that oversees nuclear programmes, including the operation of the Yongbyon Nuclear Research Center.

Beliggenhet: Haeudong, Pyongchen District, Pyongyang.

Alias: General Department of Atomic Energy (GDAE).

8. KOREAN TANGUN TRADING CORPORATION

Beskrivelse: Korea Tangun Trading Corporation is subordinate to DPRK's Second Academy of Natural Sciences and is primarily responsible for the procurement of commodities and technologies to support DPRK's defence research and development programmes, including, but not limited to, weapons of mass destruction and delivery system programmes and procurement, including materials that are controlled or prohibited under relevant multilateral control regimes.

Beliggenhet: Pyongyang, DPRK.

II

Endringene trer i kraft straks.

18. aug. Nr. 1095 2009

Forskrift om bekjempelse av lus i akvakulturanlegg (luseforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 18. august 2009 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 7, § 14, § 19 og § 26, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 21. august 2009 kl. 13.25.

Kapittel I. Formål, virkeområde og definisjoner

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å redusere forekomsten av lus slik at skadevirkningene på fisk i akvakulturanlegg og i frittlevende bestander minimaliseres, samt redusere og bekjempe resistensutvikling hos lus.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder krav om tiltak mot lus og resistente lusepopulasjoner i akvakulturanlegg i sjø, og omfatter alle arter av akvakulturdyr. For slakteremerder ved slakteri gjelder kun § 9 annet ledd og § 10.

Forskriften retter seg mot enhver som har eller plikter å ha godkjenning etter forskrift 17. juni 2008 nr. 823 om etablering og utvidelse av akvakulturanlegg, zoobutikker m.m. § 5.

§ 3. Definisjoner

I forskriften menes med:

- a) *Behandling:* Medikamentell avlusning ved bad eller gjennom fôret, eller andre metoder som fjerner lus, herunder mekanisk fjerning.
- b) *Bevegelige stadier:* Voksne hannlus og halv voksne (preadulte) stadier av lakselus
- c) *Fastsittende stadier:* Copepoditt- og chalimusstadier av lus.
- d) *Laksefisk:* Atlantisk laks (*Salmo salar*) og regnbueørret (*Oncorhynchus mykiss*).
- e) *Leppefisk:* Fisk fra leppefiskfamilien (Labridae) som kan brukes til å holde lus under kontroll i akvakulturanlegg.
- f) *Lus:* Hoppekreps av artene lakselus (*Lepeophtheirus salmonis*), skottelus (*Caligus elongatus*) og torskelus (*Caligus curtus*).
- g) *Resistens:* Mangelfull behandlingseffekt som skyldes at deler av eller hele den aktuelle lusepopulasjonen har arvbar nedsatt følsomhet for det farmasøytiske virkestoff som benyttes, slik at deler av eller hele populasjonen kan overleve en dose legemiddel som er dødelig for majoriteten av individene i en normalt følsom populasjon.
- h) *Sjøtemperatur:* Sjøtemperatur målt på tre meters dyp.

- i) *Voksen hunnlus*: Kjønnsmoden hunnlus med eller uten eggstrenger.

Kapittel II. Krav om tiltak mot lus og resistente lusepopulasjoner

§ 4. Telling, registrering og rapportering

Når sjøtemperaturen er lik eller over 10 °C skal forekomst av lakselus hos laksefisk undersøkes og journalføres minst hver 7. dag.

Når sjøtemperaturen er under 10 °C skal forekomst av lakselus hos laksefisk undersøkes og journalføres minst hver 14. dag.

Telling av lakselus skal gjennomføres i henhold til kravene i vedlegg 1.

Kravet i første og annet ledd gjelder ikke

- a) ved sjøtemperaturer under 4 °C,
- b) akvakulturanlegg der fisken skal slaktes ut innen 14 dager etter at undersøkelses- og journalføringsplikten inntreffer.

Antall voksne hunnlus av lakselus, antall lakselus i bevegelige stadier, antall gjennomførte behandlinger, sjøtemperatur og bruk av leppefisk skal registreres og rapporteres månedlig til Mattilsynet innen den syvende i nærmest påfølgende måned.

Antall individer av fastsittende stadier av lakselus skal registreres ved hver telling.

Mattilsynet kan i avgrensede geografiske områder bestemme at lus i akvakulturanlegg med annen fisk enn laksefisk også skal telles, journalføres og rapporteres.

§ 5. Tiltaksgrenser og tidsfrist for avlusning

Behandling mot lakselus skal gjennomføres i hele akvakulturanlegget dersom det i perioden 1. januar til 31. august påvises i gjennomsnitt mer enn 0,5 voksen hunnlus av lakselus eller flere enn tre lakselus av bevegelige stadier i gjennomsnitt pr. fisk.

Behandling mot lakselus skal gjennomføres i hele akvakulturanlegget dersom det i perioden 1. september til 31. desember påvises i gjennomsnitt mer enn 1 voksen hunnlus av lakselus eller flere enn fem lakselus av bevegelige stadier i gjennomsnitt pr. fisk.

Behandlingen skal være avsluttet senest 14 dager etter at overskridelsen av tiltaksgrensen er registrert.

Behandling kan utsettes til det skal gjennomføres en samordnet avlusning, dersom overskridelsen av angitte grenseverdier er ubetydelig, den samordnede avlusningen er nær forestående, og dette i større grad vil fremme forskriftens formål. Behandling kan også utsettes i perioder hvor leppefisk forventes å vise eller viser tilstrekkelig aktivitet, dersom overskridelse av grenseverdiene er ubetydelige, og det forventes at bruk av leppefisk i løpet av kort tid vil redusere forekomsten av lakselus til under tiltaksgrensen, jf. første og andre ledd.

Det skal umiddelbart meldes fra til Mattilsynet dersom behandling utsettes i henhold til fjerde ledd. Dersom behandling utsettes i påvente av at det skal gjennomføres en samordnet avlusning, skal meldingen inneholde opplysning om forekomst av antall voksne hunnlus og antall bevegelige stadier av lakselus, og tidspunkt for gjennomføring av den samordnede avlusningen. Dersom behandling utsettes på grunn av bruk av leppefisk, skal meldingen inneholde opplysninger om følgende:

- a) forekomst av antall voksne hunnlus og antall bevegelige stadier av lakselus,
- b) antall leppefisk som er satt ut og tidspunkt for utsett, og
- c) tidspunkt for når bruken av leppefisk forventes å redusere forekomsten av lakselus til under tiltaksgrensen, jf. første og andre ledd.

Behandling skal gjennomføres på det tidspunkt som det er opplyst om i femte ledd bokstav c dersom forekomsten av lakselus da ikke er kommet under tiltaksgrensen, jf. første og andre ledd.

Mattilsynet kan fatte nødvendige vedtak om reduksjon av biomasse eller utslakting og destruksjon av fisk på en lokalitet dersom virksomheten ikke klarer å overholde tiltaksgrensene.

§ 6. Plan for forebygging og bekjempelse av lakselus og resistente lakseluspopulasjoner

Det skal til enhver tid foreligge en helhetlig plan for effektiv forebygging og bekjempelse av lakselus og resistente lakseluspopulasjoner i akvakulturanlegget. For å sikre en effektiv forebygging og bekjempelse av lakselus og resistente lakseluspopulasjoner, skal planen samordnes med andre akvakulturanlegg innenfor det område som er nødvendig. Planen skal minimum inneholde følgende:

- a) rutiner for telling av lakselus,
- b) rutiner og metodikk for behandling, herunder koordinering av behandlinger og dokumentasjon på at behandling kan gjennomføres innen fastsatt frist i henhold til § 5 og i henhold til krav om behandlingsmetoder i § 7,
- c) rutiner og metodikk for evaluering av behandlingseffekt,
- d) rutiner for bruk av leppefisk,
- e) rutiner for brakklegging av akvakulturanlegg,
- f) hvilke andre akvakulturanlegg planen er samordnet med, og
- g) hvordan hensyn til ville bestander av laks og sjørøret er ivaretatt.

Planen skal årlig sendes til Mattilsynet innen 1. oktober.

§ 7. Behandlingsmetodikk

Behandling mot lus skal gjennomføres slik at fisken eksponeres for terapeutisk dose i hele behandlingsperioden som angitt i bruksanvisningen til legemidlet.

Badebehandling skal gjennomføres i lukket behandlingsenhet med mindre det foreligger dokumentasjon på at annen form for badebehandling eksponerer fisken for terapeutisk dose i hele behandlingsperioden som angitt i bruksanvisningen til legemidlet.

I en overgangsperiode frem til 1. januar 2011 da annet ledd trår i kraft, jf. § 15, skal noten ved bruk av skjørt lines opp til minst to meter over skjørtedybden, og det skal benyttes heldekkende skjørt med god overlapp i skjøter.

Oral behandling skal ikke gjennomføres ved sviktende appetitt.

§ 8. Evaluering, utredning og varsling

Behandlingseffekten skal evalueres etter hver gjennomført behandling. Ved mangelfull effekt av gjennomført behandling skal årsaksforhold umiddelbart utredes og følsomhet for legemidlet skal undersøkes spesifikt. Slik evaluering, utredning og undersøkelse skal utføres av autorisert dyrehelsepersonell.

Mattilsynet skal varsles umiddelbart om mangelfull effekt av gjennomført behandling og ved mistanke om resistens mot et eller flere medikament brukt for behandling mot lakselus.

§ 9. Tiltak ved resistens

Ved mistanke om eller påvist resistens, skal behandling mot lakselus gjennomføres med et virkestoff som tilhører en alternativ substansgruppe uten ugrunnet opphold.

Dersom behandling mot lakselus med alternative substansgrupper ikke har tilsiktet virkning eller ikke lar seg gjennomføre skal nødvendige tiltak iverksettes for å hindre spredning av resistent lakselus. Mattilsynet kan om nødvendig pålegge ytterligere tiltak for å hindre spredning, herunder utslakting av fisk. Akvakulturanlegget skal brakklegges i en periode fastsatt av Mattilsynet før ny fisk settes ut.

§ 10. Soner for forebygging og bekjempelse av lus

Mattilsynet kan i forskrift opprette soner i avgrensede geografiske områder for å gjennomføre særskilte tiltak for forebygging og bekjempelse av lus, herunder om:

- a) avlusning ved andre tiltaksgrenser enn de som er nevnt i § 5 første og andre ledd,
- b) samordnet avlusning i et nærmere angitt tidsrom,
- c) samordnet utsett og brakklegging,
- d) tiltak mot resistente lusepopulasjoner og ytterligere krav til undersøkelse for resistens,
- e) reduksjon av biomasse,
- f) samordning og godkjenning av planer for forebygging og bekjempelse av lakselus og resistente lakseluspopulasjoner, og
- g) ytterligere krav til telling av lus i akvakulturanlegg.

Kapittel III. Avsluttende bestemmelser**§ 11. Tilsyn og vedtak**

Mattilsynet fører tilsyn og fatter nødvendige vedtak for å gjennomføre bestemmelsene gitt i og i medhold av denne forskriften.

§ 12. Tvangsmulkt

Ved overtredelse av bestemmelsene i denne forskriften kan Mattilsynet for hver påbegynte 10 000 fisk på lokaliteten, fastsette tvangsmulkt til folketrygdens grunnbeløp dividert med 36,5.

Tvangsmulkt kan fastsettes i forbindelse med pålegget. Tvangsmulkten løper fra den dagen fristen løper ut og inntil det forhold som er i strid med forskriften er rettet.

§ 13. Dispensasjon

Mattilsynet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 14. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller bestemmelser og vedtak gitt i medhold av den, er straffbart i henhold til matloven § 28.

§ 15. Ikrafttredelse, oppheving av forskrift og overgangsbestemmelser

Denne forskrift trer i kraft straks, samtidig oppheves forskrift 9. juli 2008 nr. 797 om bekjempelse av lus i akvakulturanlegg.

§ 7 annet ledd trer i kraft 1. januar 2011, samtidig oppheves § 7 tredje ledd.

Vedlegg 1. Krav til rutinemessig telling av lakselus

1. Det telles lus i tre stadiegrupper av lakselus:
  - a) Voksen hunnlus.
  - b) Bevegelige stadier.

- c) Fastsittende stadier.
2. Halvparten av merdene i anlegg med flere enn tre merder skal telles hver gang, på en slik måte at man gjennom to ordinære tellinger får undersøkt alle merdene i anlegget. Dersom anlegget har tre eller færre merder skal alle merder undersøkes ved hver telling.
  3. Det skal telles lus på ti tilfeldige fisk fra hver merd. Fisken fanges inn med orkastnot. Fra denne nota håves maksimalt fem fisk av gangen opp i bedøvelseskaret.
  4. Fisken er tilstrekkelig bedøvet når den ikke slår med halen når man løfter den. En og en fisk tas opp og undersøkes nøye.
  5. For hver fisk skal antall lus i de forskjellige stadiegruppene føres inn i skjema laget til formålet.
For hver merd skal følgende opplysninger også noteres på samme skjema: Merdnummer, størrelse (omkrets/side) og dyp (rette vegger), antall fisk, gjennomsnittsvekt av fisk og siste behandling mot lus (legemiddel, og antall leppefisk).
  6. Temperatur og saltholdighet i vannet skal måles og noteres for senere bruk.
  7. For hver merd skal gjennomsnittet beregnes for hver stadiegruppe ved å legge sammen alle lus i gruppen fra alle fisk som er undersøkt i merden, delt på antall undersøkte fisk.
For anlegget skal gjennomsnittet for hver stadiegruppe beregnes ved å legge sammen gjennomsnittene for hver fra hver merd delt på antall merder som er undersøkt.

19. aug. Nr. 1096 2009

Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 19. august 2009 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 16–40 syvende ledd. Kunngjort 21. august 2009 kl. 13.25.

I

I forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endring:

§ 16–40–1 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Støtte etter skatteloven § 16–40 og denne forskrift § 16–40 er forenlig med forskrift 14. november 2008 nr. 1213 om unntak fra notifikasjonsplikt for offentlig støtte, jf. EØS-avtalens vedlegg XV nr. 1j og forordning (EF) nr. 800/2008 artikkel 31.

II

Endringen under I trer i kraft straks.

20. aug. Nr. 1097 2009

Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 20. august 2009 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 14–41 første ledd bokstav j. Kunngjort 21. august 2009 kl. 13.25.

I

I forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endring:

Kapittel 14 ny deloverskrift samt ny § 14–41 skal lyde:

Avskrivningsgrupper (saldogrupper)

§ 14–41. Overgangsregel til skatteloven § 14–41 første ledd bokstav j

§ 14–41–1. Overgangsregel ved utskillelse av faste, tekniske installasjoner i bygg som egen saldogrupper

(1) Saldo for bygg som inneholder faste, tekniske installasjoner pr. 31. desember 2008, jf. skatteloven § 14–41 første ledd bokstav h og i, skal fordeles mellom saldo for bygning og ny saldo for faste, tekniske installasjoner i saldogrupper j etter bestemmelsene i annet og tredje ledd. De nye saldi etter fordeling blir inngående saldi for avskrivning for inntektsåret 2009.

(2) For bygning som var skattemessig aktivert til avskrivning før 31. desember 2008, skal 40 prosent av saldoverdien pr. 31. desember 2008 henføres til ny saldo for bygningens faste, tekniske installasjoner. Dersom faste, tekniske installasjoner er helt ubetydelige, gjelder tredje ledd tilsvarende.

(3) For bygninger som er skattemessig aktivert til avskrivning etter 31. desember 2008 fordeles faktisk kostpris, herunder senere påkostninger, mellom bygningssaldo og saldo for faste, tekniske installasjoner.

II

Endringen under I trer i kraft straks med virkning for inntektsåret 2009.

21. aug. Nr. 1098 2009

Forskrift om endring i forskrift til forvaltningsloven (forvaltningslovforskriften)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 21. august 2009 med hjemmel i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 13d tredje ledd. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 21. august 2009 kl. 13.25.

I

I forskrift 15. desember 2006 nr. 1456 til forvaltningsloven (forvaltningslovforskriften) gjøres følgende endring:

§ 8 bokstav c og d skal lyde:

- c) Helse- og omsorgsdepartementet til den regionale komiteen for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk for så vidt gjelder opplysninger som er underlagt taushetsplikt etter helseregisterloven § 15, jf. forvaltningsloven § 13 og til Helsedirektoratet for så vidt gjelder opplysninger i saker på Helsedirektoratets område som ikke faller inn under virkeområdet til helseregisterloven.
- d) Arbeids- og inkluderingsdepartementet til Arbeids- og velferdsdirektoratet for så vidt gjelder opplysninger i saker på Arbeids- og velferdsdirektoratets ansvarsområde.

II

Ikraftsetting

Endringen trer i kraft straks.

21. aug. Nr. 1099 2009

Forskrift om endring i forskrift om unntak fra arbeidsmiljøloven for visse typer arbeid og arbeidstakergrupper

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 21. august 2009 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 1–2 fjerde ledd og § 10–12 niende ledd. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 25. august 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 16. desember 2005 nr. 1567 om unntak fra arbeidsmiljøloven for visse typer arbeid og arbeidstakergrupper gjøres følgende endringer:

§ 3 overskriften skal lyde:

§ 3. Forsvaret og virksomhet i tilknytning til Forsvarets øvingsvirksomhet

§ 3 første ledd skal lyde:

Arbeidsmiljøloven § 4–1 tredje ledd gjelder ikke for tjenestesteder i Forsvaret hvor det ikke er forutsatt at begge kjønn skal tjenestegjøre.

§ 3 andre ledd skal lyde:

Kravet i arbeidsmiljøloven § 5–5 fjerde ledd gjelder ikke for maskiner og annet arbeidsutstyr til bruk i Forsvaret.

§ 3 nytt femte ledd skal lyde:

Forsvarsdepartementet og forhandlingsberettigede arbeidstakerorganisasjoner etter lov 18. juli 1958 nr. 2 om offentlige tjenestevister, kan inngå tariffavtale som fraviker arbeidsmiljøloven kapittel 10 med unntak av § 10–2 nr. 1, for Forsvarsdepartementet med underliggende etater. Tariffavtale om slike unntak kan også inngås mellom Forsvarsdepartementet og arbeidstakerorganisasjoner etter lov 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvister. Unntak etter dette ledd kan avtales når det er nødvendig for å sikre en hensiktsmessig og forsvarlig gjennomføring av forsvarsspesifikke aktiviteter.

§ 3 nytt sjettede ledd skal lyde:

Virksomheter som betjener Forsvaret i tilknytning til feltmessig øvingsvirksomhet, unntas fra arbeidsmiljøloven kapittel 10. Unntaket gjelder for den periode de militære avdelinger forbereder, gjennomfører og avslutter en øving.

§ 3 nytt syvende ledd skal lyde:

Dersom det er inngått tariffavtale etter femte ledd og et flertall av arbeidstakerne er bundet av avtalen, kan arbeidsgiver gjøre avtalens bestemmelser om arbeidstid gjeldende for alle arbeidstakere som utfører arbeid av den art avtalen omfatter.

§ 3 nåværende femte ledd blir nytt åttende ledd.

II

Endringene trer i kraft straks. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift 1. oktober 1982 nr. 3217 om unntak fra kap. X i arbeidsmiljøloven for arbeid som utføres av private og offentlige virksomheter i tilknytning til forsvarets øvingsvirksomhet. Forskrift 19. desember 1980 nr. 15 om innføring av kap. X i arbeidsmiljøloven for militære arbeidstakere m.v. i Forsvaret, oppheves fra det tidspunkt departementet bestemmer.

21. aug. Nr. 1100 2009

Forskrift om endring i forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 21. august 2009 med hjemmel i lov 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer § 6 og lov 7. juli 2000 nr. 68 om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen § 2. Kunngjort 25. august 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 13. desember 2000 nr. 1253 om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport gjøres følgende endringer:

§ 3 skal lyde:

§ 3. Innkreving

Eksportavgiften innkreves av toll- og avgiftsetaten. De innkrevde midlene overføres til en konto som forvaltes av Eksportutvalget for fisk AS og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond i fellesskap. Eksportavgiften er tvangsgrunnlag for utlegg.

Nåværende § 4 oppheves. Nåværende § 5 blir § 4 og skal lyde:

§ 4. Fordeling av eksportavgiften

De innkrevde midlene, samt renter bokført på kontoen, fordeles av Eksportutvalget for fisk AS og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond i fellesskap på grunnlag av avgiftsbestemmelsene i forskriftene omhandlet i § 1. Fordelingen skal skje i henhold til en særskilt utarbeidet fordelingsmodell. Fordelingsmodellen skal godkjennes av departementet. Dersom Eksportutvalget for fisk AS og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond ikke blir enige om fordeling i henhold til modellen, sendes saken til departementet for avgjørelse.

Nåværende § 6 blir § 5 og skal lyde:

§ 5. Regnskap

Eksportutvalget for fisk AS og Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond skal legge frem separat regnskap for kontoen, herunder hvordan fordelingen av innkrevde midler og renter bokført på kontoen har funnet sted.

Nåværende § 7 og § 8 blir § 6 og § 7.

II

Endringene trer i kraft straks og med virkning for den eksportavgift som er beregnet på grunnlag av den fiskeeksport som har funnet sted fra 1. september 2009.

21. aug. Nr. 1101 2009

Forskrift om oppheving av forskrift om fastsettelse av godtgjøring til godkjente besiktelsesinstitusjoner

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 21. august 2009 med hjemmel i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 48 tredje ledd. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 25. august 2009 kl. 14.00.

§ 1. Forskrift 14. desember 1973 nr. 4067 om fastsettelse av godtgjøring til godkjente besiktelsesinstitusjoner oppheves.

§ 2. Forskriften trer i kraft straks.

21. aug. Nr. 1102 2009**Ikraftsetting av lov 22. august 2008 nr. 74 om endringer i pasientrettighetsloven og psykisk helsevernloven (utvidelse av pasientombudsordningen til å gjelde kommunale helse- og sosialtjenester)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 21. august 2009 med hjemmel i lov 22. august 2008 nr. 74 om endringer i pasientrettighetsloven og psykisk helsevernloven (utvidelse av pasientombudsordningen til å gjelde kommunale helse- og sosialtjenester) del III. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 25. august 2009 kl. 14.00.

Ikraftsetting av lov 22. august 2008 nr. 74 om endringer i pasientrettighetsloven og psykisk helsevernloven (utvidelse av pasientombudsordningen til å gjelde kommunale helse- og omsorgstjenester) fra 1. september 2009.

25. aug. Nr. 1103 2009**Forskrift om endring i forskrift om vern av sårbare habitater i internasjonalt farvann**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 25. august 2009 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevende marine ressurser (havressurslova) § 16. Kunngjort 25. august 2009 kl. 14.00.

I

I forskrift 14. desember 2004 nr. 1653 om vern av sårbare habitater i internasjonalt farvann gjøres følgende endringer:

§ 2 Område 7 bokstav d skal lyde:

d) Sør-vest Rockall
56° 24' N, 15° 37' V
56° 21' N, 14° 58' V
56° 04' N, 15° 10' V
55° 51' N, 15° 37' V
56° 10' N, 15° 52' V

Ny § 4 skal lyde:

§ 4. Delegering

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskrift.

II

Endringene trer i kraft straks.

13. aug. Nr. 1116 2009**Forskrift om endring i forskrift for graden Philosophiae doctor (Ph.D.) ved Høgskolen i Lillehammer**

Hjemmel: Fastsatt av Rektor ved Høgskolen i Lillehammer 13. august 2009 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (universitets- og høyskoleloven) § 3–3 tredje ledd. Kunngjort 28. august 2009 kl. 13.30.

I

I forskrift 24. april 2007 nr. 443 for graden Philosophiae doctor (Ph.D.) ved Høgskolen i Lillehammer gjøres følgende endring:

§ 5–2 skal lyde:

§ 5–2. Søknaden

Søknad om opptak skrives på fastsatt skjema og skal inneholde

- foreløpig tittel på avhandlingen
- beskrivelse av forskningsoppgaven, herunder tema, problemstilling samt valg av teori og metode
- fremdriftsplan for gjennomføring
- finansieringsplan
- redegjørelse for nødvendig infrastruktur
- forslag til veiledere og redegjørelse for veiledningsbehov i tilfeller hvor det foreligger spesielle behov
- eventuelle planer for opphold ved andre, herunder utenlandske, forskningsinstitusjoner eller virksomheter
- plan for faglig formidling
- dokumentasjon av den utdanning som skal ligge til grunn for opptaket
- opplysninger om eventuelle immaterialrettslige restriksjoner for å beskytte andres rettigheter.

Dersom søkeren planlegger å bruke et annet språk i avhandlingen enn det som er godkjent i denne forskrifts § 10, skal søknad om dette leveres sammen med søknad om opptak.

Ved søknad kan kandidaten levere skisse til prosjektbeskrivelse, men det skal normalt utarbeides en fullstendig prosjektbeskrivelse innen tre måneder og senest innen 6 måneder etter opptak.

II

Endringen trer i kraft straks.

18. aug. Nr. 1117 2009

Forskrift om rester av plantevernmidler i næringsmidler og fôrvarer

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet 18. august 2009 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9, § 16 og § 17, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54zz (direktiv 2002/63/EF), nr. 54zzd (forordning (EF) nr. 645/2000) og nr. 54zzy (forordning (EF) nr. 396/2005 endret ved forordning (EF) nr. 178/2006, forordning (EF) nr. 149/2008, forordning (EF) nr. 260/2008 og forordning (EF) nr. 839/2008). Kunngjort 28. august 2009 kl. 13.30.

§ 1. Forordning (EF) nr. 396/2005

EØS-avtalen vedlegg II kapittel XII nr. 54zzy (forordning (EF) nr. 396/2005 som endret ved forordning (EF) nr. 178/2006, forordning (EF) nr. 149/2008, forordning (EF) nr. 260/2008 og forordning (EF) nr. 839/2008) om grenseverdier for rester av plantevernmidler i eller på næringsmidler og fôr av animalsk og vegetabilsk opprinnelse og endring av rådsdirektiv 91/414/EØF gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg II, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 2. Forordning (EF) nr. 645/2000

EØS-avtalen vedlegg II kapittel XII nr. 54zzd (forordning (EF) nr. 645/2000) om fastsettelse av nærmere gjennomføringsregler som er nødvendige for riktig anvendelse av visse bestemmelser i artikkel 7 i rådsdirektiv 86/362/EØF og i artikkel 4 i rådsdirektiv 90/642/EØF om kontroll av grenseverdier for rester av plantevernmidler på og i henholdsvis korn og visse produkter av vegetabilsk opprinnelse, herunder frukt og grønnsaker gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg II, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 3. Direktiv 2002/63/EF

EØS-avtalen vedlegg II kapittel XII nr. 54zz (direktiv 2002/63/EF) om fastsettelse av fellesskapsmetoder for prøvetaking ved offentlig kontroll av rester av plantevernmidler i og på produkter av vegetabilsk og animalsk opprinnelse og om oppheving av direktiv 79/700/EØF gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg II, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

§ 4. Innhold av rester av plantevernmidler i barnemat mv.

Bestemmelser om innhold av rester av plantevernmidler i barnemat følger av forskrift 18. oktober 2002 nr. 1185 om barnemat og bestemmelser om innhold av rester av plantevernmidler i morsmelkserstatning og tilskuddsblandinger følger av forskrift 13. august 2008 nr. 936 om morsmelkserstatning og tilskuddsblandinger.

§ 5. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.

Samtidig oppheves forskrift 21. desember 1993 nr. 1388 om rester av plantevernmidler mv. i næringsmidler og fôrvarer.

Forordninger

Nedenfor gjengis til informasjon EØS-avtalen vedlegg II kapittel XII nr. 54zzy (forordning (EF) nr. 396/2005 som endret ved forordning (EF) nr. 178/2006, forordning (EF) nr. 149/2008, forordning (EF) nr. 260/2008 og forordning (EF) nr. 839/2008) om maksimalgrenseverdier for rester av plantevernmidler i næringsmidler og fôr og endring av rådsdirektiv 91/414/EØF med endringer og tillegg som følger av EØS-tilpasningen av rettsakten i samsvar med vedlegg II.

Forordning (EF) nr. 396/2005 er konsolidert til og med endringer gjennomført ved forordning (EF) nr. 839/2008 og sist endret 30. august 2008.

– B Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 396/2005 av 23. februar 2005 som endret ved:

- M 1 Kommissjonsforordning (EF) nr. 178/2006 av 1. februar 2006
- M 2 Kommissjonsforordning (EF) nr. 149/2008 av 29. januar 2008
- M 3 Kommissjonsforordning (EF) nr. 260/2008 av 18. mars 2008
- M 4 Kommissjonsforordning (EF) nr. 839/2008 av 31. juli 2008.

Se her for å lese konsolidert forordning (EF) nr. 396/2005:

Nedenfor gjengis til informasjon EØS-avtalen vedlegg II kapittel XII nr. 54zzd (forordning (EF) nr. 645/2000) med endringer og tillegg som følger av EØS-tilpasningen av rettsakten i samsvar med vedlegg II.

Se her for å lese forordning (EF) nr. 645/2000:

Nedenfor gjengis til informasjon EØS-avtalen vedlegg II kapittel XII nr. 54zz (direktiv 2002/63/EF) om fastsettelse av fellesskapsmetoder for prøvetaking ved offentlig kontroll av rester av plantevernmidler i og på produkter av vegetabilsk og animalsk opprinnelse og om oppheving av direktiv 79/700/EØF med de endringer og tillegg som følger av EØS-tilpasningen av rettsakten i samsvar med vedlegg II.

Se her for å lese direktiv 2002/63/EF:

Nedenfor gjengis forordning (EF) nr. 178/2006, forordning (EF) nr. 149/2008, forordning (EF) nr. 260/2008 og forordning (EF) nr. 839/2008.

Se her for å lese forordning (EF) nr. 178/2006:

Uoffisiell oversettelse.

Se her for å lese forordning (EF) nr. 149/2008:

Uoffisiell oversettelse.

Se her for å lese forordning (EF) nr. 260/2008:

Uoffisiell oversettelse.

Se her for å lese forordning (EF) nr. 839/2008:

Uoffisiell oversettelse.

24. aug. Nr. 1118 2009

Forskrift om stopp av fangst av ål

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 24. august 2009 med hjemmel i forskrift 25. juni 2009 nr. 847 om fangst av ål i 2009 § 6. Kunngjort 28. august 2009 kl. 13.30.

§ 1. Stopp av fangst av ål

Fangst av ål stanses fra onsdag 26. august 2009 kl. 16.00. Siste frist for innmelding av fangst til de respektive salgslag er torsdag 27. august 2009 kl. 10.00.

§ 2. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskrift straffes etter kapittel 12 i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressursar (havressurslova). På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 3. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

25. aug. Nr. 1119 2009

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fangst av vågehval i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 25. august 2009 med hjemmel i forskrift 6. mars 2009 nr. 268 om regulering av fangst av vågehval i 2009 § 3 tredje ledd og § 9 annet ledd. Kunngjort 28. august 2009 kl. 13.30.

I

I forskrift 6. mars 2009 nr. 268 om regulering av fangst av vågehval i 2009 gjøres følgende endring:

§ 3 første ledd skal lyde:

Fangst av vågehval kan starte 1. april og skal være avsluttet innen 15. september kl. 2400.

II

Endringen trer i kraft straks.

26. aug. Nr. 1120 2009**Forskrift om endring i forskrift om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenning**

Heimel: Fastsett av Landbruks- og matdepartementet 26. august 2009 med heimel i lov 6. juni 1975 nr. 31 om utnytting av rettar og lunnende m.m. i statsallmenningane (fjellova) § 38, jf. forskrift 22. juni 1984 nr. 1302 om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenning § 27. Kunngjort 28. august 2009 kl. 13.30.

I

I forskrift 22. juni 1984 nr. 1302 om seter og tilleggsjord m.m. i statsallmenning blir det gjort følgjande endringar:

Overskrifta til kapittel I blir endra til:

Kapittel 1 – Innleiande føresegner

§ 1 skal lyde:

§ 1. Formål

Denne forskrifta har til formål å gi nærare føresegner for utøving av jordbrukstilknytte bruksrettar og ressursutnyttinga elles i statsallmenningane. Ved praktiseringa av forskrifta skal det leggjast til grunn ein rasjonell bruk av ressursane i statsallmenningane, slik det er naturleg etter tida og tilhøva.

§ 2 skal lyde:

§ 2. Verkeområde

Denne forskrifta gjeld i statsallmenningar som fell inn under § 1 i fjellova.

Rettar i statsallmenningane i kraft av særleg heimel går ikkje inn under denne forskrifta. Det gjeld òg retten til samisk reindrift, jf. føresegnene i lov 15. juni 2007 nr. 40. om reindrift (reindriftslova).

§ 3 skal lyde:

§ 3. Administrasjon

Fjellstyra skal administrere bruken og utnyttinga av rettar og lunnende i statsallmenning slik det følgjer av fjellova og denne forskrifta. Dei skal arbeide for å sikre at allmenningen blir brukt på ein måte som fremjar næringslivet i bygda og tek vare på naturvern- og friluftslivsinteressene, jf. § 3 andre ledd i fjellova.

Om ein søknad om beite, seter eller tilleggsjord m.m. gjeld område i statsallmenning med produktiv skog skal allmenningstyret alltid vere gitt høve til å uttale seg.

Iverksetjing av grunn disponeringstiltak, under dette tiltak som gjeld vassdrag, kan berre skje etter løyve frå departementet eller den departementet gir fullmakt, jf. § 12 i fjellova og forskrift fastsett 1. juli 1995 nr. 679 om delegasjon av myndigheit etter fjellova.

Overskrifta til kapittel II blir endra til:

Kapittel 2 – Beite

§ 4 skal lyde:

§ 4. Beiterett

Jordbrukar med beiterett i statsallmenning har rett til å beite med så stor buskap han kan vinterfø på eigedomen, jf. § 15 første ledd i fjellova. Fjellstyret kan godkjenne at det blir beita med større buskap enn dette, når det kan skje utan skade for andre som har bruksrett, jf. § 15 andre ledd i fjellova.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Beiteareal, inngjerding, natthamning og gjetarbu

Jordbrukar med beiterett i statsallmenning kan få utvist areal til inngjerding og natthamning (beiteareal), og ein stad for oppføring av gjetarbu, anten aleine eller saman med andre jordbrukarar. Det er eit vilkår at dei som har beiterett godtgjer behovet for areal til inngjerding eller gjetarbu, ved til dømes å leggje fram driftsplan.

Søknad om å få utvist beiteareal og ein stad for oppføring av gjetarbu skal sendast til fjellstyret. Fjellstyret skal leggje saka fram for kommunen, Statskog SF og eventuelt allmenningsstyret og områdestyret i reinbeiteområde etter reindriftslova, for fråsegn.

Fjellstyret tek avgjerd om beiteareal og gjetarbu, og fastset dei nærare vilkåra for det utviste, under dette vilkår om oppføring av gjetarbu, kva slags bygningar som kan setjast opp, frist for å ta bua eller beitearealet i bruk m.m. Fjellstyret skriv ut eit dokument til beitebrukaren om utvisinga. Statskog SF skal ha kopi av det endelege vedtaket og dokumentet til beitebrukaren.

Statskog SF tek avgjerd om inngjerding av beiteareal etter tilråding frå fjellstyret. I avgjerda kan Statskog SF setje dei vilkåra som er nødvendige, mellom anna kva slag gjerde søkjaren skal bruke og kor det av omsyn til ferdsel skal vere eit le eller ei grind.

Når beitearealet eller gjetarbua ikkje lenger er i bruk skal fjellstyret fatte vedtak om at inngjerdinga eller gjetarbua skal fjernast, om det ikkje kan utvisast til ein annan som har bruksrett. Elles gjeld føresegnene om fjerning av hus i § 8 tilsvarande.

Overskrifta til kapittel III blir endra til:

Kapittel 3 – Seter

§ 6 skal lyde:

§ 6. Utvising av seter

Jordbrukar med beiterett i statsallmenning som godtgjer at det trengst seter til drift av egedomen, kan få utvist seter anten aleine eller saman med andre jordbrukarar, jf. § 18 første ledd og § 21 andre ledd i fjellova. Dette gjeld òg for utviding av seter.

Det er eit krav at behovet for seter blir dokumentert. Dette kan til dømes gjerast ved å leggje fram ei driftsplan.

§ 7 skal lyde:

§ 7. Søknad og saksgang ved utvising av seter

Søknad om utvising av seter skal sendast til fjellstyret, som gjer vedtak. Før fjellstyret gjer vedtak, skal saka leggjast fram for Statskog SF og regional kulturminnestyresmakt til fråsegn.

Spørsmål om utvising av seter i område med produktiv skog blir avgjort av fjellstyret og allmeningsstyret i fellesskap. Blir dei to styra ikkje samde, gjeld føresegnene i § 9 i fjellova.

Gjeld det utvising av seter i område som er reinbeiteområde etter vedtak i medhald av lov 15. juni 2007 nr. 40 om reindrift (reindriftsloven) § 5, jf. § 4 og § 8, skal søknaden leggjast fram for områdestyra til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak.

Fjellstyret skriv ut eit eige dokument til seterbrukaren om utvisinga.

Statskog SF skal ha kopi av det endelege vedtaket og dokument til seterbrukar.

§ 8 skal lyde:

§ 8. Om frist til å ta setra i bruk

Utvist seter må takast i bruk innan 5 år, jf. § 18 femte ledd i fjellova. Når det er gått 5 år sidan utvisinga blei gjort, skal fjellstyret sjå til at utvist seter er teken i bruk i samsvar med føresetnadene for utvisinga. Om det utviste ikkje er teke i bruk innan 5 år skal fjellstyret ved vedtak ta stilling til om retten er falt bort, og gi melding til Statskog SF.

I si melding til Statskog SF må fjellstyret gi sitt syn på om seterbrukaren skal fjerne eventuelle hus eller om utvisinga skal først over til ein annan eigedom i samsvar med § 20 første ledd, eller § 21 første ledd i fjellova. Fjellstyret skal i slike saker innhente fråsegn frå regional kulturminnestyresmakt.

Statskog SF kan påleggje seterbrukaren å fjerne eventuelle hus, om ikkje utvisinga blir ført over til ein annan eigedom i samsvar med § 20 første ledd eller § 21 første ledd i fjellova, og den nye brukaren tek over husa.

Ved overføring av utvist seter, gjeld føresegnene i første, andre og tredje ledd tilsvarande.

§ 9 skal lyde:

§ 9. Om når seter skal reknast for å vere i bruk

Blir setervollen hausta eller gjerda inn og nytta til beite som ein del av den jordbruksmessige drifta på egedomen som setra ligg til, vil setra vere «i bruk» i høve til § 22 i fjellova.

Overskrifta til kapittel IV blir endra til:

Kapittel 4 – Hus på utvist seter

§ 10 skal lyde:

§ 10. Om søknad om å setje opp, utvide og endre hus

Etter søknad som fjellstyret avgjer, kan seterbrukaren setje opp, utvide og endre hus for ei rasjonell utnytting av utvist seter. Fjellstyret skal ta stilling til kva slag og kor mange hus som trengst, deira storleik og standard eller anna, og kan setje vilkår for oppføring, utviding og endring av hus. Fjellstyret skal leggje saka fram for Statskog SF til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak etter dette leddet.

Om fjellstyret vil krevje at hus eller anlegg som alt står, skal rivast, må fjellstyret leggje saka fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn før fjellstyret gjer vedtak. Det same gjeld ved nybygg og endring eller utviding av hus på seter, der dette vil påverke eksisterande kulturmiljø.

§ 11 skal lyde:

§ 11. Om hus på seter som ikkje er i bruk og ikkje er fallen i det fri

På seter som ikkje er i bruk, men som ikkje er fallen i det fri, kan seterbrukaren halde husa vedlike på ordinært vis. § 10 andre ledd i denne forskrifta gjeld tilsvarande.

Skal seterbrukaren ta opp att seterdrifta, gjeld føresegnene i § 10 i denne forskrifta.

Overskrifta til kapittel V blir endra til:

Kapittel 5 – Seter fallen i det fri etter § 22 i fjellova

§ 12 skal lyde:

§ 12. Om seter som er fallen i det fri

Når vilkåra etter § 22 i fjellova ligg føre skal fjellstyret gjere vedtak om at retten til setra m.m. er fallen i det fri.

Fjellstyret kan vise ut seter som er fallen i det fri etter § 22 i fjellova, til eigedom i drift som treng seter.

Fjellstyret skal i tilfelle gjere vedtak om at den førre seterbrukaren skal fjerne husa om han ikkje innan ei viss tid fører dei over til den nye brukaren. Før fjellstyret gjer vedtak om fjerning av hus skal saka leggjast fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn.

§ 13 skal lyde:

§ 13. Løyve til å ha hus m.m. ståande, bortleige m.m. på seter som er fallen i det fri

Blir seter som er fallen i det fri ikkje vist ut til ein annan eigedom med bruksrett, kan Statskog SF gi seterbrukaren løyve i inntil 10 år av gangen til å ha hus eller anlegg ståande utan vederlag til bruk for seg og huslyden om fjellstyret samtykkjer. Denne retten skal høyre under eigedomen, og kan ikkje skiljast frå han ved overdraging av husa.

Kontrakt om bortleige eller annan liknande bruksrett er likestilt med overdraging om ikkje retten er stifta for kortare tid enn 10 år utan rett for brukaren til forlenging eller fornying av kontrakten.

§ 17 i denne forskrifta gjeld tilsvarande for løyve etter første ledd.

Fjellstyret gjer vedtak om at husa skal fjernast om verken utvising eller løyve er aktuelt. Før fjellstyret gjer vedtak om fjerning av hus skal saka leggjast fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn.

§ 14 skal lyde:

§ 14. Tinglysing av rett til å ha hus ståande på seter som er fallen i det fri

Får seterbrukaren ha husa ståande skriv Statskog SF ut eit eige dokument som blir tinglyst på allmenningen sitt blad i grunnboka.

Eigar av eigedomen skriv under på eit særskilt dokument som blir tinglyst på bruket sitt blad i grunnboka om at

- a) retten til å ha husa ståande utan vederlag ikkje kan overdragast eller pantsetjast utan saman med eigedomen,
- b) kontrakt om bortleige eller annan liknande bruksrett ikkje kan stiftast om ikkje retten er stifta for ei tid mindre enn 10 år utan rett for brukaren til å krevje forlenging eller fornying av kontrakten,
- c) dokumentet berre kan slettast med godkjenning frå Statskog SF.

§ 15 skal lyde:

§ 15. Nybygging og ombygging av hus på seter som er fallen i det fri

Statskog SF tek etter samråd med fjellstyret avgjerd med omsyn til løyve til nybygging/ ombygging o.l.

Før Statskog SF tek avgjerd skal saka leggjast fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn.

Overskrifta til kapittel VI blir endra til:

Kapittel 6 – Bortfall av seterrett m.m.

§ 16 skal lyde:

§ 16. Bortfall av seterrett

Når seterretten fell bort fordi drifta på eigedomen er lagt ned og jorda teken i bruk til formål utanom jordbruk, eller fordi ein ikkje kan rekne eigedomen som ei jordbruksmessig eining eller jordbruk, jf. § 2 andre ledd i fjellova, skal fjellstyret gjere vedtak om

- a) at setra skal visast ut til eigedom i drift som treng seter, jf. § 6 og § 7, eller
- b) at den tidlegare seterbrukaren må søkje Statskog SF om feste av tomt for seterhusa til fritidsformål, eller
- c) at seterbrukaren fjernar husa om verken overføring eller oppretting av festekontrakt er aktuelt.

Blir setra vist ut til ein annan eigedom, skal fjellstyret gjere vedtak om at den førre seterbrukaren skal fjerne husa om ikkje han, innan ei viss tid, overdreg dei til den nye seterbrukaren.

Før fjellstyret tek avgjerd om fjerning av hus etter første ledd bokstav c eller andre ledd, skal saka leggjast fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn.

§ 17 skal lyde:

§ 17. Oppretting av kontrakt om feste av seterhus til fritidsformål

Ved oppretting av kontrakt om feste av seterhus til fritidsformål, kan det takast inn særlege restriksjonar med omsyn til restaurering, utviding og endring av seterhusa når dette er nødvendig på grunn av kvaliteten på husa,

plassen der dei ligg, og tilhøve til eventuell anna seter med hus og seterdrift. I slike tilfelle skal saka leggjast fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn.

Sjølv om festet gjeld fleire hus, skal ein nytte punktbeste (kontrakt om feste berre av grunnen huset eller husa dekkjer). Husa må vere av ein slik standard at dei kan tene formålet, og nødvendige påkostnader må stå i eit rimeleg høve til verdien av husa.

§ 18 skal lyde:

§ 18. Overdraging av seterhus til fritidsformål

Om seterbrukaren overdrag seterhus til fritidsformål, må han overdra alle husa utan å halde noko attende.

Elles gjeld føresegnene i tomtefestelova ved overføring av festerett til seterhus.

Overskrifta til kapittel VII blir endra til:

Kapittel 7 – Utvising og utleige av tilleggsjord

§ 19 skal lyde:

§ 19. Om planer for utvising og utleige av tilleggsjord

Utvising eller bortleige av tilleggsjord skal i størst mogleg utstrekning skje etter planar utarbeidd for større samanhengande område, eller knytt til eksisterande seter eller tilleggsjord.

Formålet med planarbeidet skal vere å finne fram til område som kan bli omdisponert til tilleggsjord. I planarbeidet skal det gjerast ei avveging av dyrkingsinteressene mot annan bruk av jorda som til dømes skogbruk, jakt og vilt, friluftsliv, landskapsvern, og eventuelle andre omsyn.

Statskog SF skal utarbeide planane i samarbeid med fjellstyret og kommunen, og skal leggje dei fram for Fylkesmannen, regional kulturminnestyresmakt og eventuelt allmeningsstyret og områdestyret i reindriftsområde etter reindriftslova, for fråsegn.

§ 20 skal lyde:

§ 20. Utvising av tilleggsjord og sakshandsaming

Jordbrukar med beiterett i statsallmenningen kan – anten åleine eller saman med andre beiterettshavarar – få utvist grunn som er skikka til dyrking eller til kulturbeite som tilleggsjord, jf. § 19 første ledd i fjellova. Det er eit vilkår at dei som har beiterett godtgjer behovet for tilleggsjord. Dette kan til dømes gjerast ved å leggje fram ei driftsplan.

Søknad om utvising av tilleggsjord skal sendast fjellstyret. Fjellstyret skal leggje saka fram for kommunen, Statskog SF og eventuelt allmeningsstyret og områdestyret i reinbeiteområde etter reindriftslova, for fråsegn.

Kommunen handsamar og avgjer søknaden etter gjeldande forskrift om nydyrking i dei tilfelle der søknaden omfattar fulldyrking eller overflatedyrking etter forskrifta. Gjeld søknaden kultivering, og eventuelt inngjerding til beitebruk, skal kommunen gi fråsegn om dei tilhøva som er nemnde i § 5 i forskrifta om nydyrking.

Fjellstyret gjer vedtak om utvising av tilleggsjord til jordbrukar med beiterett. Statskog SF skal ha melding om vedtaket.

Statskog SF avgjer søknader om inngjerding av tilleggsjord etter tilråding frå fjellstyret, jf. § 5 fjerde ledd i forskrifta.

Fjellstyret måler ut setervoll og dyrkingsjord eller kulturbeite som skal visast ut saman med eller leggjast til seter.

Fjellstyret skriv ut eit eige dokument til beiterettshavaren om utvisinga. Fjellstyret skal sende kopi av dette dokumentet til Statskog SF.

§ 21 skal lyde:

§ 21. Leige av jord for jordbrukar utan beiterett

Jordbrukar utan beiterett i statsallmenningen kan få leige jord om beiterettshavarane ikkje søker om å få jorda utvist, jf. § 21 tredje ledd første punktum i fjellova.

Søknad om utvising av leigejord til jordbrukar utan beiterett skal sendast fjellstyret. Fjellstyret skal leggje saka fram for kommunen, Statskog SF og eventuelt allmeningsstyret og områdestyret i reinbeiteområde etter reindriftslova, for fråsegn.

Kommunen handsamar og avgjer søknaden etter gjeldande forskrift om nydyrking i dei tilfelle der søknaden omfattar fulldyrking eller overflatedyrking etter forskrifta. Gjeld søknaden kultivering, og eventuelt inngjerding til beitebruk, skal kommunen gi fråsegn om dei tilhøva som er nemnde i § 5 i forskrifta om nydyrking.

Fjellstyret gjer vedtak om utleige av tilleggsjord til jordbrukar utan beiterett.

Dei nærare vilkåra for utleige av tilleggsjord til jordbrukar utan beiterett skal fastsetjast i avtale, og Statskog SF skal ha melding om vedtaket og ein kopi av avtalen.

§ 22 skal lyde:

§ 22. Vederlag for utvising av tilleggsjord

Utvising av tilleggsjord til beiterettshavar skal skje utan vederlag, men gjeld utvisinga produktivt skogareal, skal beiterettshavaren yte vederlag svarande til tapt skogproduksjon. Slikt vederlag skal òg ytast ved utleige til jordbrukar utan beiterett, og kjem i tillegg til vederlag (leige) som blir fastsett for bruken, jf. § 21 fjerde ledd tredje punktum i fjellova.

Vederlaget skal ytast som årleg avgift fastsett av Statskog SF lokalt og tilkjem Statskog SF når det gjeld statsallmenningar utan fond og allmeningsfondet når det gjeld statsallmenning med fond.

Om vederlaget blir så lite at det ikkje er praktisk med deling i årlege terminar, kan det krevjast gjort opp ein gong for alle.

§ 23 skal lyde:

§ 23. Om frist til å ta tilleggsjord i bruk

Den som har fått utvist tilleggsjord må ta jorda i bruk innan 5 år, jf. § 19 andre ledd i fjellova. Om ikkje tilleggsjorda er teken i bruk etter 5 år fell ho automatisk tilbake til allmenningen. Fjellstyret skal gi melding til den som har fått utvist jorda, og til Statskog SF, om bortfallet av utvisinga.

Overskrifta til kapittel VIII blir endra til:

Kapittel 8 – Hus og anlegg

§ 24 skal lyde:

§ 24. Endring og ominnreieing av eksisterande hus

Med godkjenning frå Statskog SF og fjellstyret kan brukaren byggje om eller ominnreie uthus til bustad eller for utleige når det ikkje er aktuelt å ta opp att bruken av husa til seterformål og endringa av bruken ikkje vil vere ei hindring for seterdrifta på denne eller andre setre. Det skal opprettast ei særskild avtale om avgift, som Statskog SF fastset.

Uthusa er ein del av dei andre husa på setra, og kan ikkje skiljast frå.

Før Statskog SF og fjellstyret gir godkjenning etter første ledd skal saka leggjast fram for regional kulturminnestyresmakt til fråsegn.

§ 25 skal lyde:

§ 25. Oppføring av nye hus og anlegg m.m.

Når det er nødvendig for drift av utvist tilleggsjord eller for utøving av anna beitebruk enn setring, eller når det er gitt løyve til utnytting av andre ressursar som krev bygningsmasse, kan brukaren få føre opp, endre eller utvide hus, driftsbygningar og anlegg etter retningslinene i andre, tredje og fjerde ledd.

Fjellstyret kan gi jordbrukar som har fått utvist seter eller tilleggsjord rett til areal til gjødselkum om drifta krev det. Fjellstyret kan òg gi brukarar som samarbeider i felles drift rett til tomt til felles driftsbygning.

Statskog SF kan gi løyve til utnytting av andre ressursar enn beite og tilleggsjord, og kan gi løyve til oppføring av nødvendige hus og anlegg i samanheng med dette.

Fjellstyret og Statskog SF skal setje vilkår for bruken av hus og anlegg, fjerning ved opphør av bruk mv.

Overskrifta til kapittel IX blir endra til:

Kapittel 9 – Sakshandsaming, tvist og klage

§ 26 skal lyde:

§ 26. Sakshandsaming i fjellstyret

For sakshandsaminga i fjellstyret gjeld føresegnene om enkeltvedtak i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningslova) òg når vedtaket gjeld alle bruksrettshavarane, jf. § 10 i fjellova.

Møta i fjellstyra skal haldast for opne dører om ikkje noko anna fylgjer av lovbestemt teieplikt.

Fjellstyra skal sende kopi av møteboka for alle avgjerder og vedtak etter fjellova og denne forskrifta til Statskog SF. Statskog SF kan gi nærare retningsliner om praktiseringa av dette.

Vedtak fjellstyret har gjort i medhald av denne forskrifta kan bli klaga over til og omgjerast av Statens landbruksforvaltning etter føresegnene i kap. VI i forvaltningslova, med mindre noko anna går fram av den enkelte føresegna.

§ 27 skal lyde:

§ 27. Tvistesaker og skjøn ved seterutvising

Tvist om vilkåra for å vise ut seter ligg føre, blir avgjort ved skjøn, jf. § 18 fjerde ledd og § 21 fjerde ledd i fjellova.

Krav om skjøn må vere sett fram innan tre veker etter at fjellstyrevedtaket er kunngjort eller det er gitt melding om det etter føresegnene i § 10 i fjellova, jf. § 34 første ledd første punktum i fjellova og § 7 fjerde ledd i denne forskrifta.

Når fjellstyret vil krevje skjøn før det blir gjort vedtak, jf. § 34 første ledd siste punktum i fjellova, skal fjellstyret gi Statskog SF varsel på førehand.

§ 28 skal lyde:

§ 28. *Twistesaker og skjøn ved utvising av tilleggsjord*

Twist om utvising eller utleige av tilleggsjord som vil føre til vesentleg skade for bruksrettar blir avgjort ved skjøn. Skjøn må krevjast innan tre veker etter at den som krev skjøn fekk kunnskap om tiltaket eller avtala.

Fjellstyret kan krevje skjøn før det blir gjort vedtak.

Ny § 29 skal lyde:

§ 29. *Klage ved utvising av tilleggsjord*

Dei delar av eit vedtak om utvising av tilleggsjord som ikkje blir avgjort ved skjøn, kan bli klaga over til Statens landsbruksforvaltning, jf. § 26 i forskrifta.

Ny § 30 skal lyde:

§ 30. *Klage på enkeltvedtak gjort av Statskog SF*

Enkeltvedtak gjort av Statskog SF i medhald av denne forskrifta, og som ikkje skal avgjerast ved skjøn, kan bli klaga over til Statens landbruksforvaltning etter føresegnene i kapittel VI i forvaltningslova.

Ny § 31 skal lyde:

§ 31. *Innhenting av fråsegn frå regional kulturminnestyresmakt*

Ved handsaming av saker etter denne forskrifta som gjeld tiltak som kan føre til endringar av kulturminne, kulturmiljø og landskap, jf. § 7, § 8, § 10, § 12, § 15, § 16, § 17, § 19, § 24 og § 25, skal regional kulturminnestyresmakt få høve til å gi fråsegn i saka.

Om det er freda kulturminne på setra, må kulturminnestyresmaktene alltid høyrast i samband med tiltak, jf. § 25 og § 28 i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminne.

Eit nytt kapittel 10 skal ha slik overskrift:

Kapittel 10 – Avsluttande føresegner

Ny § 32 skal lyde:

§ 32. *Endring av forskrifta*

Landbruks- og matdepartementet kan endre denne forskrifta, og eventuelt gi ytterlegare forskrifter etter § 38 i fjellova.

Ny § 33 skal lyde:

§ 33. *Dispensasjon*

Departementet kan i særlege tilfelle dispensere frå føresegnene i denne forskrifta.

Ny § 34 skal lyde:

§ 34. *Iverksetjing*

Denne forskrifta tek til å gjelde straks.

II

Endringane trer i kraft frå 1. september 2009.

Rettelser

Det som er rettet er satt i kursiv.

Nr. 4/2009 s. 636 (i forskrift 3. april 2009 nr. 441 om endring i forskrift 23. april 2008 nr. 391 om godkjenning etter fagskoleloven)

§ 12 *første* ledd skal lyde:

For fagskoleutdanninger som allerede er godkjent, trer bestemmelsen om at tilbydere av fagskoleutdanning skal ha et tilfredsstillende system for kvalitetssikring, i kraft ett år etter at kriteriene de interne systemene skal vurderes i forhold til, er fastsatt, jf. denne forskrift § 7 nr. 2 annet ledd.

Nr. 6/2009 s. 840 (i forskrift 30. april 2009 nr. 554 om eksamen og studierett ved Høgskolen i Vestfold)

§ 10 nr. 2 annet ledd skal lyde:

En eksamen skal, *som hovedregel*, omfatte minimum 10 studiepoeng i de ordinære studietilbudene. Emner/fag fra 31 til og med 60 studiepoengs omfang kan ha inntil 4 deksamener. *Rektor kan gi dispensasjon fra denne bestemmelsen*, ut fra føringer i rammeplan eller særskilt faglig/pedagogisk hensyn.

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2009-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
2005	11	1835	Forskrift nr. 1055	1
2006	13	1642	Forskrift nr. 1081	5
2007	8	1199	Forskrift nr. 904	2
2007	12	1669, 1670, 1671	Forskrift nr. 1369	3
2008	3	525, 526, 544	Forskrift nr. 240	2
2008	4	627	Lov nr. 9	3
2008	4	639	Forskrift nr. 1809	2
2008	6	1028	Forskrift nr. 559	2
2008	13	1774	Forskrift nr. 1266	1
2009	1	95	Forskrift nr. 1544	8
2009	1	149	Forskrift nr. 1617	2
2009	1	157	Forskrift nr. 1622	3
2009	2	294	Forskrift nr. 153	5
2009	2	295	Forskrift nr. 154	5
2009	3	466	Forskrift nr. 240	4
2009	4	565	Lov nr. 22	5
2009	4	636	Forskrift nr. 441	9
2009	6	840	Forskrift nr. 554	9

B-PostAbonnement

Returadresse:
Lovdata
Postboks 2016, Vika
N-0125 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd I Lover og sentrale forskrifter
Avd II Regionale og lokale forskrifter

Utgiver: Justis- og politidepartementet
Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjørings skjema til Lovdata:
Med E-post: ltavd1@lovdata.no for avdeling I
ltavd2@lovdata.no for avdeling II

Elektronisk: Se Lovdatas nettsted (www.lovdata.no).

Med post: Norsk Lovtidend
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Bestilling av abonnement

Med post: Samme adresse som over.
Elektronisk: Se Lovdatas nettsted.

		Norge	Norden	Verden
Abonnement for 2009 koster	Avd I	kr 1140	kr 1700	kr 2360
	Avd. I og II	kr 1430	kr 2470	kr 3480

Innholdet i heftene vil bli kunngjort fortløpende på Lovdatas nettsted – www.lovdata.no
- også en versjon av den trykte utgaven av heftet i PDF-format vil være tilgjengelig.
På samme sted finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Samlemapper: Det vil bli sendt ut etiketter for bruk på ringpermer.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Tlf. 23 11 83 00
Fax 23 11 83 01
E-post: lovtid@lovdata.no